

INSTITUUT DER BEDRIJFSREVISOREN
Koninklijk Instituut

Opgericht bij wet van 22 juli 1953

—
Arenbergstraat 13
1000 Brussel

Jaarverslag 2005

Overeenkomstig artikel 12 van de wet van 22 juli 1953, gewijzigd bij wetten van 10 juli 1956, 21 februari 1985 en 23 december 2005, heeft de Raad de eer u verslag uit te brengen over zijn activiteiten gedurende het jaar 2005.

Instituut der Bedrijfsrevisoren
Koninklijk Instituut
Arenbergstraat 13 • 1000 Brussel
tel.: 02 512 51 36 • fax: 02 512 78 86
e-mail: info@ibr-ire.be
www.accountancy.be

Un exemplaire français du présent rapport
peut être obtenu sur simple demande.

D/2005/0817/204

INSTITUUT DER BEDRIJFSREVISOREN

Koninklijk Instituut
(opgericht bij wet van 22 juli 1953)

SAMENSTELLING VAN DE RAAD

(art. 13 van de wet)

<i>Voorzitter</i>	André KILESSE (2004-2007)
<i>Ondervoorzitter</i>	Pierre P. BERGER (2004-2007)
<i>Leden van de Nederlandse taalrol</i>	Boudewijn CALLENS (2005-2008) Luc DE PUYSSSELEYR (2004-2007) <i>Secretaris-Penningmeester</i> Philip MAEYAERT (2004-2007) Dirk SMETS (2004-2007) Daniel VAN CUTSEM (2004-2007) Hugo VAN PASSEL (2004-2007)
<i>Leden van de Franse taalrol</i>	Bernard DE GRAND RY (2004-2007) Michel DE WOLF (2004-2007) <i>Secretaris</i> Hugues FRONVILLE (2005-2008) Daniel KROES (2005-2008) Philippe PIRE (2004-2007) Raynald VERMOESEN (2004-2007)

UITVOEREND COMITE

De Raad heeft het dagelijks bestuur toevertrouwd aan een Uitvoerend Comité, samengesteld uit de Voorzitter André KILESSE, Ondervoorzitter Pierre P. BERGER, Secretaris-Penningmeester Luc DE PUYSSSELEYR, Secretaris Michel DE WOLF en de heer Raynald VERMOESEN.

COMMISSARISEN

De dames Inge SAEYS en Joëlle BACQ.

STAGECOMMISSIE

(K.B. 13 oktober 1987, art. 5)

<i>Voorzitter</i>	André KILESSÉ
<i>Leden van de Raad</i>	Boudewijn CALLENS Daniel KROES Daniel VAN CUTSEM
<i>Externe leden</i>	Georges HEPNER Vinciane MARICQ René VAN ASBROECK
<i>Plaatsvervangend lid</i>	Patrick VAN IMPE
<i>Technische deskundigen</i>	Jacques TISON Luc VERRIJSEN

INTERNE DIENSTEN

<i>Secretaris-generaal</i>	David SZAFRAN
<i>Directeur Administratie</i>	Eric VAN MEENSEL
<i>Adjunct-Adviseur</i>	Christophe D'HONDT
<i>Juridisch Directeur</i>	Veerle VAN DE WALLE
<i>Juridisch Adviseur</i>	Erwin VANDERSTAPPEN
<i>Adviseur Toezicht</i>	Ludwig POLFLIET
<i>Adviseur Kwaliteitscontrole</i>	Anne VERMEIRE
<i>Adviseur</i>	Stéphane FOLIE
<i>Attaché</i>	Wouter DE BRABANDERE
<i>Directeur Vaktechniek</i>	Bruno DE KLERCK
<i>Verantwoordelijke Stage</i>	Olivier COSTA
<i>Verantwoordelijke Studies en Vorming</i>	Claudio BALESTRA
<i>Adviseur</i>	Pierre-François COPPENS
<i>Adviseur</i>	Dries SCHOCKAERT
<i>Adviseur</i>	Sandrine VAN BELLINGHEN
<i>Informatiebebeerder</i>	Stéphane DUDART

COMMISSIE VAN BEROEP

(Wet, art. 21; K.B. 5 maart 2004)

A. De Nederlandstalige Kamer

Effectieve leden

Plaatsvervangende leden

Voorzitters

Paul BLONDEEL (2003-2009)
Kamervoorzitter bij het Hof
van Beroep te Brussel

Koenraad MOENS (2003-2009)
Raadsheer bij het Hof van
van Beroep te Brussel

Leden-Magistraten

Herman HELLENBOSCH (2003-2009)
Ere-Voorzitter bij de Rechtbank
van Koophandel te Antwerpen

Luc DE DECKER (2003-2009)
Voorzitter bij de Rechtbank van
Koophandel te Mechelen

Edouard NUYTS (2003-2009)
Ere-Voorzitter bij de Arbeids-
rechtbanken te Kortrijk, Ieper
en Veurne

Lionel DELPORTE (2003-2009)
Voorzitter bij de Arbeidsrecht-
banken te Kortrijk, Ieper en
Veurne

Leden-Bedrijfsrevisoren

Luc DISCRY (2003-2009)
Ludo CARIS (2002-2008)

Freddy CALUWAERTS (2005-2011)
Ludo SWOLFS (2005-2011)

B. De Franstalige Kamer

Effectieve leden

Plaatsvervangende leden

Voorzitters

Jacques GODEFROID (2003-2009)
Ere-Kamervoorzitter bij het
Hof van Beroep te Liège

Martine CASTIN (2003-2009)
Raadsheer bij het Hof van
Beroep te Mons

Leden-Magistraten

Richard RENTMEISTER (2003-2009)
Voorzitter bij de Rechtbanken
van Koophandel te Dinant en
te Marche-en-Famenne

Françoise GERIN (2003-2009)
Rechter bij de Rechtbank van
Koophandel te Charleroi

Cécile LION (2003-2009)
Ererechter bij de Arbeids-
rechtbank te Brussel

Nicole LEPOIVRE (2003-2009)
Ere-Voorzitter bij de Arbeids-
rechtbank te Huy

Leden-Bedrijfsrevisoren

Baudouin THEUNISSEN (2000-2006)
Paul COMHAIRE (2000-2006)

Pol FIVEZ (2002-2008)
Michel VAN DOREN (2001-2007)

TUCHTCOMMISSIE

(Wet, art. 19; K.B. 5 maart 2004)

A. De Nederlandstalige Kamer

Effectieve leden

Plaatsvervangende leden

Voorzitters

N.

Joris DEGROOTE (2003-2009)
Rechter bij de Rechtbank van
Koophandel te Kortrijk

Leden-Bedrijfsrevisoren

Paul PAUWELS (2003-2009)
André CLYBOUW (2003-2009)

Ludo DE KEULENAER (2003-2009)
Herman VAN IMPE (2005-2011)

B. De Franstalige Kamer

Effectieve leden

Plaatsvervangende leden

Voorzitters

Nicole DIAMANT (2003-2009)
Ere-Ondervoorzitter bij de
Rechtbank van Koophandel
te Brussel

Anne SPIRITUS (2003-2009)
Voorzitter bij de Rechtbank
van Koophandel te Brussel

Leden-Bedrijfsrevisoren

Robert PEIRCE (2005-2011)
Jean Pierre VINCKE (2003-2009)

Pierre ANCIAUX (2005-2011)
Jean-Marie JOIRIS (2003-2009)

INHOUDSTAFEL

Samenstelling van de organen	3
Inhoudstafel	7
Markante feiten	19
Lijst van de gebruikte afkortingen	26

HOOFDSTUK I HET BEROEP

1.1. De wijziging van de Achtste Europese Richtlijn	31
1.1.1. Wettelijk kader	31
1.1.2. Impact van de Achtste Europese Richtlijn in België	32
1.1.3. Systeem van publiek toezicht	37
1.2. Ontwikkelingen van de onafhankelijkheidsregels in België	39
1.2.1. Onafhankelijkheid van de commissaris – Voorstellen tot wijzigingen aan artikelen 133 en 134 van het Wetboek van vennootschappen	39
1.2.2. Adviezen, interpretaties en circulaire van het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris (ACCOM)	41
1.2.3. Mededeling aan de leden met betrekking tot de “one to one”-regel	44
1.2.4. Voorontwerp van aanbeveling met betrekking tot de onafhankelijkheid van de commissaris	45
1.3. Aannemen van een tuchtreglement	45
1.4. Ontwerp koninklijk besluit “huishoudelijk reglement”	46
1.5. Wet houdende diverse bepalingen van 23 december 2005	47
1.5.1. Burgerlijke aansprakelijkheid	47
1.5.2. Advies van de Raad van het IBR betreffende de <i>cap on liability</i>	48
1.5.3. Bescherming van de titel van bedrijfsrevisor	52
1.5.4. Beroepsgeheim	52
1.6. Organisatie van de economische beroepen	53
1.6.1. Algemeenheden	53
1.6.2. Werkgroep “Auditberoepen”	54
1.7. Externe leden toezicht en kwaliteitscontrole	55
1.8. Strijd tegen de fraude	55
1.8.1. Gemeenschappelijk colloquium tussen de drie Instituten en de Staatssecretaris Hervé JAMAR	55
1.8.2. Rondetafel met de HREB	56

1.9.	Strijd tegen het witwassen van geld	58
1.9.1.	Context	58
1.9.2.	Besluiten van de gemeenschappelijke studiedag met de CFI	59
1.9.3.	De strijd tegen het witwassen en de verplichtingen van het Instituut der Bedrijfsrevisoren	59
1.9.4.	De strijd tegen het witwassen van geld: een oriëntatienota voor de revisoren	60
1.9.5.	Aannemen van de Derde Richtlijn Anti-witwassen	61
1.9.6.	Evaluatie van België door de FATF in juni 2005 en het volgen van de aanbevelingen van de FATF door het Instituut der Bedrijfsrevisoren	62
1.9.7.	Wijziging van de lijst van de landen die niet meewerken aan de witwasbestrijding	64
1.10.	Contacten tussen het IBR en zijn leden – tussenkomst van een raadsman	64
1.10.1.	Tussenkomst van een advocaat in briefwisseling	64
1.10.2.	Tussenkomst van een raadsman in het kader van het toezicht en de kwaliteitscontrole	65
1.11.	Europese Richtlijn inzake erkenning van de beroepskwalificaties	65
1.12.	Mededinging vrije beroepen	66
1.13.	Evolutie van de collectieve verzekeringspolis	67
1.14.	Gerechtelijke experten: wetsvoorstellen, reacties	68
1.15.	Deontologie	69
1.15.1.	De mogelijkheid voor een bedrijfsrevisor om het lidmaatschap te aanvaarden van de raad van toezicht van een Europese vennootschap met een duale structuur	69
1.15.2.	De mogelijkheid voor een bedrijfsrevisor om in het adviescomité van een buitenlandse stichting te zetelen	70
1.15.3.	Beroepsgeheim in relaties tussen een bedrijfsrevisor en een curator	71
1.15.4.	Interpretatie van artikel 18 <i>quinquies</i> van de wet van 22 juli 1953; notie “gerechtelijke procedure”	72
1.15.5.	Verenigbaarheid van het mandaat van voorlopig bewindvoerder aangesteld door de CBFA/CDZ met het beroep van bedrijfsrevisor	74
1.15.6.	Aard van middelvennootschappen die onderworpen zijn aan de toestemming van de Raad (art. 8, § 4 van de wet van 22 juli 1953)	75
1.15.7.	Beroepsgeheim tussen leden van een college in het kader van een mandaat van commissaris in college dat een bedrijfsrevisor uitoefent met een persoon die niet de hoedanigheid heeft van bedrijfsrevisor (bv. een lid van het Rekenhof)	77
1.15.8.	Beroepsgeheim van de bedrijfsrevisor ten aanzien van de fiscale administratie	77
1.15.9.	Beroepsgeheim van de bedrijfsrevisor met betrekking tot de gehanteerde waarderingmethodes ten aanzien van de fiscale administratie	82
1.16.	Vademecum 2005	82
1.16.1.	Algemeenheden	82
1.16.2.	Bijstand in geval van een tijdelijke administratieve moeilijkheid	83
1.16.3.	Het begrip van onafhankelijk expert in het kader van een uitkoopbod (“squeeze out”)	84
1.16.4.	Verbod van ronseling en beperking van publiciteit	85
1.16.5.	Verenigingen en stichtingen: vermelding met betrekking tot de “gelijkwaardigheid”	86

2.1.	Artikel 15 van het Wetboek van vennootschappen	91
2.1.1.	Aanpassing van de formulering in de eerste en tweede paragraaf	91
2.1.2.	Verhoging van de criteria en inwerkingtreding	93
2.1.3.	Vierde Europese Richtlijn: verhoging van de drempels	94
2.2.	Aanpassing van de artikelen 138, 582 en 596 van het Wetboek van vennootschappen	97
2.3.	Aanpassing van de artikelen 96 en 119 van het Wetboek van vennootschappen	98
2.3.1.	Definities	99
2.3.2.	Wetgevende initiatieven	100
2.3.3.	Combinatie van het jaarverslag over de enkelvoudige jaarrekening en van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening	103
2.4.	Aanpassing van sommige bepalingen van het Wetboek van vennootschappen (art. 144 en 148 W. Venn.)	103
2.4.1.	Inleiding	103
2.4.2.	Toelichtende paragraaf	105
2.4.3.	Combinatie van het commissarisverslag over de enkelvoudige jaarrekening en van het commissarisverslag over de geconsolideerde jaarrekening	106
2.4.4.	Mededeling aan de leden	106
2.5.	Transparantie van de honoraria (art. 134 W. Venn.)	107
2.6.	De Belgische Code voor niet-beursgenoteerde bedrijven ("Code Buysse")	108
2.7.	Studie aangaande de controle van jaarrekeningen door de commissarissen	109
2.8.	IAS/IFRS – vennootschapsrecht	110
2.9.	Werkgroep "identificatie bij de neerlegging van de jaarrekening"	111
2.10.	Werkgroep "Europese Richtlijnen"	111
2.11.	Vierde en Zevende Europese Richtlijnen – verklaringen met betrekking tot de <i>corporate governance</i> en de interne controle	112
2.12.	Benoeming en ontslag van de commissaris: toepassing van de artikelen 134 en 135 van het Wetboek van vennootschappen	112
2.13.	Laattijdige neerlegging van jaarrekeningen	113
2.14.	Vrijwillige ontbinding van niet meer actieve vennootschappen	115
2.15.	Juridische adviezen	116
2.15.1.	Toepassing van artikel 134, §§ 2 en 4 van het Wetboek van vennootschappen	116
2.15.2.	Het begrip "verkrijging binnen het kader van het normale bedrijf van de vennootschap" in het kader van een quasi-inbreng	117
2.15.3.	Verplichting tot benoeming van een commissaris in een economisch samenwerkingsverband (ESV) naar Belgisch recht waarvan alle leden vennootschappen naar buitenlands recht zijn	118
2.15.4.	Het statuut van de geschorste bedrijfsrevisor	120
2.16.	Mededeling inbreng in natura – nieuwe verplichtingen inzake fiscale en sociale zaken	120

HOOFDSTUK III JAARREKENINGRECHT

3.1.	Op internationaal vlak: de IASB	125
3.2.	Op Europees vlak	126
3.2.1.	IAS-39: <i>fair-value option</i> en <i>hedge accounting</i>	126
3.2.2.	Overige IAS en IFRS	127
3.3.	Op Belgisch vlak	127
3.3.1.	Toepassingsgebied van IAS/IFRS	127
3.3.2.	Koninklijk besluit van 18 januari 2005 houdende toepassing van de internationale boekhoudnormen	128
3.3.3.	Koninklijk besluit van 25 januari 2005 inzake de vereenvoudiging van de wettelijke boeken	128
3.3.4.	Koninklijk besluit van 8 maart 2005 tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen	129
3.3.5.	Koninklijk besluit van 10 november 2005 tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen	130

HOOFDSTUK IV BIJZONDERE WETGEVINGEN EN SECTORALE OPDRACHTEN

4.1.	Contacten met de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen	133
4.1.1.	Financiële instellingen en instellingen voor collectieve belegging	133
4.1.2.	Verzekeringsondernemingen en pensioenfondsen	134
4.1.3.	Prospectusverordening	134
4.1.4.	Bankwet	135
4.1.5.	Secretariaat IRECBF	135
4.2.	Publieke en non-profitsector	136
4.2.1.	De werkzaamheden van de Commissie "Accounting en auditing in de publieke en non-profitsector"	136
4.2.2.	Honoraria van de commissaris in de non-profitsector	137
4.2.3.	Coördinatueel politieke partijen	138
4.2.4.	Coördinatueel NGO's	139
4.2.5.	Coördinatueel hogescholen van de Vlaamse Gemeenschap	141
4.2.6.	Coördinatueel gesubsidieerde Franstalige scholen	142
4.2.7.	Coördinatueel Waalse lokale besturen	142
4.2.8.	Ethiek en openbaar bestuur	144
4.3.	Audit en <i>sustainability</i>	145
4.3.1.	Nieuwe technische nota INFORMATAZOUT	145
4.3.2.	" <i>Accords de branche</i> " in het Waalse Gewest – CO ₂ emissies	145
4.3.3.	Invloed van de ISAs op de technische nota's	146
4.3.4.	Belgische Prijs voor het beste Duurzaam Ondernemen Rapport	146
4.4.	Informatie- en communicatietechnologieën	146
4.4.1.	ICT	146
4.4.2.	XBRL	148

4.5.	Commissie KMO	149
4.5.1.	Folders en brochures	149
4.5.2.	Deelname aan werkgroepen	150
4.6.	Commissie Richtlijn anti-witwassen	151
4.7.	Mededingingsrecht FVIB	151

HOOFDSTUK V TOEGANG TOT HET BEROEP EN STAGECOMMISSIE

5.1.	Markante feiten	155
5.2.	Toegang tot het beroep voor natuurlijke personen	155
5.2.1.	Voorafgaande opmerkingen	155
5.2.2.	Toelating tot de eed	156
5.2.3.	Overstapregeling	156
5.2.4.	Wederzijdse erkenning van buitenlandse beroepsbeoefenaars	157
5.2.5.	Hereedafliegging	158
5.3.	Samenstelling	158
5.4.	Algemeenheden	159
5.5.	Goedkeuring van de stageovereenkomsten	159
5.6.	Vermindering van de stageduur	159
5.7.	Wijzigingen tijdens de stage	159
5.7.1.	Schrapping	159
5.7.2.	Verandering van stagemeester	160
5.7.3.	Opschorting van de stage en ontslag	160
5.7.4.	Stage in het buitenland	160
5.7.5.	Hervatting van de stage	160
5.8.	Toelatingsexamen tot de stage	161
5.9.	Stage-examens	161
5.10.	Bekwaamheidsexamen 2005 (twee zittijden)	162
5.10.1.	Praktische studie	162
5.10.2.	Resultaten	162
5.10.3.	Samenstelling van de jury's van het bekwaamheidsexamen	163
5.10.4.	Modaliteiten voor het afleggen van de schriftelijke proef	165
5.11.	Evolutie van het aantal stagiairs gedurende 2005	166
5.12.	Dankbetuigingen	166
5.12.1.	Toelatingsexamen	167
5.12.2.	Informatiezitting voor de toegang tot de stage	168
5.12.3.	Seminarie "Uitdieping basiskennis"	168
5.12.4.	Seminarie "Controle"	168
5.12.5.	Seminarie "Het beroep"	169
5.12.6.	Seminarie "Special topics"	169

5.13.	Informatieavond over het bekwaamheidsexamen	169
5.14.	Vergadering met de Voorzitters van de jury's van het bekwaamheidsexamen	170
5.15.	Ingangsexamen en studiepunten	170
5.16.	Samenwerking met het IAB inzake de gemeenschappelijke stage	171
5.17.	Beslissingen van de Stagecommissie	171
5.17.1.	Herneming van de stage	171
5.17.2.	Verandering van stagemeester	172
5.17.3.	Modaliteiten van indiening van een stagedagboek in geval van verandering van stagemeester	173
5.17.4.	Indiening van een stagedagboek volgend op het slagen voor het bekwaamheidsexamen	173
5.17.5.	Stopzetting van de stage in geval van overmacht	173
5.17.6.	Minimale bezoldiging van de stagiairs	173
5.17.7.	Verplichting van indiening van een stagedagboek – opgeschorte stagiair	174
5.17.8.	Verplichting tot informatie in geval dat een stagiair het beroep verlaat	174
5.18.	Stagedagboeken	174
5.19.	Tucht	175
5.19.1.	Algemeenheden	175
5.19.2.	Niet ingediende stagedagboeken	175

HOOFDSTUK VI COMMISSIE KWALITEITSCONTROLE

6.1.	Samenstelling	179
6.2.	Jaarprogramma en organisatie van de controles	179
6.2.1.	Wettelijk kader	179
6.2.2.	Jaarlijks controleprogramma	180
6.2.3.	Vormingssessie	181
6.2.4.	Leidraden	182
6.2.5.	Mededeling aan de aangeduide revisoren	182
6.2.6.	Voorafgaand onderzoek van de verslagen door de diensten van het Instituut (“ <i>screening</i> ”)	183
6.3.	Het onderzoek van de verslagen in de Commissie	183
6.3.1.	Aanduiding van een verslaggever	183
6.3.2.	Debat in de Commissie	184
6.3.3.	Uitnodigingen	184
6.3.4.	Bezoeken ter plaatse	185
6.3.5.	Besluit en mededeling aan de Raad van het Instituut	185
6.4.	Mededeling van de conclusies van de kwaliteitscontrole	185
6.5.	Resultaten	187
6.6.	Voornaamste vaststellingen bij de kwaliteitscontroles	188
6.7.	Versterking van de kwaliteitscontrole	189

HOOFDSTUK VII COMMISSIE VAN TOEZICHT

7.1.	Samenstelling	193
7.2.	Intensifiëring van de toezichtactiviteiten	193
7.3.	Wettelijk kader	194
7.4.	Werkwijze van de Commissie van Toezicht	194
7.4.1.	Algemeenheden	194
7.4.2.	Injuncties	194
7.4.3.	Analyse van de klachten	195
7.4.4.	Cijfergegevens	196
7.4.5.	Hoofdactiviteit	199
7.4.6.	Faillissementen van vennootschappen waarin een commissaris is aangesteld	201
7.4.7.	Mandaten in handelsvennootschappen en in deze die de rechtsvorm van een handelsvennootschap hebben aangenomen	202
7.4.8.	Opvolging van de “one to one”-regel zoals opgenomen in het artikel 133 van het Wetboek van vennootschappen	202
7.4.9.	Honoraria van de bedrijfsrevisor in de non-profitsector	203
7.4.10.	Persoonlijke verschijning van de bedrijfsrevisor	204
7.4.11.	Laattijdige inschrijving van revisorenvennootschappen	204
7.4.12.	Nieuw formulier voor de indiening van de jaarlijkse mededeling	204
7.4.13.	Individuele mandaatmeldingen	205
7.4.14.	Injuncties ingevolge beslissing van de Raad	206
7.4.15.	De strafvordering of de burgerlijke rechtsvordering belet het instellen van een tuchtvordering niet	206
7.4.16.	Tuchtverwijzing	207
7.4.17.	Gerechtelijke en administratieve procedures (art. 18 ^{quinquies} van de wet)	208
7.4.18.	Wettelijke verplichte formaliteiten inzake de benoeming van de commissaris in een Belgische vennootschap	208
7.4.19.	Samenwerking met een externe gegevensleverancier	209
7.4.20.	Samenwerking met de Commissie Kwaliteitscontrole	210
7.4.21.	Mededeling fraude in de publieke sector	210

HOOFDSTUK VIII CONTROLENORMEN

8.1.	De ISAs	213
8.1.1.	De ISAs: Achtste Europese Richtlijn	213
8.1.2.	ISQC-1	213
8.1.3.	Verschillen tussen de ISAs (en ISQC-1) en de Controlenormen en -aanbevelingen van het IBR	214
8.1.4.	Toepassing op vandaag van de ISAs	216
8.1.5.	Omzetting van de Achtste Europese Richtlijn in het Belgisch recht	216
8.1.6.	Verwachte evolutie	217

8.2.	Commissie Controlenormen	218
8.2.1.	Reacties op de <i>exposure drafts</i> van de IAASB	218
8.2.2.	Formeel vertaalproces van de ISAs	221
8.2.3.	Externe bevestigingen (banken, advocaten)	222
8.2.4.	Bevestigingsbrief (<i>representation letter</i>)	223
8.2.5.	Coördinatieceel verzekeringsondernemingen	223
8.2.6.	Coördinatieceel politieke partijen	224
8.2.7.	Coördinatieceel NGO's	224
8.2.8.	Coördinatieceel hogescholen van de Vlaamse Gemeenschap	224
8.2.9.	Coördinatieceel gesubsidieerde Franstalige scholen	224
8.2.10.	Coördinatieceel Waalse lokale besturen	224
8.3.	Commissie Bijzondere Opdrachten	224
8.3.1.	Algemeenheden	225
8.3.2.	Kapitaalparticipatie- en aandelenoptieplan	225
8.3.3.	“Beperking en opheffing van het voorkeurrecht” en “Uitgifte van aandelen beneden fractiewaarde”	227
8.3.4.	“Fusies en splitsingen”	228
8.3.5.	“Bijzondere Opdrachten en ISAs”	228
8.3.6.	Taalgebruik in de verslagen en de werkdocumenten	228

HOOFDSTUK IX ORGANISATIE VAN HET BEROEP

9.1.	Revisorenvennootschappen	233
9.1.1.	Laattijdige inschrijving van revisorenvennootschappen	233
9.1.2.	Revisorenvennootschap bestuurder van een revisorenvennootschap	233
9.1.3.	Gebruik van een acroniem in de benaming van een revisorenvennootschap	233
9.2.	Interprofessionele relaties	234
9.3.	Ledenlijst	235
9.3.1.	Overlijdens	235
9.3.2.	Ontslagnemingen	235
9.3.3.	Tijdelijke weglatingen uit de ledenlijst	235
9.3.4.	Verlenging van tijdelijke weglating uit de ledenlijst	236
9.3.5.	Beëindiging van tijdelijke weglating uit de ledenlijst	236
9.3.6.	Schrapping per einde tijdelijke weglating	236
9.3.7.	Schrapping uit de ledenlijst	236
9.3.8.	Inschrijving op de ledenlijst van de natuurlijke personen	236
9.3.9.	Inschrijving op de ledenlijst van de rechtspersonen	237
9.3.10.	Doorhaling op de ledenlijst van de rechtspersonen	239
9.3.11.	Lijst van de erebedrijfsrevisoren	240
9.3.12.	Beëindiging van tijdelijke weglating uit de ledenlijst	240
9.3.13.	Ontslag onder opschortende voorwaarde	240
9.4.	Statistieken inzake de activiteit van de leden	241
9.4.1.	Inleiding	241
9.4.2.	Structuur van de kantoren	242
9.4.3.	Activiteit van de kantoren	243

HOOFDSTUK X ORGANIEKE ACTIVITEITEN

10.1. Algemene vergadering	247
10.2. Raad en Uitvoerend Comité	248
10.3. Modernisering van de informatica-uitrusting van het IBR	249
10.3.1. Samenstelling van de stuurgroep	249
10.3.2. Doelstellingen	249
10.4. Juridische Commissie	250

HOOFDSTUK XI INSTITUTIONELE ACTIVITEITEN

11.1. Hoge Raad voor de Economische Beroepen	253
11.1.1. Verslag over de activiteiten van het IBR jegens de HREB	253
11.1.2. Adviezen van de HREB aan het IBR	253
11.2. Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris (ACCOM)	253
11.3. Interinstitutencomité	254
11.4. Gemeenschappelijke Raadsvergadering IBR en IAB	255
11.5. Regionale ontmoetingen	255
11.6. College van Procureurs-generaal	256
11.7. Diverse contacten	257
11.7.1. Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO)	257
11.7.2. Instituut voor Bedrijfsjuristen (IBJ)	257
11.7.3. Instituut voor Bestuurders en <i>Fondation des administrateurs</i>	257
11.7.4. Federatie voor Vrije en Intellectuele Beroepen (FVIB)	257
11.7.5. Nationale Unie voor Vrije en Intellectuele Beroepen van België (NUVIBB)	257
11.7.6. <i>Observatoire des Finances locales</i> (OFL)	258
11.7.7. Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat	258

HOOFDSTUK XII INTERNATIONALE RELATIES

12.1. <i>International Federation of Accountants</i> (IFAC)	261
12.1.1. <i>Ethics Committee</i> van de IFAC	261
12.1.2. <i>Policy on translations</i> van de IFAC	261
12.1.3. Algemene vergadering van de IFAC	262
12.1.4. Diversen	263
12.1.5. Activiteiten van de IAASB	264
12.2. <i>Fédération des Experts Comptables Européens</i> (FEE)	264
12.2.1. Algemeenheden	264
12.2.2. Publicaties van de FEE	264
12.2.3. <i>Presidents' meeting</i>	265
12.2.4. Activiteiten van de <i>Council</i>	266

12.2.5.	<i>Accounting Working Party</i>	267
12.2.6.	<i>Auditing Working Party</i>	267
12.2.7.	<i>Ethics Working Party</i>	268
12.2.8.	<i>Liberalisation/Qualification Working Party</i>	268
12.2.9.	<i>Banks Working Party</i>	268
12.2.10.	<i>Company Law and Corporate Governance Working Party</i>	269
12.2.11.	<i>Education Subgroup</i>	269
12.2.12.	<i>Public Sector Working Party</i>	270
12.2.13.	<i>SME Working Party</i>	270
12.3.	<i>Fédération Internationale des Experts-comptables Francophones (FIDEF)</i>	272
12.4.	Belgisch-Nederlandse gespreksgroep	273
12.5.	Bilateraal Frans-Belgisch Comité	273
12.6.	<i>Transparency International</i>	274
12.6.1.	Algemeenheden	274
12.6.2.	Activiteiten van <i>Transparency International-Brussels</i> in 2005	275
12.7.	Gemengde Commissie Internationale Relaties	277
12.7.1.	Samenstelling	277
12.7.2.	Doelstellingen	278
12.7.3.	Activiteiten	278
12.8.	<i>De Académie des Sciences et Techniques Comptables et Financières en het Institut des Professionnels Associés à l'Ordre des Experts-Comptables (IPAO)</i>	278
12.9.	Overeenkomst met de Democratische Republiek van Kongo	279
12.10.	Het <i>International Innovation Network</i> (IIN)	279
12.11.	Diverse contacten	280
12.11.1.	<i>European Corporate Governance Institute</i>	280
12.11.2.	Europese Commissie	280
12.11.3.	<i>Ordre des Experts-Comptables</i> (Frankrijk)	280
12.11.4.	UNCTAD/ISAR	280
12.11.5.	Kamer van Litouwse Auditoren	281

HOOFDSTUK XIII VORMING

13.1.	Samenstelling van de Commissie Vorming	285
13.2.	Programma 2005	285
13.3.	Evaluatie van het programma 2005	287
13.4.	Kostenbijdrage in geval van afwezigheid	287
13.5.	Werkzaamheden van de Commissie Vorming	288
13.6.	Programma 2006	288
13.7.	Opleidingscheques	289
13.8.	Dankwoord	290
13.9.	Andere auditberoepen	290

HOOFDSTUK XIV OVERIGE DIENSTVERLENING AAN DE LEDEN VAN HET IBR

14.1.	IBR website en extranet	293
14.2.	Publicaties	294
14.2.1.	Vademecum 2005	294
14.2.2.	Toegang tot het beroep	295
14.2.3.	Prijzetting in de Belgische auditmarkt	295
14.2.4.	Wetboek Venootschapsrecht 2005	295
14.2.5.	<i>Le dictionnaire de la comptabilité et de la gestion financière</i>	295
14.2.6.	De Periodieke Berichten van het IBR	296
14.3.	Studiedagen	296
14.3.1.	De strijd tegen het witwassen en de financiering van het terrorisme: de CFI en de revisor	296
14.3.2.	<i>Journée de la comptabilité</i>	296
14.3.3.	Colloquium fiscale fraude	297
14.3.4.	Overdracht van ondernemingen	297
14.3.5.	Tijdelijke vennootschappen	297
14.3.6.	Studiedagen onderwijs	297
14.3.7.	Forum 2006	299
14.4.	Commissie Publicaties	301
14.5.	Publicatieprojecten	301
14.5.1.	Gemeenschappelijk tijdschrift BIBF-IAB-IBR	301
14.5.2.	Andere publicatieprojecten	302
14.6.	Bibliotheek	302
14.7.	<i>Helpdesk</i>	303
14.7.1.	Principes	303
14.7.2.	Activiteiten in 2005	304
14.7.3.	Hervorming juridische structuur	306
14.8.	Toegang tot de jaarrekeningen op het extranet van de Instituten	306

HOOFDSTUK XV TUCHT

15.1.	Samenstelling van de Tuchtcommissie en van de Commissie van Beroep	309
15.2.	Ontmoeting met de tuchtinstancies	310
15.3.	Tuchtstatistieken	310
15.3.1.	Uitspraken in 2005	310
15.3.2.	Nieuwe dossiers	311
15.4.	Tuchtdossiers behandeld in 2005	312
15.4.1.	Zittingen in 2005	312
15.4.2.	Uittreksels van tuchtbeslissingen van 2005	313
15.4.3.	Samenvatting van tuchtbeslissingen	313

15.5. Bevoegdheid van het ACCOM inzake tuchtverwijzingen	313
15.6. Opvolging van tuchtinstanties	314
15.7. Tussenkoms van een advocaat of een raadsman in tuchtzaken	314

Bijlagen

1. Omzendbrief C.015/05 van 1 februari 2005 betreffende de bezoldigingen m.b.t. het mandaat van de commissaris in de non-profitsector	319
2. Omzendbrief D.013/05 van 14 december 2005 m.b.t. commissarisopdracht – benoeming en ontslag	320
3. Omzendbrief D.014/05 van 19 december 2005 m.b.t. interprofessionele relaties in het kader van de onafhankelijkheid	322
4. Mededeling van 22 februari 2005 betreffende de transparantie van honoraria en non-auditdiensten	342
5. Mededeling van 6 september 2005 betreffende de toepassing van de “one to one”-regel	344
6. Mededeling van 20 december 2005 betreffende de fraudeproblematiek in de publieke sector	345
7. Mededeling van 21 december 2005 betreffende de inbreng in natura – artikel 93 <i>undecies</i> B van het B.T.W.-Wetboek	346
8. De evolutie van de economische beroepen: intentieverklaring met betrekking tot de voorstellen aan de Regering	348
9. Nota m.b.t. de verplichtingen voor een bedrijfsrevisor inzake witwassen na de wet van 12 januari 2004 (uittreksel)	362
10. Buitenlandse kandidaten: toegang tot het beroep	378
11. Nieuwe opdrachten voor de revisoren in 2005	382
12. Overzicht van de tuchtrechtspraak van het IBR 2005 (B. TILLEMAN)	386

MARKANTE FEITEN

1. Nieuwe regels met betrekking tot de burgerlijke aansprakelijkheid

De wet van 23 december 2005 houdende diverse bepalingen (*B.S.* 30 december 2005 (Ed. 2)) voorziet onder andere in bepalingen tot beperking van de burgerlijke aansprakelijkheid van de revisoren en in nieuwe bepalingen met betrekking tot de bescherming van de titel en omtrent het beroepsgeheim.

In haar Mededeling ten aanzien van de versterking van de wettelijke controle in de Europese Unie van 21 mei 2003, had de Europese Commissie de noodzaak benadrukt om de impact te onderzoeken van de verschillende burgerlijke aansprakelijkheidsstelsels voor de wettelijke jaarrekeningcontroleurs in de Europese Unie.

Op basis van het artikel 30*bis* van de nieuwe Achtste Europese Richtlijn betreffende de wettelijke accountantscontrole van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen, goedgekeurd op 11 oktober 2005, is de Europese Commissie een studie begonnen omtrent de economische gevolgen van de burgerlijke aansprakelijkheidsstelsels voor de commissarissen in de verschillende Lidstaten.

De vroegere Belgische situatie met onbeperkte burgerlijke aansprakelijkheid maakte het steeds moeilijker voor de bedrijfsrevisoren om een verzekeringsspolis te onderschrijven tegen redelijke verzekeringspremies. De *stakeholders* hadden voorts ten onrechte de indruk dat de bedrijfsrevisoren deze verantwoordelijkheid onbeperkt konden dekken, terwijl de verzekeringsdekkingen per definitie beperkt zijn.

In deze context had het Instituut der Bedrijfsrevisoren, in zijn Memorandum aan de Regering van 2003, voorgesteld om de aansprakelijkheid van de bedrijfsrevisor te verduidelijken. Andere Lidstaten – zoals Duitsland, Oostenrijk en Griekenland – hebben reeds een stelsel ingevoerd waarbij de burgerlijke aansprakelijkheid wordt beperkt.

De Voorzitter van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen had in 2004 naar aanleiding van de publicatie van zijn jaarverslag verklaard voor-

stander te zijn om de burgerlijke aansprakelijkheid van de bedrijfsrevisoren te verduidelijken.

De Minister van Economie had eveneens in 2004 in het Parlement verklaard dat hij initiatieven zou nemen om het systeem van de burgerlijke aansprakelijkheid van de bedrijfsrevisoren te herzien.

Zowel de Minister van Economie, als de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en de Federale Overheidsdienst hebben gedurende heel 2005 een actieve rol gespeeld om tot een constructieve dialoog met in het bijzonder de vertegenwoordigers van de verzekeringssector te komen.

De wet van 23 december 2005 stelt dat de burgerlijke aansprakelijkheid van de bedrijfsrevisoren, voor de opdrachten die hen door de wet worden toevertrouwd, wordt beperkt tot drie miljoen euro bij niet beursgenoteerde entiteiten. Dit bedrag wordt verhoogd tot twaaf miljoen euro voor de uitoefening van deze zelfde revisorale opdrachten bij genoteerde vennootschappen.

Deze beperking is niet van toepassing indien de overtreding werd gepleegd door de bedrijfsrevisor met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden.

De Raad van het IBR is van oordeel dat de bepaling inzake de beperking van aansprakelijkheid van openbare orde is. Het karakter van openbare orde van de bepaling impliceert dat een bedrijfsrevisor niet zou mogen afzien van de wettelijke begrenzing van de aansprakelijkheid, zelfs niet *a posteriori* of in het kader van een dading.

Bovendien kan uit de nieuwe wettekst worden afgeleid dat de burgerlijke aansprakelijkheid van de bedrijfsrevisoren wordt overgelaten aan de contractuele vrijheid van de partijen, voor de opdrachten die hen door de wet niet werden toevertrouwd.

In toepassing van de deontologische regel die door het Instituut der Bedrijfsrevisoren werd aangenomen in 1996, is elke bedrijfsrevisor ertoe gehouden om een verzekeringspolis te onderschrijven die beantwoordt aan de voorwaarden zoals vastgelegd door het IBR. De Raad stelt op korte termijn een bijwerking van de omzendbrief van 6 september 1996 in het vooruitzicht.

2. Beroepsgeheim

Artikel 27 van voormelde wet van 1953, zoals aangepast door de wet van 23 december 2005, die in werking trad op 9 januari 2006, vergemakkelijkt tevens de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening, door te voorzien dat de commissarissen van dochtervennootschappen en van de moedervennootschap van een zelfde groep ontheven zijn van het beroepsgeheim, de ene ten opzichte van de andere, teneinde de informatie-doorstroming te verbeteren in het raam van de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening.

Deze aangepaste tekst van artikel 27 van de wet van 1953 herneemt ook de bepalingen ten aanzien van de opvolging in een dossier die reeds vervat waren in artikel 24, laatste lid van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisoren, teneinde de werkzaamheden van de commissaris te vereenvoudigen in geval van opvolging in een dossier. Uit ervaring, is het nuttig bevonden om aan deze bepaling eerder een wettelijk dan een reglementair karakter te geven.

3. Achtste Europese Richtlijn betreffende de wettelijke controle van de rekeningen

Het voorstel tot wijziging van de Achtste Europese Richtlijn betreffende de wettelijke controle van de rekeningen, werd goedgekeurd door de Raad van de Europese Unie op 11 oktober 2005. Deze Richtlijn bevat principes die onder andere betrekking hebben op het beroep, de kwaliteitscontrole, de onafhankelijkheid, de ethiek, de auditstandaarden, de tuchtmaatregelen, de benoeming en het ontslag van de wettelijke controleurs van de rekeningen.

Deze Richtlijn zal in 2006 in het Publicatieblad van de Europese Unie worden bekendgemaakt.

De Raad van het IBR heeft een onderzoek ingesteld naar de gevolgen van de nieuwe Achtste Richtlijn die binnen de 24 maanden na haar inwerkingtreding, voorzien in 2006, zal dienen te worden omgezet.

4. Internationale auditstandaarden

De internationale auditstandaarden (ISAs) die waarschijnlijk op grond van de nieuwe Achtste Europese Richtlijn zullen worden opgelegd, betreffen de door de Europese Commissie goedgekeurde ISAs na een goedkeuringsprocedure op grond waarvan wordt voorzien in een vertaling van de ISAs. Het IBR heeft zijn initiatief om de ISAs naar het Nederlands en het Frans te vertalen voortgezet en heeft de CNCC (Frankrijk) en het NIVRA (Nederland) bij dit vertaalproject betrokken, en werden door de IFAC erkend met het oog op een officiële vertaling van de ISAs.

De Europese Commissie zal bovendien op grond van de nieuwe Achtste Europese Richtlijn desgevallend een gemeenschappelijk auditorsverslag kunnen invoeren voor jaarrekeningen of geconsolideerde jaarrekeningen opgesteld overeenkomstig de door de Europese Commissie goedgekeurde internationale boekhoudstandaarden.

De ISAs zullen in principe van toepassing zijn ten laatste binnen de 24 maanden die volgen op de inwerkingtreding van de nieuwe Achtste Richtlijn. Het IBR zal de nood om de vorming van zijn leden met betrekking tot de ISAs voort te zetten, blijven benadrukken, onder andere aan de hand van publicaties en van het programma van permanente vorming.

5. Onafhankelijkheid van de commissaris

5.1. Non-auditdiensten op fiscaal gebied

De Raad maakt zich zorgen met betrekking tot de ontwikkelingen op het vlak van de beperkingen van de non-auditdiensten, die gericht zijn op het inperken van de bevoegdheden van de leden van het beroep, ten koste van de kwaliteit van de audit, waarbij de noodzaak van vrijwaring van de onafhankelijkheid van de commissaris wordt onderlijnd en het risico van nazicht door de commissaris van zijn eigen werk of van het werk verricht door zijn netwerk wordt vermeden.

De Raad van het IBR meent dat het Belgisch wetgevend kader in zeer strenge bepalingen voorziet, onder andere door middel van de “one to one”-regel en de zeven onverenigbare diensten.

De Raad dringt aan op het feit dat de fiscale bijstand door de commissaris of zijn netwerk de verzameling van informatie door de commissaris

kan vergemakkelijken en het risico dat de gecontroleerde entiteit fiscaal “agressieve” adviezen zou bekommen, verkleinen.

5.2. Voorstellen tot wijziging van de wet *corporate governance*

De Raad van het IBR heeft de aandacht van de Regering, en in het bijzonder van de Minister van Economie en van de Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie, verder gevestigd op de noodzaak de artikelen 133 en 134 van het Wetboek van vennootschappen (de wet *corporate governance*) op volgende punten aan te passen ⁽¹⁾:

- het toepassingsgebied van het verbod om bepaalde non-auditdiensten te presteren die onverenigbaar zijn met de onafhankelijkheid van de commissaris, beperken tot de gepresteerde diensten ten gunste van de gecontroleerde vennootschappen, hun Belgische en buitenlandse dochtervennootschappen en de Belgische vennootschappen die de gecontroleerde vennootschap controleren (en niet van de in België verbonden vennootschappen), om conform te zijn met de wil van de Europese Commissie de onafhankelijkheidsregels te harmoniseren;
- de extraterritoriale effecten van de nationale regels vermijden door de Belgische bepalingen niet toe te passen op de prestaties verricht door het buitenlands netwerk van de commissaris ten aanzien van de buitenlandse dochtervennootschappen van de geauditeerde vennootschap;
- de “one to one”-regel berekenen op geglobaliseerde basis;
- de mogelijkheid bieden aan het auditcomité van de moedervernootschap, in België of in een Lidstaat van de OESO, om een afwijking toe te kennen op groepsniveau;
- een *de minimis* regel voorzien voor non-auditdiensten van klein belang (bv. 5 % van de honoraria);
- de retroactieve werking (twee jaar) beperken tot de onverenigbare prestaties waarvan de honoraria, de honoraria in het kader van het mandaat van commissaris overschrijden; deze bepaling beperkt op abnormale wijze de mogelijkheden tot keuze van een commissaris;
- de discrepantie wegwerken tussen de Nederlandse en Franse versie van de wettekst en waar nodig de syntaxis aanpassen.

(1) IBR, *Jaarverslag*, 2003, p. 45.

6. Auditberoepen

De intentieverklaring betreffende de toenadering van het IAB en het BIBF werd op 16 januari 2006 ondertekend door de Minister van Middenstand en de Minister van Economie, door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en door de respectievelijke Voorzitters en Ondervoorzitters van het IBR, het IAB en het BIBF. Een kopie van deze tekst is beschikbaar op de website van het IBR onder de rubriek “Nieuws – Korte berichtgeving”.

Voor wat de auditberoepen betreft, wordt het IBR behouden in zijn huidige statuut en blijft het openstaan voor een hechte samenwerking met de andere beroepen die verband houden met de audit (bv. *forensic audit*, de computeraudit, de interne audit, waarschijnlijk de actuarissen, enz.).

De werkzaamheden werden aangevat tussen de vertegenwoordigers van het Instituut der Bedrijfsrevisoren, de Koninklijke Vereniging van Belgische Actuarissen, het Instituut van Interne Auditoren, de ISACA Belux en het Instituut van Forensische Auditoren. Het nagestreefde doel bestaat erin om een gemeenschappelijk orgaan op te richten tussen de verschillende beroepen die auditopdrachten uitoefenen van algemeen belang.

Elkeen van de spelers onderzoekt heden welke wijzigingen *qua* vorm er aangebracht moeten worden aan hun respectievelijke instituten teneinde voordeel te trekken uit de synergismen zonder afbreuk te doen aan hun specificiteiten en aan hun onafhankelijkheid.

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen neemt deel aan de verwezenlijking van dit gemeenschappelijk project.

7. Strijd tegen de fraude

De Cel voor financiële informatieverwerking (CFI) en het Instituut der Bedrijfsrevisoren hebben op 22 november 2005 een studiedag georganiseerd gewijd aan “De strijd tegen het witwassen en de financiering van het terrorisme: de CFI en de revisor”.

Tijdens deze studiedag werden de recente ontwikkelingen in het nationale en internationale rechtsstelsel onderzocht, evenals de praktijk van de niet-financiële beroepen die worden geconfronteerd met de problematiek van het witwassen.

8. Vierde en Zevende Europese Richtlijnen – verklaringen met betrekking tot de *corporate governance* en de interne controle

De Raad van het IBR heeft de werkzaamheden gevolgd met betrekking tot het voorstel van een modernisering van de Vierde en Zevende Europese Richtlijnen. In haar voorstel voorziet de Europese Commissie onder andere in een definitie van verbonden entiteiten, alsmede in een verklaring met betrekking tot de interne controle en met betrekking tot de toepassing van de beginselen van *corporate governance*.

De Raad van het IBR zal in 2006 het gevolg van deze evoluties met betrekking tot de rol van de commissaris verder onderzoeken, in het bijzonder betreffende de interne controle en de verklaringen aangaande *corporate governance*.

LIJST VAN DE GEBRUIKTE AFKORTINGEN

ACCOM	Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris
AICPA	<i>American Institute of Certified Public Accountants</i> (US)
AMF	<i>Autorité des Marchés Financiers</i> (Frankrijk)
BIBF	Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten
BVB	Belgische Vereniging van Banken en Beursvennootschappen
CBFA	Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen
CBN	Commissie voor Boekhoudkundige Normen
CDZ	Controledienst voor de Ziekenfondsen
CEBS	<i>Committee of European Banking Supervisors</i>
CESR	<i>Committee of European Securities Regulators</i> (ex-FESCO)
CFI	Cel voor financiële informatieverwerking
CICA	<i>Canadian Institute of Certified Accountants</i> (Canada)
CNCC	<i>Compagnie Nationale des Commissaires aux Comptes</i> (Frankrijk)
CRB	Centrale Raad voor het Bedrijfsleven
EC	Europese Commissie
EFRAG	<i>European Financial Reporting Advisory Group</i>
EIN	<i>European Innovation Network</i>
EU	Europese Unie
FATF	<i>Financial Action Task Force on Money Laundering</i>
FEE	<i>Fédération des Experts Comptables Européens</i>
FESCO	<i>Federation of European Securities Commissions Organisation</i> (thans: CESR)
FIDEF	<i>Fédération Internationale des Experts-comptables Francophones</i>
FOD	Federale Overheidsdienst
GAFI	<i>Groupe d'action financière sur le blanchiment de capitaux</i>
GPR	<i>Global Peer Review</i> (TAC)
HREB	Hoge Raad voor de Economische Beroepen

IAASB	<i>International Auditing and Assurance Standards Board</i>
IAB	Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten
IAPS	<i>International Auditing Practice Statement</i>
IAS	<i>International Accounting Standards</i> (zie ook IFRS)
IASB	<i>International Accounting Standards Board</i>
IASC	<i>International Accounting Standards Committee</i>
IBR	Instituut der Bedrijfsrevisoren
ICT	<i>Information and Communication Technology</i>
IFA	Instituut van Forensische Auditoren
IFAC	<i>International Federation of Accountants</i>
IFRIC	<i>International Financial Reporting Interpretations Committee</i>
IFRS	<i>International Financial Reporting Standards</i> (zie ook IAS)
IIA	<i>Institute for Internal Auditors</i>
IIN	<i>International Innovation Network</i>
IOSCO	<i>International Organisation of Securities Commissions</i>
IPAO	<i>Institut des Professionnels Associés à l'Ordre des Experts-Comptables</i> (Frankrijk)
IRECBF	Instituut der Revisoren Erkend door de Commissie voor Bank- en Financiewezen
ISA	<i>International Standards on Auditing</i>
ISACA	<i>Information Systems Audit and Control Association</i>
ISB	<i>Independence Standards Board</i> (US)
KVBA	Koninklijke Vereniging van Belgische Actuarissen
NBB	Nationale Bank van België
NGO	Niet-gouvernementele organisaties
OEC	<i>Ordre des Experts-Comptables</i> (Frankrijk)
PCAOB	<i>Public Company Accounting Oversight Board</i>
SEC	<i>Securities and Exchange Commission</i> (US)
SIC	<i>Standing Interpretations Committee</i> (IASC)
TAC	<i>Transnational Auditors Committee</i> (IFAC)

Hoofdstuk I

HET BEROEP

1.1. De wijziging van de Achtste Europese Richtlijn

1.1.1. Wettelijk kader

De Europese Commissie had op 16 maart 2004 haar voorstel tot wijziging van de Achtste Richtlijn “vennootschapsrecht” betreffende de wettelijke accountantscontrole van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen en tot wijziging van de Richtlijnen van de Raad 78/660/EEG en 83/349/EEG voorgesteld ⁽¹⁾. Deze werd nadien goedgekeurd door het Europees Parlement op 28 september 2005 en door de Raad van de Europese Unie op 11 oktober 2005.

De publicatie in het Publicatieblad van de Europese Unie wordt voorzien in het eerste semester van 2006 rekening houdend met de termijn voor de vertaling in de 20 talen van de Europese Unie.

De bedoeling van de nieuwe Achtste Richtlijn bestaat erin het vertrouwen in de financiële informatie te herstellen na de schandalen die in het verleden een aantal vennootschappen hebben getroffen. Zij beoogt zodoende de wettelijke controle binnen de hele Europese Unie te versterken en te harmoniseren. Zij definieert de principes die van toepassing zijn op het externe toezicht in alle Lidstaten, ze bepaalt ook een systeem van kwaliteitscontrole dat onafhankelijk is van de gecontroleerde entiteiten en ze verduidelijkt de plichten van de wettelijke controleurs van de rekeningen betreffende onafhankelijkheid.

De Achtste Richtlijn verplicht de genoteerde vennootschappen een auditcomité (of een gelijkaardig orgaan), belast met duidelijk gedefiniëerde taken, op te richten.

Zij voorziet eveneens in het gebruik van internationale auditnormen voor de wettelijke controles in de Europese Unie. De goedkeuring van deze normen zal gepaard gaan met strikte voorwaarden met betrekking tot hun kwaliteit en hun vermogen om het Europees openbaar belang te bevorderen.

De Achtste Richtlijn legt tevens de fundamenten voor een doeltreffende en evenwichtige samenwerking tussen de regulatoren van de Euro-

(1) Cf. IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 31-34.

pese Unie en die van derde landen, onder andere de *Public Company Accounting Oversight Board* (PCAOB) van de Verenigde Staten.

Zij voorziet ten slotte in de oprichting van een regelgevend comité voor accountantscontrole dat zal toelaten de herziene wetgeving te vervolledigen en snel de nodige uitvoeringsmaatregelen aan te nemen.

1.1.2. Impact van de Achtste Europese Richtlijn in België

De verschillende commissies binnen het IBR hebben in 2005 de analyse voortgezet van de impact van de Achtste Richtlijn op de van kracht zijnde wetgeving, regelgeving en praktijk.

De Raad zal in het bijzonder het geheel van de door de Achtste Richtlijn voorziene bepalingen analyseren die als volgt kunnen worden samengevat:

A. Erkenningsvoorwaarden

De erkenningsvoorwaarden voor wettelijke controleurs van jaarrekeningen en auditkantoren werden gewijzigd, in het bijzonder wat de stemrechten en de samenstelling van het leidinggevende of bestuursorgaan van een auditkantoor betreft.

In België moeten tegenwoordig 100 % van de stemrechten in handen zijn van leden van het IBR of van personen met een gelijkwaardige hoedanigheid in het buitenland. Bovendien dient de meerderheid van de stemrechten in handen te zijn van leden van het IBR. Ten slotte dient de meerderheid van de zaakvoerders en bestuurders van een auditkantoor te bestaan uit leden van het IBR.

De Achtste Richtlijn strekt ertoe wettelijke controleurs van jaarrekeningen uit om het even welke Lidstaat toe te laten in alle andere Lidstaten de controle in handen te hebben over een auditkantoor en het te besturen. Dit moet de verdere integratie van Europese auditkantoren bevorderen en de markt helpen openen.

Andere dan de wettelijke controleurs van de jaarrekeningen kunnen over een minderheid van de aandelen en bestuurdersmandaten beschikken.

De wettelijke controleur van jaarrekeningen moet echter zijn vakbekwaamheid en kennis van de wetgeving van het betrokken land bewijzen

voordat hij wettelijke controles van jaarrekeningen in een andere Lidstaat mag verrichten.

B. Ledenlijst

Alle wettelijke controleurs van jaarrekeningen, evenals de auditkantoren, moeten in een openbaar register worden ingeschreven in hun land van oorsprong. Voor de auditkantoren zal dit register in het bijzonder de rechtsvorm van het kantoor, de vennoten en de bestuurders, alsook het netwerk vermelden waartoe het auditkantoor behoort.

C. Onafhankelijkheid en ethiek

De wettelijke controleurs van jaarrekeningen en de auditkantoren moeten strenge ethische beroepsregels naleven. De Europese Commissie is de mening toegedaan dat er met de beginselen vastgelegd in de “*Code of Ethics*” van de IFAC zou kunnen worden rekening gehouden. De regels met betrekking tot de vertrouwelijkheid en het beroepsgeheim mogen ook niet beletten dat pertinente informatie wordt uitgewisseld tussen de bevoegde autoriteiten van de Lidstaten.

D. Auditnormen

De invoering van internationale standaarden voor jaarrekeningcontrole (ISAs) moet er, aldus de Europese Commissie, toe leiden dat de controle van jaarrekeningen overal in de Europese Unie van even goede kwaliteit is. Het is voorts de bedoeling van de Europese Commissie om in overleg met de Lidstaten deze standaarden goed te keuren, nadat daarover eerst een passende raadpleging is gehouden. De verplichte permanente vorming van de personen belast met de wettelijke controle van jaarrekeningen moet een goede kennis van deze standaarden in de hand werken.

Om te voorkomen dat Lidstaten nieuwe of aanvullende eisen stellen aan de controle die verder gaan dan de procedures waarin de ISAs voorzien, voorziet de nieuwe Achtste Richtlijn dat de Lidstaten alleen controledprocedures of -vereisten, aanvullend aan de internationale auditstandaarden, of in uitzonderlijke gevallen de uitsluiting van delen ervan mogen verplicht stellen, indien deze voortvloeien uit specifieke nationale wettelijke voorschriften inzake de wettelijke controle van jaarrekeningen.

E. Controle van de geconsolideerde jaarrekening

De Achtste Richtlijn legt duidelijk de verantwoordelijkheden vast bij de controle van de geconsolideerde jaarrekening van een groep van ondernemingen. De groepsauditor draagt de volledige verantwoordelijkheid voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening.

De groepsauditor beoordeelt de controlewerkzaamheden die door controleurs uit derde landen worden uitgevoerd en houdt de documenten bij over zijn of haar beoordeling.

F. Kwaliteitscontrole

De Lidstaten hebben als opdracht het installeren van een doeltreffend kwaliteitscontrolesysteem.

Bovendien zien ze erop toe dat er een doeltreffend onderzoeks- en bestraffingssysteem bestaat ten aanzien van wanpraktijken en plichtsverzuim vanwege beroepsbeoefenaars. De Lidstaten moeten er eveneens in voorzien dat de maatregelen en sancties, genomen ten aanzien van een wettelijke controleur van jaarrekeningen, op passende wijze openbaar worden gemaakt.

G. Systeem van publiek toezicht

De Achtste Richtlijn versterkt tevens het publiek toezicht op de wettelijke controleurs van jaarrekeningen. Het systeem van publiek toezicht moet derhalve worden geleid door niet-vakmensen die de materies beheersen die betrekking hebben op de wettelijke controle. De Lidstaten kunnen evenwel toelaten dat een minderheid van vakmensen vertegenwoordigd wordt in het bestuur ervan.

De Richtlijn bevat een wederzijdse erkenning van de reglementaire mechanismen tussen Lidstaten. Het toezicht wordt uitgeoefend door de Lidstaat van herkomst. Dat betekent dat de Lidstaat die de wettelijke controleur van jaarrekeningen of het auditkantoor heeft erkend en waar het auditkantoor zijn statutaire zetel heeft, de volledige verantwoordelijkheid draagt voor het toezicht op het betrokken kantoor, dat op grond daarvan in de hele Europese Unie activiteiten zou kunnen ontplooiën.

Om een betere samenwerking met de bevoegde autoriteiten uit derde landen, zoals de PCAOB in de Verenigde Staten, mogelijk te maken, staat de Richtlijn toe dat ook met derde landen wordt samengewerkt op basis van het beginsel dat het toezicht wordt uitgeoefend door het land van herkomst.

H. Ontslag van de commissaris

De vennootschap die een wettelijke controleur van jaarrekeningen ontslaat, dient het gemotiveerd mee te delen aan de publieke toezichthouder.

I. Specifieke bepalingen voor de controle van instellingen van openbaar belang

De instellingen van openbaar belang worden als volgt gedefinieerd:

“onder het recht van een lidstaat vallende instellingen waarvan de effecten in een lidstaat worden verhandeld op een gereglementeerde markt in artikel 4, lid 1, punt 18 van Richtlijn 2004/39/EG, kredietinstellingen als omschreven in de zin van artikel 1, punt 1 van Richtlijn 2000/12/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 maart 2000 betreffende de toegang tot en de uitoefening van de werkzaamheden van kredietinstellingen en verzekeringsondernemingen in de zin van artikel 2, lid 1 van Richtlijn 91/674/EEG. De lidstaten kunnen ook andere instellingen aanmerken als instellingen van openbaar belang, bijvoorbeeld instellingen die van groot algemeen belang zijn als gevolg van de aard van hun bedrijfsactiviteiten, hun omvang of hun personeelsbestand.”.

Wettelijke controleurs van jaarrekeningen en auditkantoren die instellingen van openbaar belang controleren, zouden op hun website binnen de drie maanden volgend op ieder boekjaar een transparantieverslag moeten publiceren dat inzicht biedt in de structuur van het auditkantoor, het internationaal netwerk waartoe het behoort en de financiële informatie die wijst op het belang van het auditkantoor. Dit verslag moet onder meer de volgende elementen bevatten:

- een verklaring betreffende de procedures van het auditkantoor inzake onafhankelijkheid;
- een beschrijving van het interne kwaliteitscontrolesysteem; en

- een verklaring van het bestuursorgaan van het auditkantoor betreffende de doeltreffendheid van het functioneren van dit intern kwaliteitscontrolesysteem.

De instellingen van openbaar belang moeten een auditcomité of een gelijkwaardig orgaan oprichten. Tenminste één lid van het auditcomité is onafhankelijk en bevoegd inzake boekhouding en/of audit. Dit comité wordt opgedragen:

- het financiële verslaggevingsproces te controleren;
- de doeltreffendheid van het interne controlesysteem, het eventuele interne auditsysteem en het risicomanagementsysteem van de vennootschap te controleren;
- de wettelijke controle van de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening te controleren;
- de onafhankelijkheid van de met de wettelijke controleur van jaarrekeningen of het auditkantoor te beoordelen en te controleren, waarbij met name wordt gelet op de verlening van aanvullende diensten aan de gecontroleerde entiteit.

De wettelijke controleur van jaarrekeningen of het auditkantoor wordt aangeduid op voorstel van het leidinggevende of toezichthoudende orgaan, op grond van een aanbeveling van het auditcomité.

De wettelijke controleur van jaarrekeningen of het auditkantoor brengt verslag uit aan het auditcomité over belangrijke zaken die bij de wettelijke controle aan het licht kwamen, in het bijzonder ernstige tekortkomingen in het interne controleproces met betrekking tot de financiële verslaggeving.

De Achtste Richtlijn legt daarenboven aanvullende onafhankelijkheidseisen op aan de wettelijke controleur van jaarrekeningen van instellingen van openbaar belang. De Lidstaten moeten erover waken dat de voornaamste vennoot of de voornaamste vennoten die met de uitvoering van de wettelijke controle is/zijn belast uiterlijk zeven jaar na de datum van benoeming wordt/worden vervangen door een medevennoot en pas na een periode van ten minste twee jaar opnieuw aan de controle van de gecontroleerde entiteit mag/mogen deelnemen.

J. Europees comité inzake de reglementering van de audit

De Achtste Richtlijn voorziet onder andere op het niveau van de Europese Unie in de oprichting van een comité inzake de reglementering van de audit.

De Raad van het IBR zal in 2006 bij voorrang aandacht blijven schenken aan de omzetting van de Achtste Richtlijn naar Belgisch recht.

1.1.3. Systeem van publiek toezicht

In het licht van de bepalingen van de nieuwe Achtste Europese Richtlijn betreffende de externe controle op het beroep van bedrijfsrevisor, heeft de Raad van het IBR enkele denkplaatjes geopend om het Belgisch kader in overeenstemming te brengen met de nieuwe Achtste Europese Richtlijn.

Momenteel wordt het merendeel van de bepalingen met betrekking tot het publiek toezicht (*oversight*) geregeld door de hierna bepaalde wetten en uitvoeringsbesluiten:

- de Achtste Europese Richtlijn van 10 april 1984;
- artikelen 130 en volgende W. Venn. betreffende de functie van commissaris;
- artikel 133 W. Venn. dat de onafhankelijkheidsregels bepaalt;
- artikel 133 W. Venn. en K.B. van 4 april 2003 tot oprichting van het ACCOM;
- wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut der Bedrijfsrevisoren;
- wet van 22 april 1999 (bepalingen betreffende de HREB);
- K.B. van 30 januari 2001 tot uitvoering van het W. Venn. (onverenigbare diensten), gewijzigd onder andere door het K.B. van 4 april 2003;
- K.B. van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisoren;
- K.B. van 20 april 1989 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het IBR;
- K.B. van 13 oktober 1987 betreffende de stage.

Deze teksten bevatten bepalingen met betrekking tot de deontologie, de toegang tot het beroep, de organisatie van het toezicht en van de tucht.

De Tuchtcommissies worden voorgezeten door magistraten. In hoger beroep, vormen de magistraten de meerderheid. Een voorziening voor het Hof van Cassatie kan worden ingesteld. Zowel de procureur-generaal als de HREB, het ACCOM en de Raad van het IBR kunnen een tuchtdossier indienen.

De beslissingen van de Raad van het IBR zijn vatbaar voor hoger beroep hetzij voor de Commissie van Beroep hetzij voor de Raad van State.

De CBFA is bevoegd voor het al dan niet voorafgaandelijk aanvaarden van de benoeming van een commissaris in een bank, in een verzekeringsmaatschappij, in een instelling voor collectieve belegging en in een investeringsmaatschappij.

In het kader van de modernisering van het publiek toezicht, heeft de Raad van het IBR in 2005 de volgende bedenkingen geformuleerd:

- een hoger beroep door een toezichtorgaan zou kunnen voorzien worden voor de Commissie van Beroep tegen de beslissingen van de Raad om een inschrijving op de ledenlijst te aanvaarden;
- voorstellen om aan het toezichtorgaan de eindverantwoordelijkheid voor de goedkeuring van de normen toe te vertrouwen;
- de noodzaak om aan het Instituut een belangrijke rol toe te kennen bij de formulering van de rechtsleer met betrekking tot de interpretatie van de audittechnieken;
- de wens dat men aan een onafhankelijk orgaan (een verwijzingskamer) de beslissingen zou toevertrouwen aangaande een verwijzing naar tucht op basis van de onderzoeken geleid door de Commissie van Toezicht en de Commissie Kwaliteitscontrole;
- de wens om het publiek toezicht te splitsen in enerzijds, een orgaan belast met de normering en met adviezen met een algemeen karakter en anderzijds, een orgaan belast met de controle op de individuele dossiers en de toezichtopdrachten;
- een tuchtreglement, goed te keuren door de Koning, dat zou verduidelijken dat de tuchtsancties anoniem gepubliceerd worden, na weglating van de vertrouwelijke elementen;
- de wet zou expliciet kunnen voorzien dat de Raad van het IBR jaarlijks een activiteitenverslag, onder andere met betrekking tot de vormings-

activiteiten, overmaakt aan de Minister van Economie en aan de HREB, hetgeen de hedendaagse praktijk bevestigt.

Ten slotte wordt er opgemerkt dat de FEE zich tevens heeft gebogen over de ontwikkelingen inzake publiek toezicht.

De FEE heeft benadrukt – en de Raad van het IBR deelt die mening – dat het noodzakelijk is dat het orgaan belast met de externe controle op de totstandkoming van de auditstandaarden, verschillend is van het orgaan belast met de controle op het toezicht en op de kwaliteitscontrole, dewelke ertoe strekken te waken over de goede toepassing van deze standaarden (FEE, *Discussion Paper – Adoption of International Standards on Auditing for use in the European Union*, maart 2005, p. 22; zie bovendien: IOSCO, *Survey Report on regulation and oversight of auditors*, april 2005, 33 p.).

1.2. Ontwikkelingen van de onafhankelijkheidsregels in België

1.2.1. Onafhankelijkheid van de commissaris – Voorstellen tot wijzigingen aan artikelen 133 en 134 van het Wetboek van vennootschappen

A. Artikel 133 van het Wetboek van vennootschappen.

De Raad van het IBR is de aandacht van de Regering, en in het bijzonder van de Minister van Economie en van de Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie, blijven vestigen op de noodzaak de wet van 2 augustus 2002, houdende wijziging van het Wetboek van vennootschappen (de wet *corporate governance*) op volgende punten aan te passen ⁽¹⁾:

- het toepassingsgebied van het verbod om bepaalde non-auditdiensten te presteren die onverenigbaar zijn met de onafhankelijkheid van de commissaris, beperken tot de gepresteerde diensten ten gunste van de gecontroleerde vennootschappen, hun Belgische en buitenlandse dochtervennootschappen en de Belgische vennootschappen die de gecontroleerde vennootschap controleren (en niet van de in België verbonden

(1) IBR, *Jaarverslag*, 2003, p. 45.

vennootschappen), om conform te zijn met de wil van de Europese Commissie de onafhankelijkheidsregels te harmoniseren;

- de extraterritoriale effecten van de nationale regels vermijden door de Belgische bepalingen niet toe te passen op de prestaties verricht door het buitenlands netwerk van de commissaris ten aanzien van de buitenlandse dochtervennootschappen van de geauditeerde vennootschap;
- de “one to one”-regel berekenen op geglobaliseerde basis;
- de mogelijkheid bieden aan het auditcomité van de moedervernootschap, in België of in een Lidstaat van de OECD, om een afwijking toe te kennen op groepsniveau;
- een *de minimis* regel voorzien voor non-auditdiensten van klein belang (bv. 5 % van de honoraria), zoals dat het geval is bij de wet *Sarbanes-Oxley* die het Congres van de Verenigde Staten in juli 2002 heeft aangenomen, om ongewenste gevolgen te vermijden in geval van het leveren van diensten die geen gevolg hebben voor de onafhankelijkheid van de commissaris;
- de retroactieve werking (twee jaar) beperken tot de onverenigbare prestaties waarvan de honoraria, de honoraria in het kader van het mandaat van commissaris overschrijden;
- de discrepantie wegwerken tussen de Nederlandse en Franse versie van de wettekst en waar nodig de syntaxis aanpassen.

De Raad deelt het standpunt van het ACCOM volgens hetwelk, bij wijze van conclusie aan het interpretatief advies 2004/3 het vijfde lid van het artikel 133 van het Wetboek van vennootschappen, met betrekking tot de “one to one”-regel, zou moeten verduidelijkt worden gezien de bestaande juridische onzekerheid.

B. Artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen

Ook al voorziet de nieuwe Achtste Richtlijn slechts in een openbaarmaking van de honoraria met betrekking tot de audit voor de instellingen van “openbaar belang”, is de Raad van het IBR voorstander van de openbaarmaking van de honoraria van de commissaris in elke gecontroleerde vennootschap. Dit maakt een wijziging aan artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen noodzakelijk.

De Raad heeft eraan herinnerd (*cf. infra*, punt 2.5.) dat het eveneens past om de honoraria voor non-auditdiensten te publiceren volgens de categorieën vastgelegd in de Europese Aanbeveling van 16 mei 2002 inzake de onafhankelijkheid van de wettelijke controleur van de rekeningen.

De Raad heeft ten slotte een wijziging voorgesteld aan het artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen met betrekking tot de openbaarmaking van de honoraria in bijlage bij de jaarrekening, veeleer dan in het jaarverslag, en dit rekening houdend met de honoraria toegekend aan de commissaris en aan de leden van zijn netwerk:

- a) door de gecontroleerde vennootschap, voor wat betreft de controle van de enkelvoudige jaarrekening; en
- b) door de gecontroleerde vennootschap en door haar Belgische of buitenlandse dochtervennootschappen, voor wat betreft de controle van de geconsolideerde jaarrekening.

1.2.2. Adviezen, interpretaties en circulaire van het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris (ACCOM)

Het IBR heeft een deel van zijn website (www.ibr-ire.be rubriek “Documentatie” – “ACCOM”) ter beschikking gesteld van en voorbehouden aan het ACCOM.

A. Adviezen

In 2005, heeft het ACCOM een advies van 18 juli 2005 uitgebracht op grond van artikel 133, tiende lid van het Wetboek van vennootschappen over de verenigbaarheid van een dienstprestatie met het doel technologische systemen van financiële informatie (*software*) te “onderhouden”, met het verbod voor de commissaris om in de gecontroleerde vennootschap technologische systemen van financiële informatie op te stellen, te ontwikkelen, in te voeren en te beheren.

B. Interpretaties

Bovendien heeft het ACCOM, in de loop van het jaar 2005, de volgende interpretaties goedgekeurd:

- interpretatief advies van 6 juni 2005 met betrekking tot de reikwijdte van de “one to one”-regel zoals bedoeld in artikel 133, vijfde en zevende lid van het Wetboek van vennootschappen in het geval van een moedervennootschap naar Belgisch recht waarvan de dochtervennootschap niet wordt gecontroleerd door de commissaris (of het netwerk van de commissaris) van de moedervennootschap;
- interpretatief advies van 26 augustus 2005 met betrekking tot de berekening van de “one to one”-regel zoals bedoeld in artikel 133, vijfde en zevende lid van het Wetboek nadat een afwijking op de naleving van de ratio werd toegestaan.

C. Afwijkingen

In 2005, heeft het ACCOM adviezen uitgebracht met betrekking tot vragen om afwijking van de regel die het bedrag beperkt van vergoedingen voor non-auditdiensten (“one to one”-regel) zoals bedoeld in artikel 133, vijfde en zevende lid van het Wetboek van vennootschappen. De opgesomde adviezen zijn uitgebracht op grond van artikel 133, zesde lid, 2° van het Wetboek van vennootschappen:

- advies van 17 mei 2005 over een vraag om afwijking van de “one to one”-regel, met onderzoek in dat verband van de verenigbaarheid:
 - 1) van een attestatieopdracht met toepassing van de Amerikaanse “*Statement on Auditing Standards n° 70 – Service Organizations*” (SAS 70), met het verbod voor de commissaris om in de gecontroleerde vennootschap beslissingen te nemen of in de besluitvorming tussen te komen dan wel bijstand te verlenen of deel te nemen aan de voorbereiding of het voeren van de boekhouding of aan de opstelling van de jaarrekening of de geconsolideerde jaarrekening van de gecontroleerde vennootschap; en
 - 2) van adviesverlening teneinde de gecontroleerde vennootschap in staat te stellen zich te conformeren aan de Britse standaard “*Information security management*” (BS 7799) inzake informatiebeveiliging, met het verbod voor de commissaris om in de gecontroleerde vennootschap beslissingen te nemen of in de besluitvorming tussen te komen, dan wel in te staan voor de opstelling, de ontwikkeling, de invoering en het beheer van technologische systemen van financiële informatie in de gecontroleerde vennootschap.

- advies van 6 juni 2005 over een vraag om afwijking van de “one to one”-regel ingediend door de commissaris van een coördinatiecentrum, met onderzoek in dat verband van de verenigbaarheid van een consultatieopdracht van fiscale aard, met het verbod voor de commissaris om de gecontroleerde vennootschap te vertegenwoordigen bij de afwikkeling van fiscale of andere geschillen.
- advies van 26 augustus 2005 over een vraag om afwijking van de “one to one”-regel met onderzoek in dat verband van de verenigbaarheid van een fiscale consultatieopdracht (buitenlandse kaderleden), met het verbod voor de commissaris om de gecontroleerde vennootschap te vertegenwoordigen bij de afwikkeling van fiscale of andere geschillen
- advies van 15 september 2005 over een vraag om afwijking van de “one to one”-regel met onderzoek in dat verband van de verenigbaarheid met de uitoefening van het mandaat van commissaris van:
 - 1) een pre-attesteringsopdracht met betrekking tot de procedures ingesteld met het oog op de naleving van Afdeling 404 van de wet *Sarbanes-Oxley*;
 - 2) niet-recurrente auditprestaties in het kader van de overschakeling op de IFRS normen.
- advies van 27 oktober 2005 over een vraag om afwijking van de “one to one”-regel met onderzoek in dat verband van de verenigbaarheid met de uitoefening van het mandaat van commissaris van:
 - 1) een *transfer pricing* studie; en
 - 2) de begeleiding van de cliënt bij de introductie en verdediging van een ruingaanvraag voor de Dienst Voorafgaande beslissingen in fiscale zaken ingesteld bij de FOD Financiën (onverenigbaar met de onafhankelijkheid van de commissaris).

D. Circulaires

Het ACCOM heeft in 2005 de volgende circulaires goedgekeurd:

- circulaire van 21 maart 2005 over de belangrijkste procedureaspecten met betrekking tot de indiening en behandeling van dossiers, alsook de gegevens die het Comité wenst vermeld te zien in de vragen die com-

missarissen voorleggen, waarbij een onderscheid wordt gemaakt naar gelang van de verschillende hypothesen; en

- circulaire van 27 oktober 2005 met betrekking tot de controlebevoegdheid van het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris.

1.2.3. Mededeling aan de leden met betrekking tot de “one to one”-regel

Op 6 september 2005, heeft de Raad een mededeling gericht aan de leden met betrekking tot de toepassingsmodaliteiten van de “one to one”-regel zoals bedoeld in artikel 133, vijfde en zevende lid van het Wetboek van vennootschappen.

De Raad had in 2003 ⁽¹⁾ een advies geformuleerd dat deze berekening op geglobaliseerde basis diende te gebeuren en voor de duur van het mandaat van de commissaris.

Op 27 oktober 2004 heeft het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris (ACCOM) een interpretatief advies over de toepassing van de “one to one”-regel ⁽²⁾ uitgebracht volgens hetwelk de berekening dient te gebeuren op geïndividualiseerde basis en voor de termijn van een boekjaar.

In de mededeling van 6 september 2005, wordt er verduidelijkt dat de Raad van het IBR aan de confraters aanbeveelt zich te richten naar de interpretatie vervat in het interpretatief advies van het ACCOM van 27 oktober 2004.

De Raad van het IBR heeft bovendien aan de wetgever een opheldering van het Wetboek van vennootschappen voorgesteld door in een berekening op geglobaliseerde basis te voorzien (*cf. supra*, punt 1.2.1.A.). In dit opzicht, heeft de Raad met voldoening vastgesteld dat het ACCOM in zijn advies van 27 oktober 2004 van oordeel is dat de tekst van het Wetboek van vennootschappen dient te worden opgehelderd.

(1) *Cf. IBR, Jaarverslag, 2003, p. 44.*

(2) Advies 2004/3, beschikbaar op de website van het IBR (www.accountancy.be – rubriek “Documentatie – ACCOM”).

1.2.4. Voorontwerp van aanbeveling met betrekking tot de onafhankelijkheid van de commissaris

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft op 25 januari 2005 een advies uitgebracht betreffende het voorontwerp van aanbeveling van het IBR met betrekking tot de onafhankelijkheid van de commissaris en de omzetting van de Europese Aanbeveling van 16 mei 2002 dienaangaande ⁽¹⁾.

De opmerkingen vervat in het advies van de HREB hebben onder andere betrekking op de definitie van het netwerk en van de rechtspersonen van openbaar belang, het toepassingsgebied van de bepaling met betrekking tot de interne rotatie, de manier waarop de verwijzing naar het auditcomité werd geformuleerd en de wijze van berekening van de verhouding tussen het totaal van de honoraria en de totale inkomsten.

Zoals gesuggererd wordt in het advies van de HREB van 25 januari 2005 heeft de Raad van het IBR besloten om een norm uit te werken met betrekking tot de onafhankelijkheid van de commissaris, na het definitieve aannemen van de nieuwe Achtste Europese Richtlijn (*cf. supra*, punt 1.1.).

1.3. Aannemen van een tuchtreglement

Tot de inwerkingtreding van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisoren bestond er een tuchtreglement van 16 maart 1957 dat door voorvermeld koninklijk besluit van 10 januari 1994 werd opgeheven.

De Raad is vragende partij om opnieuw over een tuchtreglement te beschikken.

Zoals reeds gepreciseerd in het *Jaarverslag*, 2004 (p. 59-60) werd er in het najaar van 2005 overleg gepleegd met de bevoegde Ministers en de Hoge Raad voor de Economische Beroepen.

Het tuchtreglement beoogt aan de volgende bezorgdheden tegemoet te komen.

(1) Over dit onderwerp, zie IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 36-37.

Artikel 22 van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld, zoals laatst gewijzigd door de wet van 12 januari 2004, voorziet in de bevoegdheid van de tuchtinstanties om de bedrijfsrevisor administratieve geldboetes op te leggen bij niet-naleving van de artikelen 4 tot 19 van voorvermelde wet. Deze bevoegdheid werd niet toegekend aan de Tuchtcommissie. Gezien de hoogdringendheid – het gaat om een wet van 12 januari 2004 – is de Raad van oordeel dat er in het tuchtreglement een specifieke bepaling in die zin dient te worden ingevoegd.

Ten slotte dient de juridisering van ons tuchtrecht te worden afgeremd door in het tuchtreglement in nieuwe en meer aangepaste procedures te voorzien. Er wordt tevens onder meer voorzien in de installatie van een mechanisme van voorlopige ordemaatregel voor de gevallen waarin het algemeen belang vereist dat een revisor onmiddellijk doch voorlopig wordt beroofd van het recht om beroepsmatige handelingen te stellen, het installeren van een “terechtwijzing” die, voor de minder belangrijke zaken, rechtstreeks en snel door de Raad van het Instituut kan worden afgeleverd, en de installatie van een mechanisme van automatisch uitwissen van bepaalde sancties en de organisatie van een mechanisme van eerdere herstel.

De invoering van voorvermelde procedures vereist dat daarvoor in de wet van 22 juli 1953 de nodige wettelijke basis dient te worden ingeschreven.

1.4. Ontwerp van koninklijk besluit “huishoudelijk reglement”

Zoals aangekondigd in het *Jaarverslag* 2004 (p. 57-58) heeft de Raad aan de Minister van Economie, alsook aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen een ontwerp van koninklijk besluit voorgelegd dat het moderniseren van ons huishoudelijk reglement beoogt.

Dit ontwerp zal worden geanalyseerd binnen het meer globale kader van de omzetting naar Belgisch recht van de nieuwe Achtste Richtlijn.

1.5. Wet houdende diverse bepalingen van 23 december 2005

Het Parlement heeft op 23 december 2005 (B.S. 30 december 2005 (Ed. 2)) het wetsontwerp houdende diverse bepalingen goedgekeurd, dat onder andere voorziet in bepalingen tot beperking van de burgerlijke aansprakelijkheid van de revisoren, in nieuwe bepalingen met betrekking tot de bescherming van de titel en omtrent het beroepsgeheim.

1.5.1. Burgerlijke aansprakelijkheid

In haar Mededeling ten aanzien van de versterking van de wettelijke controle in de EU van 21 mei 2003, had de Europese Commissie de noodzaak benadrukt om de impact te onderzoeken van de verschillende aansprakelijkheidsregimes voor de wettelijke controleurs van de rekeningen in de Europese Unie.

Op basis van het artikel 30*bis* van de nieuwe Achtste Europese Richtlijn betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen, goedgekeurd op 11 oktober 2005, is de Europese Commissie een studie begonnen omtrent de economische gevolgen van de burgerlijke aansprakelijkheidsstelsels in de verschillende Lidstaten.

De vroegere Belgische situatie met onbeperkte aansprakelijkheid maakte het steeds moeilijker voor de bedrijfsrevisoren om een verzekeringspolis te onderschrijven tegen redelijke verzekeringspremies. De *stakeholders* hadden voorts ten onrechte de indruk dat de bedrijfsrevisoren deze verantwoordelijkheid onbeperkt konden dekken, terwijl de verzekeringsdekkingen per definitie beperkt zijn.

In deze context had het Instituut der Bedrijfsrevisoren in zijn Memorandum aan de Regering van 2003, voorgesteld om de aansprakelijkheid van de bedrijfsrevisoren te verduidelijken. Andere Lidstaten – zoals Duitsland, Oostenrijk en Griekenland – hebben reeds een regime ingevoerd waarbij de burgerlijke aansprakelijkheid wordt beperkt.

De Voorzitter van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen had in 2004 naar aanleiding van de publicatie van zijn jaarverslag verklaard voorstander te zijn om de burgerlijke aansprakelijkheid van de bedrijfsrevisoren te verduidelijken.

De Minister van Economie had eveneens in 2004 verklaard dat hij initiatieven zou nemen om het systeem van aansprakelijkheid van de bedrijfsrevisoren te herzien.

Zowel de Minister van Economie, als de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en de Federale Overheidsdienst hebben gedurende heel 2005 een actieve rol gespeeld om tot een constructieve dialoog met in het bijzonder de vertegenwoordigers van de verzekeringssector te komen.

De wet van 23 december 2005 stelt dat de burgerlijke aansprakelijkheid van de bedrijfsrevisoren, voor de opdrachten die hen door de wet worden toevertrouwd, wordt beperkt tot drie miljoen euro bij niet beursgenoteerde entiteiten. Dit bedrag wordt verhoogd tot twaalf miljoen euro voor de uitoefening van deze zelfde revisorale opdrachten bij genoteerde vennootschappen.

Deze beperking is niet van toepassing indien de overtreding werd gepleegd door de bedrijfsrevisor met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden.

Bovendien kan uit de nieuwe wettekst worden afgeleid dat de burgerlijke aansprakelijkheid van de bedrijfsrevisoren wordt overgelaten aan de contractuele vrijheid van de partijen, voor de opdrachten die hen door de wet niet werden toevertrouwd.

In toepassing van de deontologische regel die door het Instituut der Bedrijfsrevisoren werd aangenomen in 1996, is elke bedrijfsrevisor ertoe gehouden om een verzekeringspolis te onderschrijven die beantwoordt aan de voorwaarden zoals vastgelegd door het IBR. De Raad stelt op korte termijn een bijwerking van de omzendbrief van 6 september 1996 in het vooruitzicht.

1.5.2. Advies van de Raad van het IBR betreffende de *cap on liability*

A. Bepaling van openbare orde

De Raad van het IBR is van oordeel dat de bepaling inzake de beperking van aansprakelijkheid van artikel 9bis van de wet van 22 juli 1953, zoals gewijzigd door artikel 62 van de wet van 23 december 2005 houdende diverse bepalingen, van openbare orde is. Bijgevolg kan niet worden afge-

weken van de drempel van drie en twaalf miljoen euro zoals bepaald in voornoemd artikel 9bis.

In dit opzicht verduidelijkt het arrest van het Hof van Cassatie van 15 maart 1968:

“Alleen de wet die de essentiële belangen van de Staat of van de gemeenschap betreft of die, in het privaat recht, de juridische grondslagen bepaalt waarop de economische of morele orde van de maatschappij rust, is van openbare orde.”⁽¹⁾.

Uit de commentaar op voornoemd artikel 9bis, opgenomen in de memorie van toelichting van de wet, blijkt dat deze wettelijke bepaling de juridische grondslagen bepaalt waarop de economische orde van de maatschappij rust, met als voornaamste doel de vrijwaring van het voortbestaan van de functie van externe audit van de financiële staten, waarvan niemand de fundamentele rol die zij speelt bij de werking van onze economie betwist. Het ontbreken van deze bepaling zou het beroep van bedrijfsrevisor in gevaar brengen. In deze context verduidelijkt de commentaar op het artikel:

“De onbeperkte burgerrechtelijke aansprakelijkheid versterkt de kwaliteit van de audit niet. Een bepaald niveau van aansprakelijkheid is gerechtvaardigd maar het is niet redelijk om te verwachten dat de bedrijfsrevisoren de volledige kost dragen voortvloeiend uit fraude van het bestuursorgaan/de managers of uit een fout in de boekhouding binnen een vennootschap. Dit bedreigt de continuïteit van de activiteit van de commissarissen, natuurlijke personen en de auditkantoren.”⁽²⁾.

Bovendien blijkt uit de commentaar op artikel 9bis, opgenomen in dezelfde memorie van toelichting van de wet, dat een beperking van de aansprakelijkheid eveneens gebaseerd is op het volgend feit:

“De regelgevende instanties drukken hun bezorgdheid uit met betrekking tot de concentratie van de auditmarkt van genoteerde vennootschappen in de internationale auditkantoren, hetgeen gekoppeld is aan het risico op verdwijning van kantoren.”⁽³⁾.

(1) Cass., 15 maart 1968, Pas., p. 884.

(2) Parl. St. Kamer 2005-06, wetsontwerp nr. 2020/01, 11 oktober 2005, p. 37.

(3) *Ibid.*

Ten slotte, laat deze bepaling toe de aantrekkelijkheid van het beroep te vrijwaren en derhalve de werving van stagiairs, toekomstige bedrijfsrevisoren.

Het karakter van openbare orde van de bepaling impliceert dat een bedrijfsrevisor niet zou mogen afzien van de wettelijke begrenzing van de aansprakelijkheid, zelfs niet *a posteriori* of in het kader van een dading. Een dergelijk afzien van zou immers een doorbraak kunnen zijn in het systeem van bescherming *van het beroep op zich*, dat de wetgever heeft willen instellen. Een dergelijk afzien van zal dus desgevallend als deontologische fout dienen te worden beschouwd.

B. Inwerkingtreding

Met betrekking tot de inwerkingtreding van de beperking van de aansprakelijkheid, is de Raad van oordeel dat deze beperking, overeenkomstig het gemeen recht, van toepassing is voor elk feit dat de schade heeft veroorzaakt vanaf de inwerkingtreding van de wet van 23 december 2005, met name 9 januari 2006, en dit zelfs voor de lopende mandaten en opdrachten.

Het is bovendien van belang de plaats van ondertekening van het verslag duidelijk te vermelden teneinde eenduidig te bepalen welke wet van toepassing is. Bij wijze van voorbeeld, zou een Amerikaans rechter de Belgische wet dienen toe te passen indien het verslag in België werd ondertekend. Teneinde verwarring en wetsconflicten te vermijden, is het derhalve aanbevolen in het verslag geen twee plaatsen van ondertekening te vermelden, zoals bijvoorbeeld “opgemaakt te Brussel en te New York”.

C. Contractuele opdrachten

Via de commentaar op voornoemd artikel *9bis*, heeft de Regering de interpretatie bevestigd volgens dewelke de contractuele vrijheid de contracterende partijen toelaat het aansprakelijkheidsstelsel te bepalen voor de opdrachten die krachtens de wet niet werden voorbehouden aan de revisoren (hierna de “contractuele opdrachten”). Op deontologisch vlak is het evenwel gepast begrenzingen te vermijden die zouden leiden tot een volledige of overdreven vrijstelling van de aansprakelijkheid, hetgeen in strijd zou zijn met de waardigheid van het beroep.

Bovendien dient de doelstelling van de wetgever, zijnde het voortbestaan van het beroep van bedrijfsrevisor voor wat de revisorale opdrachten betreft, eveneens in aanmerking te worden genomen voor de contractuele opdrachten. De contractuele vrijheid inzake het aansprakelijkheidsstelsel voor de revisoren voor de contractuele opdrachten, waaraan door de Regering in de voornoemde memorie van toelichting wordt herinnerd, impliceert dat de revisor desgevallend elke contractuele opdracht waarvoor hij een dekking zou toestaan die hoger ligt dan degene voorzien voor de revisorale opdrachten (drie of twaalf miljoen euro), moet kunnen rechtvaardigen en met bewijsstukken staven, teneinde het voortbestaan van zijn kantoor te waarborgen, in het algemeen belang zoals door de wetgever beoogd voor revisorale opdrachten.

De Raad is bijgevolg van oordeel dat de aansprakelijkheid met betrekking tot de contractuele opdrachten contractueel moet worden bepaald voor behoorlijke bedragen, die rekening houden met het belang van elke partij evenals met de wil van de wetgever om het voortbestaan van het beroep van bedrijfsrevisor te waarborgen.

Ten slotte is de Raad van oordeel dat het gepast is te voorzien in de mogelijkheid om opnieuw te onderhandelen over lopende contractuele opdrachten waarvoor geen enkele begrenzing van de aansprakelijkheid is voorzien, rekening houdende met de wil van de wetgever om middels deze begrenzing het voortbestaan van het beroep van bedrijfsrevisor te vrijwaren. Het is eveneens van belang toelichting te geven bij de situatie met betrekking tot de opdrachten die geen wettelijke opdrachten zijn maar *de facto* worden uitgevoerd in het kader van een wettelijke opdracht. Zo kunnen bijvoorbeeld de audit van een consolidatiebundel en een tussentijdse volkomen audit beschouwd worden als opdrachten die geen deel uitmaken van het mandaat van commissaris maar toch worden uitgevoerd in het kader van het mandaat van een commissaris. De opdrachtbrief zal op nuttige wijze verduidelijken in welke mate de aansprakelijkheid met betrekking tot deze afzonderlijke opdrachten al dan niet gedekt is door de begrenzing van de aansprakelijkheid voor wat de wettelijke opdracht zelf betreft.

1.5.3. Bescherming van de titel van bedrijfsrevisor

De hierboven vermelde wet van 23 december 2005 bevat eveneens een wijziging van artikel 27 van de wet van 22 juli 1953.

Het nieuwe artikel 27 van deze wet voorziet in een aanpassing van de strafsancties, die worden opgelegd aan personen die onrechtmatig de titel van bedrijfsrevisor voeren, aan deze die worden opgelegd aan personen die ten onrechte de titel voeren van accountant, belastingconsulent, erkend boekhouder en fiscalist. Bij het ten onrechte voeren van de titel kan de rechter tevens de sluiting van de lokalen bevelen.

1.5.4. Beroepsgeheim

Artikel 27 van voormelde wet van 1953, zoals aangepast door de wet van 23 december 2005, die in werking trad op 9 januari 2006, vergemakkelijkt tevens de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening, door te voorzien dat de commissarissen van dochtervennootschappen en van de moedervenootschap van een zelfde groep ontheven zijn van het beroepsgeheim, de ene ten opzichte van de andere, teneinde de informatie-doorstroming te verbeteren in het raam van de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening.

In de wettekst van 23 december 2005 wordt niet duidelijk gesteld dat dit principe kan worden uitgebreid naar de personen die in het buitenland een commissarisfunctie vervullen (terwijl deze personen wel degelijk beoogd worden in het voorafgaande lid, voor de loutere mededeling van een attest en van een bevestiging van reeds in hun bezit zijnde informatie), evenals naar de revisoren die een opdracht van controle van de geconsolideerde jaarrekening uitoefenen zonder evenwel de hoedanigheid van commissaris van de consoliderende vennootschap te hebben.

Deze aangepaste tekst van artikel 27 van de wet van 1953 herneemt ook de bepalingen ten aanzien van de opvolging in een dossier die reeds vervat waren in artikel 24, laatste lid van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisoren, teneinde de werkzaamheden van de commissaris te vereenvoudigen in geval van opvolging in een dossier. Uit ervaring, is het nuttig bevonden om aan deze bepaling eerder een wettelijk dan een reglementair karakter te geven.

1.6. Organisatie van de economische beroepen

1.6.1. Algemeenheden

Een intentieverklaring betreffende de toenadering van het IAB en het BIBF werd op 16 januari 2006 ondertekend door de Minister van Middenstand en door de Minister van Economie, door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en door de respectieve Voorzitters en Ondervoorzitters van het IBR, IAB en BIBF. Een kopie van deze tekst is beschikbaar op de website van het IBR, onder de rubriek “Nieuws – Korte berichtgeving”.

Voor wat betreft de auditberoepen, wordt het IBR in zijn huidig statuut behouden en stelt het zich open voor een nauwe samenwerking met de andere auditberoepen (bv. *forensic* audit, computeraudit, interne audit, waarschijnlijk de actuarissen, enz.).

Werkzaamheden werden aangevat tussen de vertegenwoordigers van het Instituut der Bedrijfsrevisoren, de Koninklijke Vereniging van Belgische Actuarissen, het Instituut van Interne Auditoren, de ISACA Belux en het Instituut van Forensische Auditoren. Het nagestreefde doel bestaat erin om een gemeenschappelijk orgaan op te richten tussen de verschillende beroepen die auditopdrachten van algemeen belang uitoefenen.

De belangrijkste voordelen van de wettelijke erkenning van de instituten en van een overlegorgaan zouden zijn:

- de versterking van het professionalisme;
- de versterking van de permanente vorming;
- de antwoorden gegeven aan de verwachtingen van het publiek;
- de verwezenlijking van een synergie in termen van functioneringskosten.

Elkeen van de spelers onderzoekt heden welke wijzigingen er qua vorm moeten worden aangebracht aan hun respectieve beroepen teneinde te kunnen genieten van de synergie zonder afbreuk te doen aan hun specificiteiten en aan hun onafhankelijkheid.

Dit toenaderingsproject zou op termijn moeten leiden tot een meer homogene organisatie van deze beroepen, onder andere door het samenbrengen van aspecten zoals de kwaliteitscontrole, het toezicht of de tucht.

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen neemt deel aan de verwezenlijking van dit gemeenschappelijk project.

Een grotere transparantie zal zodoende binnen de economische beroepen worden verwezenlijkt en het grote publiek zal een duidelijker beeld krijgen over de respectieve bevoegdheden verbonden aan elke beroepstitel. De stage, de plichtenleer, permanente vorming en organisatie van het beroep zullen worden gestandaardiseerd en dit rekening houdend met de specificiteit van elk beroep.

Bovendien zal de communicatie naar de politieke en de economische actoren in ons land nog eenvormiger en doelmatiger kunnen verlopen.

1.6.2. Werkgroep “Auditberoepen”

<i>Voorzitter:</i>	de heer M.J. DE SAMBLANX (Voorzitter IFA)
<i>Vertegenwoordigers IBR:</i>	de heren P.P. BERGER (Ondervoorzitter IBR) en D. SZAFRAN (Secretaris-generaal IBR)
<i>Vertegenwoordigers IFA:</i>	de heren J. DENOLF en E.J. LAMMERS
<i>Vertegenwoordigers IIA:</i>	mevrouw E. HOSTYN (Voorzitter IIA-Belgium), de heren E. CLAES en C. QUIEVREUX
<i>Vertegenwoordigers ISACA:</i>	mevrouw M. GARSOUX, de heren G. ATAYA (Voorzitter ISACA) en P. DE PICKER
<i>Vertegenwoordigers KVBA:</i>	mevrouw G. ELSSEN, de heren Ph. DELFOSSE, K. GOOSSENS (Voorzitter KVBA) en M. PATIGNY
<i>Vertegenwoordiger HREB:</i>	mevrouw C. DENDAUW
<i>Wetenschappelijk Secretariaat IBR:</i>	mevrouw S. VAN BELLINGHEN

De Raad heeft een werkgroep samengesteld met betrekking tot de auditberoepen, samengesteld uit vertegenwoordigers van het IBR, het KVBA (Koninklijke Vereniging van Belgische Actuarissen), het IFA (Instituut van Forensische Auditoren), het IIA-Belgium (*Institute for Internal Auditors*) en het ISACA (*Information Systems Audit and Control Association*), teneinde het voorstel te bestuderen om een interinstitutencomité van de audit op te richten met onder andere forensische auditoren, informatica auditoren, interne auditoren en actuarissen.

Deze werkgroep heeft in 2005 vijf keer vergaderd onder het voorzitterschap van de heer Michel DE SAMBLANX.

De werkzaamheden van de werkgroep zullen worden voortgezet in 2006.

1.7. Externe leden toezicht en kwaliteitscontrole ⁽¹⁾

Naar aanleiding van de goedkeuring van de Achtste Europese Richtlijn heeft de Raad van het Instituut zijn analyse omtrent de mogelijke deelname van externe leden aan de werkzaamheden van de Commissie van Toezicht en de Commissie Kwaliteitscontrole voortgezet.

Zie *infra*, Hoofdstuk VII, punt 7.2. en Hoofdstuk VI, punt 6.7.

1.8. Strijd tegen de fraude

1.8.1. Gemeenschappelijk colloquium tussen de drie Instituten en de Staatssecretaris Hervé JAMAR

Zoals reeds verleden jaar aangekondigd ⁽²⁾, werd op 17 mei 2005 een gemeenschappelijke studiedag georganiseerd door het IAB, het BIBF en het IBR, onder het beschermheerschap van de Staatssecretaris voor Modernisering van de Financiën en de Strijd tegen de fiscale fraude, de heer Hervé JAMAR.

Dit colloquium met als thema “De fiscus en de cijferberoepen: perspectieven voor een gemeenschappelijke dialoog” telde ongeveer 1.500 vertegenwoordigers van de cijferberoepen en ambtenaren.

Tijdens dit colloquium werd een “intentieverklaring” ondertekend door de Voorzitters van de drie Instituten, waarin de wil van de Instituten om de strijd tegen de fiscale fraude te versterken, werd bevestigd.

(1) IBR, *Jaarverslag*, 2004, Hoofdstuk I, punt 1.12., p. 71-72 en IBR, *Jaarverslag*, 2004, Hoofdstuk VI, punt 6.8., p. 193.

(2) *Cf.* IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 72.

Op 15 juli 2005 werd een kaderdocument met als titel “*Samenwerkingsprotocol inzake de strijd tegen fiscale fraude en de modernisering van Financiën tussen de FOD Financiën en de Instituten voor de Economische Beroepen*” ⁽¹⁾ ondertekend. Het IBR heeft meegewerkt aan de redactie van dit overlegprotocol.

Het IBR is van mening dat de wettelijke opdrachten die de bedrijfsrevisor voor zijn rekening neemt, specificiteiten omvat die deze beroepsbeoefenaar onderscheiden van de andere “cijferberoepen” in het kader van de strijd tegen de fiscale fraude. Om deze reden heeft het IBR een apart document ondertekend waarbij het tevens zijn totale steun heeft betoond voor de door het IAB en het BIBF ondertekende tekst.

De tekst, zoals ondertekend door de Voorzitter van het IBR, de heer André KILESESE, luidt als volgt:

“Met naleving van de eigen wettelijke en reglementaire verplichtingen deelt het IBR, met betrekking tot de aspecten die gepaard gaan met de uitoefening van het beroep van revisor, de beginselen van dit protocol. Verder benadrukt het IBR dat talrijke op hen toepasselijke Europese en Belgische regelgevingen op grondige wijze voorschrijven hoe de revisoren meewerken in de strijd tegen fiscale fraude (cf. inzonderheid artikel 138 van het Wetboek van vennootschappen en de Aanbeveling van de Raad van het IBR van 5 juni 1998 betreffende fraude en onwettige handelingen).”.

1.8.2. Rondetafel met de HREB

De HREB heeft op 25 juli 2005 een rondetafel georganiseerd met de vertegenwoordigers van het IBR, het IAB en het BIBF met betrekking tot de opvolging van de strijd tegen de fiscale fraude dewelke onder andere ter sprake werd gebracht in een parlementaire vraag van 27 april 2005 aan de

(1) De tekst kan worden geraadpleegd op de volgende website:
www.ibr-ire.be/ned/download.aspx?type=1&id=1975&file=1750.

Vice-Eerste Minister en aan de Minister van Financiën ⁽¹⁾ en in een parlementaire vraag van 23 november 2004 aan de Minister van Economie ⁽²⁾.

Gevolgvend aan deze rondetafel, heeft de HREB bovendien een vragenlijst gericht aan het IBR, het IAB en het BIBF met betrekking tot de tuchtrechtspraak. De drie Instituten hebben erop geantwoord.

De Voorzitter van de HREB heeft de Ondervoorzitter, de Secretaris-generaal en de Directeuren-generaal van de drie Instituten op 9 december 2005 ontmoet.

De volgende kwesties werden besproken naar aanleiding van de antwoorden van het IBR en van het BIBF op de vragenlijst met betrekking tot tucht die door de HREB aan de drie Instituten werd gericht:

1. statistische informatie met betrekking tot de tuchtbeslissingen en tot de toezichtdossiers;
2. ventilatie volgens de soorten klachten;
3. verkorting van de gemiddelde duur van behandeling van bepaalde dossiers;
4. analyse van de tuchtrechtspraak;
5. eventuele opheffing van het beroepsgeheim tussen Instituten voor de leden die een dubbel (of drievoudig) lidmaatschap hebben;
6. eventuele informatie aan de Instituten door het parket in het geval van een strafvordering jegens één van de leden van de Instituten.

Er werd door de HREB en de heer D. VAN DER MAELEN gevraagd naar het aantal veroordelingen van bedrijfsrevisoren in tucht voor fiscale fraude. Deze informatie is niet onmiddellijk beschikbaar maar de Raad heeft zich verbonden om deze statistische informatie te selecteren vanaf 1 januari 2006.

(1) Vraag nr. 758 van de heer Dirk VAN DER MAELEN van 27 april 2005 (N.) aan de Vice-Eerste Minister en Minister van Financiën betreffende de “klachten van de fiscus aan de beroepsinstituten”, *Vr. en Antw. Kamer*, 2004-05, 51 – 081, p. 13620-13621.

(2) Vraag nr. 178 van de heer Dirk VAN DER MAELEN van 23 november 2004 (N.) aan de Minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid betreffende de “tuchtrechtelijke controle van accountants, boekhouders, belastingconsulenten en bedrijfsrevisoren”, *Vr. en Antw. Kamer*, 2004-05, 51 – 059, p. 9306-9307.

1.9. Strijd tegen het witwassen van geld

1.9.1. Context

In België werd de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van terrorisme geconcretiseerd door een wet van 11 januari 1993, die herhaaldelijk werd gewijzigd ⁽¹⁾ en voor het laatst op 12 januari 2004 ⁽²⁾. Een aantal bepalingen hebben in het bijzonder betrekking op de revisoren of het Instituut (cf. IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 73-76 en p. 150-153).

Op 20 september 2005 werd op de Europese Raad van Brussel de Derde Richtlijn anti-witwassen aangenomen. Deze Richtlijn werd bekendgemaakt op 25 november 2005 en dient te worden toegepast door de Lidstaten in 2007 (cf. *infra*, punt 1.9.5.) ⁽³⁾.

De nieuwe bepalingen ingevoerd door de wet van 12 januari 2004 zijn in werking getreden vanaf februari 2004. Artikel 38 van voormelde wet voorzag evenwel in een uitzondering door artikel 24 van de wet van 11 januari 1993 te vervangen door de volgende bepaling:

“Art. 24. De identificatie of de controle van de identiteit van de natuurlijke en rechtspersonen die op het ogenblik van de inwerkingtreding van de wet van 12 januari 2004 (...) gewone cliënt zijn bij een in artikel 2, 2bis, 1° en 4°, en artikel 2ter bedoelde instelling of persoon overeenkomstig artikel 4, zal moeten gebeuren binnen een jaar na de inwerkingtreding van de wet van 12 januari 2004 houdende wijziging van de wet van 11 januari 1993 (...).”

De revisoren (beoogd in art. 2bis, 3°) hadden tot februari 2005 de tijd om zich in regel te stellen met alle nieuwe bepalingen van de wet.

(1) De uitbreiding van deze wet tot de bedrijfsrevisoren dateert van een wet van 10 augustus 1998 (B.S. 15 oktober 1998).

(2) Wet van 12 januari 2004 tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld, de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen, en de wet van 6 april 1995 inzake het statuut van en het toezicht op de beleggingsondernemingen, de bemiddelaars en beleggingsadviseurs (B.S. 23 januari 2004 (Ed. 2)).

(3) De tekst van de Richtlijn werd geplaatst op de website van het IBR: www.ibr-ire.be/ned/nieuws_europese_unie.aspx?id=2210.

1.9.2. Besluiten van de gemeenschappelijke studiedag met de CFI

Een studiedag gewijd aan “De strijd tegen het witwassen en de financiering van het terrorisme: de CFI en de revisor” werd gezamenlijk door de CFI en het Instituut georganiseerd op 22 november 2005.

Naar aanleiding van de studiedag werd een naslagwerk, uitgegeven door die Keure, gepubliceerd.

Na deze studiedag, werden de praktische modaliteiten bestemd voor de revisoren, zoals beschreven in een oriëntatienota (*cf. infra*, punt 1.9.4.), aangepast, onder meer om nog meer tegemoet te komen aan de verwachtingen van de FATF, hoofdzakelijk met betrekking tot de rol van het Instituut.

1.9.3. De strijd tegen het witwassen en de verplichtingen van het Instituut der Bedrijfsrevisoren

Het Instituut zal de correcte toepassing van de anti-witwaswetgeving door zijn leden moeten nagaan, en dit als onderdeel van de kwaliteitscontrole die zij op haar leden uitvoert. De “*Know Your Customer*”, cliëntenaanvaardingprocedures en opleidingprogramma’s ter vorming van de medewerkers zullen nagezien worden in de kwaliteitscontrole.

Tevens zal, in geval van klacht, de Commissie van Toezicht kennis nemen van de procedures en maatregelen genomen door de confraters.

Bovendien zal het IBR instaan voor de informatie en de permanente vorming van zijn leden op het vlak van de strijd tegen het witwassen en de financiering van het terrorisme overeenkomstig de bepalingen van de wet van 22 juli 1953.

De wet voorziet niet dat het IBR zou worden geïnformeerd door een lid van de verklaring die hij aan de CFI zou hebben gedaan. Evenwel, in zijn toelichtingsnota van 3 november 2005 (T1005) bestemd voor de bedrijfsrevisoren, verduidelijkt de CFI *in fine*: “*Voor de toepassing van artikel 22 van de wet kan de CFI, krachtens artikel 17, § 2, derde lid van de wet, alle nuttige gegevens mededelen aan het Instituut der Bedrijfsrevisoren.*”.

Er dient derhalve te worden overwogen om aan het huidige ontwerp van het tuchtreglement een bijkomend hoofdstuk toe te voegen met betrekking tot deze informatieplicht.

1.9.4. De strijd tegen het witwassen van geld: een oriëntatienota voor de revisoren

A. Wetgevend kader

In het kader van de strijd tegen het witwassen, heeft België de voorkeur gegeven aan een hoofdzakelijk administratief stelsel met invoeging van een preventief en een strafrechtelijk luik. De hoofdelementen van het preventief luik zijn terug te vinden in de wet van 11 januari 1993, zoals gewijzigd door de wet van 12 januari 2004; het strafrechtelijk luik is opgenomen in artikel 505 van het Strafwetboek.

Sinds 25 oktober 1998, datum van de inwerkingtreding van de wet van 10 augustus 1998 (*B.S.* 15 oktober 1998), werden de bedrijfsrevisoren opgenomen in het Belgische preventief stelsel.

De wet van 12 januari 2004 bepaalt dat, sinds februari 2004, “loutere vermoedens” volstaan om een aangifte aan de CFI door een revisor te rechtvaardigen (*cf.* art. 14*bis* van de wet van 1993), zoals vermeld in het *Jaarverslag*, 2004 (p. 73-75). Deze wet voegt in het Belgische recht de bepalingen van de Tweede Richtlijn Anti-witwassen (Richtlijn 2001/97/EG)⁽¹⁾, evenals de 40 Aanbevelingen⁽²⁾ (bijgewerkt tot 20 juni 2003) van de *Financial Action Task Force on Money Laundering* (FATF)⁽³⁾.

De Belgische wet heeft aldus ruimschoots geanticipeerd op de Derde Richtlijn (aangenomen op 20 september 2005 door de Raad van de Europese Unie te Brussel)⁽⁴⁾ met als doel het actuele communautair recht aan te passen aan de 40 Aanbevelingen van de FATF (*cf. infra*, punt 1.9.5.)

(1) Richtlijn 2001/97/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 december 2001 tot wijziging van Richtlijn 91/308/EEG van de Raad tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld – Verklaring van de Commissie, *PB. L.* 344, 28 december 2001, p. 76-82.

(2) www.fatf-gafi.org/document/28/0,2340,en_32250379_32236930_33658140_1_1_1_1,00.html.

(3) De FATE, *Financial Action Task Force on Money Laundering*, werd opgericht op de top van de G-7 te Parijs in 1989. Het is een intergouvernementele instelling opgericht in de schoot van de OESO, met als doel, zowel op nationaal als op internationaal niveau, het bedenken en ontwikkelen van strategieën voor de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van terrorisme.

(4) Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 26 oktober 2005 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (*PB. L.* 309, 25 november 2005, p. 15-36), te raadplegen op de volgende website: europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/site/nl/oj/2005/l_309/l_30920051125nl00150036.pdf.

B. De praktische modaliteiten voor de revisoren

De Raad heeft in 2004 een commissie opgericht die de verschillende nationale en internationale wetgevingen die van toepassing zijn op het vlak van de strijd tegen het witwassen van geld onderzocht.

Een oriëntatienota werd opgesteld en goedgekeurd door de Raad. Deze nota (als bijlage bij dit jaarverslag opgenomen) identificeert de toepassingsmodaliteiten van de bepalingen van de wet van 11 januari 1993, zoals gewijzigd door de wet van 12 januari 2004, voor wat de bedrijfsrevisoren betreft. Dit document beantwoordt aan de wensen van de wetgever die stelt dat het Instituut een aantal toepassingsmodaliteiten van de wet moet verduidelijken ⁽¹⁾.

De CFI heeft bovendien, tussen 2000 en 2005, ten behoeve van de leden 12 toelichtingsnota's betreffende de non-coöperatieve landen opgesteld, evenals 2 toelichtingsnota's betreffende de toepassing door de bedrijfsrevisoren van de wet van 11 januari 1993, zoals gewijzigd door de wet van 12 januari 2004. Al deze documenten kunnen worden geraadpleegd op de volgende website: www.ctif-cfi.be/nl/index.htm onder de rubriek: toelichtingsnota's, bedrijfsrevisoren.

De belangrijkste toelichtingsnota's zijn deze betreffende de toepassing van de wet van 11 januari 1993, zoals gewijzigd door de wet van 12 januari 2004. De nota van 11 februari 1999 werd meegedeeld aan de leden door middel van een mededeling van de Voorzitter d.d. 10 maart 1999 en de nota van 3 november 2005 werd op het extranet van het Instituut geplaatst en per mailing meegedeeld op 1 december 2005 (E-zine van november 2005).

1.9.5. Aannemen van de Derde Richtlijn Anti-witwassen

Op 20 september 2005 werd door de Raad van de Europese Unie te Brussel de Derde Richtlijn Anti-witwassen aangenomen (bekendgemaakt in

(1) Cf. artikel 4, § 6 (het Instituut verduidelijkt de toepassingsmodaliteiten voor de leden met betrekking tot de identificatie van cliënten); artikel 5, § 2 (het Instituut verduidelijkt de toepassingsmodaliteiten voor de leden met betrekking tot de identificatie van cliënten rechtspersonen of waarvan het twijfelachtig is dat ze in eigen naam handelen); artikel 6*bis*, tweede lid (het Instituut verduidelijkt de toepassingsmodaliteiten voor de leden met betrekking tot de identificatie van cliënten die niet fysiek aanwezig zijn).

het PB. van 25 november 2005). De Lidstaten zullen deze Richtlijn tegen uiterlijk 2007 moeten toepassen.

Op grond van deze Derde Richtlijn zullen de Lidstaten:

- in de definitie van het witwassen van geld, de financiering van terrorisme moeten opnemen;
- de toepassing van het stelsel dienen uit te breiden tot de trusts en de verzekeringstussenpersonen;
- een systeem van “vereenvoudiging van de klantenonderzoeksvereisten” invoeren ⁽¹⁾;
- het bijhouden van anonieme spaarboekjes verbieden.

De Richtlijn zal van toepassing zijn op natuurlijke of rechtspersonen die handelen in goederen, voorzover in contanten wordt betaald en wel voor een bedrag van 15.000 EUR of meer, ongeacht of de transactie plaatsvindt in één verrichting of via meer verrichtingen.

1.9.6. Evaluatie van België door de FATF in juni 2005 en het volgen van de aanbevelingen van de FATF door het Instituut der Bedrijfsrevisoren

Tijdens de plenaire vergadering van de FATF gehouden te Singapour van 6 juni tot 10 juni 2005, heeft de FATF het “*Troisième Rapport d’Evaluation Mutuelle de la Lutte Anti-Blanchiment de Capitaux et contre le Financement du Terrorisme – Belgique*” behandeld en goedgekeurd. Het verslag werd opgesteld in het kader van de derde cyclus van evaluaties uitgevoerd in opdracht van de FATF.

Na afloop van dit onderzoek werd België gefeliciteerd door de Voorzitter van de FATE, de heer J.L. FORT, die de nadruk legde op de hoge graad van conformiteit van het Belgische systeem met betrekking tot de strijd van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme.

Het staat echter vast dat er nog inspanningen dienen te worden geleverd op de gebieden waarin België niet werd beschouwd als zijnde volledig in overeenstemming. In juni 2006, zal België verslag moeten uitbrengen

(1) Deze bepaling maakt thans het voorwerp uit van een comitologie-procedure die uiterlijk in 2007 voltooid zou zijn. Het is mogelijk dat na afloop hiervan België geen enkele wetwijziging zou moeten doorvoeren teneinde zich hieromtrent op de Richtlijn af te stemmen.

gen over het wetgevend, reglementair of operationeel gevolg dat zij heeft gegeven aan de aanbevelingen en commentaren van de FATF. Werkvergaderingen tussen de CFI en regelgevende organen, waaronder het Instituut, zullen derhalve nodig zijn. De wijzigingen die reeds werden doorgevoerd in termen van de kwaliteitscontrole en de praktische modaliteiten ter uitvoering van de wet van 11 januari 1993 zouden ruimschoots dienen te voldoen aan de verwachtingen van de FATF.

Het Instituut was echter, volgens het verslag van de FATF van juni 2005 ⁽¹⁾ (p. 13, nr. 33), reeds opgemerkt door de evaluatoren onder de niet-financiële beroepen in deze bewoordingen: “*Seul l’Institut des Reviseurs d’Entreprises semble avoir le pouvoir de vérifier l’application de la loi LAB/CFT (lutte anti-blanchiment de capitaux et contre le financement du terrorisme).*”.

Bovendien heeft de FATF, ter gelegenheid van een onderzoek naar het respect van de witwaswetgeving, enkele aanbevelingen geformuleerd ten overstaan van het Instituut der Bedrijfsrevisoren en zijn leden.

In de eerste plaats vraagt de FATF zich af of het Instituut over voldoende middelen beschikt om zijn controleopdracht uit te voeren en benadrukt dat er nog inspanningen dienen te worden geleverd door het Instituut der Bedrijfsrevisoren met betrekking tot de toepassing van de artikelen 4, § 6, 5, § 2 en *6bis* van de wet van 11 januari 1993.

De FATF meent eveneens dat de omzendbrief van 22 november 2004, die het geheel van de omzendbrieven van de CBFA met betrekking tot de strijd tegen het witwassen van geld opheft en vervangt, door het Instituut der Bedrijfsrevisoren als referentie zou kunnen gebruikt worden voor de ontwikkeling van de praktische modaliteiten ter uitvoering van de verplichtingen resulterend uit de wet van 11 januari 1993. Ten slotte vraagt de FATF dat het Instituut zijn leden in kennis zou stellen van de omzendbrieven van de CBFA ⁽²⁾.

Als antwoord op de door de FATF geformuleerde bemerkingen, herinnert het Instituut er eerst aan dat een studiedag werd georganiseerd op 22 november 2005 met betrekking tot de strijd tegen het witwassen van

(1) www.fatf-gafi.org/dataoecd/54/18/35055461.pdf.

(2) Voor de gedetailleerde uiteenzetting van de aanbevelingen en commentaren van de FATF ten overstaan van het IBR, cf. A. KILESSE en J.C. DELEPIERE (ed.), *De strijd tegen het witwassen en de financiering van het terrorisme*, Brugge, die Keure, 2005, en in het bijzonder de nummers 364, 365, 379, 381 en 382.

geld en de financiering van het terrorisme, resulterend in een uitgave die aan alle bedrijfsrevisoren werd bezorgd.

Tevens heeft het Instituut der Bedrijfsrevisoren in zijn schoot een specifieke commissie opgericht die op basis van de conclusies van de studiedag concrete aanbevelingen zal uitwerken naar de beroepsbeoefenaars toe.

Er dient eveneens te worden benadrukt dat het Instituut der Bedrijfsrevisoren twee commissies heeft die het toezicht op het naleven van de anti-witwaswetgeving onderzoeken. De Commissie Kwaliteitscontrole onderzoekt de correcte naleving van de beroepsstandaarden, met inbegrip van de verplichtingen resulterend uit de anti-witwaswet. De Commissie van Toezicht behandelt alle klachten die door de CFI worden doorgestuurd.

Er dient ten slotte nog te worden opgemerkt dat het Instituut der Bedrijfsrevisoren de voornaamste omzendbrieven en toelichtingsnota's van de CFI doorstuurt naar zijn leden en deze publiceert op zijn website (bv. de toelichtingsnota van 3 november 2005 bestemd voor de bedrijfsrevisoren, met betrekking tot het verstrekken van informatie aan de CFI).

1.9.7. Wijziging van de lijst van de landen die niet meewerken aan de witwasbestrijding

Op 29 april 2005, heeft de CFI het Instituut een "toelichtingsnota bestemd voor de bedrijfsrevisoren" bezorgd, welke op de website beschikbaar is sinds 9 mei 2005.

Deze nota heeft, zoals de voorgaande (8 januari, 24 maart en 22 juli 2004), als doel de revisoren in te lichten over de geactualiseerde lijst van de "landen die niet meewerken aan de witwasbestrijding", vastgelegd door de FATE, waarmee verrichtingen als verdacht worden beschouwd.

1.10. Contacten tussen het IBR en zijn leden – tussenkomst van een raadsman

1.10.1. Tussenkomst van een advocaat in briefwisseling

Het komt aan de confrater toe om persoonlijk te antwoorden op brieven of op een injunctie verzonden door het Instituut. Dit ontnemt de confrater

niet het recht om advies in te winnen bij een raadgever, zonder dat deze laatste zich in de plaats stelt van de revisor in de briefwisseling met het Instituut.

1.10.2. Tussenkomsst van een raadsman in het kader van het toezicht en de kwaliteitscontrole

Een uitgenodigde confrater is gehouden om persoonlijk te verschijnen voor de Commissie van Toezicht en voor de Commissie Kwaliteitscontrole, zonder de bijstand van een advocaat of van een confrater.

Daarentegen, kan de confrater overeenkomstig artikel 20, § 3, laatste lid van de wet van 22 juli 1953, zich laten bijstaan door een advocaat of een confrater tijdens de procedure voor de Tuchtcommissie en voor de Commissie van Beroep, maar het is hem niet toegestaan om hem door een advocaat te laten vertegenwoordigen. De persoonlijke verschijning is dus verplicht (*cf. infra*, punt 15.7.).

1.11. Europese Richtlijn inzake erkenning van de beroepskwalificaties

De Richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement en van de Raad van 7 september 2005 inzake de erkenning van de beroepskwalificaties werd in het *PB.* van 30 september 2005 bekendgemaakt.

Deze Richtlijn betreft de erkenning van de beroepskwalificaties behaald in de Lidstaat van oorsprong en automatisch erkend in het kader van de uitoefening van het beroep in de ontvangende Lidstaat.

De erkenning van de kwalificaties door de ontvangende Lidstaat laat de begunstigde toe om in deze Lidstaat toegang te krijgen tot hetzelfde beroep als dit waarvoor hij gekwalificeerd is in de Lidstaat van oorsprong en het daar op dezelfde als de nationale voorwaarden te kunnen uitoefenen.

Deze Richtlijn is niet van toepassing voor de opdrachten van wettelijke controle van de jaarrekening in de mate dat specifieke bepalingen afzonderlijk worden voorzien in de Achtste Richtlijn ⁽¹⁾.

(1) Zie omtrent dit onderwerp de *fact sheet* (FST005) uitgegeven in 2005, beschikbaar op de website www.fee.be.

Artikel 2 van de Richtlijn 2005/36/EG voorziet inderdaad een uitzondering wat het toepassingsgebied van de Richtlijn betreft:

“3. Indien voor een bepaald gereguleerd beroep in een afzonderlijk communautair rechtsinstrument een andere specifieke regeling die in rechtstreeks verband staat met de erkenning van beroepskwalificaties, is vastgesteld, zijn de overeenkomstige bepalingen van deze richtlijn niet van toepassing.”.

De andere werkzaamheden (bijzondere opdrachten) vallen onder het toepassingsgebied van de Richtlijn. Een reeks praktische vragen zullen zich stellen in het kader van de dienstverlening door beroepsbeoefenaars van de staat van oorsprong waarvan de titel niet gelijkaardig is aan deze van wettelijke controleur van de rekeningen. De analyse van de concrete gevolgen moet nog op Europees niveau worden bestudeerd.

De Richtlijn beoogt zowel de vestiging in de ontvangende Lidstaat als de tijdelijke en occasionele dienstverlening.

Wat de vestiging betreft, in het geval dat er aanzienlijke verschillen inzake beroepsopleiding zouden bestaan, is er een aanpassingsperiode voorzien of een bekwaamheidstest over de kennis van de lokale wetten en reglementen van de ontvangende Lidstaat. Een bekwaamheidstest wordt door het koninklijk besluit van 13 oktober 1987 voorzien.

Wat de vrije dienstverlening betreft, zullen deze diensten onder de beroepshoedanigheid van de ontvangende Lidstaat moeten worden uitgeoefend.

1.12. Mededinging vrije beroepen

De Raad werd geïnformeerd door de Dienst Mededinging dat deze de stand van zaken onderzoekt betreffende de reglementering van toepassing op de bedrijfsrevisoren, onder andere op het vlak van de publiciteit en van de toegang tot het beroep.

Deze werkzaamheden zullen voortgezet worden in 2006.

Er wordt eveneens verwezen naar punt 4.7. van onderhavig jaarverslag, met betrekking tot de werkzaamheden van de FVIB dienaangaande.

1.13. Evolutie van de collectieve verzekeringspolis

De op 1 januari 2005 in werking getreden collectieve polis voor de duur van één jaar wordt op 1 januari 2006 verlengd met één jaar.

Op de jaarvergadering van de Commissie Collectieve Polis werden met de nieuwe verzekeraar zes dossiers geanalyseerd. Deze Commissie is naast vertegenwoordigers van de verzekeraar en van de verzekeringsmakelaars samengesteld uit confrater H. FRONVILLE, die het voorzitterschap waarneemt, en de confraters G. ARCELIN, F. CALUWAERTS en H. VAN IMPE, bijgestaan door de heren D. SZAFRAN en E. VANDERSTAPPEN.

Gezien de grote moeilijkheid voor het IBR om, naar aanleiding van het verstrijken op 31 december 2004 van de vorige polis burgerlijke beroepsaansprakelijkheid van de revisoren, een verzekeraar te vinden, was de Raad vragende partij om de burgerlijke beroepsaansprakelijkheid van de bedrijfsrevisor te beperken ⁽¹⁾.

Artikel 62 van de wet van 23 december 2005 houdende diverse bepalingen (B.S. 30 december 2005) wijzigt artikel 9bis van de wet van 22 juli 1953 in die zin dat de burgerlijke beroepsaansprakelijkheid wordt beperkt tot een bedrag van drie miljoen euro voor de uitoefening van door of krachtens de wet aan de bedrijfsrevisoren toevertrouwde opdrachten bij een niet-genoteerde vennootschap en tot een bedrag van twaalf miljoen euro bij een genoteerde vennootschap (*cf. supra*, punt 1.5.1.).

In het licht van de evolutie van de wettelijke bepalingen zal er in 2006 een analyse dienen te gebeuren van de collectieve verzekeringspolis ten einde te beantwoorden aan de nieuwe marktvoorwaarden.

De huidige polis voorziet in een dekking van een bedrag tot 1,7 miljoen euro. Naar aanleiding van de nieuwe wettelijke bepaling zal dit bedrag worden opgetrokken tot drie miljoen euro en twaalf miljoen euro.

In het kader van zijn bevoegdheden zal de Raad kantoren die opteren voor de beperking tot drie miljoen euro verbieden om in genoteerde vennootschappen als commissaris op te treden.

(1) IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 55-57.

1.14. Gerechtelijke experten: wetsvoorstellen, reacties

Momenteel zijn er zeven wetsvoorstellen die allen tot doel hebben de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek betreffende het deskundigenonderzoek te wijzigen. Deze zeven voorstellen hebben het voorwerp uitgemaakt van een advies van de Hoge Raad voor de Justitie van 26 juni 2005 ⁽¹⁾.

De Hoge Raad voor de Justitie heeft geen advies verleend over een achtste wetsvoorstel 1806/001 van 25 mei 2005. Dit wetsvoorstel bevat de bepaling dat een adviescommissie, voorgezeten door een magistraat, een advocaat en een expert in het betrokken specialisme aangewezen op voordracht van een beroepsorde of desgevallend een beroepsorganisatie, de lijst van deskundigen opmaakt.

Geen enkel wetsvoorstel betreft het toekennen van een “monopolie” aan de deskundige.

De voornaamste krachtlijnen van het advies van de Hoge Raad voor de Justitie met betrekking tot de lijsten van de deskundigen zijn:

1. het opstellen van een lijst van deskundigen op het niveau van het Hof van Beroep;
2. de kennis van juridische regels m.b.t. gerechtelijke expertise ook voor andere professionelen dan medische experten;
3. de overgangsbepalingen voor thans aangestelde deskundigen;
4. de mogelijkheid voor een rechter om een deskundige aan te stellen buiten de lijst;
5. de mogelijkheid voor de partijen om een deskundige voor te stellen.

In samenwerking met het IAB heeft het IBR een schrijven gericht aan mevrouw Laurette ONKELINX, Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie waarin ze hun bezorgdheid uiten omtrent maatregelen die zouden beogen om aan een nieuw instituut iedere vorm van monopolie van opdrachten van gerechtelijke expertise in verband met boekhoudkundige en fiscale aspecten toe te kennen.

Op 18 november 2005 werd er een colloquium door het Nationaal College van Gerechtelijk deskundigen van België georganiseerd over het onderwerp “De deskundige en het Gerecht”.

(1) www.hrj.be.

De Voorzitters van het IBR en het IAB hebben de Voorzitter en de Ondervoorzitter van het Nationaal College van Gerechtiglijk Deskundigen van België ontmoet teneinde hun bezorgdheden te bevestigen omtrent de oprichting van een nieuw instituut waarvan een deel van de leden boekhoudkundige beroepsbeoefenaars zouden zijn.

1.15. Deontologie

1.15.1. De mogelijkheid voor een bedrijfsrevisor om het lidmaatschap te aanvaarden van de raad van toezicht van een Europese vennootschap met een duale structuur

Een confrater wenst het advies van de Juridische Commissie te kennen omtrent de vraag of een bedrijfsrevisor deel kan uitmaken van een raad van toezicht die wordt opgericht in de schoot van een Europese vennootschap met duale structuur en, in voorkomend geval, van een auditcomité opgericht in de schoot van deze raad van toezicht. De betrokken bedrijfsrevisor is geen commissaris in de Europese vennootschap en is het evenmin geweest in de loop van de twee voorafgaande jaren. Volgens de confrater die de vraag stelt, lijkt een positief antwoord te moeten worden afgeleid uit het feit dat de wet van 22 juli 1953 slechts in een onverenigbaarheid voorziet met de functie van bestuurder (art. 7bis, 2°) en dat in een Europese vennootschap met duale structuur het directiecomité wettelijk bekleed is met de bevoegdheden van de raad van bestuur.

Artikel 912 van het Wetboek van vennootschappen stipuleert:

“De raad van toezicht vormt een college. Hij kiest uit zijn midden een voorzitter.

De raad van toezicht controleert het bestuur waarmee de directieraad belast is.

Hij kan zelf de bevoegdheid van bestuur niet uitoefenen, noch de vennootschap jegens derden vertegenwoordigen. Hij vertegenwoordigt evenwel de vennootschap in de geschillen tussen de vennootschap en leden van de directieraad of één van hen.”

Vanuit logistiek oogpunt is de Juridische Commissie van mening dat het lidmaatschap is toegelaten, aangezien deze hypothese niet uitdrukkelijk wordt geviseerd door artikel 7bis van de wet van 22 juli 1953 en het

verbod van voorvermeld artikel derhalve extensief dient te worden geïnterpreteerd. De raad van toezicht controleert immers de directieraad en oefent derhalve geen bestuurstaken uit. Op voorstel van de Juridische Commissie huldigt de Raad de stelling dat wat niet uitdrukkelijk door de wet is verboden, is toegelaten.

Een rechtsvergelijkende studie met Duitsland, Nederland en Frankrijk wijst trouwens uit dat de *Wirtschaftsprüfer* in Duitsland in toezichtorganen kan zetelen. In Nederland is het niet aanvaardbaar voor de *accountant* tenzij in uitzonderingsgevallen. In Frankrijk zou het voor een *commissaire aux comptes* niet toegelaten zijn en dit op grond van een niet echt overtuigende *a contrario* redenering.

De Raad besluit dat de bedrijfsrevisor lid kan zijn van de raad van toezicht van een Europese vennootschap met duale structuur, behoudens wanneer de statuten afwijken van de formulering van de bevoegdheden zoals opgenomen in het Wetboek van vennootschappen en ze de verhouding tussen de organen van de vennootschap derwijze wijzigen dat de leden van de raad van toezicht kunnen worden beschouwd als feitelijke bestuurders.

Uit het voorgaande volgt dat een bedrijfsrevisor slechts lid mag zijn van de raad van toezicht van een Europese vennootschap wanneer de raad van toezicht enkel toezicht uitoefent en geen beheersdaden stelt.

1.15.2. De mogelijkheid voor een bedrijfsrevisor om in het adviescomité van een buitenlandse stichting te zetelen

Een confrater wenst dat het Instituut preciseert of hij als bedrijfsrevisor kan zetelen in het adviescomité van een buitenlandse stichting, en dit op vraag van een rechtspersoon waarin hij niet de functie van commissaris uitoefent, maar die fondsen heeft in die buitenlandse stichting.

De Juridische Commissie brengt het standpunt van de Raad in herinnering inzake het lidmaatschap van het bestuur door een bedrijfsrevisor van een vzw. De Raad van het IBR is van oordeel dat een bedrijfsrevisor *bestuurder* kan zijn van een vzw op voorwaarde dat het doel van de vzw geen handels- of ondernemingsactiviteit bevat (IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 51-52).

Gelet op de beperkte informatie omtrent de doelstelling, de samenstelling en de bevoegdheden van het adviescomité, gaat de Raad, op voorstel

van de Juridische Commissie, uit van de hypothese dat het beheer van fondsen door de buitenlandse stichting een handelsactiviteit is. In die veronderstelling is het voor een bedrijfsrevisor toegelaten om louter *lid* te zijn van een adviescomité op voorwaarde dat dit comité geen daden van bestuur stelt.

1.15.3. Beroepsgeheim in relaties tussen een bedrijfsrevisor en een curator

Een confrater vraagt zich af of de bedrijfsrevisor al dan niet is gehouden tot het beroepsgeheim ten aanzien van de curator.

In het algemeen heeft de bedrijfsrevisor, wanneer die niet is gehouden tot het beroepsgeheim ten aanzien van een bepaalde persoon, bijvoorbeeld de onderzoeksrechter, de keuze om zijn werkdocumenten al dan niet over te maken. Ten aanzien van een persoon tegenover wie de bedrijfsrevisor gehouden is tot het beroepsgeheim, zoals bijvoorbeeld de procureur des Konings, heeft de bedrijfsrevisor geen keuze; hij mag niets overmaken, zoniet schendt hij het beroepsgeheim.

Wat de vraag betreft of de bedrijfsrevisor zou gehouden zijn tot het beroepsgeheim ten aanzien van de curator, stelt de Raad zich de vraag wat het statuut van de curator is. De curator kan worden beschouwd als de vertegenwoordiger zowel van de gefailleerde als van de schuldeisers. Deze klassieke benadering wordt evenwel in vraag gesteld (*cf.* bv. Ph. ERNST, “De organen van faillissement” in *Faillissement & Gerechtelijk Akkoord: het nieuwe recht*, H. BRAECKMANS, E. DIRIX en E. WYMEERSCH (ed.), Antwerpen, Kluwer Rechtswetenschappen, 1998, p. 321, nr. 17; I. VEROUGSTRAETE (ed.), *Manuel de la faillite et du concordat*, Bruxelles, Editions Kluwer, 2003, p. 260-261, nr. 387).

Verder merkt de Raad op dat de curator zelf niet onderworpen is aan het beroepsgeheim en overeenkomstig artikel 36 van de Faillissementswet van 8 augustus 1997 de procureur des Konings zich door de curator alle inlichtingen kan doen verschaffen die hij dienstig acht. Wanneer de curator de aan de bedrijfsrevisor gevraagde en van hem verkregen inlichtingen zou overmaken aan de procureur des Konings, bestaat het gevaar dat er tegen de curator en in bijkomende orde tegen de bedrijfsrevisor een aansprakelijkheidsvordering zou kunnen worden ingesteld.

Gelet op de mogelijke strafrechtelijke gevolgen (bv. misbruik van vennootschapsgoederen) van het overmaken van documenten met een “vertrouwelijk” karakter (bv. bekentenis), is het derhalve aan te bevelen dat de bedrijfsrevisor voorvermelde documenten niet overmaakt aan de curator.

Wat publiek bekende documenten betreft of deze waarvan de mededeling aan derden wellicht geen schade kan berokkenen, is er volgens de Raad geen probleem.

De Raad houdt eraan in herinnering te brengen dat het beroepsgeheim gegevens betreft die vertrouwelijk zijn en naar het oordeel van de Juridische Commissie dient de aard van de gegevens te worden nagegaan teneinde het vertrouwelijk karakter te beoordelen.

In concreto kunnen twee hypothesen worden onderscheiden:

- 1) documenten die de vennootschap zelf aan de commissaris heeft toevertrouwd.

Indien het gaat om publieke gegevens (bv. de neergelegde jaarrekening, in de Bijlagen bij het *Belgisch Staatsblad* gepubliceerde verslagen) is het beroepsgeheim niet van toepassing. Anders is het wanneer bepaalde gegevens door een werknemer of een bestuurder aan de commissaris werden overgemaakt. In dat geval is de commissaris tot geheimhouding verplicht, zelfs ten aanzien van het bestuursorgaan.

- 2) documenten die de commissaris zelf heeft gecreëerd.

Het gaat hier bijvoorbeeld om een bevestigingsbrief of een saldobestemming. Dit soort documenten is wel gedekt door het beroepsgeheim.

Bijgevolg mag er geen toegang worden verleend tot werkdocumenten wanneer die vertrouwelijke gegevens bevatten.

1.15.4. Interpretatie van artikel 18*quinquies* van de wet van 22 juli 1953: notie “gerechtelijke procedure”

De wettelijke verplichting zoals vervat in artikel 18*quinquies* van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut der Bedrijfsrevisoren noopt de bedrijfsrevisor ertoe om gerechtelijke procedures die tegen hem worden ingesteld mede te delen aan het IBR.

In uitvoering van dit wettelijk voorschrift bepaalt artikel 34 van het koninklijk besluit van 20 april 1989 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut der Bedrijfsrevisoren, zoals gewijzigd door het koninklijk besluit van 12 maart 2000 (B.S. 28 maart 2000) dat uiterlijk één maand na de inleiding van de vordering de bedrijfsrevisor wordt geacht het bestaan van de procedure mede te delen aan de Raad van het Instituut.

Deze bepalingen gaan ervan uit dat er een gedinginleidende akte is die de vordering formeel aanhangig maakt bij de rechtbank.

De vraag stelt zich wanneer de bedrijfsrevisor geacht wordt het bestaan mede te delen van een strafrechtelijk onderzoek (dat niet noodzakelijk zal worden afgesloten met een correctionele procedure) die niet met een dagvaarding wordt aanhangig gemaakt.

Kan er in strafrechtelijke aangelegenheden worden van uitgegaan dat de formele inverdenkingstelling het beginpunt uitmaakt van een gerechtelijke procedure? Of dient de mededeling aan het IBR van de daarna uitgebrachte “dagvaarding” geacht te worden op een voldoende wijze aan de voorvermelde wettelijke en reglementaire voorschriften te beantwoorden?

Op voorstel van de Juridische Commissie maakt de Raad een onderscheid tussen strafzaken en burgerlijke zaken. Een strafvordering wordt in principe ingesteld door het openbaar ministerie. Het openbaar ministerie heeft in strafzaken immers tot taak de toepassing van de strafwet te vorderen. Daarnaast kan een strafvordering ook worden ingesteld door de burgerlijke partij wanneer deze een klacht met burgerlijke partijstelling indient.

In strafzaken is de Raad derhalve de mening toegedaan dat niet alleen naar aanleiding van een formele inverdenkingstelling (bv. verzending door de Raadkamer), maar ook na een formele inverdenkingstelling of een klacht met burgerlijke partijstelling, de bedrijfsrevisor die er het voorwerp van uitmaakt, wordt geacht om overeenkomstig artikel 18*quinquies* van de wet van 22 juli 1953 het Instituut ervan op de hoogte te brengen.

In burgerlijke zaken dient elke vordering – zelfs een “onrealistische” – tegen een bedrijfsrevisor door deze aan het Instituut te worden medegedeeld.

Naar de mening van de Raad trouwens dient de bedrijfsrevisor zowel in strafzaken als in burgerlijke zaken het Instituut onmiddellijk op de hoogte te brengen van een tegen hem/haar ingestelde vordering.

De Raad wenst dat er een rechtstreekse informatieverstrekking is door de gerechtelijke instanties aan de tuchtrechtelijke overheden omtrent de persoon tegen wie een vordering wordt ingesteld. Met het oog op een aanpassing van de wettelijke bepalingen en/of de gerechtelijke gebruiken werden er reeds contacten in die zin gelegd.

1.15.5. Verenigbaarheid van het mandaat van voorlopig bewindvoerder aangesteld door de CBFA/CDZ met het beroep van bedrijfsrevisor

Een confrater stelt aan de Juridische Commissie de vraag of het mandaat van voorlopig bewindvoerder aangesteld door de CBFA/CDZ verenigbaar is met het beroep van bedrijfsrevisor.

De Juridische Commissie brengt het advies van de Raad in het *Jaarverslag*, 1998 (p. 48) in herinnering volgens hetwelk niets belet dat de Controledienst voor de Verzekeringen (CDV) een beroep zou doen op een bedrijfsrevisor om hem voor de functie van bijzonder commissaris te benoemen.

De vraag is of dit kan worden uitgebreid tot de functie van voorlopig bewindvoerder aangesteld door de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen (CBFA) of de Controledienst voor de Ziekenfondsen (CDZ).

Naar het oordeel van de Raad, op voorstel van de Juridische Commissie, is het mandaat van voorlopig bewindvoerder niet te assimileren met dat van bestuurder van een handelsvennootschap en valt het derhalve niet onder de verbodsbepaling van artikel 7*bis*, 2° van de wet van 22 juli 1953. De Juridische Commissie brengt hiervoor de volgende argumenten aan:

1. de beperkingen op economische rechten in de zin van artikel 6 van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens (EVRM) dienen restrictief te worden geïnterpreteerd;
2. wat de neerlegging en bekendmaking van uittreksels uit akten betreffende de benoeming en ambtsbeëindiging betreft, maakt artikel 74, 2°

van het Wetboek van vennootschappen een onderscheid tussen *a) de personen die gemachtigd zijn de vennootschap te besturen en te verbinden* enerzijds en (...) *d) de voorlopige bewindvoerders* anderzijds;

3. terminologisch spreekt men in het Nederlands bovendien van “voorlopig bewindvoerder” en niet van “voorlopig bestuurder” (dit in tegenstelling tot het Frans dat het heeft over een “*administrateur provisoire*”).

De Raad besluit dat er geen juridisch bezwaar tegen is dat een bedrijfsrevisor als voorlopig bewindvoerder door de CBFA of de CDZ wordt aangesteld.

1.15.6. Aard van middelenvennootschappen die onderworpen zijn aan de toestemming van de Raad (art. 8, § 4 van de wet van 22 juli 1953)

Een confrater stelt zich vragen inzake de interpretatie van de notie “*beroepshalve*” in artikel 8, § 4 van de wet van 22 juli 1953. In het licht van het grondwettelijk beginsel inzake de vrijheid van vereniging is de confrater van mening dat artikel 8, § 4 op een restrictieve manier dient te worden geïnterpreteerd.

Een vraag – waarmee de Raad vaak wordt geconfronteerd – is de oprichting van een vzw door een bedrijfsrevisor en een accountant met het doel vormingsseminaries inzake boekhouding te organiseren. Het spreekt vanzelf dat de vzw in werkelijkheid geen winstoogmerk heeft en dat de inschrijvingsgelden voor de seminars enkel dienen om de kosten te dekken.

Op voorstel van de Juridische Commissie is de Raad van oordeel dat de volgende criteria in aanmerking dienen te worden genomen teneinde te weten of artikel 8, § 4 van de wet van 22 juli 1953 van toepassing is:

- a) indien de bedrijfsrevisor en de accountant “samenwerkingsverbanden” hebben (ze maken deel uit van hetzelfde netwerk), ligt de activiteit die bestaat in het geven van seminars niet noodzakelijk in de lijn van “de beroepshalve uitoefening”, voor zover het doel van de vzw evenwel niet commercieel is;
- b) indien de bedrijfsrevisor en de accountant geen “samenwerkingsverbanden” hebben (hun deelneming als lid en/of bestuurder van dezelfde

vzw leidt niet tot een “vermoeden” van een samenwerkingsverband), ligt de activiteit die bestaat in het geven van seminaries buiten de lijn van “de beroepshalve uitoefening”;

- c) het feit van het geven van seminaries houdt voor een vzw geen functie of opdracht in die behoort tot de beroepsactiviteit van zijn leden zoals voorzien in artikel 30, 2. van het koninklijk besluit van 10 januari 1994;
- d) het is irrelevant te analyseren of deze vzw seminaries geeft:
 - enkel aan leden van het personeel van beide kantoren;
 - en/of aan confraters;
 - en/of cliënten van de revisor of de accountant;
 - en/of aan derden;
- e) het is irrelevant om te analyseren of deze vzw al dan niet inschrijvingsgelden vraagt om aan seminaries deel te nemen;
- f) het feit dat er inschrijvingsgelden worden geïnd om deel te nemen aan seminaries vormt geen element zoals beoogd door artikel 30, 3. van het koninklijk besluit van 10 januari 1994.

Voor het “animeren van het plaatselijk beroepsleven” is er volgens de Raad geen toestemming vereist (IBR, *Vademecum*, I, 2005, p. 141).

Eenzijds is de Raad van oordeel dat, vanaf het moment dat een vzw zich richt tot bestaande of toekomstige cliënten en dit op een kosteloze of bezoldigde manier, dit verder gaat dan het “animeren van het plaatselijk beroepsleven”. Anderzijds zou men volgens een restrictieve interpretatie kunnen stellen dat het organiseren en geven van seminaries geen beroepsactiviteit uitmaakt in hoofde van de bedrijfsrevisor of accountant.

De Raad besluit dat artikel 8, § 4 van de wet van 22 juli 1953 in de praktijk zelden van toepassing is op de bedrijfsrevisoren en accountants die lid zijn van dezelfde vzw en waarvan één van de doelstellingen het organiseren van seminaries is.

1.15.7. Beroepsgeheim tussen leden van een college in het kader van een mandaat van commissaris in college dat een bedrijfsrevisor uitoefent met een persoon die niet de hoedanigheid heeft van bedrijfsrevisor (bv. een lid van het Rekenhof)

Een confrater vraagt of er een beroepsgeheim is tussen leden van een college in het kader van een mandaat van commissaris in college dat een bedrijfsrevisor uitoefent met een persoon die niet de hoedanigheid heeft van bedrijfsrevisor (bv. een lid van het Rekenhof).

De tekst van artikel 27, tweede lid van de wet van 22 juli 1953 vermeldt uitdrukkelijk dat de bedrijfsrevisor niet gehouden is tot het beroepsgeheim in het kader van de mededeling van een attest of van een bevestiging gericht tot een commissaris of een persoon die in een onderneming naar buitenlands recht een gelijkaardige taak uitoefent als deze van de commissaris. De wijziging van artikel 27 door artikel 63 van de wet van 23 december 2005 houdende diverse bepalingen brengt op dit punt geen verandering met zich mee.

Het is passend op te merken dat de leden van het Rekenhof lid zijn van het college van commissarissen. Welnu, binnen een college van commissarissen is er geen beroepsgeheim.

1.15.8. Beroepsgeheim van de bedrijfsrevisor ten aanzien van de fiscale administratie

Een confrater stelt zich de volgende vraag: dient een bedrijfsrevisor in het kader van het beroepsgeheim zijn verslag inzake inbreng in natura betreffende een failliet gegane vennootschap over te maken aan de belastingadministratie?

Op voorstel van de Juridische Commissie heeft de Raad het volgende advies aangenomen:

A. Beginselen

Artikel 458 van het Strafwetboek stipuleert: “ (...) en alle andere personen die uit hoofde van hun staat of beroep kennis dragen van geheimen die hen zijn toevertrouwd, en deze bekendmaken buiten het geval dat zij geroepen worden om in rechte of voor een parlementaire onderzoekscommissie getuigenis af te leggen en buiten het

geval dat de wet hun verplicht die geheimen bekend te maken, worden gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met geldboete van honderd frank tot vijfhonderd frank.”.

De wettelijke basis van het beroepsgeheim van de bedrijfsrevisor is ingeschreven in artikel 27, tweede lid van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut der Bedrijfsrevisoren dat stelt:

“Artikel 458 van het Strafwetboek is van toepassing op de bedrijfsrevisoren, de stagiairs en de personen voor wie ze instaan. Buiten de uitzonderingen op de geheimhoudingsplicht waarin dit artikel voorziet, geldt deze plicht tevens niet voor de mededeling van een attest of van een bevestiging verricht met de schriftelijke toestemming van de onderneming waarin zij hun taak uitoefenen, of gericht, binnen het kader van de hen toevertrouwde controle over de jaarrekening of de geconsolideerde jaarrekening van een onderneming, tot een commissaris of een persoon die in een onderneming naar buitenlands recht een gelijkaardige taak uitoefent als deze van commissaris.”.

Het beroepsgeheim behelst alle feiten en inlichtingen van vertrouwelijke aard waarvan de revisor, omwille of naar aanleiding van de uitoefening van zijn beroep, kennis heeft gekregen. Het slaat niet op de inlichtingen waarvan de publicatie door de wet verplicht wordt gesteld. Er moet een oorzakelijk verband bestaan tussen het beroep en het vertrouwelijk gegeven.

B. Al dan niet openbaar karakter van het verslag van de revisor?

Er dient te worden onderzocht in welke mate het verslag van de revisor al dan niet een openbaar karakter vertoont.

Het is om te beginnen passend om een vergelijking te maken met een andere wettelijke opdracht, met name de controle van de revisor naar aanleiding van het voorstel tot ontbinding van een vennootschap met beperkte aansprakelijkheid.

Artikel 181, § 1, derde lid van het Wetboek van vennootschappen stipuleert: *“De commissaris of, bij zijn ontstentenis, een bedrijfsrevisor of een externe accountant die door het bestuursorgaan wordt aangewezen, brengt over deze staat verslag uit en vermeldt inzonderheid of daarin de toestand van de vennootschap op volledige, getrouwe en juiste wijze is weergegeven.”.*

Paragraaf 4 van hetzelfde artikel bepaalt verder: *“Vóór de beslissing tot ontbinding van de vennootschap bij authentieke akte wordt opgesteld, moet de notaris na onderzoek het bestaan en de externe wettigheid bevestigen van de rechtshandelingen en formaliteiten waartoe de vennootschap waarbij hij optreedt, krachtens § 1 gehouden is.*

In de akte worden de conclusies overgenomen van het verslag dat de commissaris, de bedrijfsrevisor of de externe accountant overeenkomstig § 1 heeft opgemaakt.”.

Wat het verslag van de bedrijfsrevisor betreft dat wordt uitgegeven naar aanleiding van de vereffening van een vennootschap, bepaalt paragraaf 1.3.3. van de Normen inzake de controle bij het voorstel tot ontbinding van vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid:

“Het verslag van de beroepsbeoefenaar zal een uitvoerig verslag zijn, dit wil zeggen dat een gepaste beschrijving van de betekenisvolle posten van de staat van activa en passiva wordt gegeven met bijzondere aandacht voor de waarderingsregels en voor de voornaamste uitgevoerde controlewerkzaamheden. Het verslag moet bijdragen tot het verschaffen van inzicht aan de aandeelhouders en de vereffenaar in de werkelijkheid van het netto-actief.

Dit verslag dient niet te worden neergelegd ter griffie van de rechtbank van koophandel.

In de authentieke akte die de beslissing tot ontbinding vaststelt, worden de conclusies overgenomen van het verslag van de beroepsbeoefenaar. Het uittreksel uit deze authentieke akte, dat dient neergelegd ter griffie en bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad, moet deze conclusies niet bevatten.” (IBR, Vademecum, 2002, p. 1002).

Uit zowel het voorvermelde artikel 181 van het Wetboek van vennootschappen als paragraaf 1.3.3. van de Normen inzake de controle bij het voorstel tot ontbinding van vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid volgt dat het verslag van de bedrijfsrevisor dat wordt uitgegeven naar aanleiding van de vereffening van een vennootschap geen openbaar karakter vertoont.

Wat de inbreng in natura daarentegen betreft, voorziet artikel 444, laatste lid van het Wetboek van vennootschappen inzake inbreng in natura evenwel: *“In een bijzonder verslag zetten de oprichters uiteen waarom de inbreng in natura van belang is voor de vennootschap en eventueel ook waarom afgeweken wordt van de conclusies van het verslag van de revisor. Dat verslag wordt, samen*

met het verslag van de revisor, neergelegd op de griffie van de rechtbank van koophandel, overeenkomstig artikel 75.”.

Inzake quasi-inbreng bepaalt artikel 447, tweede lid *in fine* van het Wetboek van vennootschappen: “Het bijzonder verslag van de raad van bestuur en het bijgevoegde verslag worden op de griffie van de rechtbank van koophandel neergelegd overeenkomstig artikel 75.”.

Bovendien stipuleert artikel 69, 6° van het Wetboek van vennootschappen inzake de openbaarmakingsverplichtingen, wat een inbreng in natura in het kader van de oprichting van een vennootschap betreft: “Het uittreksel uit de oprichtingsakte van vennootschappen, met uitzondering van de economische samenwerkingsverbanden, bevat: de samenstelling van het maatschappelijk kapitaal of bij ontstentenis daarvan, het maatschappelijk vermogen, en in voorkomend geval, de conclusies van het verslag van de bedrijfsrevisor met betrekking tot de inbrengen in natura.”. Het is de notaris die zich dient in te laten met de neerlegging van dit uittreksel.

Overeenkomstig artikel 453, 6° van het Wetboek van vennootschappen inzake de vermeldingen in de oprichtingsakte: “Naast de gegevens opgenomen in het uittreksel bestemd voor bekendmaking overeenkomstig artikel 69, worden in de vennootschapsakte de volgende gegevens vermeld: (...) de nadere omschrijving van elke inbreng in natura, de naam van de inbrenger, de naam van de bedrijfsrevisor en de conclusies van zijn verslag, het aantal en de nominale waarde van de aandelen of, bij gebreke van nominale waarde, het aantal aandelen die tegen elke inbreng zijn uitgegeven alsmede, in voorkomend geval, de andere voorwaarden waarop de inbreng is gedaan.”.

Aangezien het om een inbreng in natura in het kader van een kapitaalverhoging gaat, zijn de regels inzake statutenwijziging, waarvan een authentieke akte werd opgesteld, van toepassing. De neerlegging gebeurt zoals in het geval van een oprichting (art. 75, eerste lid, 2° W. Venn.).

Uit het voorgaande volgt dat het verslag van de bedrijfsrevisor inzake de inbreng in natura moet worden neergelegd op de griffie van de rechtbank van koophandel, doch niet dient te worden openbaar gemaakt door middel van een bekendmaking in de Bijlagen bij het *Belgisch Staatsblad*. Enkel de conclusies van de bedrijfsrevisor inzake inbreng in natura worden opgenomen in het uittreksel van authentieke akte die op de griffie van de rechtbank van koophandel dienen te worden neergelegd en in de Bijlagen bij het *Belgisch Staatsblad* te worden bekendgemaakt.

Het is passend te onderlijnen dat de conclusies in geval van een quasi-inbreng niet het voorwerp uitmaken van een bekendmaking in de Bijlagen bij het *Belgisch Staatsblad*. Enkel het verslag wordt neergelegd op de griffie van de rechtbank van koophandel.

De Normen inzake controle van inbreng in natura en quasi-inbreng schrijven niets voor op het vlak van het ontbreken van de neerlegging van het verslag. De bedrijfsrevisor dient hieraan aandacht te besteden, in het bijzonder wanneer hij commissaris is van de vennootschap waarin de inbreng wordt verricht.

C. Besluit

De Raad is de mening toegedaan dat de bedrijfsrevisor het beroepsgeheim dient in te roepen wanneer de belastingadministratie hem vraagt om zijn volledig verslag over te maken. Hoewel de conclusies in het geval van een inbreng in natura moeten worden bekendgemaakt en dat het verslag van de bedrijfsrevisor in het geval van een inbreng in natura en van een quasi-inbreng moet worden neergelegd (het heeft derhalve ook een openbaar karakter doch middels een moeilijkere toegankelijkheid), impliceert dit niet dat de revisor ertoe gehouden is om het aan de belastingadministratie over te maken.

Het Instituut beveelt de revisor aan om het bestuursorgaan erop te wijzen over te gaan tot de neerlegging van het controleverslag op de griffie.

Zelfs in het geval de cliënt zijn toestemming zou verlenen aan de bedrijfsrevisor teneinde aan de vraag van de belastingadministratie tegemoet te komen, blijft het beroepsgeheim in hoofde van de bedrijfsrevisor gelden. Immers, de uitzondering op het beroepsgeheim ingeval van schriftelijke toestemming van de onderneming geldt enkel voor de mededeling van een attest of bevestiging (art. 458 Sw. *juncto* art. 27, derde lid, a) van de wet van 22 juli 1953).

De bedrijfsrevisor is trouwens tot het beroepsgeheim gehouden tegenover alle openbare besturen met inbegrip van het bestuur der belastingen. Wat dit laatste betreft, is het nodig te herinneren aan artikel 334 van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen, luidens hetwelk dit bestuur aan het tuchtorgaan van het Instituut (de Raad van het IBR) een verzoek kan richten om na te gaan of, en gebeurlijk in hoeverre, de gevraagde inlich-

tingen door het beroepsgeheim gedekt zijn. Indien de Federale Overheidsdienst Financiën het verslag inzake inbreng in natura wenst te bekomen, kan hij de Raad van het IBR adiëren. Die zal beoordelen of, en eventueel in welke mate, de vraag om deze inlichtingen te verzoenen is met het beroepsgeheim van de bedrijfsrevisor.

1.15.9. Beroepsgeheim van de bedrijfsrevisor met betrekking tot de gehanteerde waarderingsmethodes ten aanzien van de fiscale administratie

Een confrater ontving een vraag van de administratie der directe belastingen om getekende kopie van het verslag inzake een quasi-inbreng te bezorgen, tesamen met de volledige berekeningsmethodes die werden toegepast om de waarde van het vruchtgebruik te bepalen. Hij vroeg zich af of hij zijn beroepsgeheim diende in te roepen.

De onder punt 1.15.8. vermelde argumentatie en besluit kunnen naar analogie met de inbreng in natura eveneens in onderhavig geval worden toegepast.

1.16. Vademecum 2005

1.16.1. Algemeenheden

In de loop van het jaar 2005 werd een nieuwe uitgave van het Vademecum (Deel I, Rechtsleer) gepubliceerd.

In sommige gevallen heeft de Raad nieuwe standpunten ingenomen die nog niet in de voorafgaande jaarverslagen werden gepubliceerd.

De lezer zal in paragraaf 1.16. de voornaamste nieuwe elementen terugvinden.

In de hiernavermelde gevallen blijft de in de loop van 2005 gepubliceerde tekst relevant:

- Revisorenvennootschap bestuurder van een revisorenvennootschap ⁽¹⁾;

(1) IBR, *Vademecum*, I, 2005, p. 80-82.

- Aannemen van de vorm van een Europese vennootschap door een revisorenvennootschap ⁽¹⁾;
- Interprofessionele vennootschappen: rechtsvorm ⁽²⁾;
- Advies en vertegenwoordiging in fiscale aangelegenheden ⁽³⁾;
- Domiciliëring van vennootschappen ten kantore van een bedrijfsrevisor ⁽⁴⁾;
- Rol van de commissaris in de vennootschapsorganen: deelname aan de vergaderingen van de raad van bestuur ⁽⁵⁾.

Daarentegen dienen bepaalde onderwerpen (*cf. infra*, punten 1.16.2. tot 1.16.5.) te worden verduidelijkt ten opzichte van de in het Vademecum 2005 gepubliceerde tekst.

1.16.2. Bijstand in geval van een tijdelijke administratieve moeilijkheid

Aan de Raad werd in het verleden de vraag voorgelegd in welke mate een commissaris de boekhoudafdeling van een onderneming kon helpen, wanneer deze aanzienlijk werd verstoord ingevolge diverse technische incidenten te wijten aan de boekhoudsoftware. Deze bijstand, die met instemming van de raad van bestuur werd verstrekt, had tot gevolg dat de oorspronkelijk in de computer ingevoerde gegevens opnieuw werden verwerkt ⁽⁶⁾.

Dienaangaande voorziet het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen dat de commissaris zich niet onafhankelijk kan verklaren ingeval hij of een persoon met wie hij samenwerkt, “*bijstand verleent of deelneemt aan de voorbereiding of het voeren van de boekhouding of aan de opstelling van de jaarrekening of van de geconsolideerde jaarrekening*” van de gecontroleerde vennootschap, van met de vennootschap verbonden vennootschappen in België of met buitenlandse dochtervennootschappen ⁽⁷⁾.

(1) IBR, *Vademecum*, I, 2005, p. 94-95.

(2) IBR, *Vademecum*, I, 2005, p. 146.

(3) IBR, *Vademecum*, I, 2005, p. 264-265.

(4) IBR, *Vademecum*, I, 2005, p. 277.

(5) IBR, *Vademecum*, I, 2005, p. 321.

(6) IBR, *Vademecum*, I, 2005, p. 324-326.

(7) Artikel 183ter, 2°, van het koninklijk besluit van 30 januari 2001.

Het verslag aan de Koning voorafgaand aan het koninklijk besluit van 4 april 2003 herinnert eraan dat deze bepaling, in overeenstemming met de conceptuele aanpak, is ingevoerd rekening houdend met het feit: “*Er is een uit zelfcontrole voortvloeiende bedreiging voor de onafhankelijkheid wanneer de commissaris of iemand uit zijn netwerk meewerkt aan de opstelling van de boekhoudbescheiden of jaarrekening van de gecontroleerde cliënt of iemand uit haar netwerk.*”⁽¹⁾. Het verslag aan de Koning voorafgaand aan het koninklijk besluit verduidelijkt in dit opzicht dat “*dit verbod niet de uitvoering van louter technische of mechanische taken beoogt*”.

De Raad is van mening dat de formulering in artikel 183ter, 2° van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 aan de commissaris of een lid van zijn netwerk niet toelaat om de boekhoudkundige gegevens ingebracht in het informaticasysteem opnieuw te verwerken vermits deze prestatie erin bestaat bijstand te verlenen of deel te nemen “aan de voorbereiding of het voeren van de boekhouding”.

1.16.3. Het begrip van onafhankelijk expert in het kader van een uitkoopbod (“squeeze out”)⁽²⁾

In het geval van een uitkoopbod of *squeeze out* dient een onafhankelijk expert tussen te komen wanneer het gaat om een zogenaamde publieke vennootschap (art. 47, 2° van het K.B. van 8 november 1989).

In haar omzendbrief D27/2000/5 van 19 december 2000 heeft de CBFA het begrip “onafhankelijk expert” verduidelijkt. Omtrent de rol van de commissaris stelt de CBFA: “*De commissaris-revisor van de bieder of van de doelvennootschap (of van de met hen verbonden ondernemingen) mag niet worden aangesteld tot onafhankelijk expert in het kader van een uitkoopbod. Dit geldt ook voor de andere personeelsleden van de firma waar de commissaris-revisor werkzaam is.*”⁽³⁾.

(1) Verslag aan de Koning voorafgaand aan het koninklijk besluit van 4 april 2003 betreffende de prestaties die de onafhankelijkheid van de commissaris in het gedrag brengen, *B.S.* 19 mei 2003, p. 27151.

(2) De problematiek van “squeeze out” werd reeds behandeld in vorige Jaarverslagen, het *Vademecum* 2005, alsook tijdens het Forum 2003 van het IBR (cf. IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 224-225; IBR, *Jaarverslag*, 2003, p. 174-175; IBR, *Jaarverslag*, 2001, p. 128-129; IBR, *Vademecum*, I, 2005, p. 326; IBR, “De bedrijfsrevisor en de bescherming van de aandeelhouders”, *Forum* 17.10.2003, deel IV, p. 1-52).

(3) Omzendbrief CBFA (D27/2000/5), 19 december 2000, paragraaf 3.4.

De Raad van het IBR was aanvankelijk van mening dat de commissaris-revisor wel degelijk de taak van “*deskundige, onafhankelijk van de bieder*” in de zin van artikel 47 van voornoemd koninklijk besluit kon uitoefenen ⁽¹⁾.

De Raad heeft beslist zijn vroegere standpunt te herzien en zich voor de toekomst aan te sluiten bij de visie van de CBFA, en dit voor alle vennootschappen, of deze nu al dan niet beursgenoteerd zijn.

Ter herinnering, artikel 213 van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 voorziet eveneens in de tussenkomst van een beroepsbeoefenaar in het kader van een *squeeze out* binnen een niet-beursgenoteerde vennootschap.

1.16.4. Verbod van ronseling en beperking van publiciteit

Het IBR, het IAB en het BIBF hadden in 2003 de gemeenschappelijke gedragslijnen voor de drie Instituten inzake publiciteit aangenomen die voorbereid werden binnen het interinstitutencomité (cf. IBR, *Jaarverslag*, 2003, p. 343-347).

Ter herinnering, de wet van 2 augustus 2002 betreffende de misleidende en vergelijkende reclame, de onrechtmatige bedingen en de op afstand gesloten overeenkomsten inzake vrije beroepen wijzigt niet, zelfs niet onrechtstreeks, artikel 26 van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 dat ronseling of dienstaanbod verbiedt. Inderdaad, deze wet gaat enkel over de reclame, met name elke vorm van mededeling die rechtstreeks of onrechtstreeks tot doel heeft de afzet van goederen of diensten te bevorderen, met uitsluiting van de door de wet voorgeschreven mededelingen. Zij bevat bepalingen met betrekking tot misleidende of vergelijkende reclame, onrechtmatige bedingen, op afstand gesloten overeenkomsten en met betrekking tot de vordering tot staking maar bevat geen bepaling die ronseling zou toelaten ⁽²⁾.

De Raad is zodoende van mening dat het verbod van ronseling en dienstaanbod voorzien door het koninklijk besluit van 10 januari 1994

(1) IBR, *Jaarverslag*, 2000, p. 142-143; IBR, “De bedrijfsrevisor en de bescherming van de aandeelhouders”, *Forum 17.10.2003*, deel IV, p. 48-50.

(2) IBR, *Vademecum*, I, 2005, p. 409-410.

niet gewijzigd werd, zelfs niet impliciet door de bepalingen van de voornoemde wet van 2 augustus 2002.

1.16.5. Verenigingen en stichtingen: vermelding met betrekking tot de “gelijkwaardigheid” ⁽¹⁾

Het artikel 17, nieuwe § 4 van de wet van 27 juni 1921 verduidelijkt: *“De §§ 2 en 3 zijn niet van toepassing op verenigingen die wegens de aard van hun hoofdactiviteit onderworpen zijn aan bijzondere, uit een wetgeving of een overheidsreglementering voortvloeiende regels betreffende het houden van hun boekhouding en betreffende hun jaarrekening, voor zover zij minstens gelijkwaardig aan die bepaald op grond van deze wet.”*

Deze verplichting bepaalt dus dat het mogelijk is af te wijken van de toepassing van de nieuwe boekhoudkundige regels op voorwaarde dat men onderworpen is aan een “ten minste gelijkwaardige” wetgeving. Het verslag aan de Koning voorafgaand aan het koninklijk besluit van 19 december 2003 (B.S. 30 december 2003, p. 61929, zesde lid), verduidelijkt in de volgende termen dat het behoort aan de bestuursorganen om deze “gelijkwaardigheid” te beoordelen, onder hun eigen verantwoordelijkheid: *“Het is bijgevolg de taak van de bestuursorganen van deze verenigingen en stichtingen om, aan de hand van de aanwijzingen geformuleerd door de Commissie voor Boekhoudkundige Normen, op hun verantwoordelijkheid en onder het toezicht van de optredende commissaris na te gaan of de bijzondere boekhoudkundige verplichtingen waaraan zij onderworpen zijn, ten minste gelijkwaardig zijn aan die welke krachtens de wet van toepassing zouden zijn. Over het algemeen vloeit deze gelijkwaardigheid voort uit het loutere gegeven dat de vereniging of de stichting voor het verkrijgen van subsidies verplicht wordt boekhoudkundige inlichtingen te verschaffen aan de subsidiërende overheid.”* (onze onderlijning).

De wil van de Minister (enkel uitgedrukt in het verslag aan de Koning voorafgaand aan het K.B.) lijkt erin te bestaan de controle van de gelijkwaardigheid van de bijzondere boekhoudkundige verplichtingen waaraan de verenigingen onderworpen zouden zijn wegens de aard van hun activiteit, toe te vertrouwen aan de commissaris.

(1) IBR, *Vademecum*, I, 2005, p. 607-608.

Wanneer de commissaris zich in deze situatie zal bevinden, zal hij waarschijnlijk in zijn verslag melding moeten maken van zijn mening over de “gelijkwaardigheid” ⁽¹⁾. Het past evenwel op te merken dat artikel 17, § 4 geen enkele specifieke sanctie bevat.

Er kan bovendien verwacht worden dat de Commissie voor Boekhoudkundige Normen die, sinds 1 januari 2005 ⁽²⁾, bevoegd is om adviezen uit te brengen, het initiatief neemt om over dit onderwerp een document te publiceren.

(1) Over het begrip “gelijkwaardigheid”, cf. IBR, *Audit in de vzw-context*, Studies IBR, 2004, p. 214, nr. 330.

(2) Een nieuwe § 8 werd ingevoerd in artikel 17 van de wet van 27 juni 1921, door artikel 274 van de wet van 27 december 2004 (B.S. 31 december 2004) in de volgende woorden: “§ 8. De Commissie voor Boekhoudkundige Normen opgericht bij de wet van 17 juli 1975 met betrekking tot de boekhouding van de ondernemingen heeft ten aanzien van de verenigingen zonder winstoogmerk tot taak de regering en het Parlement op hun verzoek of uit eigen beweging van advies te dienen, door middel van adviezen en aanbevelingen bij te dragen tot de ontwikkeling van de leer van het boekhouden en de beginselen te bepalen van een regelmatige boekhouding.”.

III

Hoofdstuk II

VENNOOTSCHAPSRECHT

2.1. Artikel 15 van het Wetboek van vennootschappen

2.1.1. Aanpassing van de formulering in de eerste en tweede paragraaf

A. Vóór de inwerkingtreding van het Wetboek van vennootschappen

Vóór de inwerkingtreding van het Wetboek van vennootschappen was het in artikel 64, § 2 van de Gecoördineerde Wetten op de Handelsvennootschappen duidelijk dat alle vennootschappen groot waren (en derhalve een commissaris moesten benoemen), tenzij deze vennootschappen gedurende twee opeenvolgende boekjaren aan de criteria van een “kleine vennootschap” beantwoordden (IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 91-94). Dit was overigens in overeenstemming met artikel 12, § 1 van de Vierde Europese Richtlijn.

B. Inwerkingtreding van het Wetboek van vennootschappen

Voorvermeld artikel 64, § 2 werd door de codificatie (1999; inwerkingtreding in 2001) van het vennootschapsrecht artikel 15 van het Wetboek van vennootschappen. Dit artikel bevat de criteria van de notie “kleine vennootschap”:

“§ 1. Kleine vennootschappen zijn deze vennootschappen met rechtspersoonlijkheid die voor het laatst afgesloten boekjaar, niet meer dan één der volgende criteria overschrijden:

- *jaargemiddelde van het personeelsbestand: 50;*
- *jaaromzet, exclusief de belasting over de toegevoegde waarde: 6.250.000 EUR;*
- *balanstotaal: 3.125.000 EUR; tenzij het jaargemiddelde van het personeelsbestand meer dan 100 bedraagt.*

§ 2. Voor vennootschappen die met hun bedrijf starten, worden voor de toepassing van de in § 1 vermelde criteria, deze cijfers bij het begin van het boekjaar te goeder trouw geschat.

Als een vennootschap het vorige boekjaar de criteria bedoeld in § 1 niet overschreed, dan wordt ze voor het lopende boekjaar als kleine vennootschap aangezien, ook al voldoet ze voor dat boekjaar niet langer aan de criteria daartoe vereist.

Als een vennootschap het vorige boekjaar de criteria bedoeld in § 1 overschreed, dan wordt ze voor het lopende boekjaar niet als een kleine vennootschap aange-

zien, ook al voldoet ze voor dat boekjaar aan de criteria daartoe vereist.

(...)”.

II

Voor het belang van voorvermelde criteria voor de toepassing van enkele bepalingen van het Wetboek van vennootschappen wordt verwezen *infra*, punt 2.1.3.

De formulering van artikel 15 van het Wetboek van vennootschappen was niet duidelijk en kon aanleiding geven tot verwarring. Immers, zowel in de eerste als de tweede paragraaf wordt er verwezen naar het vorig boekjaar.

De nieuwe formulering stemde niet overeen met de tekst van de Vierde Europese Richtlijn.

C. Wet van 23 december 2005 houdende diverse bepalingen

Met het oog op het verduidelijken van de formulering van voorvermeld artikel 15, heeft de wetgever, op uitdrukkelijk initiatief van de Raad van het Instituut en dit in overleg met het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten, besloten om artikel 15 (via art. 3 van de wet van 23 december 2005 houdende diverse bepalingen (B.S. 30 december 2005)) als volgt te wijzigen:

- in § 1 worden de woorden “*en het voorlaatst*” ingevoegd tussen de woorden “*het laatst*” en de woorden “*afgesloten boekjaar*”;
- in § 2 worden het tweede en het derde lid opgeheven.

Voortaan dient een vennootschap om klein te zijn zowel in het voorlaatst als het laatst afgesloten boekjaar de criteria niet te overschrijden. Aangezien deze vereiste nu uitdrukkelijk in § 1 is ingeschreven, werd het tweede en derde lid van § 2 overbodig.

De Raad is verheugd dat de wettekst opnieuw overeenstemt met de tekst van de Richtlijn in de zin dat alle vennootschappen groot zijn, tenzij ze twee opeenvolgende boekjaren de criteria niet overschrijden. Indien in de loop van twee volgende boekjaren de vennootschap de criteria niet overschrijdt, wordt ze als klein beschouwd voor de hele duur van het derde boekjaar; ze blijft klein in de loop van het vierde boekjaar, indien ze nog steeds niet de criteria tijdens voorvermelde derde boekjaar heeft overschreden.

2.1.2. Verhoging van de criteria en inwerkingtreding

Het koninklijk besluit van 25 mei 2005 tot wijziging van de artikelen 15, § 1 en 16, § 1 van het Wetboek van vennootschappen, vastgesteld bij de wet van 7 mei 1999 (B.S. 7 juni 2005) beoogt de nieuwe drempels, zoals vastgesteld door de Richtlijn 2003/38/EG van de Raad van 13 mei 2003, om te zetten in Belgisch recht ⁽¹⁾.

Deze verhogingen zijn niet van toepassing op vzw's.

Voor het voorstel van nieuwe verhoging van de drempels door het Europees Parlement op 15 december 2005 wordt verwezen *infra* punt 2.1.3.

De artikelen 2 en 3 van voorvermeld koninklijk besluit verhogen de in euro uitgedrukte drempels voor de definitie van kleine vennootschap en kleine groep tot de volgende bedragen:

- *Kleine vennootschap*:
 - jaaronzet, exclusief B.T.W.: 7.300.000 EUR;
 - balanstotaal: 3.650.000 EUR.
- *Kleine groep*:
 - jaaronzet, exclusief B.T.W.: 29.200.000 EUR;
 - balanstotaal: 14.600.000 EUR.

Artikel 4 van voorvermeld koninklijk besluit bepaalt dat de vastgestelde verhogingen van toepassing zijn op de vanaf 31 december 2004 afgesloten jaarrekeningen.

Artikel 5 schrijft ten slotte voor dat de regels die zijn opgenomen in artikel 15, § 2 van het Wetboek van vennootschappen voor éénmaal niet van toepassing zijn op de opstelling en openbaarmaking van de jaarrekeningen die de ondernemingen afsluiten vanaf 31 december 2004. Voor die afsluiting wordt enkel rekening gehouden met de in artikelen 2 en 3 bedoelde verhoogde bedragen voor de jaaronzet en het balanstotaal van het betrokken boekjaar.

De Raad betreurt de retroactieve inwerkingtreding van de verhogingen op de vanaf 31 december 2004 afgesloten jaarrekeningen.

(1) Cf. IBR, *Jaarverslag*, 2003, p. 87.

Verder merkt de Raad op dat voorvermeld koninklijk besluit het voorwerp van de verhogingen vermeldt, met name de vanaf 31 december 2004 afgesloten jaarrekeningen, maar niet bepaalt op welk moment het koninklijk besluit zelf in werking treedt.

Op voorstel van de Juridische Commissie is de Raad van mening dat men de stelling kan verdedigen dat, bij gebrek aan een datum van inwerkingtreding, de algemene regel erin bestaat dat het koninklijk besluit in werking treedt op de tiende dag na publicatie in het *Belgisch Staatsblad*, in casu op 17 juni 2005. De gewone algemene vergaderingen, die uiterlijk op 16 juni 2005 werden gehouden, mochten de oude bedragen nog toepassen, voor wat de benoeming van de commissaris en de vorm van het jaarrekeningenschema betreft, maar de gewone algemene vergaderingen die vanaf 17 juni 2005 plaatsvinden, dienden de reeds verhoogde bedragen toe te passen.

De Raad acht het nuttig in herinnering te brengen dat, het feit dat de vennootschap niet meer beantwoordt aan de criteria die een vennootschap verplichten om een commissaris aan te stellen, niet kan worden beschouwd als een wettige reden tot ontslag (*cf.* arrest van het Hof van Beroep te Luik van 23 november 1989, *Rev. prat. soc.* 1990, p. 178). De commissarissen die reeds benoemd zijn, blijven derhalve in functie.

Ten slotte vestigt de Raad de aandacht op het feit dat een vennootschap, die op grond van de verhoogde bedragen van artikel 15 van het Wetboek van vennootschappen niet verplicht is een commissaris te benoemen, desondanks toch op vrijwillige basis een commissaris mag benoemen. In dat geval onderwerpt deze vennootschap zich vrijwillig aan het controleregime zoals voorzien in artikel 130 en volgende van het Wetboek van vennootschappen.

2.1.3. Vierde Europese Richtlijn: verhoging van de drempels

A. Evolutie van het Europees wetgevend kader

De drempels die in de Vierde Europese Richtlijn worden vermeld, worden in een Belgische context enerzijds als basis gebruikt voor de definitie in het Wetboek van vennootschappen van “kleine vennootschappen” (art. 15, § 1 W. Venn.), en anderzijds voor de toepassing van het verkorte schema van de jaarrekening (art. 93 W. Venn.), de niet-verplichte benoeming van

een commissaris voor niet-genoteerde “kleine vennootschappen” (art. 141 W. Venn.) en de afwezigheid van verplichting tot het opstellen van een jaarverslag (art. 94 W. Venn.). Bovendien stelt artikel 196, § 2 van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen de kleine vennootschappen vrij van de verplichting om *pro rata temporis* afschrijvingen toe te passen ⁽¹⁾.

Volgens artikel 15, § 5 van het Wetboek van vennootschappen dienen de criteria van artikel 15, § 1 van het Wetboek van vennootschappen inzake omzet en balanstotaal op een geconsolideerde basis te worden berekend als de vennootschap met één of meer andere vennootschappen verbonden is. Wat het criterium personeelsbestand betreft, wordt het aantal werknemers opgeteld dat door elk van de betrokken verbonden vennootschappen jaarlijks gemiddeld wordt tewerkgesteld.

Gewoonlijk worden na afloop van elke periode van vijf jaar na het aannemen van de Vierde Europese Richtlijn ⁽²⁾ de drempelbedragen van de artikelen 11 en 27 van de Vierde Richtlijn (*cf. infra*, tabel) bijgesteld ⁽³⁾. Naar deze drempelbedragen wordt verwezen in artikel 6 van de Zevende Europese Richtlijn betreffende de geconsolideerde jaarrekening alsook in de artikelen 20 en 21 van de Achtste Richtlijn ⁽⁴⁾ van de Raad van 10 april 1984 inzake de toelating van personen, belast met de wettelijke controle van boekhoudbescheiden.

Op 15 december 2005 heeft het Europees Parlement een voorstel van nieuwe Richtlijn goedgekeurd die een wijziging aanbrengt in de Vierde en de Zevende Richtlijn ⁽⁵⁾. Deze tekst werd per 31 december 2005 nog niet gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie.

Deze nieuwe Richtlijn verhoogt de drempelbedragen die aan de basis liggen van de kleine en de middelgrote vennootschappen zoals vervat in de artikelen 11 en 27 van de Vierde Richtlijn. De verhoging bedraagt 20 %.

(1) *Cf. IBR, Jaarverslag, 2004*, punt 2.4.4., p. 93-94.

(2) De laatste periode van vijf jaar was verstreken op 24 juli 2003, *cf. IBR, Jaarverslag, 2003*, p. 87-88.

(3) *Cf. Richtlijn 2003/38/EG van de Raad van 13 mei 2003 tot wijziging van Richtlijn 78/660/EEG met betrekking tot in euro uitgedrukte bedragen, P.B. L. 120*, 15 mei 2003, p. 22-23.

(4) *Cf. P.B. L. 126*, 12 mei 1984, p. 20.

(5) Het persbericht is opgenomen op de website: europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/05/1617&format=HTML&aged=0&language=FR&guiLanguage=en.

De tabel hieronder vat de wijzigingen van voornoemde drempelbedragen samen, meer bepaald het balanstotaal en de netto-omzet (cf. voornoemde artikelen 11 en 27 van de Vierde Richtlijn). De drempelbedragen inzake het gemiddeld personeelsbestand gedurende het boekjaar werden niet aangepast.

In 1.000 EUR	Art. 11 Enkelvoudige jaarrekening		Art.27 Geconsolideerde jaarrekening	
	Oud	Nieuw	Oud	Nieuw
Balanstotaal	3.650	4.400	14.600	17.300
Netto-omzet	7.300	8.800	29.200	35.000

Deze verhoging van de drempelbedragen draagt, volgens het Europees Parlement, bij tot het verminderen van de verplichtingen voor de KMO's inzake financiële verslaggeving.

B. Geen verplichting voor de Lidstaten

Aangezien de in vorige paragraaf voorgestelde wijzigingen in de Richtlijn een keuze betreffen, beschikken de Europese Lidstaten over de vrijheid om deze bepalingen al dan niet in te voeren in het nationaal recht. Derhalve zijn zij niet verplicht om op nationaal vlak de verhoging van 20 % van de in vorige paragraaf vermelde drempelbedragen door te voeren.

De andere Lidstaten hebben over het algemeen de vijfjaarlijkse verhoging voorzien door de Richtlijn toegepast maar geen enkele Lidstaat heeft op vandaag de verhoging met 20 % zoals voorgesteld door het ontwerp van Richtlijn toegepast.

C. Advies van de Raad

Zoals hierboven vermeld zijn niet-genoteerde kleine vennootschappen, conform artikel 141 van het Wetboek van vennootschappen, niet verplicht om de controle van de jaarrekening op te dragen aan een commissaris ⁽¹⁾.

(1) Cf. artikel 10 van de wet van 13 januari 2006 tot wijziging van het Wetboek van vennootschappen (B.S. 20 januari 2006 (Ed. 2)).

Artikel 141, 2° van het Wetboek van vennootschappen stelt bovendien expliciet dat voor wat betreft deze controleverplichting een kleine vennootschap afzonderlijk wordt beschouwd, en derhalve de criteria niet op geconsolideerde basis worden berekend (cf. art. 15, § 5 W. Venn.) doch op individuele basis. Dit houdt ondermeer in dat in de Belgische context de meerderheid van de niet-genoteerde “kleine vennootschappen” (berekening van de criteria op geconsolideerde basis conform artikel 15, § 5 W. Venn.) niet verplicht zijn om een commissaris te benoemen (berekening van de criteria op individuele basis conform art. 141 W. Venn.).

De Raad is van oordeel dat een nieuwe verhoging van de drempels inzake de berekening van het KMO-criterium dient te worden geanalyseerd in het licht van de globale gevolgen op het vlak van de kwaliteit van de financiële verslaggeving en de strijd tegen de fraude. Deze criteria zijn ook relevant voor de toepassing van andere fiscale bepalingen.

De Raad deelt tevens de bezorgdheid van meerdere parlementsleden dat de eventuele aanpassing van de drempels niet zou kunnen tot stand komen middels een koninklijk besluit omwille van de band met bepaalde fiscale materies.

2.2. Aanpassing van de artikelen 138, 582 en 596 van het Wetboek van vennootschappen

Sinds 2003 heeft de Raad meermaals de noodzaak in herinnering gebracht om de Nederlandstalige en Franstalige versies van de artikelen 138, 582 en 596 van het Wetboek van vennootschappen op mekaar af te stemmen ⁽¹⁾.

Sinds de codificatie van het Wetboek van vennootschappen in 1999 bestaat er in artikel 138 van het Wetboek van vennootschappen in verband met de alarmbelprocedure een verschil tussen de Nederlandstalige en de Franstalige tekst. Het verschil bestaat erin dat de formulering in het vierde lid “*of indien ze oordelen dat de maatregelen de continuïteit in de bedrijfsuitoefening niet kunnen vrijwaren gedurende een redelijke termijn*” in de Nederlandstalige tekst is opgenomen maar ontbreekt in de Franstalige tekst van voorvermeld artikel.

(1) IBR, *Jaarverslag*, 2003, p. 66-68; IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 96-97.

In artikel 4 van de wet van 23 december 2005 houdende diverse bepalingen (B.S. 30 december 2005 (Ed. 2)) wordt deze differentiatie opgelost. Het gaat hier duidelijk om een materiële vergissing, aangezien vóór de codificatie door het Wetboek van vennootschappen, in artikel 64^{sexies}, § 2, van de Gecoördineerde Wetten op de Handelsvennootschappen, er wel degelijk uniformiteit was tussen de Nederlandstalige en Franstalige tekst van voorvermelde bepaling.

Een tweede onderscheid tussen de Nederlandstalige en de Franstalige versies van de teksten, dat de bedrijfsrevisor in zijn werkzaamheden aanbelangt, betreft de artikelen 582 en 596 van het Wetboek van vennootschappen in verband met de uitgifte van aandelen beneden de fractiewaarde en de beperking of opheffing van het voorkeurrecht. Overeenkomstig de Nederlandstalige versie van de artikelen 582 en 596 van het Wetboek van vennootschappen moet de bedrijfsrevisor of externe accountant verklaren dat de gegevens “juist en voldoende” zijn, hoewel de parlementaire voorbereiding bij de wet van 5 december 1984 voorzag in de verplichting voor de beroepsbeoefenaar om te verklaren dat de in het verslag van de raad van bestuur opgenomen financiële en boekhoudkundige gegevens “fidèles et suffisantes” zijn om de algemene vergadering voor te lichten. Het is duidelijk dat “fidèle” niet moet worden vertaald als “juist”, maar wel als “getrouw”.

In de memorie van toelichting bij de artikelen 5 en 6 van voorvermelde wet van 23 december 2005 stelt men dat in de Nederlandstalige tekst van voorvermelde artikelen 582 en 596 het beroepsmatig taalgebruik van de term “juist” niet gepast is, maar de term “getrouw” gebruikelijk is zoals bijvoorbeeld in het verslag van de commissaris over de jaarrekening.

Er wordt eveneens verwezen *infra* naar punt 8.3.3.

2.3. Aanpassing van de artikelen 96 en 119 van het Wetboek van vennootschappen

Ingevolge de modernisering van de Vierde Europese Richtlijn ⁽¹⁾, wijzigt de wet van 13 januari 2006 tot wijziging van het Wetboek van vennoot-

(1) Cf. PB. L. 178, 17 juli 2003, p. 16 e.v.

schappen onder meer de artikelen 96 et 119 van het Wetboek van vennootschappen inzake het jaarverslag en de artikelen 144 en 148 van het Wetboek van vennootschappen inzake het commissarisverslag (*cf. infra*, punt 2.4.).

Deze wet is van toepassing op jaarverslagen en commissarisverslagen die worden opgesteld vanaf 30 januari 2006 (tien dagen na de datum van bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*).

Het jaarverslag is verplicht geworden zelfs in de kleine beursgenoteerde vennootschappen (*cf. art. 4 van de hierboven geciteerde wet van 13 januari 2006*).

2.3.1. Definities

De Raad uit zijn bezorgdheid over het feit dat het naar de buitenwereld toe duidelijk dient te zijn waarover de commissaris in zijn verslag een verklaring doet of commentaar geeft, zoals voorgeschreven door het nieuwe artikel 144, 6° van het Wetboek van vennootschappen.

De Raad wenst de confraters erop te wijzen dat er drie verschillende noties zijn.

In eerste instantie omschrijven de artikelen 96 en 119 van het Wetboek van vennootschappen de betekenis van de term “jaarverslag” (“*rapport de gestion*”) en bepalen zij de inhoud daarvan. Het artikel 104 verwijst naar dezelfde term.

De Raad herinnert eraan dat het bestuursorgaan ten minste één maand vóór de algemene vergadering zijn jaarverslag moet meedelen aan de commissaris, zodat deze laatste kan nagaan of het jaarverslag, in overeenstemming met artikel 144, 5° van het Wetboek van vennootschappen, de door de artikelen 95 en 96 van het Wetboek van vennootschappen vereiste inlichtingen bevat en in overeenstemming is met de jaarrekening voor hetzelfde boekjaar.

Ten tweede vermeldt artikel 100, 6° van het Wetboek van vennootschappen dat tegelijk met de jaarrekening moet worden neergelegd:

“een stuk dat de vermeldingen bevat van het jaarverslag voorgeschreven door artikel 96. Eenieder kan op de zetel van de vennootschap inzage nemen van het jaarverslag en daarvan, zelfs op schriftelijke aanvraag, kosteloos een volledig

afschrift krijgen. Deze verplichting geldt niet voor de niet-genoteerde kleine vennootschappen.”.

II

In dit opzicht dient de commissaris na te gaan dat dit stuk vermeld in het hierboven geciteerd artikel 100, 6° van het Wetboek van vennootschappen tegelijk met de jaarrekening werd neergelegd en overeenkomstig het bepaalde in artikel 98 van hetzelfde Wetboek.

In derde instantie publiceren sommige vennootschappen brochures onder de noemer “jaarverslag” (“*rapport annuel*”, “*annual report*”) waarin meer elementen aan bod komen dan deze die zijn voorgeschreven door de artikelen 96 en 119 van het Wetboek van vennootschappen.

Deze brochure dient niet te worden gecontroleerd door de commissaris. De Raad raadt de commissaris echter aan de aandacht van het bestuursorgaan te vestigen op de noodzaak om iedere verwarring tussen het jaarverslag en de brochure te vermijden en niet ten onrechte te laten geloven dat de brochure zou zijn gecontroleerd door de commissaris.

De Raad benadrukt dat de notie “jaarverslag” (“*rapport de gestion*”) die het voorwerp uitmaakt van de vermelding van de commissaris, bedoeld in het artikel 144, 6° van het Wetboek van vennootschappen, overeenstemt met de hierboven beschreven eerste notie, dit wil zeggen dient te worden begrepen in de zin van artikel 96 van het Wetboek van vennootschappen.

Mutatis mutandis gelden dezelfde opmerkingen inzake het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, waarvan de minimale inhoud wordt voorgeschreven door artikel 119 van het Wetboek van vennootschappen.

2.3.2. Wetgevende initiatieven

Vooreerst dient te worden aangestipt dat de artikelen 96, 8° en 119, 5° van het Wetboek van vennootschappen reeds door de programmawet van 9 juli 2004 werden aangepast ⁽¹⁾. Voor de interpretatie van die wijziging kan worden verwezen naar de nota d.d. 25 april 2005 van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen ⁽²⁾.

(1) Cf. IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 122-123.

(2) Cf. “Omzetting in het Belgische recht van de Richtlijn 2001/65/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 september 2001 tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG, 83/349/EEG en 86/635/EEG met betrekking tot de waarderingsregels
.../...

Artikel 96, 1° van het Wetboek van vennootschappen wordt door de wet van 13 januari 2006 als volgt gewijzigd:

“1° ten minste een getrouw overzicht van de ontwikkeling en de resultaten van het bedrijf en van de positie van de vennootschap, alsmede een beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerbeden waarmee zij geconfronteerd wordt. Dit overzicht bevat een evenwichtige en volledige analyse van de ontwikkeling en de resultaten van het bedrijf en van de positie van de vennootschap die in overeenstemming is met de omvang en de complexiteit van dit bedrijf.

In de mate waarin zulks noodzakelijk is voor een goed begrip van de ontwikkeling, de resultaten of de positie van de vennootschap, omvat de analyse zowel financiële als, waar zulks passend wordt geacht, niet-financiële essentiële prestatie-indicatoren die betrekking hebben op het specifieke bedrijf van de vennootschap, met inbegrip van informatie betreffende milieu- en personeelsaangelegenheden.

In deze analyse omvat het jaarverslag, waar zulks passend wordt geacht, verwijzingen naar en aanvullende uitleg betreffende de bedragen in de jaarrekening.”.

Een analoge tekst werd ook in artikel 119, 1° van het Wetboek van vennootschappen ingevoegd, met toepassing op de in de consolidatie opgenomen ondernemingen.

In dit opzicht legt de Raad er de nadruk op dat de Verordening (EG) nr. 809/2004 van de Europese Commissie van 29 april 2004 betreffende het prospectus⁽¹⁾, bepalingen bevat betreffende de risicofactoren die eigen zijn aan de uitgevende instelling en aan het type effect waarop de uitgifte betrekking heeft (art. 25.1. en 26 van voornoemde Verordening).

De Raad merkt op dat in verband met de aspecten *“beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerbeden waarmee zij geconfronteerd wordt”*, bedoeld

.../...

voor de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van bepaalde vennootschapsvormen evenals van banken en andere financiële instellingen (*P.B. L.* 283, 27 oktober 2001, p. 28)”, beschikbaar op www.cnc-cbn.be.

- (1) Verordening (EG) nr. 809/2004 van de Europese Commissie van 29 april 2004 tot uitvoering van Richtlijn 2003/71/EG van het Europees Parlement en de Raad wat de in het prospectus te verstrekken informatie, de vormgeving van het prospectus, de opname van informatie door middel van verwijzing, de publicatie van het prospectus en de verspreiding van advertenties betreft.

in het hierboven geciteerde artikel 96, 1° van het Wetboek van vennootschappen, de notie “*voor zover ze niet van die aard zijn dat ze ernstig nadeel kunnen berokkenen aan de vennootschap*”, zoals vermeld in artikel 96, 3° van het Wetboek van vennootschappen, niet hernomen is in het gewijzigde artikel 96, 1° van het Wetboek van vennootschappen.

Bovendien stelt de Raad dat inzake de bepalingen van artikel 96, 1° van het Wetboek van vennootschappen geen referentiestelsel bestaat, noch richtlijnen zijn opgenomen over de wijze waarop de bestuurders de notie “*beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee zij geconfronteerd wordt*” dienen te interpreteren.

De Raad meent dat de leden de gecontroleerde entiteiten mogelijk zouden kunnen verwijzen naar bepaalde noties zoals bijvoorbeeld provisies en mogelijke schulden zoals beschreven in de *International Financial Reporting Standards*.

In ieder geval dient de commissaris erover te waken zich niet te begeven op het domein van het beleid van de vennootschap door de verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan over te nemen op het vlak van de beoordeling van de in het jaarverslag te vermelden informatie. Zoals in het verleden, kan de commissaris niet de plaats innemen van het bestuursorgaan om volledig of gedeeltelijk het jaarverslag op te stellen.

Bovendien herinnert de Raad eraan dat in de toekomst de internationale controlestandaarden (ISAs) die door de Europese Commissie zullen worden goedgekeurd, van toepassing zullen zijn op de commissarismandaten, overeenkomstig de op 11 oktober 2005 door de Raad van de Europese Unie goedgekeurde nieuwe Achtste Richtlijn.

In dit opzicht bepaalt ISA-580 betreffende de bevestigingen door de leiding van de entiteit, dat de auditor van de leiding gepaste bevestigingen dient te bekomen (“*representation letter*”), onder meer de erkenning door de leiding van de entiteit van haar verantwoordelijkheid met betrekking tot de inhoud van de financiële staten. ISA-580 bepaalt dat indien de leiding van de entiteit weigert de bevestigingen te verstrekken, die door de auditor noodzakelijk worden geacht, de uitvoering van de audit beperkt wordt en de auditor een opinie met voorbehoud of een opinie van oordeelonthouding dient uit te drukken.

Bovendien dient de auditor, krachtens ISA-580, indien een bevestiging door de leiding van de entiteit in tegenspraak is met andere controle-informatie, zo nodig, ook de betrouwbaarheid van andere bevestigingen door de leiding van de entiteit, bijvoorbeeld deze in het jaarverslag, te herzien.

2.3.3. Combinatie van het jaarverslag over de enkelvoudige jaarrekening en van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening

Bovendien bepaalt artikel 119 van het Wetboek van vennootschappen dat:

“Het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening mag gecombineerd worden met het jaarverslag dat is opgesteld op grond van artikel 96 tot één enkel verslag, in zoverre de vereiste gegevens afzonderlijk worden verstrekt voor de consoliderende vennootschap en het geconsolideerde geheel. Bij de opstelling van dit ene verslag kan het aangewezen zijn de nadruk te leggen op aangelegenheden die relevant zijn voor het geheel van de ondernemingen die in de consolidatie zijn opgenomen.”.

2.4. Aanpassing van sommige bepalingen van het Wetboek van vennootschappen (art. 144 en 148 W. Venn.)

2.4.1. Inleiding

De wet van 13 januari 2006 (*cf. supra*, punt 2.3.) vervangt artikel 144 van het Wetboek van vennootschappen door de volgende bepaling:

“Het verslag van de commissarissen bedoeld in artikel 143 moet volgende elementen bevatten:

1° een inleiding, waarin ten minste wordt vermeld op welke jaarrekening de controle betrekking heeft en volgens welk boekhoudkundig referentiestelsel ze werd opgesteld;

2° een beschrijving van de reikwijdte van de controle, waarin ten minste wordt aangegeven welke normen voor de controle bij de uitvoering ervan zijn in acht genomen en of zij van het bestuursorgaan en aangestelden van de vennootschap de toelichtingen en de informatie hebben bekomen die nodig is voor hun controle;

3° een vermelding die aangeeft dat de boekhouding is gevoerd in overeenstemming met de wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften die daarop van toepassing zijn;

4° een verklaring waarin de commissarissen hun oordeel geven of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van het vermogen, van de financiële toestand en van de resultaten van de vennootschap overeenkomstig het toepasselijk boekhoudkundig referentiestelsel en, in voorkomend geval, of de jaarrekening aan de wettelijke vereisten voldoet. De verklaring kan de vorm aannemen van een verklaring zonder voorbehoud, een verklaring met voorbehoud, een afkeurende verklaring, of indien de commissarissen geen oordeel kunnen uitspreken, een onthoudende verklaring;

5° een verwijzing naar bepaalde aangelegenheden waarop de commissarissen in het bijzonder de aandacht vestigen ongeacht of al dan niet een voorbehoud werd opgenomen in de verklaring.

6° een vermelding die aangeeft of het jaarverslag de door de artikelen 95 en 96 vereiste inlichtingen bevat en in overeenstemming is met de jaarrekening voor hetzelfde boekjaar;

7° een vermelding die aangeeft of de winstbestemming die aan de algemene vergadering wordt voorgelegd, in overeenstemming is met de statuten en met dit Wetboek;

8° de vermelding of zij kennis hebben gekregen van verrichtingen gedaan of beslissingen genomen met overtreding van de statuten of van de bepalingen van dit Wetboek. Deze laatste vermelding kan echter worden weggelaten wanneer de openbaarmaking van de overtreding aan de vennootschap onverantwoorde schade kan berokkenen, onder meer omdat het bestuursorgaan gepaste maatregelen heeft genomen om de aldus ontstane onwettige toestand te verhelpen.

Het verslag wordt ondertekend en gedagtekend door de commissarissen.”.

Een analoge verfijning en vervollediging wordt doorgevoerd in artikel 148 van het Wetboek van vennootschappen m.b.t. het verslag van de commissarissen of van de aangestelde bedrijfsrevisoren over de geconsolideerde jaarrekening.

Deze nieuwe formulering van de artikelen 144 en 148 van het Wetboek van vennootschappen brengt echter geen nieuwe elementen aan in

vergelijking met de vroegere formulering van deze artikelen, met uitzondering van het nieuw toegevoegd punt 5° van artikel 144.

De hierboven geciteerde bepalingen 1° tot 5° van artikel 144 van het Wetboek van vennootschappen worden in het eerste deel van het commissarisverslag opgenomen, conform de Algemene controlenormen van het IBR. Conform de paragrafen 3.3. tot 3.9. van de Algemene controlenormen van het IBR vermeldt de bedrijfsrevisor in het eerste deel van zijn verslag de toegepaste controlenormen en de doelstellingen van zijn controle, de wijze waarop hij zijn controles heeft uitgevoerd en zijn verklaring inzake het getrouwe beeld van de gecontroleerde jaarrekening.

De overige bepalingen (6° tot 8°) worden desgevallend in deel 2 van het commissarisverslag opgenomen, conform de Algemene controlenormen (par. 3.10. tot 3.15.) van het IBR ⁽¹⁾. Het tweede deel van het commissarisverslag omvat een aantal vermeldingen die geen deel uitmaken van de verklaring inzake het getrouwe beeld van de jaarrekening.

Het voorbeeld van een commissarisverslag, gegeven als bijlage bij de Algemene controlenormen, beantwoordt aan de voorgeciteerde wettelijke bepalingen die derhalve geen ingrijpen in de normgeving van het IBR vereisen.

2.4.2. Toelichtende paragraaf

De hierboven geciteerde bepaling van artikel 144, 5° van het Wetboek van vennootschappen houdt een verwijzing in naar

“bepaalde aangelegenheden waarop de commissarissen in het bijzonder de aandacht vestigen ongeacht of al dan niet een voorbehoud werd opgenomen in de verklaring”.

Deze bepaling is nieuw in vergelijking met het vroegere artikel 144 van het Wetboek van vennootschappen.

Bovendien werd ook de laatste volzin van artikel 105 van het Wetboek van vennootschappen inzake de verkorte versie van de jaarrekening (niet te verwarren met het “verkort schema” van de jaarrekening) als volgt aangepast:

(1) Cf. Geconsolideerde versie van de Algemene controlenormen van het IBR, opgenomen in IBR, *Jaarverslag*, 2003, p. 370-374.

“Er moet evenwel worden vermeld of een verklaring zonder voorbehoud, een verklaring met voorbehoud of een afkeurende verklaring werd gegeven, dan wel of de commissarissen geen oordeel hebben kunnen uitspreken. Ook moet desgevallend worden vermeld of de commissarissen in hun verslag in het bijzonder de aandacht hebben gevestigd op bepaalde aangelegenheden, ongeacht of al dan niet een voorbehoud werd geformuleerd in de verklaring.”.

De Raad wenst aan te stippen dat het in de twee voorgaande citaten vermelde “vestigen van bijzondere aandacht” verwijst naar het gebruik in het commissarisverslag van een toelichtende paragraaf zoals genormeerd in de Algemene controlenormen (par. 3.6. en 3.8.). Derhalve verwijst het Wetboek van vennootschappen, zoals gewijzigd door de wet van 13 januari 2006, in feite naar het gebruik van een toelichtende paragraaf. Vóór deze wetwijziging voorzagen enkel de Algemene controlenormen van het IBR in het gebruik van een toelichtende paragraaf.

Bij afwezigheid van een gegronde reden voor het gebruik van een toelichtende paragraaf, is geen enkele vermelding in het commissarisverslag vereist, noch toegelaten; dit was reeds het geval vóór de wet van 13 januari 2006.

2.4.3. Combinatie van het commissarisverslag over de enkelvoudige jaarrekening en van het commissarisverslag over de geconsolideerde jaarrekening

Ingeval de jaarrekening van de moedervernootschap aan de geconsolideerde jaarrekening is gehecht, kan het krachtens artikel 148 van het Wetboek van vennootschappen vereiste commissarisverslag worden gecombineerd met het in artikel 144 van het Wetboek van vennootschappen vereiste commissarisverslag over de jaarrekening van de moedervernootschap.

De toepassing van deze regel zal nog een grondige analyse van de randvoorwaarden vereisen. In afwachting daarvan stelt het IBR voor om van deze optie niet, of met grote omzichtigheid, gebruik te maken.

2.4.4. Mededeling aan de leden

Inzake de wijzigingen van de artikelen 96 en 119 van het Wetboek van vennootschappen (jaarverslag) en 144 en 148 van het Wetboek van ven-

nootschappen (commissarisverslag) werd op 31 januari 2006 een mededeling aan de leden overgemaakt voor advies binnen de maand. De werkzaamheden worden voortgezet in 2006.

2.5. Transparantie van de honoraria (art. 134 W. Venn.)

Op vraag van een aantal confraters (*cf. infra*, punt 2.15.1.) heeft de Raad van het IBR het nuttig geacht om de verplichtingen van transparantie voor wat betreft de honoraria en de prestaties van de commissaris en zijn netwerk te verduidelijken, in het kader van het ontbreken van een koninklijk besluit houdende uitvoering van artikel 134, §§ 2 en 4.

De Raad heeft zodoende op 22 februari 2005 een mededeling aan de leden van het IBR gericht betreffende de transparantie van honoraria en non-auditdiensten.

Deze mededeling bepaalt als volgt:

“ (...) Op beden is het koninklijk besluit houdende uitvoering van artikel 134, §§ 2 en 4 (zoals gewijzigd door de wet van 2 augustus 2002) van het Wetboek van vennootschappen nog niet verschenen. Dit artikel creëert voor het bestuursorgaan verplichtingen van transparantie voor wat betreft de honoraria en de prestaties van de commissaris en zijn netwerk.

Het ontbreken van een koninklijk besluit dat de categorieën van honoraria en levering van non-auditdiensten vastlegt, impliceert dat de nieuwe bepaling voorzien in voornoemd artikel 134, punten 2 en 4 niet uitvoerbaar is vermits artikel 134 strafrechtelijk wordt gesanctioneerd en dus strikt moet worden geïnterpreteerd.

Het ontbreken van de vermelding van de honoraria en non-auditdiensten in het jaarverslag vormt in het huidige stadium geen overtreding van het Wetboek van vennootschappen.

Teneinde de transparantie te bevorderen, beveelt de Raad nochtans aan de aandacht van het bestuursorgaan te vestigen op de geschiktheid om passende informatie op te nemen in het jaarverslag, in het licht van bijvoorbeeld de categorieën van diensten die voorzien zijn in de Europese Aanbeveling van 16 mei 2002 inzake de onafhankelijkheid van de wettelijke rekeningcontroleur binnen de Europese Unie ook al is deze laatste niet dwingend.

Ter herinnering, de voornoemde Europese Aanbeveling voorziet in een hoofdstuk A.5 met betrekking tot de openbaarmaking van honoraria. Wat de non-audit-diensten betreft, voorziet ze in het bijzonder, in een uitsplitsing in de volgende categorieën: “verdere assurance-opdrachten, belastingadviesdiensten en andere niet-controlediensten.” (...).

De Raad heeft ten slotte een wijziging voorgesteld aan het artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen met betrekking tot de openbaarmaking van de honoraria als bijlage bij de jaarrekening, veeleer dan in het jaarverslag, en dit rekening houdend met de honoraria toegekend aan de commissaris en aan de leden van zijn netwerk:

- a) door de gecontroleerde vennootschap, voor wat betreft de controle van de enkelvoudige jaarrekening; en
- b) door de gecontroleerde vennootschap en door haar Belgische of buitenlandse dochtervennootschappen, voor wat betreft de controle van de geconsolideerde jaarrekening.

2.6. De Belgische Code voor niet-beursgenoteerde bedrijven (“Code Buysse”)

De Past Voorzitter van het IBR, confrater Ludo SWOLFS en de Secretaris-generaal, David SZAFRAN hebben de Raad van het IBR vertegenwoordigd in de Commissie *Corporate Governance* voor niet-beursgenoteerde bedrijven, voorgezeten door Baron Paul BUYSE en opgericht door de UNIZO en de UCM.

De Raad van het IBR ondersteunt het initiatief dat heeft bijgedragen tot de oprichting van een commissie over het deugdelijk bestuur en waarvan de werkzaamheden zich geconcretiseerd hebben met het invoeren op 21 september 2005 van de “Code Buysse – *Corporate governance*, Aanbevelingen voor niet-beursgenoteerde ondernemingen”.

De Code Buysse is beschikbaar op de website (www.codebuysse.be).

2.7. Studie aangaande de controle van jaarrekeningen door de commissarissen

In april 2005 maakte het handelsinformatiebedrijf GRAYDON een studie bekend ⁽¹⁾ aangaande de controle van jaarrekeningen door de commissaris.

GRAYDON stelde vast dat in 2003, 14.909 Belgische vennootschappen een commissaris hebben benoemd, waarvan 956 (6,4 %) geen verklaring zonder voorbehoud hebben gekregen.

De studie trekt een parallel tussen de afkeurende of onthoudende verklaringen van de commissaris en de kans op een faillissement.

In dit verband wordt erop gewezen dat vennootschappen waar een verslag met een afkeurende verklaring wordt opgesteld een sterk verhoogd risico hebben op een faillissement (voor 2003 gaat 17,6 % van de vennootschappen waar een commissarisverslag een afkeurende verklaring bevat, failliet).

Ook in vennootschappen waar een onthoudende verklaring werd uitgebracht is er een verhoogd risico op een faillissement (faillissement in 3,0 % van de gevallen in 2003).

Het faillissementspercentage van vennootschappen waar het commissarisverslag een verklaring met voorbehoud bevat, bedraagt in 2003 1,1 %.

In gevallen waar de commissaris ervan uitgaat dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van het vermogen, van de financiële toestand en van de resultaten van de vennootschap, en dus een verklaring zonder voorbehoud afgeeft, blijkt, althans volgens de studie, het faillissementspercentage zeer laag te zijn, met name 0,05 % of 7 faillissementen op een totaal van 13.953 in 2003.

De conclusie van de GRAYDON-studie is dat voor het bepalen van de solvabiliteit van een bedrijf, het commissarisverslag een nuttig instrument is.

(1) Deze studie is beschikbaar op de website www.graydon.be, onder de rubriek "newsletters" (april 2005).

2.8. IAS/IFRS – vennootschapsrecht

II

In de loop van het jaar 2005, werd het verslag van de werkgroep “IAS/IFRS – Vennootschapsrecht” opgericht door de Minister van Economie en door de Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie om de gevolgen van de toepassing van de IAS in het vennootschapsrecht te onderzoeken (cf. IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 97-98) door Professor K. GEENS, Voorzitter van de werkgroep, en door D. SZAFRAN, Ondervoorzitter van de werkgroep, gericht aan de Minister van Economie en aan de Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie, die de bestemmingen zijn van dit (niet gepubliceerde) verslag. Dit verslag identificeert de mogelijke gevolgen in het vennootschapsrecht van de toepassing van de internationale boekhoudkundige normen IAS/IFRS.

Confrater H. FRONVILLE heeft de Raad van het IBR vertegenwoordigd in deze werkgroep.

Dit verslag identificeert de mogelijke gevolgen in het vennootschapsrecht, in de veronderstelling dat de internationale boekhoudkundige normen IAS/IFRS zouden toegepast worden op de jaarrekening, bijvoorbeeld:

- de eventuele toepassing van de IAS/IFRS op de jaarrekening zou gevolgen kunnen hebben op het bedrag van het netto-actief en, bijgevolg, op de mogelijkheid om de winst te verdelen onder de vorm van dividenden, van tantièmes of van winstdeelnemingen; en
- de eventuele toepassing van de IAS/IFRS op de enkelvoudige jaarrekening zou gevolgen kunnen hebben op de berekening van het netto-actief en, bijgevolg, van het aantal eigen aandelen of winstbewijzen dat een naamloze vennootschap kan verkrijgen, binnen de grens van 10 % van het geplaatste kapitaal, beoogd in artikel 620, § 1, eerste lid, 2°, van het Wetboek van vennootschappen.

2.9. Werkgroep “identificatie bij de neerlegging van de jaarrekening”

- Voorzitter:* de heer D. SMETS
Lid NBB: de heer A. LENAERT
Lid IAB: de heer R. VAN BOVEN
Lid BIBF: de heer F. HAEMERS
Secretariaat: de heren C. D’HONDT en E. VAN MEENSEL

Deze interinstituten werkgroep kwam in 2005 voor het eerst samen, zoals vermeld in het *Jaarverslag*, 2004 (p. 99), en heeft tot doel na te denken over de controle op de identiteit bij de neerlegging van de jaarrekeningen en over de uitvoering van rekenkundige en logische controles bij “verbeterde” neerleggingen bij de Nationale Bank van België.

In een eerste verkennende vergadering werden samen met de Balanscentrale van de Nationale Bank van België de huidige mogelijkheden van de neerlegging van de jaarrekening grondig doorgenomen en geanalyseerd.

De werkzaamheden worden in 2006 voortgezet.

2.10. Werkgroep “Europese Richtlijnen”

- Voorzitter:* de heer P.P. BERGER
Externe leden: mevrouw C. DENDAUV (HREB), de heren H. OLIVIER (FEE) en K. VAN HULLE (K.U.Leuven);
Interne leden: de heren M. DE WOLF, Ph. MAEYAERT, D. VAN CUTSEM en H. VAN PASSEL (leden van de Raad van het IBR) de heren R. PEIRCE en P. VAN IMPE (de vertegenwoordigers van het IBR in de betrokken werkgroepen van de FEE).
Secretariaat: mevrouw S. VAN BELLINGHEN en de heer D. SZAFRAN

Naar aanleiding van de toespraak ter gelegenheid van de algemene vergadering van april 2005 van Professor Jean-Paul SERVAIS, Voorzitter van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, betreffende negen recente Europese Richtlijnen met bepalingen die de bedrijfsrevisoren aanbelangen,

heeft de Raad een werkgroep opgericht onder het voorzitterschap van confrater Pierre P. BERGER, Ondervoorzitter van het IBR.

II

De werkgroep is samengekomen in 2005 en heeft de werkzaamheden van de Europese Commissie, het Europees Parlement en de Europese Raad betreffende de prospectusrichtlijn en het prospectusreglement besproken (*cf. infra*, punt 4.1.3.).

De werkzaamheden van de werkgroep zullen zich in 2006 voortzetten.

2.11. Vierde en Zevende Europese Richtlijnen – verklaringen met betrekking tot de *corporate governance* en de interne controle

De Raad van het IBR heeft de werkzaamheden voortgezet met betrekking tot het voorstel van modernisering van de Vierde en de Zevende Europese Richtlijn. In haar voorstel voorziet de Europese Commissie onder andere een definitie over verbonden entiteiten, een aansprakelijkheid van het bestuursorgaan bij het opstellen van de jaarrekening alsook een verklaring met betrekking tot de interne controle en de toepassing van de principes van *corporate governance*.

De Raad van het IBR zal in de loop van 2006 verder het gevolg van deze evolutie onderzoeken op het vlak van de rol van de commissaris, en in het bijzonder met betrekking tot de interne controle en de verklaringen aangaande de *corporate governance*.

2.12. Benoeming en ontslag van de commissaris: toepassing van de artikelen 134 en 135 van het Wetboek van vennootschappen

Op 14 december 2005 werd aan de leden een omzendbrief gestuurd met betrekking tot de toepassing van de wettelijke bepalingen bij de benoeming en het ontslag als commissaris (D.013/05).

De leden werden eraan herinnerd dat de Commissie van Toezicht een systematisch onderzoek zal instellen naar de naleving van de desbetref-

fende wettelijke bepalingen die opgenomen zijn in het Wetboek van vennootschappen (*cf. infra*, punt 7.4.19.).

De commissarissen die benoemd zijn zonder volledig het artikel 134, § 1 en/of artikel 135 van het Wetboek van vennootschappen te respecteren, moeten erover waken hun benoeming ten laatste te laten regulariseren op de eerstvolgende algemene vergadering.

Deze omzendbrief is opgenomen als bijlage bij onderhavig jaarverslag.

2.13. Laattijdige neerlegging van jaarrekeningen

De programmawet van 27 december 2005 (B.S. 30 december 2005 (Ed. 2)) vult artikel 101 van het Wetboek van vennootschappen als volgt aan:

“Behoudens overmacht dragen de rechtspersonen die hun jaarrekening, en in voorkomend geval hun geconsolideerde jaarrekening, openbaar maken door neerlegging bij de Nationale Bank van België meer dan één maand na het verstrijken van de in artikel 98, tweede lid, in artikel 107, § 1, tweede lid, in artikel 120, tweede lid, of in artikel 193 tweede lid, bedoelde termijn van zeven maanden na afsluiting van het boekjaar, bij in de door de federale toezichtboudende overbeden gemaakte kosten voor de opsporing en controle van ondernemingen in moeilijkheden.

Deze bijdrage bedraagt:

- 400 euro, wanneer de jaarrekening of, in voorkomend geval, de geconsolideerde jaarrekening neergelegd wordt tijdens de negende maand na de afsluiting van het boekjaar;
- 600 euro, wanneer deze stukken neergelegd worden vanaf de tiende maand en tot de twaalfde maand na de afsluiting van het boekjaar;
- 1.200 euro, wanneer deze stukken neergelegd worden vanaf de dertiende maand na de afsluiting van het boekjaar.

De in het vorig lid bedoelde bedragen worden echter teruggebracht tot respectievelijk 120, 180 en 360 euro voor de kleine vennootschappen die gebruik maken van de mogelijkheid bedoeld in artikel 99 om hun jaarrekening volgens het verkorte schema openbaar te maken.

Deze bijdrage wordt door de Nationale Bank van België samen met de kosten voor de openbaarmaking van de betrokken jaarrekening of geconsolideerde jaar-

rekening geïnd voor rekening van de federale overheid, volgens de modaliteiten die de Koning bepaalt.”.

II Deze bepaling vervangt het vroegere artikel 129*bis* van het Wetboek van vennootschappen.

Bestuurders, zaakvoerders en vereffenaars zijn ertoe gehouden de (geconsolideerde) jaarrekening van de vennootschap neer te leggen bij de Nationale Bank van België (NBB) binnen de dertig dagen nadat deze is goedgekeurd en ten laatste zeven maanden na de datum van afsluiting van het boekjaar (art. 98, tweede lid, art. 107, § 1, tweede lid, art. 120, tweede lid en art. 193, tweede lid W. Venn.).

Het systeem van strafrechtelijke sancties voor het niet tijdig neerleggen van de jaarrekening werd twee jaar geleden vervangen door een systeem van administratieve geldboeten (*cf.* het vroegere art. 129*bis* W. Venn.), opgelegd door de Minister van Economie (of zijn gemachtigde).

In plaats van vennootschappen achteraf te beboeten voor het laattijdig neerleggen van de jaarrekening, zal de Balanscentrale van de Nationale Bank voortaan onmiddellijk bij de laattijdige neerlegging een verhoogd tarief innen, zijnde de normale neerleggingskosten, plus een bijdrage in de werkingskosten van de kamers voor handelonderzoek (geïnstalleerd binnen de rechtbanken van koophandel). Immers, het controleren of de jaarrekening tijdig gepubliceerd wordt, brengt kosten met zich mee, en voor die kosten moeten de nalatige ondernemingen dus zelf instaan. De geldende tarieven zijn in de nieuwe wetsbepaling hierboven geciteerd.

Zoals in het vroegere boetesysteem, zal een vennootschap ook onder de nieuwe regeling om billijkheidsredenen de bijdrage kunnen terugvorderen indien zij het bewijs levert dat ze om redenen van gemeenrechtelijke “overmacht” haar jaarrekening niet tijdig heeft kunnen neerleggen.

Deze wijziging van het Wetboek van vennootschappen gaat in de richting die door het IBR gewenst is ⁽¹⁾. De niet-tijdige neerlegging van de jaarrekening blijft een inbreuk op het Wetboek van vennootschappen en bovendien moet een administratieve boete betaald worden. De bedrijfs-revisoren dienen derhalve te waken over een tijdige neerlegging van de

(1) *Cf.* IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 79-80.

jaarrekening. De Raad is verheugd over het feit dat het principe van de neerlegging van de jaarrekening ten laatste zeven maanden na de datum van afsluiting van het boekjaar behouden blijft.

2.14. Ontbinding van niet meer actieve vennootschappen

De Regering heeft een wetsontwerp ingediend tot wijziging van de artikelen 182 en 196 van het Wetboek van vennootschappen ⁽¹⁾.

Artikel 182 van het Wetboek van vennootschappen voorziet thans dat de vennootschappen die gedurende drie opeenvolgende boekjaren in gebreke blijven te voldoen aan de verplichting hun jaarrekeningen neer te leggen, ontbonden worden verklaard. Het huidige amendement heeft hoofdzakelijk tot doel de hierboven voorziene termijn te herleiden tot twee opeenvolgende boekjaren. Alvorens de ontbinding uit te spreken behoudt de rechtbank de mogelijkheid aan de onderneming een termijn toe te kennen om zijn toestand in orde te brengen.

Het is de bedoeling dat deze termijnverlaging de waakzaamheid van slordige personen aanscherpt tegenover het gegeven dat ze hun jaarrekeningen moeten neerleggen binnen de voorziene termijn. Ook wil men hiermee de efficiëntie van het parket verhogen in de strijd tegen de “slappende” vennootschappen die aangewend kunnen worden om onwettelijke handelingen te dekken.

Bovendien wordt artikel 196 van het Wetboek van vennootschappen aangevuld met een nieuwe overtreding. Iedere bestuurder of zaakvoerder van een vennootschap die betrokken is bij de toepassing van artikel 182 van het Wetboek van vennootschappen kan worden veroordeeld tot een strafrechtelijke boete, indien hij, vóór de ontbinding van de vennootschap, nagelaten heeft de situatie ervan te regulariseren. Deze nieuwe overtreding beoogt het beteugelen van een steeds vaker voorkomende praktijk, die erin bestaat dat men zich niet meer interesseert voor het lot van een inactieve

(1) Cf. Wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van vennootschappen met het oog op een grotere transparantie van de vereffeningprocedures ten aanzien van derden, *Parl. St.* Kamer 2003, zitting van 9 juli 2003, nr. 0060/001, 15 p. Zie website van de Kamer van Volksvertegenwoordigers: www.dekamer.be.

vennootschap en dat men die door de rechtbank laat ontbinden op kosten van de overheid, in plaats van over te gaan tot de vrijwillige ontbinding.

2.15. Juridische adviezen

2.15.1. Toepassing van artikel 134, §§ 2 en 4 van het Wetboek van vennootschappen

Artikel 5 van de wet van 2 augustus 2002 (wet *corporate governance*) wijzigt de paragrafen 2 en 4 van artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen in de zin dat het voorwerp en de bezoldiging verbonden aan bepaalde werkzaamheden, taken, mandaten of opdrachten worden *vermeld in het jaarverslag volgens de categorieën bepaald door de Koning*.

Tot op heden is het koninklijk besluit met betrekking tot de te vermelden categorieën in het jaarverslag nog niet gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad*.

Artikel 55, §§ 1 en 3 van voorvermelde wet van 2 augustus 2002 bepaalt dat de artikelen 4 en 5 van deze wet in werking treden op een door de Koning te bepalen datum en dat artikel 5 van deze wet van toepassing is op de jaarverslagen die betrekking hebben op de boekjaren die ingaan na de inwerkingtreding ervan. Zie ook artikel 4 van het koninklijk besluit van 4 april 2003 dat op 1 oktober 2003 in werking is getreden.

Een confrater wenst het advies van de Juridische Commissie te kennen omtrent de vraag of voorvermelde gewijzigde paragrafen reeds van toepassing zijn, dan wel of er een uitvoeringsbesluit nodig is.

Op voorstel van de Juridische Commissie heeft de Raad de volgende unanieme positie aangenomen (*cf.* IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 90 en de mededeling aan de leden van 22 februari 2005) (*cf. supra*, punt 2.5.):

- Artikel 134 is onuitvoerbaar zonder definiëring van de categorieën. Wegens het ontbreken van een uitvoeringsbesluit met de categorieën, is de Raad van oordeel dat het bestuursorgaan niet de verplichting heeft om het voorwerp en de bezoldiging verbonden aan uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd door de commissaris binnen de vennootschap waarvan hij de jaarrekening controleert of een Belgische vennootschap of een Belgische persoon die met deze ven-

nootschap is verbonden in de zin van artikel 11 van het Wetboek van vennootschappen of een buitenlandse dochtervennootschap van een Belgische vennootschap die onderworpen is aan de wettelijke controle van haar jaarrekening, in het jaarverslag te vermelden.

Een ander argument is dat artikel 134 restrictief dient te worden geïnterpreteerd omwille van de strafsanctie van artikel 170, 2° van het Wetboek van vennootschappen die derhalve niet van toepassing is bij gebrek aan een uitvoeringsbesluit.

- De oude tekst van artikel 134 is verdwenen en kan evenmin opnieuw toepasselijk worden geacht.
- Niettegenstaande het feit dat er voorlopig nog geen wettelijke verplichting is inzake de informatieverstrekking in het jaarverslag, is de Juridische Commissie van mening dat het bestuursorgaan hierover redelijke informatie dient te verstrekken.

De Raad beveelt derhalve aan de leden van het IBR aan dat zij aan het bestuursorgaan suggereren om toch bepaalde informatie inzake het voorwerp en de bezoldiging verbonden aan uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd door de commissaris te vermelden. In de veronderstelling dat het bestuursorgaan dit evenwel niet doet, is het niet verplicht te voorzien in een vermelding van overtredingen van het Wetboek van vennootschappen in het tweede deel van het commissarisverslag.

2.15.2. Het begrip “verkrijging binnen het kader van het normale bedrijf van de vennootschap” in het kader van een quasi-inbreng

Een confrater stelt de vraag aan de Juridische Commissie of de overname van lopende leasingcontracten in het kader van de overgang van een handelsactiviteit in persoonlijke naam naar een nieuw opgerichte vennootschap kan worden beschouwd als een toepassingsgeval van de in het Wetboek van vennootschappen voorziene uitzondering van verkrijging binnen het kader van het normale bedrijf van een vennootschap in het kader van een quasi-inbreng.

Vooreerst brengt de Raad, op voorstel van de Juridische Commissie, het volgende in herinnering:

1. de quasi-inbreng procedure is van toepassing op “verkrijgingen” en niet enkel op “aankopen”; het begrip verkrijgingen is veel ruimer dan aankopen;
2. een overdracht van leasingovereenkomsten kan niet worden beschouwd als een verkrijging in het gewone bedrijf van de vennootschap;
3. in België, zoals in de meerderheid van de EU-Lidstaten, wordt de leasing benaderd vanuit de visie van de “economische eigenaar”;
4. waarom zou men een onderscheid maken tussen enerzijds een verkrijging van activa in volle eigendom bezwaard met leningen en anderzijds een verkrijging van activa gefinancierd door een leasingovereenkomst.

In onderhavig geval is de laatstgenoemde opmerking volgens de Raad doorslaggevend. De *ratio legis* van de wettelijke bepalingen inzake quasi-inbreng, die voortvloeien uit de Tweede Europese Vennootschapsrichtlijn, is het vermijden dat het kapitaal wordt aangetast. Bovendien wordt de overtreding van deze bepalingen strafrechtelijk gesanctioneerd (art. 345, 2° en 4° (BVBA), art. 433, 1° en 2° (CVBA) en art. 647, 2° en 4° (NV W. Venn.).

Uit het voorgaande leidt de Raad af dat een limitatieve interpretatie van het begrip “verkrijging binnen het kader van het normale bedrijf van de vennootschap” in de context van een quasi-inbreng nodig is en derhalve de door het Wetboek van vennootschappen voorgeschreven procedure van quasi-inbreng van toepassing is op de overname van lopende leasingcontracten in het kader van de overgang van een handelsactiviteit in persoonlijke naam naar een nieuw opgerichte vennootschap.

2.15.3. Verplichting tot benoeming van een commissaris in een economisch samenwerkingsverband (ESV) naar Belgisch recht waarvan alle leden vennootschappen naar buitenlands recht zijn

Een advocaat wenst van het Instituut de bevestiging te bekomen dat een economisch samenwerkingsverband naar Belgisch recht waarvan alle leden vennootschappen naar buitenlands recht zijn – een vennootschap naar Nederlands recht en een vennootschap naar Japans recht – niet verplicht is om een commissaris aan te duiden (zelfs indien de leden naar buitenlands recht vennootschappen zijn die in hun respectieve landen een commissaris

of een persoon met een gelijkwaardige hoedanigheid dienen aan te duiden).

De Verordening (EEG) nr. 2137/85 van de Raad van 25 juli 1985 tot instelling van de Europese economische samenwerkingsverbanden bevat geen bepaling inzake de controle van de jaarrekening van de Europese economische samenwerkingsverbanden.

Daarentegen stipuleert zowel artikel 14, § 2bis, tweede lid van de oude wet van 17 juli 1989 betreffende de economische samenwerkingsverbanden als artikel 8, § 1, tweede lid van de wet van 12 juli 1989 houdende verscheidende maatregelen tot toepassing van Verordening (EEG) nr. 2137/85 van de Raad van 25 juli 1985 tot instelling van de Europese economische samenwerkingsverbanden:

“Indien een lid van het samenwerkingsverband zelf onderworpen is aan wettelijk toezicht op de boekhoudkundige stukken, moet het toezicht op de financiële toestand, op de jaarrekening en op de regelmatigheid vanuit het oogpunt van de statuten, van de verrichtingen weer te geven in de jaarrekening, worden opgedragen aan een of meer bedrijfsrevisoren.”.

Voorvermelde tekst van artikel 14, § 2bis, tweede lid van de opgeheven wet van 17 juli 1989 betreffende de economische samenwerkingsverbanden komt niet meer als dusdanig voor in het Wetboek van vennootschappen, doch enkel de formulering in artikel 141, 3° van het Wetboek van vennootschappen volgens dewelke *“het hoofdstuk (met betrekking tot de controle op de jaarrekening) niet van toepassing is op economische samenwerkingsverbanden, waarvan geen enkel lid onderworpen is aan de controle door een commissaris”.*

De Raad betreurt dat de oude tekst van artikel 14, § 2bis, tweede lid die duidelijk was, werd vervangen en in negatieve zin werd herschreven: door het herschrijven van deze bepaling naar aanleiding van de codificatie van het Wetboek van vennootschappen is de tekst van artikel 141, 3° van het Wetboek van vennootschappen minder duidelijk geworden. Bij gebrek aan een tegengestelde aanduiding in de parlementaire voorbereiding is het passend om te overwegen dat de codificatie de draagwijdte van de vroegere wetgeving niet heeft willen wijzigen.

Op basis van het voorgaande is de Raad van oordeel dat een economisch samenwerkingsverband naar Belgisch recht, waarvan alle leden ven-

nootschappen naar buitenlands recht zijn (een vennootschap naar Nederlands recht en een vennootschap naar Japans recht) verplicht is om een commissaris aan te duiden van zodra één van deze leden in hun respectieve landen een commissaris of een persoon met een gelijkwaardige hoedanigheid dient aan te duiden.

2.15.4. Het statuut van de geschorste bedrijfsrevisor

Bij de redactie van het advies van de Juridische Commissie over dit onderwerp is er op het einde van dit advies een vergissing geslopen (IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 115, eerste alinea). Bijgevolg wordt deze alinea als volgt geherformuleerd:

“De vzw kan beslissen om een plaatsvervangende commissaris te benoemen. Deze oefent de functies van commissaris uit ter vervanging van de bedrijfsrevisor die het voorwerp uitmaakte van een schorsing. Na het verlopen van de schorsingsperiode neemt de bedrijfsrevisor die de effectieve titularis is de *uitoefening* van het commissarismaandaat opnieuw op en eindigt de *uitoefening* van het mandaat door de plaatsvervangende commissaris. Het *mandaat* van de plaatsvervangende commissaris, *in zijn hoedanigheid van plaatsvervanger*, eindigt evenwel slechts na het verlopen van de periode van drie jaar.”.

2.16. Mededeling inbreng in natura – nieuwe verplichtingen inzake fiscale en sociale zaken

Op 25 december 2005 werd er door het Instituut een mededeling verstuurd aan de leden met betrekking tot artikel 93*undecies* B van het B.T.W.-Wetboek in het kader van een inbreng in natura.

Met ingang van 19 september 2005 schrijft artikel 93*undecies* B van het B.T.W.-Wetboek (W.B.T.W.) een gelijkaardige mogelijkheid tot het bekomen binnen de wettelijke termijnen van een fiscaal certificaat zoals het certificaat voorgeschreven door artikel 442*bis* van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992 (W.I.B. 92).

De artikelen 442*bis* W.I.B. 92 en 93*undecies* B W.B.T.W. stipuleren dat “*de overdracht in eigendom of in vruchtgebruik van een geheel van goederen, samengesteld uit onder meer elementen die het beboud van het cliënteel mogelijk maken, die*

voor de uitoefening van een vrij beroep, ambt of post of een industrieel, handels- of landbouwbedrijf worden aangewend” binnen een bepaalde termijn moet worden ter kennis gegeven aan de ontvanger van de belastingen of inzake B.T.W. aan de met invordering belaste ambtenaar en dit op straffe van niet-tegenwerpelijke en bijgevolg hoofdelijke aansprakelijkheid van de overnemer voor de door de overdrager verschuldigde belastingschulden.

De Raad vestigt de aandacht op het feit dat deze nieuwe procedure geacht wordt vervat te zijn in paragraaf 2.3.1. van de Normen inzake controle van inbreng in natura en quasi-inbreng.

Deze mededeling is opgenomen als bijlage bij onderhavig jaarverslag.

Een gelijkaardig stelsel werd in het kader van de sociale zekerheidsbijdragen door artikel 113 van de wet van 20 juli 2005 houdende diverse bepalingen ingeschreven in het nieuwe artikel 16ter van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen. Dit stelsel trad in werking op 1 januari 2006.

Een belangrijk verschilpunt met het stelsel inzake B.T.W. en W.I.B. 92 bestaat erin dat het certificaat wordt geweigerd door de inninginstelling van de bijdragen, – *in casu* de RSVZ – indien op de dag van de aanvraag de overdrager een zekere en vaststaande schuld heeft ten aanzien van de instelling of indien de aanvraag van de overdrager ingediend is na de aankondiging van of tijdens een controle door een sociaal inspecteur.

III
Hoofdstuk III
JAARREKENINGRECHT

3.1. Op internationaal vlak: de IASB

De activiteiten van de *International Accounting Standards Board* (IASB) in 2005 worden samengevat op hun website ⁽¹⁾, en de belangrijkste elementen uit de actualiteit zijn eveneens opgenomen op de website van het IBR.

Volgend op de eerste consultatieronde in 2004 inzake mogelijke aangepaste IAS/IFRS voor *small and medium-sized enterprises* (SME's), heeft de IASB in april 2005 een vragenlijst gepubliceerd ⁽²⁾ over mogelijke aanpassingen inzake de administratieve verwerking en waarderingsprincipes voor nieuw te creëren IFRS-normen voor SME's. SME's worden in deze vragenlijst gedefinieerd als entiteiten die (1) geen publieke verantwoording dienen af te leggen en die (2) geen financiële overzichten voor algemeen gebruik (*general purpose financial statements*) opstellen ten behoeve van externe gebruikers.

Op 15 mei 2005 was het "Technisch Comité IFRS" van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen onder voorzitterschap van confrater Hugo VAN PASSEL en van de heer Yvan STEMPIERWSKY, secretaris van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen en co-voorzitter van het Technisch Comité, gastheer voor de *roadshow* ⁽³⁾ van de IASB in Brussel. De voornaamste onderwerpen voor de gedachtewisselingen in de *roadshow* waren dan ook enerzijds het institutionele kader van de IASB en het programma voor uitwerking en herziening van standaarden voor de komende periode.

De IASB was vertegenwoordigd door *boardmember* Gilbert GELARD (FR). De Voorzitter van het IBR, de heer André KILESE, heeft de IASB op een lunchvergadering verwelkomd.

De Raad is verheugd vast te stellen dat het beroep vertegenwoordigd is in het "Technisch Comité IFRS" van de CBN en door de aanwezigheden op 15 mei 2005 een grote bijdrage heeft geleverd tot het welslagen van de IASB *roadshow* in België.

(1) Cf. www.iasb.org.

(2) Cf. www.iasb.org/news/press.asp?showPageContent=no&xml=10_352_30_08042005.htm.

(3) Cf. www.iasb.org/news/index.asp?showPageContent=no&xml=10_417_25_03062005_03062006.htm.

Er dient ook te worden gemeld dat op initiatief van de *Compagnie Nationale des Commissaires aux Comptes* (CNCC) en de *Conseil Supérieur de l'Ordre des Experts-Comptables* (CSOEC) een nieuwe website is ontwikkeld, met name www.focusifrs.com, waar in de Franse taal een overzicht wordt gegeven van de meest recente ontwikkelingen.

III

3.2. Op Europees vlak

3.2.1. IAS-39: *fair-value option* en *hedge-accounting*

Op 15 november 2005 heeft de Europese Commissie de beslissing genomen tot de goedkeuring (*endorsement*) van de zgn. *fair value option* in IAS-39 (“Financiële instrumenten. Opname en waardering”) ⁽¹⁾. Deze “reële waarde” optie omvat bepalingen inzake de mogelijkheid om het stelsel van de reële waarde (“*fair value*”) toe te passen op alle posten van de balans. Doordat de IASB in IAS-39 een *restricted fair value option* heeft uitgewerkt, werd een oplossing gevonden voor de tegenstrijdigheid van IAS-39 met artikel 42*bis* van de Vierde Europese Richtlijn dat niet toelaat om de reële waarde-optie toe te passen op elke activa- en passivapost, vermits in het bijzonder de eigen vermogensbestanddelen van de vennootschap uitgesloten zijn van een waardering aan reële waarde. De toepassing van voorvermelde optie is onderhevig aan een aantal principes en vereist een aantal bijkomende toelichtingen in de IAS/IFRS jaarrekening.

Door deze beslissing werd een eerste stap gezet naar de volledige goedkeuring van IAS-39. De tweede en laatste stap hiertoe werd door de Europese Commissie op 21 december 2005 genomen ⁽²⁾ door de goedkeuring van de bepalingen inzake *hedge accounting* (cf. IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 129).

(1) Cf. Verordening (EG) nr. 1864/2005 van de Commissie van 15 november 2005 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1725/2003 tot goedkeuring van bepaalde internationale standaarden voor jaarrekeningen overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1606/2002 van het Europees Parlement en de Raad, *PB. L.* 299, 16 november 2005, p. 45-57.

(2) Cf. Verordening (EG) nr. 2106/2005 van de Commissie van 21 december 2005 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1725/2003 tot goedkeuring van bepaalde internationale standaarden voor jaarrekeningen overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1606/2002 van het Europees Parlement en de Raad, *PB. L.* 337, 22 december 2005, p. 16-19.

De als dusdanig goedgekeurde bepalingen van IAS-39 zijn, conform artikel 3 van de IAS-Verordening van 19 juli 2002 ⁽¹⁾, gepubliceerd in de officiële talen van de EU, in het Publicatieblad van de Europese Unie.

Een aantal andere bepalingen in IAS-39 werden reeds in oktober 2005 door de Europese Commissie goedgekeurd ⁽²⁾.

3.2.2. Overige IAS en IFRS

In 2005 heeft de Europese Commissie IFRS-2 goedgekeurd (*endorsement*), alsook de daarmee overeenstemmende aanpassingen in IFRS-1, en in IAS-12, 16, 19, 32, 33, 38 en 39 ⁽³⁾.

Verder heeft de Europese Commissie IFRS-6 goedgekeurd (*endorsement*), alsook de daarmee overeenstemmende aanpassingen in IAS-1, 16, 19, 24, 38 en 39 ⁽⁴⁾.

3.3. Op Belgisch vlak

3.3.1. Toepassingsgebied van IAS/IFRS

De Raad heeft reeds in 2003 ⁽⁵⁾ een positief advies uitgebracht over de analyses en voorstellen vervat in het ontwerpadvies van juli 2003 inzake de toepassing van de IAS-Verordening van 19 juli 2002 en de convergentie

(1) Verordening (EG) nr. 1606/2002 van het Europees Parlement en de Raad, 19 juli 2002 betreffende de toepassing van internationale standaarden voor jaarrekeningen, *PB. L.* 243, 11 september 2002, p. 1-4.

(2) *Cf.* Verordening (EG) nr. 1751/2005 van de Commissie van 25 oktober 2005 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1725/2003 tot goedkeuring van bepaalde internationale standaarden voor jaarrekeningen overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1606/2002 van het Europees Parlement en de Raad, *PB. L.* 282, 26 oktober 2005, p. 4-8.

(3) *Cf.* Verordening (EG) nr. 211/2005 van de Commissie van 4 februari 2005 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1725/2003 tot goedkeuring van bepaalde internationale standaarden voor jaarrekeningen overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1606/2002 van het Europees Parlement en de Raad, *PB. L.* 41, 11 februari 2005, p. 1-27.

(4) *Cf.* Verordening (EG) nr. 1910/2005 van de Commissie van 8 november 2005 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1725/2003 tot goedkeuring van bepaalde internationale standaarden voor jaarrekeningen overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1606/2002 van het Europees Parlement en de Raad, *PB. L.* 305, 24 november 2005, p. 4-29.

(5) *Cf.* IBR, *Jaarverslag*, 2003, p. 88-90 en IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 132.

van het Belgisch jaarrekeningrecht met de IAS/IFRS dat door de CBN op 1 juli 2003 ter consultatie werd voorgelegd ⁽¹⁾. Reeds eind 2003 had de CBN haar advies aangepast ⁽²⁾.

Wat betreft de voorstellen met betrekking tot de toepassing van IAS/IFRS voor de al dan niet-beursgenoteerde ondernemingen, heeft de Raad haar standpunt reeds uitgedrukt in het *Jaarverslag*, 2003 (p. 88-90).

3.3.2. Koninklijk besluit van 18 januari 2005 houdende toepassing van de internationale boekhoudnormen

Het koninklijk besluit van 18 januari 2005 houdende toepassing van de internationale boekhoudnormen (*B.S.* 9 februari 2005) biedt de mogelijkheid aan de niet-beursgenoteerde vennootschappen om hun geconsolideerde jaarrekening op te stellen met toepassing van de door de Europese Commissie op de datum van afsluiting van de balans goedgekeurde IAS/IFRS.

De Raad van het IBR is van mening dat het opportuun zou zijn dat de Europese vennootschappen met maatschappelijke zetel in België de toestemming (zonder verplichting) zouden verkrijgen om hun enkelvoudige jaarrekeningen op te stellen in overeenstemming met de IAS/IFRS. Terzelfder tijd zou een reconciliatiestaat kunnen worden opgelegd met het nationale boekhoudkundige stelsel in het licht van de vennootschapsbelastingaangifte.

3.3.3. Koninklijk besluit van 25 januari 2005 inzake de vereenvoudiging van de wettelijke boeken

Op 25 januari 2005 werd het koninklijk besluit, voorgesteld door de Staatssecretaris voor Administratieve Vereenvoudiging, de heer V. VAN QUICKENBORNE, goedgekeurd. Het koninklijk besluit wijzigt het koninklijk besluit van 12 september 1983 tot uitvoering van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding van de ondernemingen, het koninklijk besluit van 12 september 1983 tot bepaling van de minimumindeling van

(1) Cf. website van de CBN (www.cnc-cbn.be).

(2) Cf. "Voorstellen van de CBN betreffende het Belgische beleid inzake IAS/IFRS normen voor de handels- en industriële ondernemingen", 22 december 2003; tekst beschikbaar op de website van de CBN (www.cnc-cbn.be).

een algemeen rekeningstelsel en het koninklijk besluit van 16 juni 1994 tot vaststelling van de bijdrage van de ondernemingen in de werkingskosten van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen (B.S. 7 februari 2005).

Dit koninklijk besluit bevat enerzijds een modernisering van het koninklijk besluit van 12 september 1983 tot uitvoering van de wet van 17 juli 1975, met het oog op de afschaffing van de visum- en paraafverplichting en het bepalen van de regels voor het elektronisch boekhouden en anderzijds een aantal technische wijzigingen (zoals de omzetting van bepaalde bedragen in EUR en de aanpassingen resulterend uit de tekst van het Wetboek van vennootschappen).

Het verslag aan de Koning vermeldt volgende paragraaf:

“In het algemeen dient trouwens elke boekhoudkundige expert (bedrijfsrevisor, accountant of erkende boekhouder) die met een boekhoudkundige opdracht belast is binnen een onderneming, het gepaste karakter van de gebruikte boekhoudsystemen te onderzoeken en aanbevelingen formuleren om desgevallend de noodzakelijke aanpassingen door te voeren.”.

De Raad had reeds de aandacht ⁽¹⁾ van de Regering erop gevestigd dat het niet de opdracht is van de commissaris of een bedrijfsrevisor die de jaarrekening certificeert, om de kwaliteit of de betrouwbaarheid van boekhoudsoftware te certificeren maar enkel, in voorkomend geval, de financiële resultaten geproduceerd door de boekhoudsoftware in hun geheel.

3.3.4. Koninklijk besluit van 8 maart 2005 tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen

Het koninklijk besluit van 8 maart 2005 tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen (B.S. 11 maart 2005) introduceert het begrip “waarde in het economisch verkeer” in het vennootschappenrecht, van toepassing op de waardering van financiële instrumenten.

(1) IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 133.

3.3.5. Koninklijk besluit van 10 november 2005 tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen

Het koninklijk besluit van 10 november 2005 (B.S. 2 december 2005) wijzigt artikel 108 van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen als volgt:

“Een dochteronderneming waarover de consoliderende vennootschap een controle in feite bezit wordt buiten de consolidatie gelaten indien de opnemings ervan in de consolidatie zou indruisen tegen het in artikel 115 verwoorde beginsel.”.

Het beginsel dat in artikel 115 van dit koninklijk besluit wordt verwoord heeft betrekking op het getrouwe beeld van de geconsolideerde jaarrekening. Het hierboven geciteerde artikel 108 vermeldt de mogelijkheid om, in het geval van een controle in feite door de consoliderende vennootschap, een dochteronderneming niet in de consolidatie op te nemen indien hierdoor het getrouwe beeld van de geconsolideerde jaarrekening in het gedrang zou worden gebracht.

De vroegere tekst van artikel 108 van dit koninklijk besluit voorzag ook de mogelijkheid om een dochteronderneming niet in de consolidatie op te nemen indien haar werkzaamheden van uiteenlopende aard waren in vergelijking met de activiteiten van het geconsolideerd geheel. Deze tweede mogelijkheid wordt nu niet meer voorzien in het huidige koninklijke besluit, zodat enkel overwegingen inzake het getrouwe beeld van de geconsolideerde jaarrekening nog zouden kunnen leiden tot een niet-opname van de dochteronderneming in de consolidatie.

IV

Hoofdstuk IV

**BIJZONDERE WETGEVINGEN
EN SECTORALE OPDRACHTEN**

4.1. Contacten met de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen

4.1.1. Financiële instellingen en instellingen voor collectieve belegging

A. Erkenningsreglement

De CBFA heeft in juli 2005 het advies ingewonnen van het IBR met betrekking tot een ontwerp van wijziging van het erkenningsreglement van de CBFA.

De Raad van het IBR heeft een advies van 10 oktober 2005 uitgebracht met betrekking tot de voorgestelde aanpassingen aan het erkenningsreglement van de CBFA, dit in samenspraak met de coördinatiefceel verzekeringsondernemingen (IBR) en het IRECFB.

In dit advies, wordt onder andere melding gemaakt van twijfels omtrent het behoud van een systeem van voorafgaandelijke erkenning voor bepaalde bedrijfsrevisoren om opdrachten die onderworpen zijn aan het prudentieel toezicht van de CBFA te kunnen uitoefenen.

Voor zover het systeem van voorafgaandelijke erkenningen zou worden behouden, wordt tevens gesuggereerd dat het zou passen om de erkenning van de auditkantoren te verkiezen boven die van de individuele bedrijfsrevisoren, teneinde de kwaliteit van de audit te bevorderen.

B. Periodieke verslagen van de genoteerde vennootschappen

De CBFA heeft in februari 2005 het advies ingewonnen van het IBR met betrekking tot de onderzoeksbevoegdheid van de CBFA ten aanzien van de genoteerde vennootschappen. De CBFA overweegt om gebruik te maken van de bevoegdheid die haar werd toegekend op grond van artikel 34, 3° van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten. Op grond van dit artikel kan de CBFA de commissarissen van deze entiteiten, op kosten van deze entiteiten, om bijzondere verslagen vragen over de door haar aangegeven onderwerpen.

Daarenboven kan de CBFA sinds de wet van 19 november 2004, aan de commissarissen van emittenten van financiële instrumenten, op kosten van deze emittenten, periodieke verslagen vragen over de door haar aangegeven onderwerpen.

De Raad van het IBR heeft een advies gericht aan de CBFA met betrekking tot het ontwerp van omzendbrief van de CBFA inzake de periodieke verslagen van de genoteerde vennootschappen. In dit advies wordt, in het kader van de wettelijke controle van de rekeningen, de aandacht gevestigd op het belang van het behoud van de vertrouwensrelatie tussen de revisor en de gecontroleerde vennootschap.

De Voorzitter van het IBR, de confraters H. VAN PASSEL en Ph. PIRE en de Secretaris-generaal van het IBR zijn samengekomen met vertegenwoordigers van de CBFA, met betrekking tot het ontwerp van omzendbrief inzake de periodieke verslagen van de genoteerde vennootschappen.

De CBFA heeft rekening gehouden met het merendeel van de door het IBR geformuleerde voorstellen.

De voorstellen van de Raad van het IBR strekten er in het bijzonder toe materialiteitscriteria te integreren, de respectievelijke rol en aansprakelijkheid van het auditcomité, van de raad van bestuur, van de financiële directie en van de commissaris te verduidelijken en de administratieve vereenvoudiging te bevorderen.

4.1.2. Verzekeringsondernemingen en pensioenfondsen

De coördinatiecel verzekeringsondernemingen (*cf. infra*, punt 8.2.5.) heeft op 21 oktober 2005 een advies verstrekt ter attentie van de CBFA met betrekking tot de aanpassing van de consolidatieplicht van verzekeringsmaatschappijen en het tijdstip voor de invoering van de IFRS normen.

Verder wordt gewerkt aan de leidraad voor de kwaliteitscontrole. De vragenlijsten in dit verband worden aangepast aan de specificiteit van de verzekeringssector.

4.1.3. Prospectusverordening

De werkgroep “Europese Richtlijnen” opgericht door de Raad van het IBR (*cf. supra*, punt 2.10.) heeft de Richtlijn 2003/71/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 geanalyseerd, betreffende het prospectus dat gepubliceerd moet worden wanneer effecten aan het publiek worden aangeboden of tot de handel worden toegelaten en tot wijziging van de Richtlijn 2001/34/EG (hierna de “Prospectusrichtlijn”) evenals de Europese Verordening nr. 809/2004 tot uitvoering van de

Prospectusrichtlijn (hierna de “Prospectusverordening”), die van toepassing is sinds 1 juli 2005.

Tijdens zijn vergadering gewijd aan de Prospectusrichtlijn en aan de Prospectusverordening, heeft de werkgroep “Europese Richtlijnen” de FEE *Discussion Paper on the Auditor’s Involvement with the New EU Prospectus Directive* van oktober 2005 bestudeerd. Hij heeft zich in het bijzonder gebogen over de volgende punten:

- attestatie van prospectieve informatie;
- historische financiële informatie; en
- tussentijdse financiële informatie.

IV

4.1.4. Bankwet

Het IBR, evenals het IRECBF, werden geraadpleegd met betrekking tot een voorontwerp tot aanpassing van de bankwet, dit anticiperend op de wijziging van de Vierde en Zevende Richtlijn, op het vlak van de interne controle.

Het IBR heeft, in samenspraak met het IRECBF, aan de CBFA geantwoord voorstander te zijn voor de verklaring van het directiecomité aan de CBFA, aan de raad van bestuur en aan de commissaris over de doeltreffendheid van de interne controle.

Het wetsvoorstel bevestigt dat het aan het directiecomité toekomt om een verklaring op te stellen ten aanzien van de doeltreffendheid van de interne controle, terwijl het vervolgens aan de erkende revisor zal toebehooren om een uitspraak te doen ten aanzien van deze verklaring.

4.1.5. Secretariaat IRECBF

Informeel contacten hebben plaatsgevonden in 2005 tussen de Voorzitters en de Ondervoorzitters van het IBR en van het IRECBF (Instituut der Revisoren Erkend door de Commissie voor het Bank- en Financiewezen).

Het IRECBF heeft een brief gericht aan de Raad van het IBR om de aanzienlijke nood aan wetenschappelijke steun voor het IRECBF tijdens de twee komende jaren kenbaar te maken. Tijdens deze periode zullen de revisoren hun standpunt moeten uitdrukken omtrent actuele onderwerpen, zoals de bankwet, de IFRS in de financiële sector, het prudentieel toezicht, enz.

De Raad van het IBR heeft besloten om zijn wetenschappelijk secretariaat terzake te versterken, teneinde de behoeften van het IRECBF te ondersteunen.

4.2. Publieke en non-profitsector

4.2.1. De werkzaamheden van de Commissie “Accounting en auditing in de publieke en non-profitsector”

IV

Voorzitter: de heer B. CALLENS

Leden: de dames M.-C. DEBROUX-LEDDÉ, M. PIÉRET en C. VANDEN BOSCH, de heren J. CHRISTIAENS, J. CLOQUET, B. DUFOURNY (tot 1 november 2005), R. GHYSELS, E. MAILLARD, Y. STEMPNIERWSKY, B. THEUNISSEN (vanaf 1 november 2005), P. VAN CAUTER en H. VAN PASSEL

Secretariaat: de heer C. BALESTRA

A. Werkzaamheden

De Raad heeft beslist om in éénzelfde Commissie de volgende werkzaamheden te laten plaatsvinden: enerzijds de werkzaamheden inzake de publieke sector en anderzijds die inzake de non-profitsector.

De Commissie “Accounting en auditing in de publieke en non-profitsector” heeft als opdracht gedefinieerd het formuleren naar de Raad toe van voorstellen inzake normen en aanbevelingen binnen de context van de publieke en non-profitsector.

In 2005 heeft de Commissie de systematische analyse van de ISA-normen evenals van de vermeldingen die in de verslagen kunnen voorkomen, voortgezet, met het oog op de afbakening van de elementen die een specifieke commentaar vereisen voor wat de Belgische publieke en non-profitsector betreft.

Teneinde een betere doeltreffendheid op het vlak van de redactie van het eindverslag te waarborgen, heeft de Commissie in haar schoot drie “redactiegroepen” opgericht die elk verantwoordelijk zijn voor het opstellen van een “deelverslag” dat een aspect van de problematiek behandelt. De eerste redactiegroep buigt zich over de problematiek van “*reporting*”, onder het voorzitterschap van M.-C. DEBROUX-LEDDÉ, de tweede is

gericht op de “*audit risk*”, onder leiding van B. THEUNISSEN en de derde wijdt zich aan de “*auditechnieken en -procedures*”, waarvan de werkzaamheden worden geleid door P. VAN CAUTER.

Na afwerking van de verschillende “deelverslagen” zal de Commissie haar werkzaamheden hervatten in plenaire vergadering en het eindverslag opstellen dat eventueel een aantal te nemen maatregelen omvat en dat dient te worden voorgelegd aan de Raad. Het eindverslag, dat zou dienen te worden gefinaliseerd in de loop van het eerste semester 2006, heeft als doel beter te kunnen inspelen op de actuele evoluties in de sector.

Er kan eveneens worden verwezen naar twee studiedagen die door het IBR werden georganiseerd, gewijd aan de audit in het gesubsidieerd vrij onderwijs van de Franse Gemeenschap en in het Nederlandstalig gesubsidieerd vrij onderwijs (*cf. infra*, punt 14.3.6.)

B. Mededeling fraude in de publieke sector

Op 20 december 2005 werd er door de Raad een mededeling verstuurd aan de leden met betrekking tot de fraude in de publieke sector.

Naar aanleiding van de fraudegevallen die in 2005 aan het licht zijn gekomen hebben de Raad en de Commissie van Toezicht (*cf. infra*, punt 7.4.21.) de aandacht willen vestigen op de bezorgdheid van het maatschappelijk verkeer en op de behandeling van deze problematiek op Europees vlak. Daarnaast werd ook de Controleanbeveling “Fraude en onwettige handelingen” (5 juni 1998) in herinnering gebracht.

Deze mededeling is als bijlage bij onderhavig jaarverslag opgenomen.

4.2.2. Honoraria van de commissaris in de non-profitsector

Het Instituut heeft in 2005 ⁽¹⁾ een omzendbrief gericht aan de leden met betrekking tot de honoraria van de commissaris in de non-profitsector.

De omzendbrief verduidelijkt onder meer dat het artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen houdende de vaststelling van het bedrag van de honoraria teneinde de naleving van de controlenormen te waarbor-

(1) *Cf.* de omzendbrief aan de leden C.015/05 van 1 februari 2005 (bijlage bij dit jaarverslag).

gen, eveneens van toepassing is in het geval van de controle van de rekeningen in de non-profitsector, meer bepaald de vzw's ⁽¹⁾.

De Commissie van Toezicht zal in het bijzonder aandacht schenken aan het gevolg van de in de omzendbrief geformuleerde aanbevelingen (*cf. infra*, punt 7.4.9.)

4.2.3. Coördinatieceel politieke partijen

Coördinatie van de werkzaamheden: de heer J.-F. CATS

Leden van de coördinatieceel: alle confraters die een mandaat uitoefenen in de politieke partijen worden uitgenodigd om deel te nemen aan de werkzaamheden van deze coördinatieceel. De Voorzitter van het Instituut wordt eveneens voor elke vergadering uitgenodigd.

Secretariaat: de heer O. COSTA

De coördinatieceel politieke partijen heeft aan een deel van zijn leden mandaat verleend om zijn werkzaamheden uit te voeren; deze leden kwamen in de loop van 2005 éénmaal samen.

De coördinatieceel heeft kennis genomen van de opmerkingen die door het Rekenhof werden geformuleerd in zijn rekeningrapport 2004 van de politieke partijen.

Het Instituut heeft onderzocht en antwoord gegeven op de brief verstuurd in juli 2005 door mevrouw A.-M. LIZIN, Voorzitter van de Senaat et door de heer H. DE CROO, Voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers. De antwoordbrief die door het Instituut werd opgestuurd is beschikbaar op de website van het Instituut.

Deze brief bestond erin een adviesaanvraag naar het IBR te richten inzake de invloed van de vzw-wetgeving op de boekhouding, het opstellen van de jaarrekeningen en de controle van de jaarrekeningen van de politieke partijen.

(1) *Cf.* eveneens IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 139 en IBR, *Vademecum*, I, 2005, p. 376-377 en 606.

4.2.4. Coördinatieceel NGO's

Voorzitter: de heer A. CLYBOUW

Leden: mevrouw Ch. JOOS, de heren S. BALCAEN, A. CHAERELS,
M. DE WOLF, J. MAS en L. OSTYN

Als gevolg van de hervorming van de vzw-wetgeving heeft een afvaardiging van het Instituut der Bedrijfsrevisoren onder leiding van de heer André KILESE, Voorzitter van het Instituut, in juni 2005 een onderhoud gehad met de kabinetschef van de heer Armand DE DECKER, Minister van Ontwikkelingssamenwerking.

Het voornaamste gespreksonderwerp betrof de verplichting voor de niet-gouvernementele ontwikkelingsorganisaties (NGO's), die voldoen aan de criteria van de zeer grote vzw's, vanaf het boekjaar 2006 een commissaris te benoemen. In zijn functie van commissaris is het niet langer verdedigbaar dat de bedrijfsrevisor niet belast is met de controle van de uitgaven in het buitenland en derhalve stelselmatig een voorbehoud formuleert inzake deze uitgaven in het buitenland, zoals voorheen was vastgelegd in het Memorandum van 4 december 1998 inzake de controle van NGO's (gepubliceerd door het IBR ingevolge het K.B. van 18 juli 1997 betreffende de erkenning en subsidiëring van niet-gouvernementele ontwikkelingsorganisaties en van hun federaties) ⁽¹⁾. Aangezien door voornoemd koninklijk besluit alle NGO's een bedrijfsrevisor dienen aan te stellen, is bovendien een verschil tussen de normen inzake controle bij de kleine of grote NGO's en de zeer grote NGO's aan het licht gekomen.

Verder werd de problematiek van de buitenlandse audit van lokale ontwikkelingsprojecten besproken, alsook de aanvaardbaarheid van het ereloon van de bedrijfsrevisor of commissaris als toegelaten kosten binnen een actieplan. Ten slotte werd de tegenstrijdigheid besproken tussen de juiste boekhoudkundige verwerking van investeringen in België door een NGO via het actief van de balans en de afrekening ervan tegenover de subsidiërende overheid via de kosten.

Op 30 december 2005 werd het koninklijk besluit van 14 december 2005 gepubliceerd betreffende de erkenning van niet-gouvernementele

(1) Cf. IBR, *Jaarverslag*, 1998, p. 297-309.

ontwikkelingsorganisaties, hetwelk ten dele het koninklijk besluit van 1997 vervangt.

Om de medefinanciering van meerjarenprogramma's voor ontwikkelings samenwerking te verkrijgen, dienen de erkende NGO's een bijkomende erkenning aan te vragen, "Programma"-erkenning genaamd.

Conform het artikel 4 van het nieuwe koninklijk besluit inzake de erkenningsvoorwaarden dienen deze NGO's een commissaris te benoemen, ongeacht of wordt voldaan aan de voorwaarden qua grootte van het artikel 17, § 5, eerste lid van de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen.

Na raadpleging van het IBR werd voorzien in deze bepaling teneinde de verplichte controle van NGO's te versterken door deze af te stemmen op het mandaat van commissaris zoals bepaald voor de (i)vzw's en stichtingen, eveneens voor wat de waarborgen op het vlak van de kwaliteit van de controle en de onafhankelijkheid van de commissaris betreft.

De hervorming van de vzw-wetgeving heeft aanleiding gegeven tot belangrijke evoluties voor de sector van de NGO's. Vanaf het boekjaar 2006 dienen de NGO's – zoals overigens alle andere verenigingen zonder winstoogmerk – op basis van het wettelijk verplicht rekeningstelsel en rekening houdend met de opgelegde boekhoudkundige regelgeving, een jaarrekening op te stellen en te publiceren. Door de éénvormigheid van deze nieuwe regelgeving zal op het vlak van de financiële verslaggeving een grotere transparantie ontstaan naar subsidieverstrekkers, schenkers en andere derden.

Een groot aantal NGO's zijn gehouden een commissaris te benoemen ofwel als gevolg van hun grootte ofwel met het oog op het bekomen van de programma-erkenning. Hierdoor zal de verantwoordelijkheid van de bedrijfsrevisor binnen de NGO-sector in belangrijke mate toenemen. Naast de uitbreiding van de controlewerkzaamheden tot de buitenlandse activiteiten, zoals hierboven reeds gesteld, zal de naleving van de toepasselijke wettelijke regelgevingen in de NGO-sector de bijzondere aandacht vragen.

4.2.5. Coördinatiecel hogescholen van de Vlaamse Gemeenschap

Voorzitter: de heer H. J. VAN IMPE

Leden: alle confraters die een opdracht uitoefenen in de hogescholen van de Vlaamse Gemeenschap worden uitgenodigd om deel te nemen aan de werkzaamheden van de coördinatiecel.

De coördinatiecel “hogescholen van de Vlaamse Gemeenschap” wordt geleid door confrater Herman VAN IMPE en is samengesteld uit bedrijfsrevisoren die hogescholen auditeren, de regeringscommissarissen bij de hogescholen, een aantal financiële verantwoordelijken van hogescholen, alsook een vertegenwoordiging van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, departement Onderwijs – afdeling Hogescholen.

IV

De coördinatiecel heeft negen maal vergaderd in de loop van 2005.

In het afgelopen werkjaar heeft de coördinatiecel een ontwerp van wijzigingsbesluit voorbereid met betrekking tot het door hogescholen te volgen genormaliseerd rekeningenstelsel. De voorstellen tot wijziging hebben voornamelijk tot doel het rekeningenstelsel te actualiseren, dit onder meer naar aanleiding van de nieuwe vzw-wetgeving. Het nieuwe ontwerp werd in de loop van december 2005 aan de Administratie Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek doorgegeven en zou vanaf 1 januari 2007 worden ingevoerd.

Daarnaast werden ook nog volgende thema's behandeld:

- de waarderings- en boekingsproblematiek van leasing, erfpachten, rechten van opstal en soortgelijke rechten;
- de onderzoeksprojecten in uitvoering;
- het ontwerp van model neer te leggen jaarrekening van hogescholen in de vorm van een vzw.

Vanaf december 2005 worden vertegenwoordigers van de universiteiten mee uitgenodigd als waarnemers. Bedoeling is na te gaan of en in welke mate de jaarrekeningen van universiteiten en hogescholen op elkaar kunnen worden afgestemd.

4.2.6. Coördinatieceel gesubsidieerde Franstalige scholen

Voorzitter: de heer F. MAILLARD

Leden: de dames M.-C. DEBROUX-LEDDET en M. PIRET, de heren P. DELWARDE, M. DE WOLF, L. SOHET en B. THEUNISSEN

De coördinatieceel werd opgericht in 2005 en heeft zopas haar werkzaamheden aangevat.

IV

De werkzaamheden van de coördinatieceel werden voorafgegaan door werkvergaderingen tussen leden van het Instituut der Bedrijfsrevisoren en vertegenwoordigers van het *Secrétariat Général de l'Enseignement Catholique francophone subventionné* (SeGEC). Deze vergaderingen hebben geleid tot een synthesenota die via het SeGEC aan de scholen van het gesubsidieerde Franstalig onderwijs werd bezorgd.

Deze nota omvat een aantal punten waarover consensus bestaat met betrekking tot de waarderingsregels in deze specifieke sector.

De coördinatieceel bestudeert de volgende onderwerpen:

- de opvolging van de eerste synthesenota ten aanzien van de praktijkervaring van de confraters, de gestelde vragen en de praktijkgevallen waarmee men wordt geconfronteerd;
- de adviezen van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen voor wat de specifieke punten betreft die de sector aanbelangen;
- adviesvoorstellen die aan de Raad van het IBR dienen te worden voorgelegd.

Bovendien werd op 14 januari 2006 een studiedag met betrekking tot “*La nouvelle réglementation comptable et le révisorat d'entreprises dans l'enseignement libre subventionné en Communauté française*” georganiseerd (cf. *infra*, punt 14.3.6.).

4.2.7. Coördinatieceel Waalse lokale besturen

Voorzitter: de heer P. COMHAIRE

Leden: alle confraters die ervaring hebben m.b.t. het uitoefenen van een mandaat in de Waalse lokale besturen worden uitgenodigd om deel te nemen aan de werkzaamheden van deze coördinatieceel.

Deze coördinatieceel bestudeerde in 2005 de opdrachten bij Gemeenten in het Waalse Gewest.

De Waalse Regering heeft in 2001 het plan *Tonus communal* gelanceerd met het oog op het verlenen van een uitzonderlijke steun aan Waalse steden en gemeenten.

Dit plan heeft aan revisoren een opdracht toevertrouwd die bestaat in de opvolging van de evolutie van de financiële positie van de lokale entiteiten die een gewestelijke steun hebben genoten.

De Waalse Regering heeft in 2005 de doelstellingen van deze opdracht, die bestaat in een grondig nazicht van de rekeningen van de Gemeente, van het OCMW, van de overheidsbedrijven en, in voorkomend geval, van andere geconsolideerde entiteiten, bijgewerkt. Deze analyse heeft tot doel de adequatie na te gaan tussen, enerzijds, de resultaten bekomen na toepassing van de maatregelen zoals voorzien in het door elke Gemeente aangenomen bestuursplan en, anderzijds, de resultaten van de rekening. Het gaat onder meer om een retrospectieve en prospectieve studie naar de financiële positie van de Gemeente in het kader van de moeilijkheden die hebben geleid tot de steun toegekend in het kader van het Tonus-plan.

In deze context heeft een coördinatieceel, samengesteld uit leden van het kabinet van de Minister van Binnenlandse Zaken van de Waalse Regering en uit revisoren, een model van verslag en analyse voorbereid.

De door de revisoren uitgevoerde opdrachten bij de lokale besturen liggen in de lijn van de actuele principes van het beroep: het vertrouwen wekken in de cijfers, helpen om de situatie goed te begrijpen en verder te kijken dan de uiterlijke indruk.

Deze handelwijze beantwoordt aan de behoeften die van fundamenteel belang zijn voor het economische leven en die thans de voorwaarden van een degelijk bestuur en een democratisch debat blijken te zijn.

In dit kader stelt het Instituut voor om vier denkpistes te volgen die, volgens de internationale bronnen, worden beschouwd als doeltreffende instrumenten voor het overheidsbestuur:

- de doorzichtigheid van de rekeningen, hetgeen een vereenvoudiging van de gemeenteboekhouding en de invoering van relevante onderzoeksprincipes vereist;
- het prudentieel toezicht, hetgeen een moderne opvatting van de externe controle beoogt, rekening houdend met de lokale autonomie en de gewestelijke belangen;
- de interne controle, die door de bestuurders dient te worden beschouwd als een middel om zich te wapenen tegen de risico's van een disfunctie;
- het auditcomité, een instrument dat een belangrijk impact zou kunnen hebben op de transparantie van de rekeningen, op het belang van het prudentieel toezicht, evenals op de interne controle.

Er dient bovendien de nadruk te worden gelegd op het feit dat deze thema's thans het voorwerp uitmaken van debatten in de publieke sector zowel in België als in het buitenland, en dat zij betrekking hebben op zowel de ondernemingen als de verschillende lokale besturen, zoals blijkt uit talrijke studies gepubliceerd door onder meer de OESO.

4.2.8. Ethiek en openbaar bestuur

De ethiek na te leven door de bedrijfsrevisor in het ruimere kader van een beter openbaar bestuur heeft het voorwerp uitgemaakt van beschouwingen vanwege het IBR dewelke aan de vertegenwoordigers van de Waalse politieke wereld in de loop van het jaar 2005 werden meegedeeld.

In het bijzonder werden de volgende onderwerpen aangekaart:

- de uitoefening van een parlementaire functie door een bedrijfsrevisor;
- de versterking van de vereisten van financiële onafhankelijkheid;
- het wettelijk en reglementair karakter van het principe van schijnonafhankelijkheid;
- de sensibilisering van de bestuursorganen;
- de definitie van entiteiten verbonden met de politieke partijen; en
- de vermogensverklaring.

Bovendien, werd een analyse aangevat over de versterking van de transparantie van de rekeningen van de lokale overheden in het Waals Gewest en over de verbetering van de mededeling van rekeningen door de openbare beheerders. In deze context, werden de volgende punten aangehaald:

- de auditcomités en de interne controle;
- de modaliteiten van de externe controle en de certificering van de rekeningen van de lokale overheden; en
- de ontwikkeling van de voorgedijmechanismen naar een prudentieel toezicht.

4.3. Audit en *sustainability*

Voorzitter: mevrouw R. VAN MAELE

Leden: mevrouw P. KINDT, de heren D. KROES, A. PALM, Ph. PIRE en P. VAN DEN EYNDE

Secretariaat: de heer O. COSTA

De belangrijkste doelstelling van de werkgroep is de bedrijfsrevisor een actieve rol te laten spelen bij de ontwikkelingen op het gebied van milieu en duurzaam ondernemen, die een impact hebben op de boekhouding en jaarrekening van ondernemingen en meer in het bijzonder op afzonderlijke rapporteringen en attesteringen inzake milieu en duurzaam ondernemen van ondernemingen en organisaties in het algemeen.

In de loop van 2005 kwam de werkgroep “Audit en *sustainability*” viermaal samen.

4.3.1. Nieuwe technische nota INFORMATAZOUT

Zoals aangekondigd in het *Jaarverslag*, 2004 (p. 145), werden de bedrijfsrevisoren aangesproken voor verklaringen t.a.v. INFORMATAZOUT. Voor deze opdracht werd in samenwerking met dit organisme een technische nota opgesteld en ter beschikking gesteld van de leden op de website van het IBR.

4.3.2. “*Accords de branche*” in het Waalse Gewest – CO₂ emissies

Het Instituut werd door het Waalse Gewest aangesproken om te bepalen welke rol door de bedrijfsrevisoren kan worden vervuld in het kader van de “*Accords de branche*” afgesloten of af te sluiten met verschillende sectorale federaties (chemie, papier, melkindustrie, enz.) inzake CO₂ emissies.

De werkgroep Audit en *sustainability* zet haar contacten met het Waalse Gewest voort om het interventiekader van de bedrijfsrevisoren te bepalen.

4.3.3. Invloed van de ISAs op de technische nota's

De werkgroep Audit en *sustainability* heeft een analyse opgestart i.v.m. de conformiteit van de technische nota's BEBAT, FOST PLUS, VAL-I-PAC met de ISAs.

Deze analyse zal in 2006 worden voortgezet.

4.3.4. Belgische prijs voor het beste Duurzaam Ondernemen Rapport

Het Instituut heeft in samenwerking met BUSINESS & SOCIETY BELGIUM, voortrekker inzake het promoten en integreren van de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de ondernemingen, de Belgische prijs voor het beste Duurzaam Ondernemen Rapport georganiseerd. Dit evenement waaraan ongeveer 200 mensen hebben deelgenomen was een groot succes.

De Raad dankt de leden van BUSINESS & SOCIETY BELGIUM hartelijk voor de kwaliteit van de samenwerking.

De prijs werd door Mevrouw E. VAN WEERT, Staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling en Sociale Economie en door de heer A. KILESE aan de vennootschap Dexia uitgereikt ter gelegenheid van de conferentie "*Corporate Social Responsibility: action, no fashion!*" die op 25 oktober 2005 in Huizingen heeft plaatsgevonden.

Het juryverslag is op de website van het Instituut beschikbaar.

4.4. Informatie- en communicatietechnologieën

4.4.1. ICT

Voorzitter: de heer E. VERCAMMEN

Leden IBR: de heren L. CARIS, K. DE BAERE, K. DE BRABANDER, S. LELEUX en D. SMETS

Leden IAB: de heren O. DE BONHOME, R. LASSAUX, E. STEGHERS en H. VAN DEN KEYBUS

Leden BIBF: de heren P. DELEU en P. HUYSMANS

Secretariaat: de heer O. COSTA

De ICT Commissie is een gemengde commissie van het IBR, het IAB en het BIBF.

De Commissie ICT heeft in de loop van het afgelopen jaar driemaal vergaderd.

A. Digitale handtekening

De Raad van het Instituut heeft haar contacten i.v.m. een contract inzake de digitale handtekening gesloten met CERTIPOST, gemeenschappelijk bedrijf van DE POST en BELGACOM, voortgezet.

IV

B. Communicatie via elektronische weg

De Commissie ICT zet de opportuniteitsstudie voort om de communicatie via elektronische weg en de automatisering van enkele procedures van en naar het IBR, hetzij voor de leden (bv. jaarlijkse mededeling) hetzij voor de stagiairs (bv. inschrijvingen voor examens en seminars, stagedagboeken, enz.) te bevorderen.

Een grondig onderzoek van dit project wordt in samenwerking met onze informatica partners in 2006 voortgezet. Het Instituut verheugt zich over het feit dat de progressieve invoering van de nieuwe elektronische identiteitskaart met name de verzending van documenten via elektronische drager bevordert.

C. Bekendmaking van de jaarrekeningen

De Commissie ICT onderhoudt regelmatige contacten met de administratie van de Balanscentrale teneinde de evoluties op het vlak van XBRL, de neerlegging en de raadpleging van de jaarrekeningen te kunnen volgen.

D. Deelname aan internationale congressen

De Commissie ICT is vertegenwoordigd in de verschillende internationale conferenties georganiseerd in het kader van het *International Innovation Network*. De vergaderingen laten de leden toe om kennis te maken met nieuwe software die interessant zou kunnen zijn voor onze beroepen (*cf. infra*, punt 12.10.).

4.4.2. XBRL

Voorzitter: de heer D. SMETS

Leden IBR: de heren P. BOGAERT, D. BRUYNDONCKX, B. DE LEEUW en L. DOMINGO

Leden IAB: mevrouw M. CLAES, de heren O. DE BONHOME, E. STEGHERS en E. VERCAMMEN

Externe leden: de heren A. LENAERT (NBB) en O. SERVAIS (XBRL Europe)

Secretariaat: de heren C. D'HONDT en E. VAN MEENSEL

De vereniging XBRL België werd effectief opgericht op 22 november 2004, zoals vermeld in het *Jaarverslag*, 2004 (p. 147-148).

Op 15 maart 2005 greep de algemene vergadering plaats van XBRL België.

Tijdens deze algemene vergadering werd een nieuwe raad van bestuur verkozen voor een periode van drie jaar, bestaande uit de heer L. DUFRESNE, Voorzitter van de raad van bestuur van XBRL België (NBB) en de heren J.-P. COURTOIS (Coface Euro DB), D. QUINA (Fedict), D. SMETS (IBR) en E. VERCAMMEN (IAB).

Binnen XBRL België zijn er, zoals dit ook in andere landen gebruikelijk is, werkgroepen werkzaam.

Een eerste werkgroep “Communicatie” dient in te staan voor interne en externe communicatie en werd nog niet formeel samengesteld.

De belangrijkste opdracht van de werkgroep “Taxonomie” bestaat in de ontwikkeling van een taxonomie volgens de Belgische boekhoudwetgeving (BE-GAAP). Een taxonomie is een document waarin de gegevens, die in een XBRL-document worden opgenomen, beschreven worden. Een taxonomie kan dus worden beschouwd als een soort woordenboek.

De werkgroep “Taxonomie” werd samengesteld bij de voorstelling van een ontwerp van taxonomie bedoeld voor de rapportering, vanaf 2007, van jaarrekeningen volgens BE-GAAP. De werkgroep wordt voorgezeten door mevrouw C. DÜMM (NBB). Confrater P. BOGAERT vertegenwoordigt het IBR in deze werkgroep.

Tijdens de werkzaamheden van de werkgroep werden meer bepaald volgende onderwerpen aangesneden:

- het verslag van de commissaris in XBRL-formaat; en
- de mogelijke standaardisering van waarderingsregels.

De Raad van het IBR stelde op haar vergadering van 4 mei 2005 geen voorstander te zijn van een standaardisering van de tekst van het verslag van de commissaris, maar staat wel positief tegenover een eventuele standaardisering van de verschillende mogelijke titels van het verslag. Hieromtrent deed de Commissie XBRL een voorstel van algoritme aan de werkgroep Taxonomie.

De Commissie XBRL stelde ook geen voorstander te zijn voor een eventuele standaardisering van de waarderingsregels in XBRL formaat.

De werkzaamheden van de werkgroep Taxonomie werden in 2005 afgerond en de communicatie ervan aan de diverse geïnteresseerde groepen werd op 25 januari 2006 op de zetel van de NBB georganiseerd.

Het IBR volgt de ontwikkelingen verder op de voet via de Commissie XBRL.

4.5. Commissie KMO

Voorzitter: mevrouw I. SAEYS

Leden: de heren F. CALUWAERTS (tot mei 2005), B. DE GRAND RY, T. DUPONT, D. LEBOUTTE, Ph. PIRE, D. SMETS, J.-P. VANDAELE, L. R. VAN DEN ABBEELE (vanaf juni 2005) en P. WEYERS

Secretariaat: de heer C. BALESTRA

De Commissie KMO is in 2005 verschillende malen samengekomen. Haar werkzaamheden hadden hoofdzakelijk betrekking op het uitwerken van drie brochures, evenals verschillende folders gewijd aan de bijzondere opdrachten. De Commissie is ook actief geweest door de deelname aan nationale of internationale ministeriële werkgroepen.

4.5.1. Folders en brochures

De Commissie heeft een aantal populair-wetenschappelijke folders opgesteld met betrekking tot opdrachten die geen verband houden met de wettelijke controle van de rekeningen.

Aan de hand van deze folders wenst de Commissie de tussenkomst van de revisor in wettelijke opdrachten andere dan de controle van de rekeningen, verstaanbaar te maken voor een niet-deskundig lezerspubliek. De Commissie is vertrokken vanuit de vaststelling dat de bijzondere opdrachten (inbrengen in natura, quasi-inbrengen, fusies, enz.) enkel worden behandeld in technische documenten bestemd voor de beroepsbeoefenaars. De KMO's en hun bedrijfsleiders zijn derhalve onvoldoende ingelicht over de verschillende aspecten van het beroep van bedrijfsrevisor waarvan men hoofdzakelijk de commissarisfunctie kent.

De Commissie heeft de intentie om vijf folders uit te brengen in 2006.

De brochures 2 "Hoe financier ik de groei van mijn KMO" en 3 "Hoe kan men zijn personeel vergoeden op basis van de resultaten of het kapitaal van de onderneming" werden gefinaliseerd en zullen worden uitgegeven en verspreid begin 2006.

De Commissie heeft zich eveneens gebogen over een project van een vierde brochure "Hoe een KMO overnemen?" maar gezien vanuit de invalshoek van de koper.

4.5.2. Deelname aan werkgroepen

De Commissie is ook op federaal en Europees niveau actief geweest door de deelname aan werkgroepen over KMO's die worden georganiseerd door verschillende ministeries en door de FEE.

De werkgroep KMO (*SME Working Party*) opgericht in de schoot van de FEE is samengesteld uit diverse vertegenwoordigers van verschillende internationale Instituten, onder het voorzitterschap van de heer José BOVE (Spanje).

In de loop van het jaar werden verschillende vergaderingen georganiseerd te Brussel. Bijzondere aandacht werd besteed aan de mogelijke invoering van de IAS/IFRS-normen in de KMO, evenals aan de strijd tegen de fraude (ISA-240) en het witwassen. Het verslag van de vergaderingen is beschikbaar op de website www.fee.be.

De Commissie was eveneens actief op nationaal niveau door de deelname aan de werkgroep met betrekking tot de overdracht van de onderneming, georganiseerd door Mevrouw de Minister Sabine LARUELLE. Deze

werkgroep heeft een aantal voorstellen tot hervormingen op het vlak van het fiscaal recht en het vennootschapsrecht geformuleerd (*cf. infra*, punt 14.3.4.).

4.6. Commissie Richtlijn anti-witwassen

Voorzitter: de heer Ph. MAEYAERT
Leden: de heren P. COOX, R. HOSKENS en F. STAELENS
Secretariaat: de heer C. BALESTRA

De Commissie heeft de verschillende nationale en internationale wetgevingen die van toepassing zijn op het vlak van de strijd tegen het witwassen van geld, onderzocht (*cf. supra*, punt 1.9.).

4.7. Mededingingsrecht FVIB

In haar Mededeling van februari 2004 aangaande de toepassing van het Europees mededingingsrecht op de vrije beroepen, had de Europese Commissie aangekondigd dat zij, met de hulp van de mededingingsautoriteiten van de Lidstaten overwoog om over te gaan tot een analyse van de nationale wetgevingen, reglementeringen en deontologische regels, zoals die van toepassing zijn op de vrije beroepen binnen de Europese Unie, teneinde de overeenstemming te onderzoeken van deze regels met het mededingingsrecht, onder andere aangaande publiciteit en honoraria ⁽¹⁾.

In januari 2005 heeft de Raad van het IBR geantwoord op een vraag naar algemene informatie vanwege de Dienst Mededinging, met betrekking tot de deontologische regels zoals die van toepassing zijn op het beroep van bedrijfsrevisor in België.

De FVIB, heeft op 29 november 2005 een ronde tafel georganiseerd met betrekking tot de toepassing van het mededingingsrecht op de vrije beroepen. De Ondervoorzitter en confrater Dirk SMETS hebben de Raad van het IBR vertegenwoordigd.

Er wordt eveneens verwezen naar punt 1.12. van dit jaarverslag.

(1) IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 154.

Hoofdstuk V

**TOEGANG TOT HET BEROEP
EN STAGECOMMISSIE**

5.1. Markante feiten

De Stagecommissie krijgt sinds enkele jaren een toenemend aantal dossiers te behandelen van stagiairs, kandidaat-stagiairs en kandidaten die de hoedanigheid van lid van het Instituut der Bedrijfsrevisoren wensen te verkrijgen. Deze trend werd ook dit jaar voortgezet.

Het Instituut tracht bij de uitwerking van de toegang tot het beroep meer en meer via zijn website en extranet te communiceren (bv.: het ter beschikking stellen van syllabi van de stageseminaries, van een referentielijst voor het afleggen van de toelatingsexamens, enz.).

De Stagecommissie heeft in 2005 de derde editie van de brochure Toegang tot het beroep uitgegeven. Dit boek werd naar alle bedrijfsrevisoren en stagiairs opgestuurd. Het document is eveneens ter beschikking op de website van het IBR.

De Stagecommissie heeft aan de Raad een nota voorgesteld inzake de beginselen voor de toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor voor de kandidaten die in het buitenland een gelijkwaardige hoedanigheid aan die van bedrijfsrevisor hebben behaald. Het document is opgenomen als bijlage bij onderhavig jaarverslag.

De Stagecommissie heeft eind 2005 aan de Raad een ontwerp van koninklijk besluit omtrent de toegang tot het beroep voorgesteld, ten einde het koninklijk besluit van 13 oktober 1987 betreffende de stage van de kandidaat-bedrijfsrevisoren te vervangen.

Het ontwerp voorziet in inhoudelijke wijzigingen in het licht van de ervaring van de Stagecommissie, van de evoluties van het beroep sinds 1987 en van de hervorming van de Achtste Richtlijn.

5.2. Toegang tot het beroep voor natuurlijke personen

5.2.1. Voorafgaande opmerkingen

De cijfergegevens die hierna volgen, kunnen betrekking hebben op dossiers die zijn ingediend in de loop van een bepaald burgerlijk jaar, maar waarvoor de kandidaten de examens hebben afgelegd tijdens een ander burgerlijk jaar.

Eventuele verschillen tussen de diverse cijfergegevens kunnen desgevallend worden verklaard door het feit dat examens worden afgelegd tijdens een bepaald burgerlijk jaar maar waaromtrent de beslissingen voor de toelating tot de eed slechts worden genomen tijdens het daaropvolgend burgerlijk jaar.

5.2.2. Toelating tot de eed

In 2005 hebben 49 kandidaten met succes deelgenomen aan het bekwaamheidsexamen en hun stage beëindigd, waarna zij door de Raad, op voorstel van de Stagecommissie, tot de eed werden toegelaten.

5.2.3. Overstapregeling

In toepassing van het op 30 maart 1998 tussen het IBR en het IAB gesloten akkoord inzake de overstapregeling, hebben verschillende kandidaten hun dossier ingediend om van de overstapregeling gebruik te maken.

A. Overstap van het IAB naar het IBR

- a. In 2005 zijn er op het Instituut geen dossiers van IAB-accountants binnengekomen.

Volgens het overstapakkoord worden de kandidaten uitgenodigd voor een examen voor een jury, samengesteld uit bedrijfsrevisoren en één lid van het IAB.

De Nederlandstalige jury is als volgt samengesteld: de heer B. CALLENS, Voorzitter (Plaatsvervangend Voorzitter: Ph. MAEYAERT), mevrouw M. HOSTE, de heren L. OSTYN, J. VANDERHOEGHT (Plaatsvervangende leden: P.P. BERGER, L. DE PUYSELEYR, H. EVERAERTS, D. SMETS, R. VAN ASBROECK, H. VAN PASSEL, P. VALCKX en K. VANDELANOTTE), bedrijfsrevisoren en A. BERT, extern lid.

De Franstalige jury is als volgt samengesteld: de heren H. FRONVILLE, Voorzitter (Plaatsvervangend Voorzitter: M. DE WOLF), B. DE GRAND RY, Ph. GIGOT, Ph. PIRE (Plaatsvervangende leden: M. DELBROUCK, M. GRIGNARD, E. MATHAY en R. VERMOESEN), bedrijfsrevisoren en G. DELVAUX, extern lid (Plaatsvervangend extern lid: R. KROCKAERT).

Eén kandidaat heeft het examen voor de derde keer in het afgelopen jaar afgelegd en was geslaagd.

De Raad verduidelijkt dat de kandidaten over maximum drie mogelijkheden beschikken om het examen af te leggen.

- b. Eén enkele stagiair van het IAB, die aan de diplomavereisten voldeed, heeft, overeenkomstig artikel 2.1. van het akkoord inzake de overstapregeling, de wens uitgedrukt om van de overstapregeling tussen het IAB en het IBR te genieten.

B. Overstap van het IBR naar het IAB

- a. In 2005 heeft de Raad van het IBR de dossiers onderzocht van 5 bedrijfsrevisoren die hun kandidatuur bij het IAB wilden indienen. 4 dossiers werden aan het IAB doorgestuurd voor verdere afhandeling.

In 2005 hebben 13 bedrijfsrevisoren het examen bij het IAB afgelegd en werden 4 bedrijfsrevisoren tot de ledenlijst van het IAB toegelaten.

De Raad herinnert eraan dat enkel dossiers kunnen worden onderzocht van personen die reeds de titel van bedrijfsrevisor hebben op het ogenblik van de indiening van het dossier.

- b. 2 stagiairs-bedrijfsrevisoren hebben, overeenkomstig artikel 2.1. van het akkoord inzake de overstapregeling, gebruik gemaakt van de overstapregeling tussen het IBR en het IAB.

De dossiers werden met gunstig advies aan het IAB overgemaakt.

5.2.4. Wederzijdse erkenning van buitenlandse beroepsbeoefenaars

In de loop van het voorbije jaar hebben 3 buitenlandse beroepsbeoefenaars met een gelijkwaardige hoedanigheid zich gemeld om het examen zoals bepaald in artikel 40 van het koninklijk besluit van 13 oktober 1987 betreffende de stage van de kandidaat-bedrijfsrevisoren af te leggen. De 3 kandidaten slaagden niet voor het examen.

De Raad betreurt het gebrek aan voorbereiding van de kandidaten aan dit examen.

Eén kandidaat heeft het examen voor de tweede en voor de derde keer in het afgelopen jaar afgelegd en was niet geslaagd.

De Raad verduidelijkt dat de kandidaten over maximum drie mogelijkheden beschikken om het examen af te leggen.

5.2.5. Hereedaflegging

2 bedrijfsrevisoren, die minder dan vijf jaar geleden ontslag namen, hebben de wens uitgedrukt om opnieuw op de ledenlijst te worden ingeschreven, krachtens artikel 6 van het koninklijk besluit van 20 april 1989 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het IBR.

Eén van de 2 kandidaten beantwoordde niet aan de voorwaarden om toegelaten te worden tot deze procedure.

Geen enkele bedrijfsrevisor, die meer dan vijf jaar geleden ontslag nam, heeft gevraagd om opnieuw op de ledenlijst te worden ingeschreven.

De Raad herinnert eraan dat enkel de dossiers van hereedaflegging van mensen die aan artikel 6 van het huishoudelijk reglement beantwoorden op het moment van de indiening van de aanvraag nagekeken zullen worden.

5.3. Samenstelling

De Stagecommissie is als volgt samengesteld:

- de Voorzitter, de heer André KILESE (1995);
- drie leden van de Raad, de heren Boudewijn CALLENS (1986), Daniel KROES (2005), Daniel J. VAN CUTSEM (1988);
- drie leden revisoren extern aan de Raad, mevrouw Vinciane MARICQ (1994), de heren Georges HEPNER (1992) en René VAN ASBROECK (1993);
- een plaatsvervangend lid, de heer Patrick VAN IMPE (1998);
- twee technische deskundigen bedrijfsrevisoren, de heren Jacques TISON (1998) en Luc VERRIJSEN (2002).

Zij heeft in 2005 tien keer vergaderd.

5.4. Algemeenheden

De Stagecommissie oefent haar werkzaamheden uit binnen de bevoegdheden die haar toevertrouwd zijn door het artikel 9 van het koninklijk besluit van 13 oktober 1987 betreffende de stage van de kandidaat-bedrijfsrevisoren.

Het betreft met name de organisatie van de toelatings-, stage- en bekwaamheidsexamens, het organiseren van de stageseminaries, de organisatie van de stage van bedrijfsrevisor, enz.

De Stagecommissie behandelt ook punctuele vragen. De Stagecommissie heeft in 2005 de evoluties inzake het ontwerp van modernisering van de Achtste Richtlijn verder geanalyseerd. De Richtlijn van 6 juni 2005 inzake de erkenning van de beroepskwalificaties was het voorwerp van bijzondere aandacht.

V

5.5. Goedkeuring van de stageovereenkomsten

In 2005 keurde de Stagecommissie 128 overeenkomsten goed (88 Nederlandstalige en 40 Franstalige).

Per 31 december 2005 zijn er 445 stagiairs ingeschreven bij het Instituut (317 Nederlandstalige en 128 Franstalige).

5.6. Vermindering van de stageduur

Aan 2 stagiairs werd in 2005 een verkorte stage toegestaan.

5.7. Wijzigingen tijdens de stage

5.7.1. Schrapping

Artikel 25, vierde lid van het koninklijk besluit van 13 oktober 1987 luidt als volgt:

“De opschorting of de opeenvolgende opschortingen van de stage in het geheel genomen mogen niet meer dan vijf jaar bedragen. Indien deze termijn overschreden wordt, beveelt de Raad, op voorstel van de Stagecommissie, de schrapping van de stagiair.”.

Overeenkomstig dit voorschrift, werden 66 stagiairs die sinds meer dan vijf jaar hun stage hadden opgeschort, geschrapt nadat zij ten minste een maand op voorhand van deze schrapping op de hoogte werden gesteld.

5.7.2. Verandering van stagemeeester

In 2005 werden 32 aanvragen van verandering van stagemeeester goedgekeurd.

In het kader van een verandering van stagemeeester vraagt de Stagecommissie soms bijkomende inlichtingen en vooruitzichten inzake de evolutie van het bedrijfsrevisorenkantoor.

5.7.3. Opschorting van de stage en ontslag

In de loop van het voorbije jaar hebben 150 stagiairs hun stage onderbroken ofwel voor het beëindigen van een stageovereenkomst (113) ofwel voor een bepaalde duur (37) en 5 personen hebben hun ontslag als stagiair gegeven.

5.7.4. Stage in het buitenland

In de loop van het voorbije jaar werd aan 2 kandidaten toelating gegeven om een deel van hun stage in het buitenland te volbrengen en dit conform artikel 4 van het koninklijk besluit van 13 oktober 1987.

5.7.5. Hervatting van de stage

6 stagiairs werden opnieuw tot de stage toegelaten na een opschorting van minder dan vijf jaar.

29 stagiairs werden opnieuw tot de stage toegelaten na een opschorting voor een bepaalde duur.

In het kader van een herneming van de stage vraagt de Stagecommissie soms bijkomende inlichtingen en vooruitzichten inzake de evolutie van het bedrijfsrevisorenkantoor.

5.8. Toelatingsexamen tot de stage

232 nieuwe kandidaten hebben in de loop van 2005 een dossier tot inschrijving tot het toelatingsexamen ingediend.

Overeenkomstig de procedure bepaald in artikel 15 van het koninklijk besluit van 13 oktober 1987 werd het toelatingsexamen in de loop van het tweede semester van 2005 ingericht.

De examens vonden plaats op zaterdag 15 oktober, maandag 17 oktober en zaterdag 22 oktober 2005 te Brussel.

232 kandidaten hadden zich in 2005 voor het toelatingsexamen ingeschreven.

2005	Deelnemers	Geslaagd
F	73	20 (27 %)
N	159	70 (44 %)
Totaal	232	90 (39 %)

Naast de 90 kandidaten die slaagden voor het toelatingsexamen, bekwamen 35 personen een totale vrijstelling voor het toegangsexamen op basis van hun universitair of gelijkwaardig diploma.

5.9. Stage-examens

De stage-examens vonden plaats op dinsdag 27 september (controle), donderdag 29 september (het beroep) en zaterdag 1 oktober 2005 (uitdieping basiskennis).

De resultaten van de stage-examens voor 2005 worden hierna weergegeven:

2005		Deelnemers	Geslaagd
T1 (Basiskennis)	F	39	32 (82 %)
	N	91	61 (67 %)
	Totaal	130	93 (71 %)
T2 (Controle)	F	37	26 (70 %)
	N	78	43 (55 %)
	Totaal	115	69 (60 %)
T3 (Beroep)	F	23	15 (65 %)
	N	78	54 (69 %)
	Totaal	101	69 (68 %)

5.10. Bekwaamheidsexamen 2005 (twee zittingen)

5.10.1. Praktische studie

De Stagecommissie heeft beslist om de praktische studie af te schaffen vanaf de zitting van november-december 2005.

5.10.2. Resultaten

A. Eerste zitting

De schriftelijke proef vond plaats te Brussel op zaterdag 7 mei 2005. De mondelinge proef vond plaats van 13 tot 17 juni 2005. 64 kandidaten waren ingeschreven; 30 kandidaten slaagden.

B. Tweede zitting

De schriftelijke proef vond plaats op zaterdag 19 november 2005. De mondelinge proef vond plaats van 19 tot 23 december 2005. 62 kandidaten waren ingeschreven; 26 kandidaten slaagden.

De resultaten van het bekwaamheidsexamen voor 2005 zijn hierna samengevat:

2005		Aantal afgelegde examens	Kandidaten die het examen voor de eerste maal afleggen	Geslaagd
Mei/Juni	F	20	17	12 (60 %)
	N	44	30	18 (41 %)
	Totaal	64	47	30 (47 %)
Nov./Dec.	F	19	3	9 (47 %)
	N	43	8	17 (40 %)
	Totaal	62	11	26 (42 %)
Totaal van de twee zittijden	F	39	20	21 (54 %)
	N	87	38	35 (40 %)
	Totaal	126	58	56 (44 %)

2005	Aantal kandidaten	Geslaagd	Niet geslaagd
Kandidaten die het examen voor de 1ste keer aflegden	58	28	30
Kandidaten die het examen voor de 2de keer aflegden	36	16	20
Kandidaten die het examen voor de 3de keer aflegden	26	10	16
Kandidaten die het examen voor de 4de keer aflegden	5	1	4
Kandidaten die het examen voor de 5de keer aflegden	1	1	0
Totaal	126	56	70

5.10.3. Samenstelling van de jury's van het bekwaamheidsexamen

De samenstelling van de jury's van het bekwaamheidsexamen werd in het voorbije jaar niet fundamenteel gewijzigd.

Overeenkomstig artikel 37 van het koninklijk besluit van 13 oktober 1987:

“Elke jury bestaat uit vijf leden, waaronder een professor van het universitair onderwijs of van het hoger onderwijs van universitair niveau, die de jury voorziet, drie bedrijfsrevisoren en een persoon die het beroep van bedrijfsrevisor niet uitoefent en gekozen wordt omwille van zijn bijzondere bekendheid met het economisch en sociaal leven.”.

De Raad dankt de personen die hebben aanvaard om als jurylid van het bekwaamheidsexamen te zetelen.

De jury's zijn op 31 december 2005 als volgt samengesteld:

A. Nederlandstalige jury's

NL 1: de heren K.M. VAN OOSTVELDT (2007), Voorzitter, S. RABAËY (2006) D.J. VAN CUTSEM (2008) en J. VANDERHOEGHT (2008), bedrijfsrevisoren.

Mevrouw B. VAN DEN BOSSCHE, extern lid.

NL 2: de heren J. BRANSON (2008), Voorzitter, J. DE BOM VAN DRIESSCHE (2007), P. STEENACKERS (2007) en P. VAN STAAIJ (2006), bedrijfsrevisoren.

De heer R. VAN RIET, extern lid.

NL 3: de heren B. CALLENS (2006), Voorzitter, P.P. BERGER (2006), J. BOEYE (2008) en L. HELLEBAUT (2008), bedrijfsrevisoren.

De heer F. VAN THILLO, extern lid.

NL 4: de heren R. TIEST (2006), Voorzitter, R. NECKEBROECK (2006), R. VAN ASBROECK (2007) en B. VAN USSEL (2006), bedrijfsrevisoren.

De heer R. DE LEEUW, extern lid.

NL 5: de heren C. REYNS (2006), Voorzitter, J. KESSELAERS (2008), L. TOELEN (2006) en P. VAN IMPE (2006), bedrijfsrevisoren.

N, extern lid.

B. Franstalige jury's

FR 1: de heren D. LEBRUN (2006), Voorzitter, J. LENOIR (2006), E. MATHAY (2008) en D.J. VAN CUTSEM (2006), bedrijfsrevisoren.

De heer J.-L. STRUYF, extern lid.

FR 2: de heren M. MASSART (2008), Voorzitter, A. DESCHAMPS (2006), G. HEPNER (2007) en D. LEBOUTTE (2007), bedrijfsrevisoren.
De heer M. VENTURI, extern lid.

FR 3: de heer M. DE WOLF (2008), Voorzitter, Mevrouw V. MARICQ (2007), de heren M. GRIGNARD (2008) en M. VAN DOREN (2006), bedrijfsrevisoren.
De heer M. FLAGOTHIER, extern lid.

FR 4: de heer O. CAPRASSE (2006), Voorzitter, Mevrouw P. TYTGAT (2006), de heren M. DENAYER (2006) en J. TISON (2006), bedrijfsrevisoren.
Mevrouw C. DENDAUV, extern lid.

Bovendien heeft de Raad volgende personen als plaatsvervangende leden benoemd:

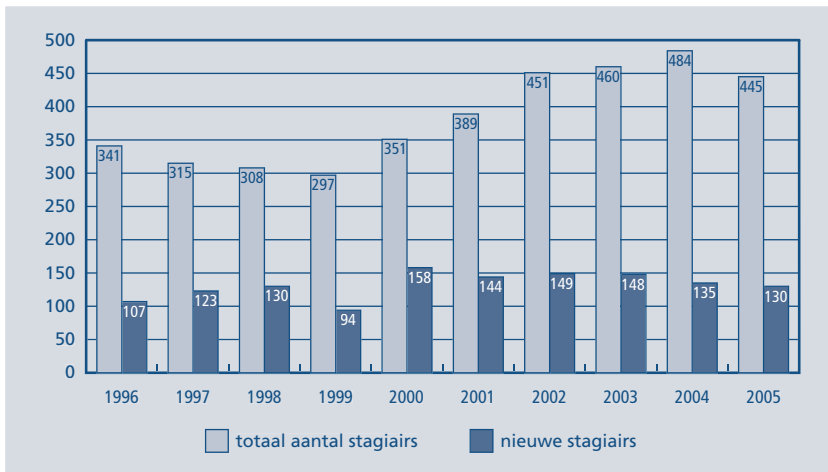
Ph. BARTHELEMY, G. BATS, J. BEDDEGENOODTS, I. BOETS, Ch. BOLLEN, B. DE GRAND RY, L. DE KEULENAER, J. DE LANDSHEER, Ph. DE MEYER, L. DE PUYSELEYR, G. DE VOOGHT, P. DE WEERDT, F. DEGEEST, L. DELTOUR, G. DELVAUX, P. DEPRAETERE, Ph. DESOMBERE, L. DISCRY, H. FRONVILLE, G. HOF, A. HUBERT, A. KILESE, D. KROES, Ph. MAEYAERT, B. MEYNENDONCKX, A. PALM, E. PAUWEN, R. PEIRCE, Ph. PIRE, D. ROUX, D. SMETS, G. SPAENHOVEN, V. SPILLIAERT, P. VAN CAUTER, H. VAN IMPE, H. VAN PASSEL, B. VAN ROOST, L. VAN STEENBERGE, M. VAN STEENVOORT, R. VANDER STICHELE, J. VANDERNOOT, K. VERBEKE, R. VERMOESEN, D. VERMUSSCHE, L. VERRIJSSSEN, H. WILMOTS, bedrijfsrevisoren en W. AERTS, A. JACOBS, H. OLIVIER, M. RENOUPREZ, J. RIGO, D. VAN DAELE, A. VAN DEN RIJSE, C. VAN DER ELST, K. VAN HULLE, V. VAN UYTVEN, G. VANPEBORGH, M. VERBRUGGEN, M. WILLEKENS, externe leden.

5.10.4. Modaliteiten voor het afleggen van de schriftelijke proef

De Stagecommissie heeft de wens uitgedrukt dat vanaf nu in het kader van het afleggen van de schriftelijke proef van het bekwaamheidsexamen de informatica als hulpmiddel zou worden gebruikt. De kandidaten werden vanaf november 2005 uitgenodigd om hun examen met een hen ter beschikking gestelde computer af te leggen. Deze maatregel laat een efficiëntere behandeling toe van de examenkopies.

5.11. Evolutie van het aantal stagiairs gedurende 2005

Aantal stagiairs bij het begin van het jaar	484
Ingang (+)	130
Hervatting van de stage (+)	35
Stopzetting en schorsing (-)	155
Toelating tot de eed (-)	49
Aantal stagiairs op het einde van het jaar	445

5.12. Dankbetuigingen

De Raad dankt alle personen die hun medewerking hebben verleend aan de voorbereiding van de examens, aan de verbetering ervan en het geven van de stageseminaries.

Zoals bepaald in artikel 15, § 3 van het koninklijk besluit van 13 oktober 1987, worden de voorbereiding en de verbetering van de proeven toevertrouwd aan professoren of docenten van het universitair onderwijs of van het hoger onderwijs op universitair niveau.

5.12.1. Toelatingsexamen

- *Algemene boekhouding:*
de heren professoren J. ANTOINE en Ch. LEFEBVRE
- *Balansanalyse:*
de heren professoren M. RENOUPREZ en Ch. LEFEBVRE
- *Analytische boekhouding:*
mevrouw A. VANSTRAELEN en de heer D. HELBOIS, professoren
- *Vennootschapsrecht:*
de heren professoren H. OLIVIER en F. HELLEMANS
- *Fiscaal recht:*
de heer professor P. MINNE
- *Burgerlijk recht:*
de heren professoren H. OLIVIER en F. HELLEMANS
- *Handelsrecht:*
de heren professoren H. OLIVIER en F. HELLEMANS
- *Sociaal recht:*
mevrouw V. PERTRY, professor
- *Informatica:*
de heren professoren L. GOLVERS en R. PAEMELAIRE
- *Bedrijfseconomie, politieke economie en financiële economie:*
de heren professoren Ch. VAN WYMEERSCH en L. KEULENEER
- *Wiskunde en Statistiek:*
de heren professoren D. JUSTENS en R. PAEMELEIRE
- *Financieel beheer:*
de heren professoren Ch. VAN WYMEERSCH en L. KEULENEER
- *Externe controle:*
mevrouw C. DENDAUW en de heer I. DE BEELDE, professoren
- *Consolidatie:*
mevrouw M.-L. JACQUES en de heer K.M. VAN OOSTVELDT, professoren
- *Interne controle:*
mevrouw M.-L. JACQUES en de heer I. DE BEELDE, professoren
- *Boekhoudrecht:*
de heren professoren H. OLIVIER en K. VAN HULLE
- *Plichtenleer:*
mevrouw D. HERMANS en de heer M.J. DE SAMBLANX, professoren

5.12.2. Informatiezitting voor de toegang tot de stage

De heer O. COSTA heeft op woensdag 27 april 2005 een informatiezitting geleid.

De introductievoormiddag tot de stage heeft tot doel de nieuwe stagiairs met de werking van het Instituut en met de organisatie van de stage van bedrijfsrevisor vertrouwd te maken.

Het is ten zeerste aanbevolen dat de nieuwe stagiairs deze informatiezitting bijwonen.

V

5.12.3. Seminarie “Uitdieping basiskennis”

De uitdiepingsseminaries over boekhoudrecht, boekhoudtechnieken, consolidatie, vennootschapsrecht en financiële analyse werden georganiseerd in mei en juni 2005. Ze hebben tot doel de belangstellenden de mogelijkheid te bieden hun persoonlijk werk aan te vullen met besprekingen in deze belangrijke vakgebieden met specialisten en tot een begeleide analyse van praktijkgevallen over te gaan.

- *Boekhoudrecht:*
de heren J.-L. SERVAIS en P. VERSCHULDEN
- *Boekhoudtechnieken:*
de dames S. PODEVIJN en M.-L. JACQUES
- *Consolidatie:*
de heren B. DUFOURNY en P. OPSOMER
- *Vennootschapsrecht:*
de heren H. OLIVIER en J.-Ph. BONTE
- *Financiële analyse:*
de heer D. SMETS

5.12.4. Seminarie “Controle”

Het seminarie “Controle” spitte zich toe op de drie volgende thema’s die in de maand mei 2005 hebben plaatsgevonden:

- *Externe controle:*
de heren J.-L. SERVAIS en H. HERIJGERS
- *Interne controle:*
de dames S. GOETHALS en Ch. WEYMEERSCH

- *Externe controle van de geconsolideerde rekeningen:*
de heren P.-H. BONNEFOY-CUDRAZ en L. MARTENS

5.12.5. Seminarie “Het beroep”

Het seminarie “Het beroep” handelt hoofdzakelijk over een meer diepgaande analyse van de bijzondere revisorale opdrachten, de opdracht t.a.v. de ondernemingsraad en het opmaken van het verslag. Dit seminarie behandelt ook een reeks problemen die de stagiairs moeten toelaten hun kennis bij te schaven in de domeinen die de bedrijfsrevisor rechtstreeks aanbelangen.

Dit seminarie dat plaats vond in de maanden mei en juni 2005 spitste zich toe op de volgende onderwerpen:

- *Het controleverslag:*
de heren B. WETS en H. SALAETS
- *De bijzondere opdrachten:*
de heren M. TEFNIN en G. BATS
- *De ondernemingsraden:*
de heren H. FRISQUE, W. LEPOUR en L. VAN HOYWEGHEN

5.12.6. Seminarie “Special topics”

De stagiairs werden twee bijkomende studiedagen aangeboden:

- een studiedag betreffende de plichtenleer (georganiseerd op vrijdag 10 juni 2005). Dit seminarie werd geleid door mevrouw D. HERMANS en de heer M.J. DE SAMBLANX;
- een studiedag betreffende de *International Financial Reporting Standards* (georganiseerd op maandag 6 juni 2005). Deze dag werd geleid in het Engels door mevrouw N. VADACHIA en de heer T. OVERSBERG.

5.13. Informatieavond over het bekwaamheidsexamen

Op woensdag 2 februari 2005 werd er een informatieavond voor het bekwaamheidsexamen georganiseerd.

De stagiairs die toegelaten werden tot het bekwaamheidsexamen hebben de mogelijkheid gehad om jonge bedrijfsrevisoren te ontmoeten.

De heren A. IDRISSE SERGHINI, R. SEFFER en L.R. VAN DEN ABEELE hebben de aanwezigen geïnformeerd over hun ervaringen met het bekwaamheidsexamen.

5.14. Vergadering met de Voorzitters van de jury's van het bekwaamheidsexamen

De Stagecommissie heeft op donderdag 21 april 2005 een onderhoud gehad met de Voorzitters van de jury's van het bekwaamheidsexamen.

Deze vergadering bood de gelegenheid tot een gedachtewisseling betreffende de organisatie, het verloop en de resultaten van het examen.

V

5.15. Ingangsexamen en studiepunten

De Bolognaverklaring werd in het Belgisch recht omgezet door het decreet van de Franse Gemeenschap van 31 maart 2004 betreffende de organisatie van het hoger onderwijs ter bevordering van de integratie in de Europese ruimte van het hoger onderwijs en betreffende de herfinanciering van de universiteiten en door het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen. De herstructurering betreft onder andere het in aanmerking nemen van de terminologie van het *Education Credits Transfer System* (ECTS kredieten) en studiepunten in het kader van het studieprogramma van de universiteiten en hogescholen.

Het IBR heeft in samenwerking met de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en met de universiteiten en hogescholen van het lange type de analyse van de invloed van de ECTS op het toekennen van vrijstellingen aan kandidaten tot het toelatingsexamen voortgezet. De leden van de Stagecommissie hebben hun werkzaamheden uitgevoerd onder andere met verwijzing naar het ontwerp van Achtste Richtlijn voor wat de aspecten inzake de toegang tot het beroep betreft.

Er werden per vak van het toelatingsexamen op basis van ECTS criteria nieuwe eisen voorgesteld.

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft daaromtrent op 17 februari 2005 een advies uitgegeven omtrent de voorwaarden van de

vrijstellingen in het kader van de toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor. Dit advies bevestigt de door het IBR weerhouden opties.

5.16. Samenwerking met het IAB inzake de gemeenschappelijke stage

Het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten en het Instituut der Bedrijfsrevisoren hebben in 2003 een werkgroep samengesteld belast met het onderzoeken van gedachtegangen inzake een eventuele gemeenschappelijke organisatie van een toelatingsexamen en een deel van de stage voor de accountants, belastingconsulenten en bedrijfsrevisoren.

Vertegenwoordigers van de Stagecommissie van het IBR hebben aan vergaderingen met als covoorzitters de heren J. VAN WEMMEL, Voorzitter van de Stagecommissie van het IAB en A. KILESESE deelgenomen.

De werkzaamheden van de werkgroep werden onderbroken tengevolge van de toenadering tussen het IAB en het BIBF beslist door de respectievelijke Raden in 2005. Het te bestuderen project maakt dus geen deel meer uit van de korte termijn prioriteiten van de Instituten.

5.17. Beslissingen van de Stagecommissie

5.17.1. Herneming van de stage

A. Definitie

Wijziging van de situatie van stagiair X die zijn stage onder de leiding van stagemeeester Y heeft opgeschort en die zijn stage herneemt onder identieke voorwaarden (dus bij Y) als die voorafgaandelijk aan de opschorting van de stage.

B. Procedure

In geval van herneming van de stage, volstaat het om tijdig een brief getekend door beide partijen aan de Stagecommissie op te sturen. De brief moet de datum van herneming van de stage bevatten.

Het is niet noodzakelijk om nieuwe stageovereenkomsten en/of een *comfort letter* op te sturen in de mate dat alle partijen dezelfde blijven en

dat de bepalingen die voor de opschorting geldig waren van toepassing blijven.

De Stagecommissie behoudt zich het recht het profiel van de stage-meester te herzien.

5.17.2. Verandering van stagemeester

A. Definitie

Wijziging van de situatie van stagiair X die zijn stage doet onder begelei-ding van stagemeester Y, natuurlijke of rechtspersoon, en die zijn stage voortzet onder de begeleiding van stagemeester Z, natuurlijke of rechts-persoon, ongeacht of de wijziging al dan niet het gevolg is van een opschorting van de stage.

B. Procedure

In geval van wijziging van stagemeester,

- in hetzelfde kantoor onder de begeleiding van een verschillende natuurlijke persoon:
 - indien de stagemeester een bedrijfsrevisor natuurlijke persoon is, zal er een *comfort letter* getekend door de nieuwe stagemeester, evenals een addendum aan de oorspronkelijke stageovereenkomst (in drie exemplaren) met vermelding van de verandering van stage-meester aan de Stagecommissie opgestuurd worden.
 - indien het revisorenkantoor de stagemeester is, zal de verandering van vaste vertegenwoordiger meegedeeld worden in een brief getekend door de verschillende partijen en opgestuurd worden naar het IBR. De vaste vertegenwoordiger moet aan dezelfde voorwaarden als een stagemeester natuurlijke persoon beantwoorden (maximum drie stagiairs, vijf jaar inschrijving op de ledenlijst, enz.). Bovendien moet hij een nieuwe *comfort letter* tekenen.
- in een ander kantoor: drie nieuwe stageovereenkomsten evenals een *comfort letter* dienen opgestuurd te worden.

De Stagecommissie behoudt zich het recht het profiel van de stage-meester te herzien.

5.17.3. Modaliteiten van indiening van een stagedagboek in geval van verandering van stagemeester

Ter herinnering, wanneer een verandering van stagemeester plaatsvindt, moet het stagedagboek door de twee stagemeesters geattesteerd worden, *pro rata temporis* voor de stageperiode die hen betreft.

Er wordt aan de stagiairs aangeraden om het stagedagboek ten laatste op het moment van de verandering van stagemeester in te vullen en te laten tekenen zonder het einde van het stagejaar af te wachten.

De Stagecommissie moedigt de indiening van twee stagedagboeken aan, elk omtrent de stageperiode respectievelijk uitgevoerd onder de leiding van elk van de stagemeesters.

5.17.4. Indiening van een stagedagboek volgend op het slagen voor het bekwaamheidsexamen

De stagiairs die geslaagd zijn voor het bekwaamheidsexamen worden verzocht om een stagedagboek ingevuld tot de datum van het slagen voor het bekwaamheidsexamen in te dienen binnen een periode van drie maanden volgend op het slagen.

Deze maatregel laat de Raad toe om de kandidaten binnen een redelijke termijn toe te laten tot de eed.

5.17.5. Stopzetting van de stage in geval van overmacht

In geval van stopzetting van de activiteiten binnen het kantoor in geval van overmacht (bevallingsverlof, ziekte van lange duur, ongeval, enz.), worden de stagiairs aangeraden om hun stage op te schorten teneinde te vermijden om hun plichten inzake de stage gedurende deze periode te moeten naleven.

5.17.6. Minimale bezoldiging van de stagiairs

De Stagecommissie verzoekt de stagemeesters om ervoor te zorgen dat hun stagiairs vanaf 2006 de volgende minimale bezoldiging beslist door de Raad genieten:

- 17 EUR bruto per uur voor de zelfstandige stagiairs;
- 1.600 EUR bruto per maand voor de loontrekkende stagiairs.

5.17.7. Verplichting van indiening van een stagedagboek – opgeschorte stagiair

De Stagecommissie herinnert dat elke persoon met de hoedanigheid van stagiair bedrijfsrevisor tussen 1 juli van het jaar N en 30 juni van het jaar N+1 wordt verzocht een stagedagboek volgens de voorwaarden vastgelegd door de Stagecommissie op te stellen.

De stagiair waakt erover een stagedagboek zonder vertraging en ten laatste zes weken na de einddatum van de geïndiceerde periode bij het IBR in te dienen.

De uiterste datum voor de indiening van een stagedagboek geldt eveneens voor de stagiairs die hun stage hebben opgeschort.

Deze worden echter uitgenodigd om een behoorlijk ingevuld stagedagboek vanaf het moment van de aanvraag tot opschorting van de stage in te dienen (cf. IBR, *Toegang tot het beroep*, 2005, p. 55).

5.17.8. Verplichting tot informatie in geval dat een stagiair het beroep verlaat

De Stagecommissie herhaalt, voor zover noodzakelijk, dat in het geval een stagiair het kantoor verlaat en bijgevolg een einde stelt aan zijn stageovereenkomst, de stagemester verplicht is om de stagedienst hiervan zo vlug mogelijk en schriftelijk op de hoogte te brengen.

5.18. Stagedagboeken

De Stagecommissie heeft gedurende het afgelopen jaar een kwaliteitsverbetering van de ingediende stagedagboeken vastgesteld in vergelijking met het jaar voordien. De Stagecommissie moedigt de stagiairs en de stagemesters aan om deze verbetering voort te zetten.

De Stagecommissie vraagt aan de stagemesters evenals aan de stagiairs om specifiek aandacht te besteden aan het naleven van de instructies zoals vermeld in het model van stagedagboek en in de brochure *Toegang tot het beroep*.

5.19. Tucht

5.19.1. Algemeenheden

In de loop van het jaar 2004 werden negen stagiairs door de Stagecommissie, zetelend als tuchtinstantie, opgeroepen. Volgende tuchtstraffen werden in 2005 uitgesproken: negen beslissingen van opschorting van de stage.

Bovendien heeft de Stagecommissie, zetelend als tuchtinstantie, tijdens het jaar 2005 twee stagiairs opgeroepen. Twee beslissingen werden in de loop van 2005 uitgesproken.

Eén stagiair werd vrijgesproken. Tegenover de andere stagiair werd een straf van waarschuwing uitgesproken.

Overeenkomstig artikel 32, § 1 van het koninklijk besluit van 13 oktober 1987, hebben de stagemeeesters de mogelijkheid gehad om gehoord te worden door de Stagecommissie.

5.19.2. Niet ingediende stagedagboeken

De Stagecommissie heeft tuchtvorderingen ingesteld ten laste van stagiairs die hun stagedagboek niet tijdig hadden ingediend en het niet nodig hebben geacht om op een adequate manier te reageren op de vragen van de Stagecommissie.

Volgende overtredingen werden vastgesteld:

1. Niet-indiening van het stagedagboek binnen de vastgestelde termijnen hetgeen een overtreding is van de bepalingen van artikel 29 en artikel 30 van het koninklijk besluit van 13 oktober 1987 betreffende de verplichting om een stagedagboek bij te houden en het te overhandigen aan de Stagecommissie.
2. Niet-naleving van artikel 3 van de stageovereenkomst dat het houden van een stagedagboek verplicht. Het niet indienen van het stagedagboek verhindert dat de Stagecommissie dit dagboek kan controleren.
3. Niet-naleving van de onderrichtingen van het Instituut inzake de termijn voor de indiening van het stagedagboek.

Hoofdstuk VI

COMMISSIE
KWALITEITSCONTROLE

6.1. Samenstelling

Voorzitter: de heer R. VERMOESEN

Vice-Voorzitter: de heer B. DE GRAND RY

Leden: de dames P. TYTGAT en M.-C. DEBROUX-LEDDET, de heren P.P. BERGER, A. DE CLERCQ, J. DE LUYCK, P. DEMEESTER, M. LUYTEN, E. MATHAY, L. VAN COUTER en J. VANDERHOEGHT

Secretariaat: de dames V. VAN DE WALLE en A. VERMEIRE, de heren W. DE BRABANDERE (sinds 9 mei 2005) en S. FOLIE (sinds 15 juli 2005)

6.2. Jaarprogramma en organisatie van de controles

VI

6.2.1. Wettelijk kader

De kwaliteit van de uitgevoerde werkzaamheden door de bedrijfsrevisoren is een constante bezorgdheid van de Raad van het Instituut der Bedrijfsrevisoren.

Vanuit een wettelijk oogpunt zit de kwaliteitscontrole vervat in de toezichtfunctie op het beroep zoals toegewezen aan het Instituut door haar organieke wet van 22 juli 1953. Teneinde het Instituut toe te laten om na te gaan of de revisoren hun revisorale opdrachten met de nodige vlijt en in alle onafhankelijkheid afwerken, staat de wet haar toe onderzoeken uit te voeren bij haar leden over hun werkmethodes, hun organisatie, hun geleerde werkzaamheden en de manier waarop ze hun functie uitoefenen.

Bij toepassing van artikel 25 van het koninklijk besluit van 20 april 1989 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het IBR, heeft de Raad van het IBR in de schoot van het Instituut een Commissie Kwaliteitscontrole ⁽¹⁾ opgericht, dewelke belast is met de organisatie van de kwaliteitscontrole en de controle op de naleving van de desbetreffende normen.

(1) De Commissie, bestaande uit 12 leden die de hoedanigheid van bedrijfsrevisor hebben, oefent haar taak uit op een onafhankelijke manier met inachtnaam van de bevoegdheidsdelegatie van de Raad.

De laatste normen inzake de kwaliteitscontrole werden door de Raad van het Instituut, na positief advies ⁽¹⁾ van de HREB, op 8 november 2002 goedgekeurd. Deze normen zijn van toepassing vanaf het boekjaar 2003.

De Raad van het IBR blijft zeer aandachtig aangaande de evolutie van de internationale normen inzake kwaliteitscontrole en inzake de noodzaak om de Belgische praktijk op het allerhoogste niveau in dit verband te behouden.

6.2.2. Jaarlijks controleprogramma

De Commissie legt aan de Raad, vóór 31 maart van elk jaar, de lijst voor met bedrijfsrevisoren die dienen onderworpen te worden aan een kwaliteitscontrole in het lopende jaar, en stelt daarnaast voor elke uit te voeren controle, ook een lijst voor met drie aangeduide revisoren (controleurs).

VI

A. Lijst van de te controleren revisoren

De lijst van de te controleren revisoren wordt opgesteld bij de aanvang van elk jaar door de Commissie op basis van een termijnplanning (vijfjaarlijkse controles) en van de beslissingen tot vervroegde controle zoals beslist door de Raad van het Instituut (*cf. infra*, punten 6.4. en 6.5.).

Rekening houdend met de toenemende graad van complexiteit die bepaalde organisaties vertonen en met de noodzaak om een zekere mate van homogeniteit te behouden bij de samenstelling van de jaarlijkse selectie van de te controleren revisoren, werd er geen rekening gehouden met de samenwerkingsverbanden ⁽²⁾, behalve als het gaat om exclusieve samenwerkingsverbanden. Omdat sommige revisoren, natuurlijke personen, hun beroep uitoefenen in de schoot van een kantoor zonder evenwel een exclusief samenwerkingsakkoord afgesloten te hebben, verzoekt de Commissie de betrokkenen om een verklaring over te maken waarin zij aangeven in de afgelopen vijf jaar geen mandaten noch wettelijke opdrachten ten persoonlijke titel te hebben ondertekend. Op basis van die verklaring beslist de Commissie in elk individueel geval of een kwaliteitscontrole, in hoofde van de betrokken fysieke persoon (bovenop de uit te voeren controle van het kantoor), dient plaats te vinden of niet.

(1) Advies van de HREB van 17 mei 2002, beschikbaar op de website www.cspe-hreb.be.

(2) Die samenwerkingsverbanden zijn weergegeven in de jaarlijkse mededeling (tabel C).

De Commissie neemt dezelfde houding aan ten overstaan van bedrijfsrevisoren die werkzaam zijn in het buitenland. In de mate zij in België geen mandaten hebben vervuld in de afgelopen vijf jaar worden zij geacht aan te tonen dat zij onderworpen zijn aan de kwaliteitscontroles die van toepassing zijn in het buitenland en dienen zij er de resultaten van mede te delen aan de Raad.

Anderzijds heeft de Commissie reeds vastgesteld dat bepaalde kwaliteitscontroles dienden onderbroken te worden ten gevolge van een ontslag of een tijdelijke weglating. In die gevallen gaat de Raad ervan uit dat, in geval van latere wederinschrijving op de ledenlijst, de betrokkene binnen de twee jaar volgend op de hervatting van zijn activiteiten aan een kwaliteitscontrole wordt onderworpen.

B. Lijst van aangeduide revisoren

De individueel te controleren revisoren die opgenomen zijn op de door de Raad goedgekeurde lijst, dienen hun keuze te maken uit een lijst van drie voorgestelde aangeduide revisoren, met eerbied voor de principes van onafhankelijkheid ten overstaan van de gecontroleerde revisor.

In afwezigheid van een, binnen de 30 dagen, door de gecontroleerde revisor aan het IBR overgemaakte keuze gaat de Raad over tot het kiezen van de aangeduide revisor.

De Commissie beschikt over een geactualiseerde lijst van 92 ervaren kandidaat aangeduide revisoren die over het algemeen tweetalig zijn en waarvan er 46 effectief werden weerhouden om controles uit te voeren in 2005.

Meer dan ooit waakt de Commissie er over dat zij onder de controleurs kan beschikken over bedrijfsrevisoren met een bijzondere sectorale erkenning (banken, verzekeringen en ziekenfondsen) zodat zij kan beschikken over de vereiste bekwaamheden om dossiers van ondernemingen, uit die specifieke sectoren, na te zien.

6.2.3. Vormingssessie

De Commissie nodigt elk jaar de aangeduide revisoren uit op een vormingssessie, waarvan de belangrijkste doelstelling is, op een gedetailleerde wijze,

de bij het vervullen van de controles na te leven principes en procedures toe te lichten.

Tijdens de vormingssessie die dit jaar op 10 juni 2005 werd georganiseerd, heeft de Commissie aan de deelnemers de bijgewerkte versie voorgesteld van de twee bestaande controleleidraden die met name werden aangevuld met specifieke vragen omtrent enerzijds de controle van de naleving van de wet tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (wet van 11 januari 1993, aangepast door de wet van 12 januari 2004) en anderzijds de controle van de dekking van de beroepsrisico's door de ondertekening van een burgerlijke aansprakelijkheidsverzekering.

6.2.4. Leidraden

Op voorstel van de Commissie, heeft de Raad van het Instituut twee werkgroepen aangesteld, die tot doel hebben de algemene controlegidsen aan te passen voor de specifieke sectoren van de banken en de verzekeringen. Deze gidsen zouden voor de kwaliteitscontroles 2006 beschikbaar moeten zijn.

6.2.5. Mededeling aan de aangeduide revisoren

De Commissie is van oordeel dat de mededeling van bepaalde pertinente informatie aan de aangeduide revisoren, voorafgaandelijk aan hun tussenkomst, toelaat de doelmatigheid en de samenhang van de kwaliteitscontroles te bevorderen. Aldus verstrekken de diensten van het Instituut aan de aangeduide revisoren een kopie van de lijst van mandaten, overgemaakt door de te controleren revisor aan het Instituut, een lijst met mandaten volgens BELFIRST⁽¹⁾, een kopie van het eindverslag van de aangeduide revisor opgesteld bij de vorige kwaliteitscontrole (vergezeld van de eventuele commentaren van de gecontroleerde revisor) en van de brief van de Voorzitter van het Instituut waarmee die laatste kwaliteitscontrole werd afgesloten en, in voorkomend geval, de redenen die ertoe hebben geleid om de betrokkene aan een tussentijdse controle te onderwerpen (“vroege controle”).

(1) Deze lijst wordt slechts ten indicatieve titel meegegeven zodat de aangeduide revisor ertoe gehouden is ter plaatse de betrouwbaarheid van alle voorafgaandelijk medegegeelde informatie na te gaan.

6.2.6. Voorafgaand onderzoek van de verslagen door de diensten van het Instituut (“*screening*”)

De diensten van het IBR gaan over tot een grondig onderzoek van de eindverslagen, zoals deze werden overgemaakt door de aangeduide revisoren. Dit onderzoek gaat vooraf aan het onderzoek van de verslagen door de Commissie.

Dit onderzoek is er hoofdzakelijk op gericht zekerheid te verwerven aangaande:

- het naleven van de controleprocedure overeenkomstig de normen (timing van de controle, nazicht van het verslag en de goedkeuring ervan – of eventueel mededeling van opmerkingen – door de gecontroleerde revisor, enz.);
- de relevantie en de samenhang van de conclusies in het verslag zoals die onmiddellijk dienen voort te vloeien uit de gedetailleerde werkzaamheden zoals weergegeven in de controleleidraad;
- de overeenstemming van het verslag met de normen ⁽¹⁾, in het bijzonder wat betreft de volledigheid van zijn inhoud als van de vereiste documenten;
- de prioritaire behandeling in de Commissie van gevoelige dossiers waarvan de afloop mogelijk een ingewikkeld karakter krijgt.

Bij gebreke hieraan stuurt het Instituut aan de aangeduide confrater het eindverslag terug, zodat deze tegemoet kan komen aan de opmerkingen die werden gemaakt naar aanleiding van het voorafgaand onderzoek.

6.3. Het onderzoek van de verslagen in de Commissie

6.3.1. Aanduiding van een verslaggever

Na voorafgaand onderzoek door de diensten van het Instituut worden de eindverslagen op het niveau van de Commissie onderzocht, samen met de werkpapieren van de aangeduide revisor en de ingevulde controleleiden. Het gedetailleerd onderzoek wordt uitgevoerd door een verslag-

(1) Normen inzake kwaliteitscontrole, paragraaf 9.1. a. tot g.

gever (bij de aanstelling waarvan rekening werd gehouden met de strengste onafhankelijkheidsvereisten ten overstaan van de gecontroleerde revisor), die lid is van de Commissie en die, boven de lijst van de mandaten van de gecontroleerde revisor en zijn meest recente jaarlijkse mededeling, eveneens beschikt over het eindverslag van de vorige kwaliteitscontrole en de brief van de Voorzitter waarmee deze werd beëindigd.

6.3.2. Debat in de Commissie

Nadat hij zijn onderzoek heeft beëindigd, legt de verslaggever zijn vaststellingen voor, waaromtrent dan een debat plaatsvindt in plenaire vergadering van de Commissie.

6.3.3. Uitnodigingen

De Raad heeft beslist dat een door de Commissie uitgenodigde confrater gehouden is persoonlijk te verschijnen en zich niet kan laten bijstaan noch kan laten vertegenwoordigen door een advocaat (*cf. supra*, punt 1.10.2.).

Overeenkomstig de bevoegdheidsdelegatie ⁽¹⁾ van de Raad aan de Commissie Kwaliteitscontrole inzake haar onderzoeksbevoegdheid, kan deze hetzij beslissen de gecontroleerde revisor uit te nodigen, hetzij desgevallend de aangeduide revisor, teneinde deze te horen. Voor wat 2005 betreft, werden 22 gecontroleerde revisoren en 1 aangeduide revisor gehoord.

De gesprekken georganiseerd met de gecontroleerde revisoren zijn er essentieel op gericht om hetzij bijkomende informatie te verkrijgen, hetzij hun reactie te vernemen op min of meer belangrijke onvolkomenheden, die vastgesteld werden door de aangeduide revisor, zonder dat deze enige reactie of een onvoldoende duidelijke reactie hebben teweeggebracht bij de gecontroleerde revisor. In dit verband stelt de Commissie vast dat nogal wat confraters helaas nalaten om van hun recht op antwoord gebruik te maken, niettegenstaande hen dat is toegekend door de normen ⁽²⁾. In dit laatste geval is het onderhoud met de confrater onontbeerlijk alvorens het dossier definitief te kunnen afsluiten.

(1) IBR, *Jaarverslag*, 2002, p. 326-329.

(2) Normen inzake de kwaliteitscontrole, paragraaf 9.5. b.

Het dossier wordt nadien, op basis van de samenvatting van de delegatie die het gesprek met de confrater heeft gevoerd, voor een tweede onderzoek voorgelegd aan de Commissie.

De gesprekken met de aangeduide revisoren zijn erop gericht om na te gaan of de vaststellingen zoals zij werden gedaan naar aanleiding van de controlewerkzaamheden, kunnen worden bevestigd, indien bijvoorbeeld de verwoording in het verslag mogelijks interpretatieproblemen oplevert of wanneer er tegenstrijdigheden worden geïdentificeerd tussen de inhoud van het eindverslag en deze van de controleleidraad en de werkdocumenten.

6.3.4. Bezoeken ter plaatse

In uitzonderlijke gevallen kan de Commissie ertoe beslissen om een bezoek aan het kantoor van de bedrijfsrevisor te organiseren. Dit wordt over het algemeen uitgevoerd door twee leden van de Commissie en een vertegenwoordiger van het Instituut.

In de loop van 2005 werden er twee plaatsbezoeken uitgevoerd aan gecontroleerde confraters. Eén van deze werd georganiseerd in samenwerking met de Commissie van Toezicht waarvan de werkzaamheden, bij de betrokken confrater, gelijklopende problemen aan het licht hadden gebracht.

6.3.5. Besluit en mededeling aan de Raad van het Instituut

Na discussie (desgevallend aangevuld met een uitnodiging, een antwoord op een brief waarbij om bijkomende informatie werd verzocht of een bezoek ter plaatse), worden de beslissingen met betrekking tot elke kwaliteitscontrole bij eenvoudige meerderheid genomen en medegedeeld door de Voorzitter van de Commissie aan de eerstvolgende Raad van het Instituut.

De Raad neemt souverain de eindbeslissing aangaande het gevolg dat dient voorbehouden te worden aan elk onderzocht dossier.

6.4. Mededeling van de conclusies van de kwaliteitscontrole

Op basis van de voorstellen, gedaan door de Commissie Kwaliteitscontrole, neemt de Raad een definitieve beslissing met betrekking tot het gevolg dat moet worden verleend aan elke individuele controle.

Deze beslissing wordt dan formeel medegedeeld aan de gecontroleerde bedrijfsrevisor door middel van een brief, uitgaande van de Voorzitter van het Instituut en de Voorzitter van de Commissie Kwaliteitscontrole.

Naargelang de aard van de gedane vaststellingen kunnen de volgende situaties zich aandienen:

- over het algemeen eindigt de kwaliteitscontrole met een brief van de Voorzitter, waarin, indien de vaststellingen dit rechtvaardigen, een aantal opmerkingen en aanbevelingen worden opgenomen zoals deze reeds vermeld werden door de aangeduide revisor en die de Raad bevestigt;
- als de Raad oordeelt dat de draagwijdte van de opmerkingen het rechtvaardigt, kan aan de gecontroleerde confrater worden gevraagd om aan de Raad de maatregelen mede te delen waartoe hij zich zal verbinden om de vastgestelde gebreken te ondervangen (“*feedback*”);
- wanneer overtredingen op de normen worden vastgesteld, kan de Commissie aan de Raad voorstellen om een tussentijdse kwaliteitscontrole ⁽¹⁾ te organiseren (“*vervroegde controle*”), dit wil zeggen dat de eerstvolgende controle naar voren wordt geschoven (zonder de gebruikelijke vijf jaar af te wachten). Het gaat dan om een nieuwe volledige controle, overeenkomstig de toepasselijke normen, die zich niet laat herleiden voor de aangeduide revisor tot de eenvoudige bevestiging dat de gecontroleerde confrater inderdaad de nodige procedures heeft geïnstalleerd die ertoe moeten bijdragen te verhelpen aan de onvolkomenheden die bij de vorige kwaliteitscontrole werden vastgesteld. In het geval van revisorenkantoren kan de kwaliteitscontrole globaal zijn (kantoor als geheel) of gedeeltelijk (één of meerdere revisoren, natuurlijke personen) indien de vastgestelde tekorten niet kenmerkend zijn voor het kantoor als geheel;
- in bepaalde (specifieke) gevallen, vraagt de Raad aan de Voorzitter van het IBR de gecontroleerde confrater uit te nodigen teneinde te spreken over zijn toekomstige revisorale activiteiten. De diensten van het IBR verzekeren de opvolging van de toezeggingen, zoals aangegaan door de betrokken bedrijfsrevisor;

(1) De algemene vergadering van 30 april 2004 heeft de beslissing van de Raad, om voor de goede afwikkeling van dit type van controle, betaling van een som van 500 EUR te eisen van de bedrijfsrevisor, goedgekeurd.

- als belangrijke onvolkomenheden of gebreken worden vastgesteld kan de Commissie eveneens – en dit nadat de confrater werd gehoord – een dossier voorbereiden met het oog op een beslissing door de Raad tot verwijzing naar de tuchtinstanties. In de meerderheid van deze gevallen, vertrekkende van het principe dat een tuchtverwijzing op zich de betrokken revisor niet kan helpen met de verbetering van zijn werkprocedures, wordt deze beslissing gevolgd door een vervroegde kwaliteitscontrole in het jaar of het tweede jaar volgend op de controle die de ernstige gebreken aan het licht hebben gebracht.

6.5. Resultaten

104 kwaliteitscontroles werden uitgevoerd door de aangeduide revisoren in de loop van 2005.

De door de Commissie in 2005 behandelde kwaliteitscontroles hebben het Instituut ertoe gebracht een doorgedreven opvolging te organiseren in 47 gevallen, te weten:

Uitnodigingen om voor de Commissie te verschijnen	
– Gecontroleerde revisoren	21
– Aangeduide revisoren	3
Vraag om informatie (“ <i>feedback</i> ”) aan de gecontroleerde confrater	21
Bezoeken ter plaatse	
– Bezoek ter plaatse	1
– Bezoek ter plaatse samen met de Commissie van Toezicht	1
Totaal	47

Een specifieke administratieve of disciplinaire opvolging werd in 33 gevallen beslist:

Beslissingen tot vervroegde controle	19
Injunctie	1
Ingebrekestelling	1
Gesprek tussen de gecontroleerde revisor en de Voorzitter van het IBR	2
Voorstellen van doorverwijzing naar de Tuchtcommissie	10
Totaal	33

6.6. Voornaamste vaststellingen bij de kwaliteitscontroles

VI

De voornaamste door de kwaliteitscontroles aan het licht gebrachte gebreken die een specifieke opvolging vereisen, hebben betrekking op één of meer van de volgende punten (*cf. supra*, punt 6.5.):

- probleem van hoofdactiviteit in de zin van artikel 3 van de wet van 22 juli 1953;
- probleem van onafhankelijkheid;
- een onvoldoende opvolging van de toepassing, door individuele revisoren, van de in het kantoor gehanteerde werkmethodes (bv. het nazicht van de wijze waarop nieuwe confraters zich integreren binnen het kantoor);
- onvoldoende aangepast karakter van het algemeen controleprogramma aan de bijzonderheden van de gecontroleerde onderneming;
- onbestaande of ontoereikende risico-analyse;
- ontoereikende of voor verbetering vatbare analyse van het interne controlesysteem van de onderneming;
- onvoldoende beroep op externe confirmatieprocedures;
- ontbreken van formalisme en van documentatie aangaande de ten uitvoer gelegde controleprocedures;
- niet-systematisch gebruik van een aangepaste referentiëring (“*cross reference check*”);
- ontbreken van het nazicht of bepaalde wettelijke verplichtingen werden nageleefd (bedrag van de uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten zoals die dienen te worden weergegeven in het jaarverslag (art. 134, § 2 W. Venn.), vermelding van de honoraria in het pro-

- ces-verbaal van de algemene vergadering waarin de commissaris werd benoemd (art. 134, § 1 W. Venn.), enz.);
- het niet in acht nemen van de Algemene controlenormen met betrekking tot het controleverslag (bv. ontbreken van de uitdrukkelijke vermelding dat het verslag werd afgeleverd met of zonder voorbehoud);
 - niet in acht nemen van de norm met betrekking tot de permanente vorming;
 - het ontbreken van opvolging van de neerlegging van de jaarrekening bij de NBB.

6.7. Versterking van de kwaliteitscontrole

De Raad van het Instituut, bewust van de belangrijkheid die de kwaliteitscontrole heeft op de geloofwaardigheid van het beroep alsook van de recente internationale ontwikkelingen in dit verband, met name de aanvaarding in Europa van de Achtste Richtlijn betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen, heeft in 2005 zijn inspanningen gehandhaafd om de procedures van toezicht en kwaliteitscontrole op het beroep te versterken. Meer in het bijzonder, werden in de loop van 2005 inzake kwaliteitscontrole volgende beslissingen genomen:

- versterking van de diensten van het Instituut: twee bijkomende kaderleden werden aangeworven (*cf. supra*, punt 6.1.) teneinde de mogelijkheden van administratieve opvolging van de dossiers en van voorbereiding van tuchtdossiers te versterken. Een bijkomende aanwerving is daarenboven voorzien voor begin 2006, teneinde de beschikbare middelen te verhogen inzake de kritische analyse van de door de aangeduide revisoren overgemaakte controlerapporten, voorafgaand aan het onderzoek in de Commissie;
- de analyse omtrent de mogelijke deelname van externe leden (niet-bedrijfsrevisoren) aan de commissiewerkzaamheden, die in 2004 ⁽¹⁾ werd aangevat in de schoot van de Raad van het IBR, werd voortgezet (*cf. eveneens supra*, punt 1.7.);

(1) IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 71-72.

- ter gelegenheid van zijn strategische vergadering van 16 september 2005, heeft de Commissie Kwaliteitscontrole een geheel van maatregelen genomen, die ofwel in werking getreden zijn in 2005, ofwel het zullen worden in 2006:
 - standaardisatie van de controleverslagen van de aangeduide revisoren, teneinde de aanbevelingen door deze laatsten aan de confraters te objectiveren, door middel van een vooraf gedefinieerde typologie, en het verloop van de besluitname door de enige Commissie te vergemakkelijken;
 - aanvaarding van een procedure van systematische opvolging van de zwakheden die de organisatie van een vervroegde controle hebben veroorzaakt;
 - invoering van specifieke leidraden voor de banksector en de verzekeringsector;
 - systematische organisatie, in het geval van een tuchtverwijzing, van vervroegde controles (de tuchtsancties zijn zelf niet in staat om gebreken te verbeteren);
 - in de grootste kantoren: communicatie van de besluiten van de individuele kwaliteitscontroles aan het bestuursorgaan van het kantoor.

VII

Hoofdstuk VII

COMMISSIE VAN TOEZICHT

7.1. Samenstelling

Voorzitter: de heer H. FRONVILLE

Ondervoorzitter: de heer Ph. MAEYAERT

Leden: de dames C. BOLLEN en M. HOSTE, de heren P. COOX, C.-M. DE MONTPELLIER D'ANNEVOIE, L. DE PUYSELEYR, M. DE WOLF, V. DE WULF, X. DOYEN, B. GABRIELS, L. JOOS (vanaf 26 augustus 2005), D. SMETS, P. STEENACKERS, D. VAN CUTSEM (vanaf 15 april 2005), P. VAN IMPE (vanaf 26 augustus 2005), G. VERSTRAETEN en H. WILMOTS

Secretariaat: mevrouw V. VAN DE WALLE en de heren W. DE BRABANDERE (vanaf 9 mei 2005), S. FOLIE (vanaf 15 juli 2005) en L. POLFLIET

De Commissie van Toezicht is samengesteld uit ten minste vier Raadsleden en uit een niet nader bepaald aantal leden, die door de Raad worden aangeduid onder de bedrijfsrevisoren. De duur van het mandaat bedraagt drie jaar en is hernieuwbaar.

De commissieleden moeten gedurende meer dan vijf jaar op de ledenlijst zijn ingeschreven (*cf.* in dit verband de “Bevoegdheidsdelegatie van de Raad aan de Commissie van Toezicht” van 8 november 2002, IBR, *Vademecum*, I, 2005, p. 209-214).

VII

7.2. Intensifiëring van de toezichtactiviteiten

De Commissie telde per eind 2005 18 leden (tegenover 15 per eind 2004).

De Commissie van Toezicht is in 2005 uitgebreid met drie nieuwe leden, bedrijfsrevisoren, teneinde het hoofd te kunnen blijven bieden aan de veelheid van toezichtactiviteiten waarmee de Commissie is gelast. Algemeen ziet het er naar uit dat de toezichtactiviteiten van het IBR worden aangescherpt en dat de *corporate governance*-regelgeving nieuwe uitdagingen met zich meebrengt.

Het personeel van het Instituut verbonden aan het toezicht op het beroep werd, zoals aangekondigd, versterkt met twee universitaire medewerkers zodat een meer performante opvolging van de toezichtdossiers

mogelijk wordt. Op dit moment zijn vijf personeelsleden toegewezen aan de toezichtactiviteiten. De versterking van het personeel zal in de toekomst nog worden voortgezet.

Daarnaast is de analyse, omtrent de mogelijke deelname van externe leden (niet-bedrijfsrevisoren) aan de commissiewerkzaamheden, die in 2004 ⁽¹⁾ werd aangevat in de schoot van de Raad van het IBR voortgezet (cf. eveneens *supra*, punt 1.7.).

7.3. Wettelijk kader

Het wettelijk kader dat de toezichtactiviteiten van het Instituut der Bedrijfsrevisoren beheerst, werd beschreven in het *Jaarverslag*, 2004 ⁽²⁾.

7.4. Werkwijze van de Commissie van Toezicht

VII

7.4.1. Algemeenheden

De werkwijze van de Commissie van Toezicht werd beschreven in de voorgaande jaarverslagen ⁽³⁾.

De Commissie heeft in de loop van het jaar op vraag van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen een uitvoerige vragenlijst ingevuld met betrekking tot de werking van de Commissie en de behandeling van klachten in het bijzonder.

7.4.2. Injuncties

De Commissie kan ook de Raad inlichten, indien zij kennis heeft van het feit dat een bedrijfsrevisor zich gedraagt op een wijze die strijdig is met het bepaalde in artikel 18ter van de wet van 22 juli 1953, zodat aan de bedrijfsrevisor de verplichting kan worden opgelegd om binnen de door de Raad vastgestelde termijn, meestal één maand, een einde te maken aan de omstreden toestand. De Raad laat in dergelijk geval een injunctie beteke-

(1) IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 71-72.

(2) IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 198.

(3) IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 199-200.

nen aan de betrokken bedrijfsrevisor, in toepassing van artikel 18^{quater} van de wet van 22 juli 1953 (*cf. infra*, punt 7.4.14.).

In één geval heeft dit aanleiding gegeven tot verdere doorverwijzing ten gronde naar de Tuchtcommissie niettegenstaande de bedrijfsrevisor gevolgd had gegeven aan de injunctie, en dit omwille van de zwaarwichtigheid van de feiten.

7.4.3. Analyse van de klachten

Wat de analyse van de klachten betreft, heeft de Commissie in de loop van 2005 in een aantal dossiers beslist de klager te horen in de lokalen van het Instituut.

Klachten inzake honoraria zijn, zoals in het verleden, ook in 2005 door de Commissie niet behandeld. Het Instituut gaat er immers van uit niet bevoegd te zijn ingeval van ereloonbetwistingen tussen een bedrijfsrevisor en zijn cliënt. Voor dergelijke geschillen verwijst het Instituut naar de gewone rechtbanken.

Wanneer evenwel blijkt dat de honoraria dermate ontoereikend of overdreven zijn dat de waardigheid van de bedrijfsrevisor in het gedrang zou kunnen gebracht zijn, dan zal het IBR de vraag vanuit deontologische invalshoek onderzoeken.

De Commissie van Toezicht heeft voor de behandeling van klachten en mededelingen een werkwijze uitgewerkt met het oog op een efficiëntere behandeling ervan en een correct informeren van de betrokken klachtindiener. Wanneer een klacht op het Instituut binnenkomt dan wordt de klachtindiener daarvan op de hoogte gebracht. Daarenboven wordt een kopie van de klacht overgemaakt aan de betrokken bedrijfsrevisor. Als een klager expliciet wenst om gehoord te worden door de Commissie dan gaat ze hierop in.

Na afloop van het onderzoek worden zowel de klager als de betrokken bedrijfsrevisor op de hoogte gebracht van de resultaten ervan. Hierbij moet rekening gehouden worden met het feit dat enkel de brieven waarin de termen “klacht” of “klagen” werden vermeld als klachten worden afgehandeld.

7.4.4. Cijfergegevens

In 2005 heeft de Commissie 12 keer vergaderd.

Er werden in 2005 163 nieuwe dossiers geopend voor onderzoek, waarvan 34 met betrekking tot revisorenvennootschappen en 129 met betrekking tot natuurlijke personen. Omdat de vaste vertegenwoordiger van een bedrijfsrevisorenvennootschap dezelfde verantwoordelijkheid draagt als de vennootschap bij het vervullen van het commissarismandaat (art. 132 W. Venn.), wordt in die specifieke gevallen het dossier uiteraard op beider naam geopend.

A. Overzicht van de in 2005 behandelde dossiers

a. Naargelang de aard

	Aantal dossiers
Hoofdactiviteit	83
Juridische procedure	56
Technische tekortkoming	109
Onafhankelijkheid	36
Deontologie	31
Honoraria	5
Administratief	3
Divers	2
TOTAAL	325

b. Per jaar

Jaar van opening	Behandeld in 2005	Afgesloten in 2005	In behandeling op 31.12.2005
1997	1	1	0
1999	2	0	2
2000	6	2	4
2001	8	4	4
2002	12	6	6
2003	64	19	45
2004	69	27	42
2005	163	89	74
TOTAAL	325	148	177

B. Opvolging van de besluiten van de werkzaamheden van de Commissie van Toezicht

De Commissie brengt maandelijks verslag uit bij de Raad over de evolutie van haar werkzaamheden.

Na afloop van haar werkzaamheden over specifieke dossiers, heeft de Commissie in de 325 behandelde dossiers ondermeer besloten:

- 89 dossiers definitief te klasseren omdat deze geen aanleiding gaven tot belangrijke opmerkingen (27 in 2004 geopende dossiers werden afgesloten, alsook 19 dossiers die in 2003 werden geopend);
- om in 5 dossiers een brief met aanbevelingen aan een confrater te richten, rekening houdend met de opmerkingen of de vastgestelde tekortkomingen, waarmee het dossier tevens wordt afgesloten;
- het dossier, waarvan de tekortkomingen voldoende ernstig werden bevonden, over te maken aan de Raad die over de eventuele verwijzing naar de Tuchtcommissie kan beslissen. In 2005 gebeurde dat in 14 gevallen;
- om in 5 dossiers aan de Raad voor te stellen om een injunctie te betekenen aan de betrokken revisor. Eén daarvan had betrekking op een manifest onwettige situatie waarin een commissaris verkeerde t.o.v. de onafhankelijkheidsprincipes en -regels.

C. Vergelijking van de oorsprong van de dossiers

In onderstaande tabel wordt een systematisch overzicht gegeven van het aantal geopende dossiers volgens hun oorsprong voor de jaren 2003 tot en met 2005.

	2003	2004	2005
Externe bronnen			
Publieke autoriteiten (HREB, ACCOM, parket en rechtbanken)	6	16	11
Klachten en mededelingen (cliënten, revisoren)	23	20	31
Toezichthoudende organen/Beroepsinstituten	1	1	–
<i>Subtotaal</i>	<i>30</i>	<i>37</i>	<i>42</i>
Eigen bronnen van het Instituut			
Commissie Kwaliteitscontrole ⁽¹⁾	4	4	–
Aangifte gerechtelijke procedure door de bedrijfsrevisor (art. 18 ^{quinquies} van de wet van 22 juli 1953)	8	5	8
Jaarlijkse mededeling van de revisoren	75	36	13
Interne informatie van het IBR	14	7	15
<i>Subtotaal</i>	<i>101</i>	<i>52</i>	<i>36</i>
Andere bronnen			
Bijlagen bij het <i>Belgisch Staatsblad</i>	12	12	7
Pers	6	8	16
Balanscentrale van de NBB	104	58	62
Diverse oorsprong	15	11	–
<i>Subtotaal</i>	<i>137</i>	<i>89</i>	<i>85</i>
Algemeen totaal	268	178	163

In 2005 werden er naast de nog lopende dossiers hoofdactiviteit, op basis van de jaarlijkse mededelingen over 2004, 13 bijkomende dossiers geopend. Van de dossiers hoofdactiviteit die in 2003 en 2004 werden geopend, worden er nog respectievelijk 25 en 20 opgevolgd door de Commissie van Toezicht (*cf. infra*, punt 7.4.5.).

Over het gehele jaar werden 99 confraters in 67 verschillende dossiers uitgenodigd en gehoord door de Commissie. Dit verschil laat zich eenvoudig verklaren doordat enkele confraters zich voor het eerste gesprek dienden te verontschuldigen en opnieuw dienden uitgenodigd te worden, of nog, omdat de Commissie de verschillende partijen wenste te kunnen

(1) Op grond van de bevoegdheidsdelegatie van de Raad d.d. 2 november 2002, kan de Commissie Kwaliteitscontrole autonoom beslissen om aan de Raad voor te stellen een confrater door te verwijzen naar de Tuchtcommissie, dit is vanaf de kwaliteitscontrole waartoe werd beslist in 2004 (over de revisorale opdrachten uitgevoerd in 2003).

horen. Deze gesprekken laten dikwijls toe om snel een mening te vormen over de ernst van een dossier (de confrater wordt telkens ook verzocht zijn werkdoSSIERS ter beschikking te stellen van de Commissie). De confrater heeft de gelegenheid om tijdens dit eerste gesprek de juiste context te schetsen waarin het dossier is ontstaan.

In totaal bracht de Commissie van Toezicht in 2005 een bezoek aan de kantoren van 9 confraters. Telkens wanneer er aanwijzingen bestaan dat de kantoororganisatie onvoldoende performant is of dat de principes inzake onafhankelijkheid niet nageleefd zouden zijn door het bedrijfsrevisorenkantoor, kan een plaatsbezoek veel opheldering bieden.

In 10 gevallen werd het Instituut door het parket op de hoogte gebracht van een onderzoek waarin een bedrijfsrevisor een rol speelt. Er werd beslist om systematisch een dossier te openen, zelfs daar waar de bedrijfsrevisor zelf niet het voorwerp is van enige verdenking, maar op zijn kantoor of in zijn woonplaats huiszoekingen en/of inbeslagnames van dossiers hadden plaatsgevonden. In elk geval wordt de bedrijfsrevisor uitgenodigd om naderhand het Instituut stipt op de hoogte te blijven houden van de evolutie die het dossier wat hem betreft nog zou kunnen kennen.

De 15 dossiers geopend in 2005 op basis van interne informatie vinden hun oorsprong voornamelijk in gegevens verstrekt door de Stagecommissie, door de dienst administratie en door de dienst inschrijvingen van revisorenvennootschappen (vooral in verband met laattijdige inschrijvingen).

7.4.5. Hoofdactiviteit

De Commissie van Toezicht ziet er op permanente wijze op toe dat door de confraters wordt voldaan aan de kwalificatie van “*hoofdactiviteit van de bedrijfsrevisor*”. Deze controle kadert in het vervullen van de verwachting dat de bedrijfsrevisor een technisch hoogstaande en kwaliteitsvolle dienstverlening verstrekt, en is gebaseerd op de naleving van het artikel 3 van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut der Bedrijfsrevisoren.

In de veronderstelling dat een confrater een onvoldoende aantal revisorale opdrachten heeft, wordt een dossier geopend door de Commissie van Toezicht. Op basis van de ontvangen jaarlijkse mededelingen voor het jaar 2004 werd het in 2003 aangevat onderzoek geactualiseerd en getoetst aan

de omzendbrief D.012/2002 van 4 december 2002 inzake de hoofdactiviteit (IBR, *Vademecum*, I, 2005, p. 257-262).

Een nieuwe analyse op basis van de jaarlijkse mededelingen over het jaar 2004 werd doorgevoerd in 2005 en resulteerde in het openen van 13 bijkomende dossiers. Daarnaast werden 4 reeds afgesloten dossiers heropend omdat confraters opnieuw beneden de grens van 50 % waren beland.

In totaal werden in 2005 45 hangende dossiers inzake hoofdactiviteit opgevolgd. Hiervan werden er 25 dossiers reeds geopend in 2003 en 20 in 2004.

Overeenkomstig bovenvermelde omzendbrief werden alle betrokken confraters aangeschreven door de Voorzitter van de Raad met het verzoek om het Instituut in te lichten over de wijze waarop zij hun beroepsactiviteiten zullen organiseren teneinde de richtlijnen van het IBR te respecteren. Het basiscriterium dat door de Commissie in haar analyses gebruikt wordt is de naleving van de regel die voorschrijft dat 50 % van alle professionele activiteiten dienen te worden besteed aan controleopdrachten.

De Commissie heeft beslist om 29 van de confraters die onvoldoende revisorale opdrachten vervullen, een tijdspanne van twee jaar toe te staan om de situatie te regulariseren. De Commissie stelt voorop deze confraters actief op te volgen en te begeleiden waar mogelijk. 3 confraters bereikten eind 2005 de toegemeten periode van twee jaar en zullen de evolutie van hun professionele activiteiten dienen te verantwoorden.

Voor confraters die hun bedrijfsactiviteit opstarten, wordt rekening gehouden met een minimale duur nodig om een cliënteel op te bouwen.

Bedrijfsrevisoren die zich professioneel in een specialistische niche bevinden, buiten enige wettelijke revisorale opdracht (gerechtelijke expertise, adviesopdrachten als erkend raadgever, expertiseverslagen voor verzekeringsmaatschappijen), dienen te beantwoorden aan de criteria inzake hoofdactiviteit en worden bijgevolg onderworpen aan de periodieke kwaliteitscontrole, ook als zij geen wettelijke opdrachten of permanente controleopdrachten uitvoeren.

7.4.6. Faillissementen van vennootschappen waarin een commissaris is aangesteld

De in faling verklaarde ondernemingen vormen een blijvend aandachtspunt voor de onderzoekswerkzaamheden van de Commissie van Toezicht. Er wordt systematisch door de Commissie een analyse gemaakt van de laatste door de commissaris afgeleverde controleverslagen.

In 2005 heeft de Commissie van Toezicht voor 62 faillissementen de jaarrekening, het jaarverslag en de commissarisverklaring onderzocht. In 58 van deze gevallen kon na summier onderzoek van het laatst neergelegde commissarisverslag worden besloten dat de verklaring adequaat was. Overigens, in het geval het volgende commissarisverslag, rekening houdende met het tussengekomen faillissement, niet meer kon worden neergelegd, werd door de Commissie aan de betrokken bedrijfsrevisor gevraagd zijn laatste commissarisverslag zoals hij dat liet worden aan de raad van bestuur, over te maken. In bepaalde gevallen was dat een onthoudend verslag. In 4 gevallen diende diepgaander te worden onderzocht of de controlewerkzaamheden van de commissaris wel aangepast waren en werd overgegaan tot het aanleggen van een dossier. In de marge hiervan werd tevens onderzocht of een onafhankelijke houding werd aangenomen door de commissaris.

Verder werd onderzocht of de commissaris de problematiek van de continuïteit wel op een gepaste wijze had aangepakt en of hij zijn wettelijke rol in dat verband naar behoren had vervuld. De toepassing van artikel 138 het Wetboek van vennootschappen werd systematisch nagegaan.

Ook werd onderzocht of het bestuursorgaan de waarderingsregels, van toepassing in de hypothese van continuïteit, juist had verantwoord en vooral, welke de houding van de commissaris daaromtrent was (art. 144, 6° en art. 96, 6° W. Venn.). In bepaalde gevallen werd de commissaris hetzij om schriftelijke toelichting gevraagd hetzij door de Commissie gehoord.

Ten slotte werd ook onderzocht of de normen inzake de redactie van het controleverslag werden nageleefd en of een voldoende samenhangende tekst werd opgeleverd ten behoeve van de algemene vergadering.

7.4.7. Mandaten in handelsvennootschappen en in deze die de rechtsvorm van een handelsvennootschap hebben aangenomen

De Commissie heeft gewaakt over de eerbiediging van de wettelijke en deontologische bepalingen die aan de revisor verbieden deel te nemen aan het bestuur van handelsvennootschappen, behoudens de deelname aan het bestuur van een revisorenvennootschap.

Op voorstel van de Commissie van Toezicht is door de Raad van het Instituut aan 4 bedrijfsrevisoren, in toepassing van artikel 18^{quater} van de wet van 22 juli 1953, een injunctie betekend die erop was gericht om binnen de maand een einde te stellen aan de ongeoorloofde uitoefening van het opgenomen bestuursmandaat. De Commissie is door de Raad belast deze dossiers verder op te volgen.

In elk van de gevallen, heeft de revisor gevolg gegeven aan de injunctie om een einde te stellen aan de deelname aan het bestuursmandaat in de bedoelde handelsvennootschap.

VII

7.4.8. Opvolging van de “one to one”-regel zoals opgenomen in het artikel 133 van het Wetboek van vennootschappen

In 2005 heeft de Commissie van Toezicht, ingevolge een beslissing van de Raad, alle bedrijfsrevisoren aangeschreven teneinde de toepassing van de “one to one”-regel uit artikel 133 van het Wetboek van vennootschappen – in werking getreden op 1 oktober 2003 – in kaart te brengen.

Daartoe is een vragenformulier aan alle bedrijfsrevisoren (alle rechtspersonen, alsook alle natuurlijke personen die het beroep niet via een revisorenvennootschap uitoefenen) overgemaakt. De revisorenkantoren zijn ondervraagd over het feit of zij mandaten als commissaris waarnemen in genoteerde vennootschappen (zoals bedoeld in art. 4 W. Venn.) of in ondernemingen die deel uitmaken van een groep die verplicht is geconsolideerde jaarrekeningen op te stellen en te publiceren. Indien het antwoord op één van voormelde vragen bevestigend is, moeten de revisorenkantoren aan het IBR de interne procedures overmaken die uitgewerkt zijn binnen het kantoor teneinde de “one to one”-regel correct na te leven.

Het beroep heeft nauwkeurig en stipt gevolg gegeven aan deze belangrijke vraag om informatie. 2 revisoren hebben het verzoek niet beant-

woord. Voor deze laatste heeft de Raad, op voorstel van de Commissie van Toezicht, inmiddels beslist een tuchtdossier aan de tuchtinstanties over te maken wegens niet-medewerking aan de toezichtactiviteiten van het IBR.

In de schoot van een subwerkgroep van de Commissie van Toezicht zijn vervolgens de antwoorden geanalyseerd en is nagedacht over de eventuele verdere stappen om de toepassing van de regel op te volgen. Begin 2006 zal deze analyse zijn afgerond en zullen de resultaten en bevindingen aan de Raad worden medegedeeld.

7.4.9. Honoraria van de bedrijfsrevisor in de non-profitsector ⁽¹⁾

De Raad van het Instituut heeft via de omzendbrief C.015/05 van 1 februari 2005 (*cf. supra*, punt 4.2.2.) de aandacht van de leden gevestigd op het belang van het artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen in de non-profitsector. Meer in het bijzonder bepaalt dit artikel dat de vastgestelde bezoldiging voor de duur van het mandaat van commissaris, voldoende moet zijn om een controle te kunnen uitvoeren overeenkomstig de normen en aanbevelingen van het IBR.

Deze bepaling moet eveneens worden gerespecteerd in het geval van controle van de rekeningen van vzw's in de non-profitsector.

De Commissie van Toezicht heeft, in navolging van deze omzendbrief, een werkplan opgesteld, met als doel de kwaliteit van de werkzaamheden van de bedrijfsrevisor binnen de vzw's, waarvan de honoraria abnormaal laag zijn, na te gaan.

Uiteraard houdt dit actieplan rekening met het feit dat in de meeste gevallen de jaarrekeningen van de vzw's niet voor 2007 zullen worden gepubliceerd (rekeningen over 2006) en dat in tussentijd de noodzakelijke gegevens om de abnormaal lage erelonen in verhouding met de omvang van de vzw op te sporen, niet beschikbaar zijn.

De Commissie van Toezicht hanteert momenteel nog de door de bedrijfsrevisoren ingediende “*jaarlijkse mededeling*” teneinde de commissarisopdrachten in de vzw's te identificeren.

(1) IBR, *Vademecum*, I, 2005, p. 376-377 en p. 606.

7.4.10. Persoonlijke verschijning van de bedrijfsrevisor

De Raad van het IBR heeft beslist dat de bedrijfsrevisor die voor de Commissie van Toezicht dient te verschijnen in het kader van een dossier waarin hij is betrokken, zich persoonlijk dient aan te bieden om de Commissie te woord te staan en dat hij zich, in deze fase, niet kan laten bijstaan door een raadsman (*cf.* in het bijzonder *supra*, punt 1.10.2.).

7.4.11. Laattijdige inschrijving van revisorenvennootschappen

De vraag tot inschrijving op de ledenlijst van het IBR van een vennootschap die opgericht is om het beroep van bedrijfsrevisor uit te oefenen dient onmiddellijk gericht te worden aan het Instituut, en dit ten laatste drie maanden na het verlijden van de oprichtingsakte ⁽¹⁾.

Het afgelopen jaar heeft de Commissie kunnen vaststellen dat 7 vennootschappen reeds operationeel waren nog voor de aanvraag tot inschrijving bij het IBR was ingediend of behandeld. Een enkele keer leverde een niet ingeschreven revisorenvennootschap reeds commissarisverslagen af.

In 2005 heeft de Raad geen tuchtverwijzing beslist, maar niettemin heeft de Commissie de confraters opgeroepen voor een gesprek teneinde hen te wijzen op de belangrijke verplichting een revisorenvennootschap te laten inschrijven bij het IBR alvorens het beroep uit te oefenen.

Bovendien gaat Commissie na of de betrokken vennootschap commissarismandaten of andere revisorale opdrachten heeft aanvaard, alvorens als bedrijfsrevisor op de ledenlijst te zijn ingeschreven. In voorkomend geval kunnen de betrokkenen naar de Tuchtcommissie worden doorverwezen. Indien de vennootschap bovendien in het openbaar onrechtmatig de titel van bedrijfsrevisor heeft gevoerd (bv. door de ondertekening van verslagen), zal tevens gebeurlijk klacht worden ingediend bij het parket (*cf. infra*, punt 9.1.1.).

7.4.12. Nieuw formulier voor de indiening van de jaarlijkse mededeling

De huidige versie van het formulier “jaarlijkse mededeling” dateert van 2000 ⁽²⁾.

(1) IBR, *Vademecum*, I, 2005, p. 100-102; IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 231.

(2) IBR, *Jaarverslag*, 2000, p. 72-73 en Bijlage 3, p. 344-355.

Een herziening van het formulier dringt zich op.

De papieren versie die het Instituut nu nog gebruikt, is niet langer aangepast aan het tijdperk van digitale transmissie van gegevens. Ook de verwerking dient via elektronische weg te kunnen gebeuren. Dit maakt een meer efficiënte verwerking mogelijk.

Ook de in het vroegere formulier aangewende terminologie is achterhaald en dient aangepast te worden aan de nieuwste reglementering. In vergelijking met de vroegere versie vragen de volgende belangrijke wijzigingen om de bijzondere aandacht van de bedrijfsrevisoren:

- De gegevens omtrent de interprofessionele relaties hebben veel aan belang gewonnen in het kader van de onafhankelijkheidsproblematiek en zullen afzonderlijk van de jaarlijkse mededeling behandeld worden (vroegere tabel D); deze gegevens zullen voortaan afzonderlijk verwerkt worden volgens de procedure beschreven in omzendbrief D.014/05 van 19 december 2005 (*cf. infra*, punt 9.2.).
- Het nieuwe formulier bevat een specifiek hoofdstuk betreffende de voor de rechtbanken hangende rechtsgeschillen, en de daarmee samenhangende vraag of de revisor een professionele aansprakelijkheidsverzekering heeft onderschreven.

De Commissie stelt voorop om het nieuwe formulier begin 2006 aan de Raad ter goedkeuring voor te leggen met het oog op de toepassing ervan voor de activiteiten over 2007 (jaarlijkse mededelingen over 2007; aangifte in 2008).

7.4.13. Individuele mandaatmeldingen

Overeenkomstig artikel 33 van het huishoudelijk reglement, moet de bedrijfsrevisor het Instituut op de hoogte brengen van elke commissarisopdracht door middel van een standaard-INVULFORMULIER.

De verplichting om zogenaamde permanente controleopdrachten aan het Instituut te melden werd de laatste jaren minder sterk opgevolgd door de bedrijfsrevisoren. De informatie waarover het IBR aldus beschikte vertoonde belangrijke hiaten en was aanzienlijk minder representatief voor de revisorale activiteiten in België.

De Raad heeft, derhalve, beslist om de te volgen procedure te veranderen. Het is de bedoeling dat deze individuele mandaatmeldingen weldra vereenvoudigd worden en dat de bedrijfsrevisor gebruik kan maken van de moderne communicatiemogelijkheden. Een efficiënte gegevensuitwisseling tussen de bedrijfsrevisor en het Instituut is momenteel ter studie. In afwachting van de invoering van een nieuw informaticasysteem worden de bestaande formulieren binnen het Instituut voorlopig niet meer verwerkt.

Uiteraard behoudt het IBR zich het recht voor om te kunnen beschikken over de informatie die vroeger werd aangereikt via de individuele mandaatmeldingen.

De informatie inzake de permanente controleopdrachten is eveneens vervat in de jaarlijkse mededelingen. Het is duidelijk dat elke bedrijfsrevisor ertoe gehouden blijft om zijn jaarlijkse mededeling, overeenkomstig artikel 32 van voormeld huishoudelijk reglement, tijdig in te dienen.

VII

7.4.14. Injuncties ingevolge beslissing van de Raad

In het jaar 2005 werden door de Raad, op voorstel van de Commissie van Toezicht, 5 injuncties verstuurd naar bedrijfsrevisoren met het verzoek onmiddellijk een einde te stellen aan een als manifest onwettig te beschouwen toestand waarin zij zich bevonden (*cf. supra*, punt 7.4.7. (4 gevallen) en 7.4.2 (1 geval)).

De betrokken bedrijfsrevisor heeft onverwijld de mandaten neergelegd die onder het wettelijk verbod vielen en aldus aan de injunctie passend gevolg gegeven. Daarenboven heeft de Raad van het IBR beslist hem, voor de vroeger reeds begane inbreuken, door te verwijzen naar de Tuchtcommissie.

In de 4 andere gevallen ging het telkens om ongeoorloofde bestuursmandaten in vennootschappen die de vorm van een handelsvennootschap hadden aangenomen (*cf. supra*, punt 7.4.7.) en waaraan binnen de maand een einde diende te worden gesteld.

7.4.15. De strafvordering of de burgerlijke rechtsvordering belet het instellen van een tuchtvordering niet

De Raad heeft beslist dat het mogelijk moet zijn om tuchtvolgeningen af te scheiden van de strafvordering of de burgerlijke rechtsvordering en bij-

gevolg een bedrijfsrevisor naar de tuchtinstanties door te verwijzen voor overtredingen die reeds kunnen beschouwd worden als zijnde *in staat van wijzen*, d.w.z. zonder dat dient afgewacht of het onderzoek naar het lot dat moet worden voorbehouden aan andere inbreuken volledig is afgerond, bijvoorbeeld in het kader van een gerechtelijk strafonderzoek of het onderzoek van de Commissie van Toezicht.

Overeenkomstig het beginsel van de autonomie van de tuchtrechtelijke procedure t.o.v. de publieke- en burgerrechtelijke vordering wordt deze beslissing van de Raad gemotiveerd door de zorg om overeenkomstig artikel 6 van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens eenieder binnen een redelijke termijn te zien berecht worden aangaande de ten laste gelegde inbreuk.

Deze beslissing wordt bevestigd door het onderzoek uitgevoerd door Professor Bernard TILLEMAN inzake tuchtrechtelijke uitspraken ⁽¹⁾.

7.4.16. Tuchtverwijzing

De Commissie van Toezicht kan aan de Raad voorstellen een beslissing van verwijzing naar de Tuchtcommissie te nemen indien een bedrijfsrevisor tekort is gekomen aan zijn beroepsverplichtingen, of aan de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid.

In 2 gevallen werd een bedrijfsrevisor naar de Tuchtcommissie verwezen omdat hij niet had meegewerkt aan de onderzoeksverrichtingen.

Dit is een logisch gevolg van het feit dat op tuchtrechterlijk vlak, de medewerking van de beroepsbeoefenaar noodzakelijk is. Derhalve primeren de verplichtingen van rechtschapenheid en oprechtheid op het zwijgrecht ⁽²⁾. Dit is verschillend van het strafrecht waar de procureur over uitgebreide bevoegdheden beschikt in het kader van de ontdekking van de waarheid, zodat de verdachte geen verplichting tot medewerking heeft.

In 12 dossiers heeft de Commissie aan de Raad voorgesteld om de bedrijfsrevisor naar de tuchtinstanties door te verwijzen omwille van deontologische en/of technische inbreuken.

(1) IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 319-320.

(2) J. DU JARDIN, "Le contrôle de la légalité exercé par la Cour de cassation sur la justice disciplinaire au sein des ordres professionnels", *J.T.*, 2000, p. 636-637.

7.4.17. **Gerechtelijke en administratieve procedures** (art. 18^{quinquies} van de wet)

De Commissie van Toezicht houdt een permanente lijst bij van de gerechtelijke procedures en van de vorderingen tegen bedrijfsrevisoren, medege-deeld door deze laatsten in toepassing van artikel 18^{quinquies} van de wet van 22 juli 1953 en van artikel 34 van het koninklijk besluit van 20 april 1989.

Artikel 18^{quinquies} stelt: *“Elke bedrijfsrevisor tegen wie een gerechtelijke tucht- of administratieve procedure werd ingeleid die betrekking heeft op zijn taak als bedrijfsrevisor, moet de Raad van het Instituut hierover inlichten.*

De Raad van het Instituut kan worden geraadpleegd door de betrokken gerechtelijke, tucht- of administratieve overheid.”.

Artikel 34 van het koninklijk besluit van 20 april 1989 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut der Bedrijfsrevisoren stelt dat de nodige informatie *“(…) binnen de maand na de inleiding (…)*” moet worden verstrekt door de betrokken bedrijfsrevisor.

8 bedrijfsrevisoren hebben in de loop van 2005 aan het Instituut gemeld dat zij werden betrokken in een gerechtelijke procedure. De Commissie vraagt de betrokken bedrijfsrevisoren om haar op de hoogte te houden van de evolutie die deze procedures kennen, zonder dat daarbij afstand wordt gedaan van de mogelijkheid om de bedrijfsrevisoren door te verwijzen naar de tuchtinstanties.

De betrokken bedrijfsrevisoren worden geacht jaarlijks de evolutie van de procedure mede te delen aan de Commissie van Toezicht in de loop van de maand juni, bij het einde van het gerechtelijk jaar (*cf. supra*, punt 1.15.4.).

7.4.18. **Wettelijke verplichte formaliteiten inzake de benoeming van de commissaris in een Belgische vennootschap**

Niettegenstaande een bedrijfsrevisor niet rechtstreeks kan, noch mag tussenbeide komen in het benoemingsproces van een commissaris, kan hij niet geacht worden deze aangelegenheid niet van nabij op te volgen van zodra de beslissing werd genomen.

De Raad heeft de wijze waarop de toepasselijke wettelijke bepalingen dienen te worden toegepast in herinnering gebracht door middel van de omzendbrief D.013/05 van 14 december 2005 (*cf. supra*, punt 2.12.).

Deze omzendbrief is geïnspireerd op een in de praktijk duidelijk vastgesteld gebrek aan aandacht voor de wettelijke formaliteiten inzake de benoeming van de bedrijfsrevisor tot commissaris (wijze waarop de honoraria worden vastgesteld, looptijd van het mandaat, enz.). De onregelmatigheid moet op korte termijn worden geregulariseerd en daarbij kan de bedrijfsrevisor een positieve rol vervullen.

De Raad houdt eraan te onderstrepen dat ze in de toekomst strenger zal toezien op de naleving van de wettelijke voorschriften en de correcte toepassing van het Wetboek van vennootschappen, met name de artikelen 134 en 135 met betrekking tot de benoeming en het ontslag.

7.4.19. Samenwerking met een externe gegevensleverancier

Het Instituut heeft in de loop van het jaar een samenwerkingsakkoord afgesloten met een externe gegevensleverancier met het oog op het verhogen van de efficiëntie van de werkzaamheden van de Commissie van Toezicht.

Het IBR zal over de volgende gegevens beschikken:

- A. Naleving van de verplichting een commissaris te benoemen
Vooreerst wil de Raad van het Instituut een beeld krijgen van de ondernemingen die in overtreding zijn met de wetgeving en de uitvoeringsbesluiten met betrekking tot de benoeming van een commissaris. Daartoe zal de externe gegevensleverancier aan het Instituut een lijst overmaken met de ondernemingen die wettelijk gehouden zijn een commissaris te benoemen maar dit niet gedaan hebben.
- B. Naleving van de verplichting het commissarisverslag neer te leggen
De externe gegevensleverancier zal daarenboven een lijst overmaken met de ondernemingen die een commissarisverslag dienen neer te leggen maar nalieten dit te doen
- C. Opvolging van de commissarismandaten in nieuw opgerichte ondernemingen
Daarnaast zal de externe gegevensleverancier het Instituut informeren over alle nieuw opgerichte ondernemingen waarin een commissaris

werd benoemd en zal eens per jaar deze lijst bezorgd worden met de identiteit van de commissaris.

D. Opvolging van de failliete ondernemingen

De externe gegevensleverancier zal ook een lijst bezorgen van vennootschappen die in falingsgingen en waarin een commissaris benoemd was. Deze gegevens zullen maandelijks worden bezorgd.

E. Opvolging van de bestuursmandaten uitgeoefend door revisoren

Ten slotte zal aan het Instituut een lijst bezorgd worden met alle bedrijfsrevisoren die deel uitmaken van enig bestuursorgaan in andere ondernemingen dan professionele revisorenvennootschappen of interprofessionele middenvennootschappen.

7.4.20. Samenwerking met de Commissie Kwaliteitscontrole

Het overlegcomité ⁽¹⁾ tussen de Commissie Kwaliteitscontrole en de Commissie van Toezicht is in de loop van 2005 regelmatig samengekomen teneinde de activiteiten van de beide Commissies op elkaar af te stemmen en teneinde een praktische oplossing voor gemeenschappelijke dossiers te bieden.

In dit comité zetelen de Voorzitters en Ondervoorzitters van beide Commissies. De betrokken personeelsleden van het Instituut wonen de vergaderingen bij.

7.4.21. Mededeling fraude in de publieke sector

Op voorstel van de Commissie van Toezicht werd er door de Raad van het Instituut op 20 december 2005 een mededeling verstuurd aan de leden met betrekking tot de fraude in de publieke sector.

De Commissie van Toezicht werd tijdens haar werkzaamheden geconfronteerd met verschillende fraudegevallen in de vennootschappen van publiek recht en wenste derhalve de leden te wijzen op de door het maatschappelijk verkeer geuite bezorgdheden voor wat betreft fraude bij instellingen die werken met overheidsmiddelen (*cf. supra*, punt 4.2.1.).

(1) Bevoegdheidsdelegatie van de Raad aan de Commissie van Toezicht d.d. 8 november 2002, IBR, *Jaarverslag*, 2002, Bijlage 6, p. 324, en *Vademecum*, I, 2005, p. 213-214.

VIII

Hoofdstuk VIII
CONTROLENORMEN

8.1. De ISAs

8.1.1. De ISAs: Achtste Europese Richtlijn

Na het advies *d.d.* 20 juni 2005 (publicatiedatum 1 juli 2005) van het *Legal Affairs Committee* van het Europees Parlement, met de heer B. DOORN als rapporteur ⁽¹⁾, werd de Achtste Europese Richtlijn goedgekeurd door het Europees Parlement in plenaire zitting op 28 september 2005 en door de Raad van Europese Ministers van Economie en Financiën (ECOFIN) op 11 oktober 2005. Een officiële gecoördineerde tekst is op heden niet verkrijgbaar en wordt verwacht tegen *medio* 2006 (vertaling in de 20 talen van de Europese Unie).

8.1.2. ISQC-1

In het amendement voorgesteld door het *Legal Affairs Committee* van het Europees Parlement op 20 juni 2005, wordt voorgesteld om naast de internationale controlestandaarden (*International Standards on Auditing* (ISAs)) op expliciete wijze ook te refereren naar andere internationale standaarden die met de ISAs worden geassocieerd. In het bijzonder wordt in de commentaar van het *Legal Affairs Committee* (*cf. supra*, punt 8.1.1.) verwezen naar de internationale standaarden inzake kwaliteitsbeheersing (*International Standards on Quality Control* (ISQCs)), waarvan momenteel op internationaal vlak slechts één standaard bestaat, nl. ISQC-1. Deze standaard is internationaal in werking getreden op 15 juni 2005.

Conform ISQC-1 dient elk auditkantoor, onafhankelijk van de grootte daarvan, te voorzien in een systeem van kwaliteitsbeheersing. Een dergelijk systeem dient zodanig te zijn opgezet dat de verslagen die uit de toepassing van de opdrachtenstandaarden (ISAs, ISREs, ISRSs en ISAEs) ⁽²⁾ voortvloeien, gestoeld zijn op voldoende kwaliteit. Deze vereisten inzake kwaliteitsbeheersing hebben betrekking op het voorzien van schriftelijke *policies* en *procedures* binnen het auditkantoor inzake bijvoorbeeld:

(1) Verslag Juridische Commissie van het Europees Parlement (Bert DOORN) over het voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de wettelijke accountantscontrole van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen en tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad, *cf. www.europarl.eu.int/omk/sipade3?PROG=REPORT&SORT_ORDER=D&REF_A=A6-2005-0224&NAV=X&L=NL&LEVEL=0&SAME_LEVEL=1*

(2) *Cf. IBR, Jaarverslag*, 2004, p. 212.

- de behandeling van problemen bij de opdrachtaanvaarding (en het verloop van een opdracht) met betrekking tot onafhankelijkheid;
- de behandeling van meningsverschillen binnen het opdrachtteam;
- de schikking van de verantwoordelijkheden binnen het auditkantoor;
- het voldoen aan de ethische vereisten;
- een interne evaluatie van het kwaliteitsbeheersingssysteem, inclusief een periodieke interne evaluatie van een aantal opdrachten.

8.1.3. Verschillen tussen de ISAs (en ISQC-1) en de controle-normen en -aanbevelingen van het IBR

Hoewel de controlenormen en -aanbevelingen van het IBR gebaseerd zijn op de internationale standaarden uit het verleden, en derhalve vele elementen uit de ISAs niet vernieuwend zijn, dient toch te worden gewezen op een aantal belangrijke elementen die het gevolg zijn van de meest recente evolutie van de hierboven genoemde professionele standaarden.

Op vandaag kunnen vier voorbeelden van verschillen worden geciteerd tussen de ISAs en het huidige pakket van Belgische controlenormen en -aanbevelingen:

1. Vanaf 15 juni 2005 is ISQC-1 in werking getreden, een standaard die samen met de ISAs dient in overweging te worden genomen.

Conform ISQC-1 dienen de Belgische auditkantoren expliciet te voorzien in een systeem van kwaliteitsbeheersing (*quality control*, met inbegrip van schriftelijke *policies* en *procedures* voor tal van situaties en probleemgevallen) waardoor een redelijke mate van zekerheid bestaat dat de betrokken kantoren (en hun personeel) voldoen aan de vaktechnische standaarden en de door de wet- en regelgeving gestelde eisen en dat de door de voor de betrokken opdracht verantwoordelijke vennoten afgegeven rapporten onder de gegeven omstandigheden juist zijn.

Zo bijvoorbeeld vereisen paragrafen 51-56 van ISQC-1 dat bij complexe controlevraagstukken telkens vaktechnische deskundigen worden geconsulteerd.

Bovendien dienen de auditkantoren volgens paragrafen 60-73 van ISQC-1 een zgn. *Engagement Quality Control Partner* aan te stellen.

2. Voor de verslagperioden die van start zijn gegaan na 15 december 2004, is het nieuwe *Audit Risk Model* internationaal in werking getreden, meer bepaald de nieuwe standaarden ISA-315 inzake de risico-inschatting door de auditor en ISA-330 inzake de controlewerkzaamheden in functie van voormelde risico-inschatting, alsook de herziene standaarden ISA-200 inzake de doelstelling van een controle en ISA-500 inzake controle-informatie. Zo bijvoorbeeld dient, conform deze nieuwe standaarden:
 - De voor de controleopdracht verantwoordelijke vennoot per opdracht overleg te plegen met het controleteam over de vatbaarheid van de jaarrekening voor afwijkingen (*misstatements*) van materieel belang (in het bijzonder die afwijkingen die gelinkt zijn aan een vermoeden van fraude). Bovendien dient hij hierover met het controleteam overleg te plegen, en dienen de belangrijkste (verschillen in) inzichten te worden opgenomen in het controledossier (cf. ISA-315 (par. 14 en 122) en ISA-240 (par. 27, 29 en 107)). De nodige instructies dienen te worden gecommuniceerd aan het controleteam doorheen de opdracht.
 - Bij elke controleopdracht te worden ingeschat of een risico kan worden beschouwd als een “*significant risk*”, zijnde een risico dat een bijzondere aandacht van de auditor vereist. Een voorbeeld hiervan is het risico van fraude. Indien een risico als een “*significant risk*” wordt beschouwd, dient de auditor conform paragraaf 113 van ISA-315 over te gaan tot de evaluatie van de interne beheersing (*internal control*) van de entiteit (voorzover dit nog niet is gebeurd tijdens de controle) inzake de relevante interne-beheersingsactiviteiten, en dient hij te bepalen of deze zijn geïmplementeerd.
3. De ondertekening van een *representation letter* (bevestigingsbrief, *lettre d'affirmation*) door de leiding van de gecontroleerde entiteit wordt als een *conditio sine qua non* gesteld, op straffe van het geven van een voorbehoud in de auditorsverklaring dan wel een onthoudende verklaring. Op vandaag is deze vereiste in de Belgische controleaanbevelingen niet zo streng en laat het een zekere discretionaire beslissingsruimte aan de bedrijfsrevisor in zijn functie van commissaris.
4. De ISAs maken een onderscheid tussen de controle van financiële overzichten voor algemeen gebruik (*general purpose financial statements* die

gericht zijn op het geven van een getrouw beeld, *cf.* huidige ISA-700) en de controle van overige historische financiële informatie (*cf.* huidige ISA-800 en *exposure draft* van ISA-701).

Dit onderscheid wordt in de huidige Algemene controlenormen van het IBR niet gemaakt, zodat de beide soorten van controles volgens dezelfde IBR-normen worden uitgevoerd. De Commissie Controlenormen voert momenteel een onderzoek naar de mogelijke wetgevingen die de toepassing van de huidige ISA-800 zouden vereisen.

Bovendien dient te worden benadrukt dat de nieuwe standaarden inzake de auditorsverklaring (de door de IAASB in december 2004 goedgekeurde ISAs-700, 701 en 800) in werking treden voor auditorsverklaringen ondertekend vanaf 31 december 2006.

8.1.4. Toepassing op vandaag van de ISAs

Gegeven het huidige normatieve kader van het IBR, mogen de ISAs, conform paragraaf 1.1.2. c) van de Algemene controlenormen, enkel worden toegepast “(...) *wanneer de Raad van het Instituut deze bij wijze van aanbeveling op nationaal niveau heeft gepubliceerd*”.

In uitzonderlijke gevallen, conform paragraaf 3.3.1. van de Algemene controlenormen, “*die verantwoord zijn door de context waarin zijn verslag hoofdzakelijk zal gebruikt worden, kan bij eveneens verwijzen naar andere controlenormen, voorzover deze niet strijdig zijn met onderhavige normen. Zo zal de revisor enkel kunnen verwijzen naar de normen van de International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB) van de IFAC, wanneer de financiële staten zijn opgesteld overeenkomstig de normen van de International Accountancy Standards Board (IASB). Deze uitzondering is niet van toepassing op het verslag van de commissaris over de jaarrekening.*”.

8.1.5. Omzetting van de Achtste Europese Richtlijn in het Belgisch recht

De Achtste Richtlijn zal door de Belgische wetgever in het Belgisch recht dienen te worden omgezet.

De klemtoon moet erop worden gelegd dat de Achtste Europese Richtlijn aan de Europese Commissie (EC) de bevoegdheid verleent om via de toepassing van de *comitology*-procedure de internationale standaarden goed

te keuren. Concreet betekent dit dat de EC een Europese Verordening zal uitschrijven die zorgt voor een *endorsement* (goedkeuring) van de betrokken ISAs en ISQC-1 voor zover zij voldoen aan de vereisten van artikel 26 (2) van voornoemde Richtlijn (*cf.* analoge toepassing van IAS en IFRS in de EU).

De inwerkingtreding van een dergelijke *endorsement* door de EC wordt echter niet verwacht vóór de datum van inwerkingtreding van de Achtste Europese Richtlijn (d.i. *medio* 2008).

8.1.6. Verwachte evolutie

De Raad van het IBR overweegt om aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB) de volgende punten voor te stellen:

1. De invoering in het normatieve kader van het IBR van de internationale controlestandaarden (ISAs), zoals goedgekeurd (*endorsement*) door de EC, en van de internationale standaard inzake kwaliteitsbeheersing (ISQC-1), zoals goedgekeurd (*endorsement*) door de EC, meer bepaald in de controlenormen van het IBR conform artikel 26 van de Achtste Europese Richtlijn. De inwerkingtredingsdatum zal dienen te worden bepaald door de Belgische wetgever rekening houdend met de door de Europese Richtlijn bepaalde termijnen (24 maanden).
2. Bevestiging van de in de Achtste Europese Richtlijn bepaalde onmogelijkheid om inzake de controlestandaarden een onderscheid te maken tussen de *Public Interest Enterprises* (PIE's) en de *Small and Medium Enterprises* (SME's) (het gaat om het standpunt van de IAASB en de FEE).

De Raad is van mening dat de internationale controlestandaarden (ISAs) en de internationale standaard inzake kwaliteitsbeheersing (ISQC-1), voor zover ingevoerd conform voornoemd punt 1., van toepassing zullen moeten zijn op elk niveau van wettelijke controle zoals voorzien door het Belgisch recht.

3. Het behoud van de categorie “controle-aanbevelingen”.
4. Het behoud van de controlenormen inzake de certificering van financiële informatie t.a.v. de ondernemingsraad.

5. Het behoud van de normen inzake de bijzondere opdrachten (inbreng in natura en quasi-inbreng, fusie en splitsing, omzetting en ontbinding).

8.2. Commissie Controlenormen

Voorzitter: de heer H. VAN PASSEL

Leden: de dames L. HAUSERMANS en P. LELEU (vanaf mei 2005), de heren J. BRANSON, F. CALUWAERTS, G. DOCHEN, H. EVERAERTS (vanaf mei 2005), F. FANK, P. FIVEZ (tot mei 2005), V. KOOPMAN, P. PAUWELS, Ph. PIRE (tot mei 2005), J. VANDERNOOT, W. VAN DE WALLE, M. VAN DOREN, D. KROES (vanaf mei 2005) en L. VLECK

Extern lid: de heer H. OLIVIER

Secretariaat: de heer D. SCHOCKAERT

8.2.1. Reacties op de *exposure drafts* van de IAASB

In 2005 heeft de Raad besloten om de bemerkingen van het IBR op de *exposure drafts* (ED) van de IAASB zowel op de website van het IBR te publiceren als te communiceren aan de bedrijfsrevisoren die als lesgever deelnemen aan de vormingsactiviteiten van het IBR.

In 2005 heeft de Raad, op voorstel van de Commissie Controlenormen, voor de *exposure drafts* van de IAASB zowel aan de IAASB als aan de FEE haar commentaar bezorgd.

De commentaren op de *exposure drafts* kunnen worden geraadpleegd op de website van de IFAC ⁽¹⁾:

A. Herwerking van ISA-600 “*Audit of Group Financial Statements*”

Deze *exposure draft* volgt op een *exposure draft* ISA-600 en een aparte IAPS die reeds als *exposure drafts* in 2004 werden voorgesteld door de IAASB ⁽²⁾.

De Raad merkt op dat het ontdekkingsrisico bij een controle van een groep mede afhankelijk is van de mate waarin de groepsauditor zich steunt

(1) Cf. www.ifac.org.

(2) IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 217.

op werkzaamheden van andere auditors, en dat nader dient te worden bestudeerd welke factoren hierbij een rol dienen te spelen (auditor van eenzelfde kantoor, auditor van een kantoor met gelijkaardige kwaliteitsbeheersingsregels, enz.). Verder vraagt de Raad aan de IAASB om te onderzoeken in welke mate de vereisten in ISA-240 en ISA-315 inzake het onderhoud met het controleteam inzake de vatbaarheid van de financiële overzichten voor afwijkingen van materieel belang, redelijkerwijze kunnen worden nageleefd in een controle van een groep.

B. *Exposure draft* ISA-705 inzake de aanpassingen in de auditorsverklaring en ISA-706 inzake het gebruik van de toelichtende paragraaf en de *other matters paragraph*

Zoals vermeld in het *Jaarverslag*, 2004 (p. 217) heeft de IAASB reeds in 2004 de bestaande ISA-700 opgesplitst in twee aparte standaarden, te weten de nieuwe ISA-700 inzake de auditorsverklaring zonder voorbehoud, en de nieuwe ISA-701 inzake de aanpassingen in de auditorsverklaring (toelichtende paragraaf, verklaring met voorbehoud, onthoudende verklaring, afkeurende verklaring).

Deze *exposure draft* stelt voor om de nieuwe ISA-701 nogmaals op te splitsen in twee aparte standaarden, te weten ISA-705 inzake de aanpassingen in de auditorsverklaring (ditmaal enkel de verklaring met voorbehoud, de onthoudende verklaring en de afkeurende verklaring) en ISA-706 inzake het gebruik van de toelichtende paragraaf en de *other matters paragraph*. Derhalve wordt het gebruik van een toelichtende paragraaf niet meer aanzien als een “*modification*” (aanpassing).

C. *Exposure draft* ISA-701 inzake auditorsverklaringen over financiële overzichten met een bijzondere doelstelling en ISA-800 inzake de controle van *summarized financial statements*

Ingevolge de beslissing om de nieuwe ISA-701 in twee nieuwe standaarden op te splitsen, stelt de IAASB voor om het nummer “701” voortaan toe te wijzen aan een nieuwe standaard inzake de auditorsverklaringen over financiële overzichten met een bijzondere doelstelling (*special purpose financial statements*). Deze standaard volgt dan qua nummering op ISA-700 inzake de auditorsverklaring over financiële overzichten voor algemeen gebruik (*general purpose financial statements*).

Deze nieuw voorgestelde ISA-701 zal een deel omvatten van de huidige inhoud van ISA-800, zodat de nieuw voorgestelde ISA-800 voortaan enkel nog zou verwijzen naar de controle van *summarized financial statements*.

De Raad is de mening toegedaan dat de nieuw voorgestelde ISA-800 niet dient te kaderen binnen de ISAs omdat deze standaard niet handelt over de controle op zich van *summarized financial statements*, doch wel over de vraag of de *summarized financial statements* een goede *summary* zijn van de gecontroleerde financiële overzichten. Derhalve kadert de opdracht eerder binnen de *assurance*-opdrachten (onderzoek van het proces van *summarization*) dan binnen de controle van financiële overzichten op zich.

D. ISA-230 inzake “*Audit Documentation*”

De IAASB heeft in september 2005 een nieuwe versie van ISA-230 inzake *audit documentation* goedgekeurd, op basis van de verkregen commentaren op de bijhorende *exposure draft*, waaronder de commentaren van het IBR.

Conform deze nieuw goedgekeurde standaard dient de *final audit file* te worden afgewerkt binnen de 30 dagen na de ondertekening van de auditorsverklaring.

De documentatie dient mede een vastlegging te omvatten van de discussies enerzijds met de leiding van de entiteit en anderzijds met anderen inzake significante punten. Indien de auditor informatie heeft onderkend die tegenstrijdig of inconsistent is met zijn eindconclusie met betrekking tot een significant punt, dient hij te documenteren hoe hij heeft ingespeeld op de tegenstrijdigheid of de inconsistentie bij het komen tot de eindconclusie. In het geval dat, in uitzonderlijke omstandigheden, de auditor het noodzakelijk acht om af te wijken van grondbeginselen of essentiële werkzaamheden die relevant zijn in de gegeven omstandigheden, dient hij te documenteren op welke wijze de alternatief uitgevoerde controlewerkzaamheden de doelstelling van de controle bereiken, en, tenzij dit op een andere wijze duidelijk is, de redenen voor het afwijken daarvan.

E. ISA-260 inzake “*The Auditor’s Communication with Those Charged with Governance*”

Het IBR is voorstander van de creatie van een allesomvattende ISA inzake de communicatie van de auditor aan de organen belast met *governance*.

Het IBR is van mening dat tevens de nodige aandacht dient te gaan naar de voorafgaandelijke communicatie met de leiding van de entiteit, alvorens in de *exposure draft* de communicatie aan de organen belast met *governance* te bespreken. In het geval hetzelfde orgaan binnen de entiteit zowel voor de leiding als voor *governance* instaat, volstaat het dat de auditor met dit orgaan communiceert.

8.2.2. Formeel vertaalproces van de ISAs

In het *Jaarverslag*, 2004 (p. 219-220) wordt verwezen naar de *Policy Statement* van de IFAC inzake “*Translation of Standards and Guidance Issued by the International Federation of Accountants*”.

Opdat vertalingen zouden worden gerealiseerd in overeenstemming met deze *Policy Statement* hebben het IBR en de *Compagnie Nationale des Commissaires aux Comptes* (CNCC, Frankrijk) een formeel akkoord ondertekend in 2005, gericht op het bekomen van een getrouwe vertaling van de ISAs naar het Frans.

Bovendien werd ook contact opgenomen met het *Canadian Institute of Chartered Accountants* (CICA), het Luxemburgse *Institut des Réviseurs d’Entreprises*, en de Zwitserse *Chambre fiduciaire*, gericht op het bekomen van een overeenstemming omtrent een referentiewoordenlijst (*key terms list*).

Tevens heeft het IBR het initiatief genomen om in 2005 een gelijkaardig formeel akkoord af te sluiten met het Koninklijk NIVRA in Nederland, gericht op het bekomen van een getrouwe vertaling van de ISAs naar het Nederlands.

Dergelijke samenwerkingsakkoorden zijn baanbrekend, en worden door de IFAC als voorbeeld-vertaalprojecten beschouwd ⁽¹⁾.

(1) Cf. Persbericht “*IFAC Signs Agreement to Translate International Standards on Auditing into French*”, 21 april 2005, beschikbaar op de website www.ifac.org/MediaCenter/?q=node/view/96. Ook de internationale pers maakt melding van het IBR, bv. het persbericht van *Juristes Associés* d.d. 21 april 2005 (www.juristesassocies.biz/print.php?sid=449).

Een belangrijke vergadering ter voorbereiding van de vertaling van de ISAs heeft op 11 april 2005 plaatsgevonden op het IBR, onder het voorzitterschap van de heer James SYLPH, *Technical Director* van de IAASB. Naast het voormelde Franse, Canadese, Luxemburgse en Zwitserse Instituut waren tevens vertegenwoordigers van de Europese Commissie aanwezig. Op deze vergadering heeft de IFAC de officiële internationale erkenning bekendgemaakt van beide voornoemde akkoorden van het IBR met de CNCC en het Koninklijk NIVRA, via de ondertekening van twee *Memoranda of Understanding* tussen de CNCC, het Koninklijk NIVRA, het IBR en de IFAC. Voor voormelde Instituten handelen respectievelijk als *principal translator* de heren Claude CHARRON, Hans VERKRUYSSSE en Dries SCHOCKAERT.

De vertaalinspanningen zijn in eerste instantie gericht op de internationale controlestandaarden die per 31 december 2004 door de IAASB zijn goedgekeurd.

Doorheen het jaar 2005 zijn afspraken gemaakt met de CNCC en met het Koninklijk NIVRA inzake het gebruik van een referentiewoordenlijst (*key terms list*), zodat eenzelfde terminologie in het Frans en het Nederlands wordt bereikt op wereldvlak.

VIII

8.2.3. Externe bevestigingen (banken, advocaten)

De Commissie Controlenormen heeft de technische werkzaamheden voortgezet inzake de nieuwe modellen van bevestigingen (banken, advocaten) die bij de controle van de jaarrekening in de toekomst zouden kunnen worden gebruikt.

Een werkgroep onder het voorzitterschap van confrater Pierre P. BERGER, Ondervoorzitter van het Instituut, samengesteld uit de confraters Hugo VAN PASSEL en Pierre ANCIAUX, bestudeert in het bijzonder het aspect van de nieuwe modellen inzake bankbevestigingen die, via een mededeling van de Voorzitter aan de leden zullen worden gericht na bekrachtiging in 2006 door de Raad. Met de Belgische Vereniging van Banken en Beursvennootschappen (BVB) zal een akkoord worden afgesloten inzake een standaardprocedure en inzake bankbevestigingen. Naast deze standaardprocedure staat het de bedrijfsrevisor vrij om bijkomende (= niet-gestandaardiseerde) informatie te laten bevestigen door de banken via een bijzondere (= niet-gestandaardiseerde) bevestigingsprocedure. Het toekomstig

akkoord met de banken zal ten vroegste vanaf 1 januari 2007 kunnen in werking treden.

Met betrekking tot de aanvragen tot bevestiging die aan de advocaten worden toegezonden, dient te worden vastgesteld dat sommige onder hen, door het inroepen van hun deontologische verplichtingen (beroepsgeheim), niet antwoorden aan de commissaris. Deze houding lijkt weinig verantwoord aangezien de commissaris over de wettelijke bevoegdheid beschikt om voorlegging te vragen van alle juridische dossiers, briefwisseling met en adviezen gegeven door de advocaten.

In het kader van verzoeken tot bevestiging gericht aan advocaten, heeft de werkgroep onder het voorzitterschap van confrater Pierre P. BERGER, Ondervoorzitter van het Instituut, en samengesteld uit de confraters Jean-François CATS en Hugo VAN PASSEL, haar werkzaamheden voortgezet.

8.2.4. Bevestigingsbrief (*representation letter*)

In 2005 heeft de werkgroep "*Representation letter*" haar werkzaamheden voortgezet.

Er dient te worden herinnerd aan het feit dat ISA-580 "*Management representations*" aan de auditor de verplichting oplegt om in zijn dossier te beschikken over een bevestigingsbrief die getekend is door de leiding van de gecontroleerde entiteit. Bij afwezigheid daarvan ontstaat een beperking in de uitvoering van de controlewerkzaamheden (*scope limitation*) en kan de auditor geen verklaring zonder voorbehoud uitbrengen (par. 15 van ISA-580).

De werkgroep staat onder het voorzitterschap van confrater Pierre P. BERGER, Ondervoorzitter van het Instituut.

8.2.5. Coördinatiecel verzekeringsondernemingen

Voorzitter: de heer R. VANDER STICHELE

Leden: mevrouw I. BOETS, de heren P.P. BERGER, F. FANK, L. CARIS,
R. NECKEBROECK, M. LANGE en J. TISON

Secretariaat: de heer D. SZAFRAN

De activiteiten van het IBR betreffende verzekeringsondernemingen in 2005 worden beschreven *supra*, punt 4.1.2. van het huidige jaarverslag, naar hetwelk wordt verwezen.

8.2.6. Coördinatieceel politieke partijen

De activiteiten van het IBR betreffende politieke partijen worden beschreven *supra*, punt 4.2.3. van het huidige jaarverslag, naar hetwelk wordt verwezen.

8.2.7. Coördinatieceel NGO's

De activiteiten van het IBR betreffende NGO's worden beschreven *supra*, punt 4.2.4. van het huidige jaarverslag, naar hetwelk wordt verwezen.

8.2.8. Coördinatieceel hogescholen van de Vlaamse Gemeenschap

De activiteiten van het IBR betreffende hogescholen van de Vlaamse Gemeenschap worden beschreven *supra*, punt 4.2.5. van het huidige jaarverslag, naar hetwelk wordt verwezen.

8.2.9. Coördinatieceel gesubsidieerde Franstalige scholen

De activiteiten van het IBR betreffende gesubsidieerde Franstalige scholen worden beschreven *supra*, punt 4.2.6. van het huidige jaarverslag, naar hetwelk wordt verwezen.

8.2.10. Coördinatieceel Waalse lokale besturen

De activiteiten van het IBR betreffende Waalse lokale besturen worden beschreven *supra*, punt 4.2.7. van het huidige jaarverslag, naar hetwelk wordt verwezen.

8.3. Commissie Bijzondere Opdrachten

Voorzitters: de heren L. DE PUYSELEYR (IBR) en J. VAN WEMMEL (IAB)

Leden IBR: mevrouw I. SAEYS, de heren Ph. BARTHELEMY, R. JOOS, J.-L. LIENART, B. POUSEELE en P. WEYERS

Leden IAB: de heren J. COLSON, J.-G. DIDIER, J. DE BLAY (waarnemer), C. JANSSENS, J. MARKO en J. VERHOEYE

Secretariaat:

Voor het IBR: de heer E. VANDERSTAPPEN en mevrouw V. VAN DE WALLE

Voor het IAB: de heren E. STEGHERS en R. VAN BOVEN

8.3.1. Algemeenheden

Deze gemengde Commissie van het Instituut der Bedrijfsrevisoren en het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten heeft als doelstelling na te denken over de noodzaak om al dan niet normen te publiceren inzake opdrachten die aan de leden van beide Instituten terzelfder tijd worden toevertrouwd in het Wetboek van vennootschappen of in andere wetgevingen. In voorkomend geval worden de opdrachten in een subcommissie bestudeerd.

8.3.2. Kapitaalparticipatie- en aandelenoptieplan

Overeenkomstig de wet van 22 mei 2001 betreffende de werknemersparticipatie in het kapitaal en in de winst van de vennootschappen houdt de invoering van een kapitaalparticipatieplan in dat aan de werknemers van de vennootschap de mogelijkheid wordt geboden om te participeren in speciën in het kapitaal van een vennootschap. In het geval van een aandelenoptieplan overeenkomstig de wet van 26 maart 1999 betreffende het Belgisch actieplan voor de werkgelegenheid 1998 en houdende diverse bepalingen wordt aan de werknemers het recht verleend om gedurende een bepaalde termijn een bepaald aantal aandelen of winstbewijzen aan te kopen of bij een kapitaalverhoging in te schrijven op aandelen tegen een vastgestelde of een nog vast te stellen prijs.

De wetten van 22 mei 2001 en van 26 maart 1999 bepalen dat, wanneer de aandelen niet genoteerd of verhandeld worden op de beurs, de bedrijfsrevisor of de externe accountant (hierna de beroepsbeoefenaar) – in eerste instantie de commissaris van de vennootschap bij een aandelenoptieplan – een “gelijkluidend advies” verleent over de werkelijke waarde van het aandeel of het winstbewijs, zoals deze door het bestuursorgaan van de vennootschap werd vastgesteld.

Uit voorvermelde wetten blijkt niet duidelijk wat de aard van de opdracht van de beroepsbeoefenaar is. Het is overigens de eerste keer dat de beroepsbeoefenaar overeenkomstig een wettelijke bepaling wordt gevraagd een advies te verlenen. Vaktechnisch stelt zich derhalve de vraag of de aard van de opdracht van de beroepsbeoefenaar bestaat in een volkomen controle dan wel een beperkt nazicht (*cf.* IBR, Controleaanbeveling “Uitvoering van een beperkt nazicht door de commissaris bij een tussentijdse toestand” (5 januari 1993), *Vademecum*, 2002, p. 1119-1127).

Conform het internationaal kader kan dergelijke opdracht een *assurance engagement* uitmaken, indien bepaalde voorwaarden zijn vervuld. In de wettelijke omschrijving van de opdracht van de beroepsbeoefenaar inzake werknemersparticipatie en aandelenopties spreekt men van een gelijklopend of eensluidend advies (*avis conforme*) zonder meer. Er zijn dus geen voorwaarden of criteria door de wetgever vastgelegd. Indien het de bedoeling is enige *assurance* uit te drukken over een document dat voorafgaandelijk door de betrokken entiteit dient te worden opgesteld, dan dient, conform het *International Framework for Assurance Engagements* een vooraf bepaalde set van criteria te bestaan waaraan vernoemd document dient te worden getoetst. De enige haalbare mogelijkheid is dat de beroepsbeoefenaar een negatief geformuleerde *assurance (limited assurance)* uitdrukt, als volgt: “Er zijn geen elementen die erop wijzen dat (vernoemd document) niet voldoet aan (de set van criteria).”.

De tekst van voorvermelde wetten is derhalve niet duidelijk op het vlak van de aard van de opdracht van de beroepsbeoefenaar en is niet in overeenstemming met het internationaal kader inzake *assurance engagements*.

VIII

Vanuit praktische overwegingen – in het bijzonder de tijdsbesteding door de beroepsbeoefenaar – is het niet wenselijk dat er een volkomen controle wordt uitgevoerd. Bijgevolg wensen het IBR en het IAB aan hun leden aan te bevelen dat de aard van hun werkzaamheden bestaat in een beperkt nazicht.

Aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen werd eind april 2005 gevraagd of hij dezelfde analyse uitvoert. In zijn advies van 28 december 2005 is de Hoge Raad van oordeel dat de opdracht van de beroepsbeoefenaar niet bestaat in een volkomen controle, hierbij verwijzend naar de analogie met de opdracht inzake fusie of splitsing van vennootschappen en omzetting van de rechtsvorm van een vennootschap.

Op basis van dit advies zullen de werkzaamheden van de Commissie in 2006 worden voortgezet.

8.3.3. “Beperking en opheffing van het voorkeurrecht” en “Uitgifte van aandelen beneden fractiewaarde”

Aangezien de wettekst die de draagwijdte van de werkzaamheden van de beroepsbeoefenaar omschrijft, verschillend is in beide landstalen – de Nederlandstalige tekst bepaalt in de artikelen 582 en 596 van het Wetboek van vennootschappen “*verklaren dat de financiële en boekhoudkundige gegevens juist zijn*”, terwijl de Franstalige tekst van voorvermelde artikelen preciseert “*déclarer que les informations financières et comptables sont fidèles*” – werden de werkzaamheden van de Subcommissies “beperking en opheffing van voorkeurrecht” enerzijds en “uitgifte van aandelen beneden fractiewaarde” anderzijds opgeschort. Voorvermelde Subcommissies waren reeds in de loop van 2003 begonnen met de redactie van ontwerpnormen omtrent deze onderwerpen. Beide Instituten hebben in 2003 dan ook in hun Memorandum aan de Regering ⁽¹⁾ de aandacht gevestigd op de noodzaak om de Nederlandstalige en de Franstalige versie op mekaar af te stemmen.

Het oorspronkelijk wetsontwerp (in de beide talen) van de wet van 5 december 1984, waarbij de beperking en opheffing van het voorkeurrecht en de uitgifte van aandelen beneden fractiewaarde in het Belgisch vennootschapsrecht werd ingevoerd, voorzag reeds in de verplichting voor de beroepsbeoefenaar om na te gaan of de in het verslag van de raad van bestuur opgenomen financiële en boekhoudkundige gegevens “getrouw” waren (*étaient “fidèles”*). Het bleek evenwel dat de Nederlandstalige tekst in de Senaat zonder enige verklaring werd gewijzigd in de verplichting voor de beroepsbeoefenaar om na te gaan of de in het verslag van de raad van bestuur opgenomen financiële en boekhoudkundige gegevens “juist” zijn (in plaats van “*fidèles*”).

In concreto hebben de artikelen 5 en 6 van de wet van 23 december 2005 houdende diverse bepalingen de tekstuele anomalieën geremedieerd en voorzien ze erin om in de Nederlandse tekst van het tweede lid van de artikelen 582 en 596 van het Wetboek van vennootschappen het woord “juist” te vervangen door het woord “getrouw”, teneinde de Nederlandstalige en de Franstalige versie van voorvermelde artikelen op mekaar af te stemmen (*cf. supra*, punt 2.2.).

(1) IBR, *Jaarverslag*, 2003, p. 339.

8.3.4. “Fusies en splitsingen”

De Subcommissie “fusies en splitsingen” heeft midden 2005 haar werkzaamheden beëindigd omtrent het aanpassen van de Normen inzake de controle van fusie- en splitsingsverrichtingen van handelsvennootschappen op het vlak van de partiële splitsing.

Er werd beslist om voorvermelde normen niet aan te passen, maar in de plaats een technische nota uit te werken. Deze nota werd in april 2005 aan de Commissie Controlenormen voorgelegd. De Commissie Controlenormen oordeelde dat de inhoud van de nota veeleer juridisch dan technisch was. Bijgevolg werd de nota niet als technische nota aan de Raad voorgelegd. Ze zal in een gewijzigde vorm het voorwerp uitmaken van een publicatie in één of ander tijdschrift dat gepubliceerd wordt door onze Instituten.

8.3.5. “Bijzondere Opdrachten en ISAs”

In afwachting van een antwoord van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (*cf. supra*, punt 8.3.2.) inzake de aard van de opdracht in het kader van een kapitaalparticipatie- en aandelenoptieplan werden de werkzaamheden van deze Subcommissie in 2005 tijdelijk opgeschort. Deze Subcommissie zal in de toekomst nagaan of bestaande gemeenschappelijke normen IBR-IAB verenigbaar zijn met de ISAs.

8.3.6. Taalgebruik in de verslagen en de werkdocumenten

Zoals vermeld in het *Jaarverslag*, 2004, p. 226 was de Commissie in 2004 begonnen met het bestuderen van de problematiek inzake de toepassing van de wetgeving inzake het taalgebruik op de verslagen en de werkdocumenten van de bedrijfsrevisor of accountant. Aangezien de wetgeving inzake het taalgebruik in sancties voorziet bij niet-naleving van haar bepalingen, is het van belang te weten in hoeverre de wetgeving inzake het taalgebruik van toepassing is op de werkzaamheden van de bedrijfsrevisor of de accountant en, in voorkomend geval, welke *in concreto* de gevolgen kunnen zijn voor de beroepsbeoefenaar indien hij de wetgeving inzake het taalgebruik overtreedt.

De Commissie heeft in augustus 2005 een technische nota over deze problematiek goedgekeurd. Alvorens deze nota aan de Commissie

Controlenormen en de Raad over te maken, werd de nota voor advies voorgelegd aan de Vaste Commissie voor Taaltoezicht en aan de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat.

VIII

Hoofdstuk IX

ORGANISATIE VAN
HET BEROEP

9.1. Revisorenvennootschappen

9.1.1. Laattijdige inschrijving van revisorenvennootschappen

De Raad eist dat het verzoek tot inschrijving op de IBR-lijst van een vennootschap, opgericht voor de uitoefening van het beroep van bedrijfsrevisor, onmiddellijk aan het Instituut wordt gericht en uiterlijk drie maanden na het verlijden van de oprichtingsakte (IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 231; IBR, *Vademecum*, I, 2005, p. 100-102).

In de praktijk komt het veelvuldig voor dat bedrijfsrevisoren bij de oprichting van een revisorenvennootschap voorvermelde termijn van drie maanden niet naleven.

In 2005 heeft de Raad de beleidslijn aangenomen dat, bij de behandeling van het verzoek tot inschrijving van een revisorenvennootschap later dan drie maanden na haar oprichting, de vennoten natuurlijke personen en bestuurders van deze vennootschap worden gehoord door de Commissie van Toezicht. De Commissie zal nagaan of de betrokken vennootschap commissarismandaten of andere revisorale opdrachten heeft aanvaard, alvorens als bedrijfsrevisor op de ledenlijst te zijn ingeschreven. In voorkomend geval kunnen de betrokkenen naar de Tuchtcommissie worden doorverwezen. Indien de vennootschap bovendien in het openbaar onrechtmatig de titel van bedrijfsrevisor heeft gevoerd, zal tevens gebeurlijk klacht worden ingediend bij het parket (*cf. supra*, punt 7.4.11.).

9.1.2. Revisorenvennootschap bestuurder van een revisorenvennootschap

Er wordt verwezen naar punt 1.16.1. *supra*.

9.1.3. Gebruik van een acroniem in de benaming van een revisorenvennootschap

De Raad had reeds in 1995 ⁽¹⁾ aanvaard dat een revisorenvennootschap als firmanaam het acroniem mocht voeren dat in het buitenland regelmatig wordt gebruikt voor de inschrijving van een vennootschap op de ledenlijst, om reden dat er geen aanleiding kon zijn tot verwarring met de acti-

(1) IBR, *Vademecum*, I, 2005, p. 98.

viteit van een handelsvennootschap en evenmin nadelig kon zijn voor de waardigheid van de bedrijfsrevisor. In het concrete geval wenste de revisorenvennootschap de naam te gebruiken van een buitenlandse vennoot in de vorm van een acroniem. De afkorting had daadwerkelijk betrekking op natuurlijke personen, die in andere landen hadden beschikt over een hoedanigheid die als gelijkwaardig met die van bedrijfsrevisor was erkend.

In 2005 heeft de Raad zich in het kader van de naamswijziging van een revisorenvennootschap voor het eerst uitgesproken over het gebruiken van een acroniem van een vroegere Belgische vennoot of van een vroegere Belgische bestuurder. De Raad bevestigt dat een revisorenvennootschap in haar benaming een acroniem mag gebruiken waarvan bepaalde letters de eerste letter zijn van de familienaam van een vroegere Belgische vennoot of van een vroegere Belgische bestuurder, die destijds was ingeschreven op de ledenlijst van het Instituut.

9.2. Interprofessionele relaties

Voorzitter: de heer L. DE PUYSELEYR
Leden: de heren P. ANCIAUX, G. HEPNER, L. JOOS en D. SMETS
Secretariaat: mevrouw V. VAN DE WALLE, de heren C. D'HONDT en E. VANDERSTAPPEN

In het licht van de internationale, Europese en Belgische ontwikkelingen inzake onafhankelijkheid is de analyse van de interprofessionele relaties van de bedrijfsrevisor een bijzonder aandachtspunt voor de Raad.

Met het oog op de goede uitvoering van de toezichtopdracht van het Instituut, heeft de Raad, op voorstel van de Commissie Interprofessionele Relaties ⁽¹⁾, een door de bedrijfsrevisor in te vullen tabel “relaties van de bedrijfsrevisor in het kader van de onafhankelijkheid” uitgewerkt. Deze tabel werd aangevuld enerzijds met een toelichtende nota en anderzijds met de van toepassing zijnde regelgeving in bijlage.

De confraters werden door middel van omzendbrief D.014/05 d.d. 19 december 2005 hiervan op de hoogte gebracht. De tabel en de toelichtende nota zijn opgenomen als bijlage bij onderhavig jaarverslag.

(1) IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 232-233.

9.3. Ledenlijst

9.3.1. Overlijdens

In de loop van het jaar 2005 heeft de Raad met leedwezen het overlijden vernomen van confrater VERHOEVEN René (A01072).

In naam van het revisorenkorps heeft de Raad aan de familie van de overleden confrater zijn oprechte deelneming betuigd.

9.3.2. Ontslagnemingen

Overeenkomstig artikel 5, § 4 van het huishoudelijk reglement van het IBR aanvaardde de Raad in 2005 het ontslag van de hiernavolgende leden:

ADRIAENSSENS Rolf (A00737), BARBIER Philippe (A00629), BAUWENS Walter (A00452), BLONDIAU Jacques-Ph. (A00959), BOULANGER Guy (A00705), COLLIE François (A01935), COQUYT Yves (A02001), DELFORGE Joseph (A00439), JACOBS Danielle (A00559), KAEKEBEKE Willem (A00493), MACHIELSE Tony (A02027), SOENEN Michel (A00914), SWAELEN Marcel (A00491), VAN BRUSSEL Els (A01942) en VAN REMOORTERE Carla (A01854).

9.3.3. Tijdelijke weglatingen uit de ledenlijst

Overeenkomstig artikel 5, § 5 van het huishoudelijk reglement van het IBR, willigde de Raad het verzoek in tot tijdelijke weglating uit de ledenlijst van de hiernavolgende leden voor de duur van ten minste één jaar en niet langer dan vijf jaar:

BERTEN Ann (A02004), COSAERT Marc (A01338), DE BACKER Karen (A01991), DE MEU Koenraad (A02060), DEDOYARD Noël (A01878), DE ROUCK Farah (A02040), DIEUSAERT Annelies (A02053), FIVEZ Pol (A00734), FRANCOIS Luc (A01698), FRISQUE Hugues (A01811), GEENS Evan (A02058), GIANGRECO Laura (A02086), GIELEN Ilse (A02019), LAPERAL Anastasio (A01968), LARMUSEAU Veerle (A01224), LODEWICK Robert (A00770), MAESEN Eddy (A00624), MOMMENS Patrick (A01572), MORREEL Jan (A01629), PEETERS Wim (A01891), RAVIGNAT Christophe (A02034), REYNTJENS Dominique (A01963), SPILLIAERT Viviane (A01151), TEERLYNCK Johan (A01405), TIMMERMAN Els (A02048) en VAN CAESTER Luc (A00816).

9.3.4. Verlenging van tijdelijke weglating uit de ledenlijst

Overeenkomstig artikel 5, § 5, derde lid van het huishoudelijk reglement van het IBR, heeft de Raad de verlenging toegestaan van de tijdelijke weglating uit de ledenlijst van de hiernavolgende leden: AUGUSTEIJNS Patrick (A01847), BAELE Caroline (A1876), DELRUE Martine (A01812), DIVERS Brigitte (A01520), PRIMS Josephus (A01144) en SWINNEN Nico (A01856).

9.3.5. Beëindiging van tijdelijke weglating uit de ledenlijst

De tijdelijke weglating uit de ledenlijst van de hierna volgende leden werd op hun betekening van wederinschrijving – overeenkomstig artikel 5, § 5, derde lid van het huishoudelijk reglement van het IBR – beëindigd: CAMBIER Claude (A00835), HAESAERT Daniel (A01187) en VAN BRUSSEL Lieven (A01819).

9.3.6. Doorhaling per einde tijdelijke weglating

De hiernavolgende leden hebben, bij het verstrijken van de termijn van weglating, noch een verzoek tot verlenging van de termijn ingediend, noch hun wederinschrijving betekend en werden – overeenkomstig artikel 5, § 5, derde lid van het huishoudelijk reglement – geacht ontslag te hebben genomen en van de lijst geschrapt: GEYSELS Kris (01571), GAYTANT Nathalie (01610), VANDECASTEELE Laurent (1707) en VANDERHAEGEN Guy (01803).

9.3.7. Schrapping uit de ledenlijst

In uitvoering van definitief geworden uitspraken van de tuchtinstanties ging de Raad – overeenkomstig artikel 20, § 1, derde lid van de wet van 22 juli 1953 en artikel 5, § 2 van het huishoudelijk reglement – over tot schrapping van de hiernavolgende leden uit de ledenlijst: BUTENEERS Théo (A00893) en de Burg. BVBA T. BUTENEERS, bedrijfsrevisor (B 128).

9.3.8. Inschrijvingen op de ledenlijst van de natuurlijke personen

In de loop van het voorbije jaar ging de Raad – overeenkomstig artikel 4 van de wet van 22 juli 1953 en artikel 2, § 1 van het huishoudelijk reglement – over tot inschrijving van 48 leden op voorlegging van het uittreksel van het proces-verbaal van hun eedaflegging. Het betreffen:

ALMER Michaël (A02085), BOONEN Mike (A02070), DE MEU Koenraad (A02060), DECLERCQ Olivier (A02076), DECRUY Els (A02080), DEJON Bénédicte (A02064), DEMAL Gregory (A02094), DENIS Valérie (A02067), DEPAEPE Marcel (A02103), DEVAUX Benoît (A02093), DEWAELE Bart (A02088), DUCHESNE Olivier (A02084), DUMONT Axel (A02081), DUMOULIN Francis (A02057), DURIEUX Thomas (A02082), ERCKENS Axel (A02099), ERNST Christophe (A02068), GEENS Evan (A02058), GIANGRECO Laura (A02086), GOYENS Bart (A02100), IDES Christophe (A02089), JACKERS Jurgen (A02095), JANSSENS Christelle (A02062), KEUPPENS Koen (A02090), KILIAN Patrick (A02071), LAVENS Ilse (A02063), LEROY Chantal (A02073), MARIS Gert (A02096), MOENS Ilse (A02074), PINXTEREN Danny (A02059), PITON Valérie (A02087), PLETTINX Jo (A02098), SAMAN Wendy (A02061), SEEUWS Emeric (A02066), SEVERS Katia (A02077), STASSEN Cedric (A02097), TANGHE Karel (A02079), THIRION Jean-Philippe (A02078), TORBEYNS Kim (A02102), TRINON Sophie (A02069), TURNA Ömer (A02091), VAN BAELE Steven (A02065), VAN DEN STEEN Koenraad (A02104), VAN RYSEGGHEM Geert (A02083), VAN HOOFF Eric (A02075), VERHAMME Thomas (A02101), VLOEBERGH Johan (A02092) en WATERLOOS Bart (A02072).

Ingeschreven natuurlijke personen	op 31.12.2004	op 31.12.2005
TOTAAL	982	990
eedaflegging in het Nederlands	645	647
eedaflegging in het Frans	337	343

IX

9.3.9. Inschrijvingen op de ledenlijst van de rechtspersonen

Overeenkomstig artikel 4bis van de wet van 22 juli 1953 en artikel 2, § 2 van het huishoudelijk reglement kende de Raad in het afgelopen jaar de hoedanigheid van bedrijfsrevisor toe aan en ging over tot inschrijving op de ledenlijst van de hiernavolgende 42 rechtspersonen:

B00574 - SCPRL CHRISTINE COYETTE-VANDEN BOSCH, Réviseur
d'entreprises

B00575 - SCPRL A. KOHNEN & Co

B00576 - Burg. BVBA Stephane DELAUNAY

- B00577 - Burg. BVBA ELS DE KEUKELAERE BEDRIJFSREVISOR
 B00578 - Burg. BVBA BEDRIJFSREVISOR DAEMS
 B00579 - Burg. BVBA Marnix Van Dooren & Co
 B00580 - SCPRL De Wolf, Ostyn, Caluwaerts, De Ridder & C°
 B00581 - Burg. BVBA Harry Everaerts Bedrijfsrevisor
 B00582 - Burg. BVBA HEYNDRICKX WIM
 B00583 - SCPRL Everaert, Frezin & Cie
 B00584 - Burg. BVBA MAARTEN LINDEMANS, BEDRIJFSREVISOR
 B00585 - Burg. BVBA ERIK BAUWELINCK
 B00586 - SCPRL Véronique VANDOOREN, Réviseur d'entreprises
 B00587 - SCPRL LAMBOTTE & MONSIEUR
 B00588 - SCPRL Thierry Dupont
 B00589 - Burg. BVBA Willy Mertens Bedrijfsrevisor
 B00590 - Burg. BVBA LUC. EN BENEDIKT JOOS -
 BEDRIJFSREVISOREN
 B00591 - SCPRL F.D & C REVISEUR D'ENTREPRISES
 B00592 - Burg. BVBA Dirk Achten & Partners, Bedrijfsrevisoren
 B00593 - Burg. BVBA Peter Van den Eynde
 B00594 - SCPRL JEAN-MARIE JOIRIS REVISEUR D'ENTREPRISES
 B00595 - SCPRL Georges EVERAERT, Réviseur d'Entreprises
 B00596 - SCPRL DE MAERTELAERE Jean-Jacques - Réviseur
 d'Entreprises
 B00597 - Burg. BVBA Christel Weymeersch
 B00598 - Burg. BVBA Stefan Olivier
 B00599 - Burg. BVBA M. Van Steenvoort
 B00600 - SCPRL Jean NICOLET, Réviseur d'entreprises
 B00601 - Burg. BVBA A.F. VAN HEMELRYCK, DE BUYSER & C°
 Bedrijfsrevisoren
 B00602 - Burg. BVBA JOËL BREHMEN
 B00603 - Burg. BVBA D. De Voogt, bedrijfsrevisor
 B00604 - Burg. BVBA Henk VANDORPE, BEDRIJFSREVISOR
 B00605 - Burg. BVBA JAN DE BOM VAN DRIESSCHE
 B00606 - Burg. BVBA JACQUES VAN DEN ABEELE,
 BEDRIJFSREVISOR
 B00607 - Burg. BVBA Lieve Mertens Bedrijfsrevisor
 B00608 - Burg. BVBA André GEEROMS
 B00609 - SCPRL ERIC NYS - REVISEUR D'ENTREPRISES
 B00610 - SCPRL Didier BOON

- B00611 - SCPRL Christophe REMON & Co
 B00612 - SCPRL Bruno Vandenbosch & C° révisieur d'entreprises
 B00613 - Burg. CVBA SALUSTRO REYDEL
 B00614 - SCPRL MARIE-NOELLE GODEAU-REVISEUR
 D'ENTREPRISES
 B00615 - Burg. BVBA GERT MARIS BEDRIJFSREVISOR

Ingeschreven revisorenvennootschappen	op 31.12.2004	op 31.12.2005
TOTAAL	441	467
Rechtsvorm: VOF	0	0
BVBA	398	425
CV	43	42

9.3.10. Doorhaling op de ledenlijst van de rechtspersonen

Hiernavolgende rechtspersonen werden door de Raad in 2005 doorgehaald op de ledenlijst:

- B00014 - SCCRL DELOITTE & PARTNERS Bedrijfsrevisoren/Revisieurs
 d'entreprises
 B00030 - SCPRL LAFOSSE & C°
 B00042 - Burg. BVBA VAN ROOY, LENAERTS & C°
 B00068 - Burg. BVBA R. VERHOEVEN & C° Bedrijfsrevisoren
 B00081 – Burg. BVBA HENRY & C°, Bedrijfsrevisoren
 B00106 - Burg. BVBA SWAELEN & C°
 B00209 - Burg. BVBA BEDRIJFSREVISOR VERVAECK
 B00291 - Burg. BVBA R. LODEWICK
 B00302 - Burg. BVBA GISLENUS BATS & C°
 B00338 – SCPRL Michel HOFMAN – Révisieur d'entreprises
 B00424 - Burg. BVBA Marc Wauters Bedrijfsrevisor
 B00451 - Burg. BVBA Frank PETRE & C°, Bedrijfsrevisoren
 B00491 - Burg. BVBA Marc COSAERT
 B00496 - Burg. BVBA MAESEN & C° Bedrijfsrevisoren
 B00515 - Burg. BVBA LOITS & C°

9.3.11. Lijst van de erebedrijfsrevisoren

De Raad heeft – overeenkomstig artikel 7, tweede lid van de wet van 22 juli 1953 en artikel 8, eerste lid van het huishoudelijk reglement – aan 9 leden, die hun ontslag aanboden als lid van het Instituut, de titel van erebedrijfsrevisor toegekend in 2005.

Het betreffen: ADRIAENSSENS Rolf (A00737), BARBIER Philippe (A00629), BAUWENS Walter (A00452), BLONDIAU Jacques-Ph. (A00959), BOULANGER Guy (A00705), DELFORGE Joseph (A00439), JACOBS Danielle (A00559), KAEKEBEKE Willem (A00493) en SOENEN Michel (A00914).

9.3.12. Beëindiging tijdelijke weglating uit de ledenlijst

Een lid van het Instituut dat de gunst genoot van de tijdelijke weglating uit de ledenlijst verzocht de Raad zijn tijdelijke weglating te willen beëindigen op een datum die vooraf ging aan de datum van de brief waarmee hij liet weten terug in staat te zijn om het geheel van zijn verplichtingen als bedrijfsrevisor opnieuw te kunnen opnemen.

Artikel 5, § 5, derde lid van het huishoudelijk reglement bepaald: *“De weglating op verzoek van een lid houdt op, zodra dit lid bij een ter post aangetekende brief laat weten dat het in staat is om het geheel van de verplichtingen van de bedrijfsrevisoren na te komen.”*

De Raad heeft bijgevolg ook moeten vaststellen dat de beëindiging van de tijdelijke weglating uit de ledenlijst van een lid ten vroegste kan ingaan op datum van de brief waarmee het lid laat weten dat hij in staat is om het geheel van de verplichtingen van de bedrijfsrevisor opnieuw op te nemen.

Voor het overige zal de Raad – in de huidige stand van de reglementering – enkel kunnen akte nemen van het feit dat de tijdelijke weglating werd beëindigd op de door het lid gestelde datum en dit zonder dat hiervoor aan andere voorwaarden moet worden voldaan.

9.3.13. Ontslag onder opschortende voorwaarde

Artikel 5, § 4, eerste lid van het huishoudelijk reglement van het IBR bepaalt: *“Het lid dat ontslag neemt, verliest het lidmaatschap met ingang van de dag waarop de Raad het lid ervan in kennis stelt dat het ontslag is aanvaard.”*

Dit houdt in dat de Raad, steunend op de ingediende vraag, bepaalt op welke datum het ontslag van een bedrijfsrevisor van kracht zal worden.

Het is een bedrijfsrevisor bijgevolg niet geoorloofd om deze bevoegdheid van de Raad op enigerlei wijze te beperken, bijvoorbeeld door ontslag aan te bieden onder een opschortende voorwaarde.

Voorts moet het ontslag om geldig te zijn ook worden ingediend met naleving van de vormvereisten, zoals bepaald in artikel 5, § 4, tweede lid van het huishoudelijk reglement, dat stelt: *“Om geldig te zijn moet het ontslag bij de Raad worden ingediend bij een ter post aangetekende brief en de verklaring bevatten dat de ontslagnemer alle opdrachten, waarmee hij als bedrijfsrevisor werd belast, tot een goed einde heeft gebracht of aan een andere bedrijfsrevisor heeft toevertrouwd. De Raad neemt, ten laatste twee maanden na het toezenden van de brief, een besluit over de aanvaarding of de weigering van het ontslag.”*

9.4. Statistieken inzake de activiteit van de leden

9.4.1. Inleiding

De bedrijfsrevisor moet elk jaar aan het Instituut een reeks inlichtingen overmaken met betrekking tot de structuur en de activiteiten van zijn kantoor. De activiteit dient daarbij te worden opgesplitst al naargelang zij betrekking heeft op de permanente controleopdrachten (opdrachten als commissaris en daarmee gelijkgestelde opdrachten), op de andere controleopdrachten, op de andere professionele werkzaamheden (verenigbare opdrachten) en op de werkzaamheden voor andere bedrijfsrevisoren.

Die jaarlijkse enquête wordt gehouden in toepassing van artikel 18ter van de wet van 22 juli 1953, gewijzigd door de wet van 21 februari 1985.

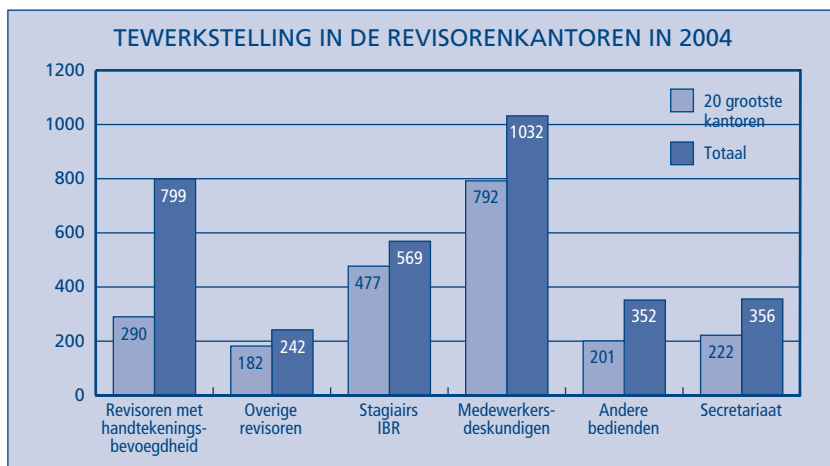
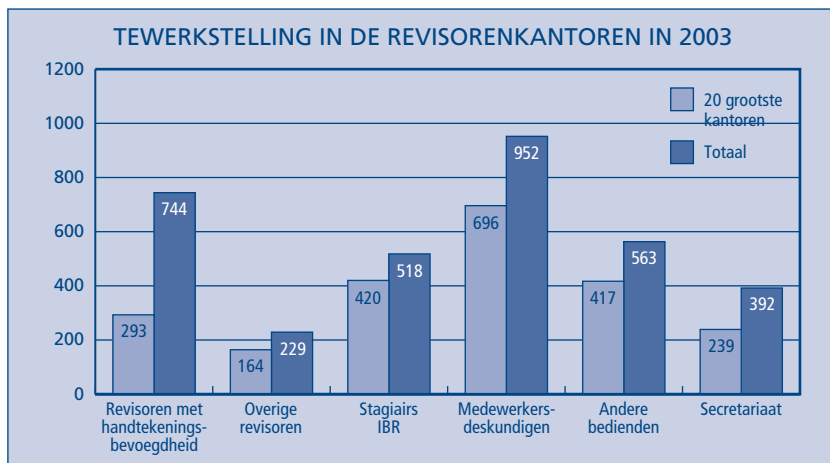
Overeenkomstig het huishoudelijk reglement en inzonderheid artikel 32, moet elke bedrijfsrevisor die het beroep uitoefent in een vennootschap de informatie jaarlijks meedelen via de vennootschap waarbinnen hij werkzaam is.

De informatie dient betrekking te hebben op een volledig boekjaar en moet binnen een termijn van zes maanden, te rekenen vanaf het afsluiten van het desbetreffende boekjaar, aan het Instituut worden meegedeeld.

Wanneer de revisor geen vennoot is in een vennootschap ingeschreven op de ledenlijst van het Instituut, moet de mededeling betrekking hebben op het voorbije kalenderjaar, en dient deze uiterlijk op 30 juni van het daaropvolgende jaar op het Instituut toe te komen.

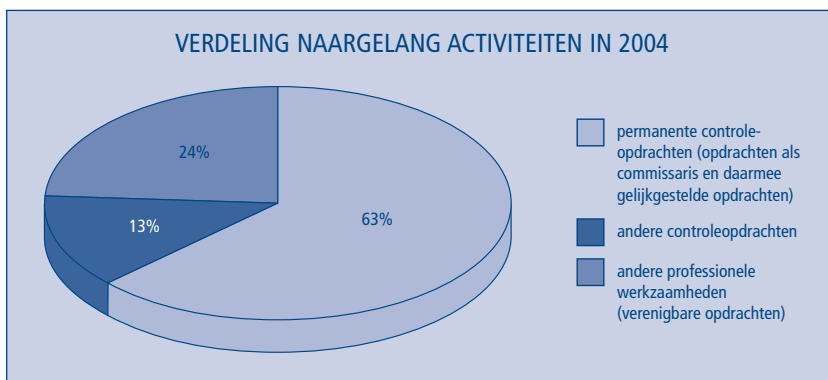
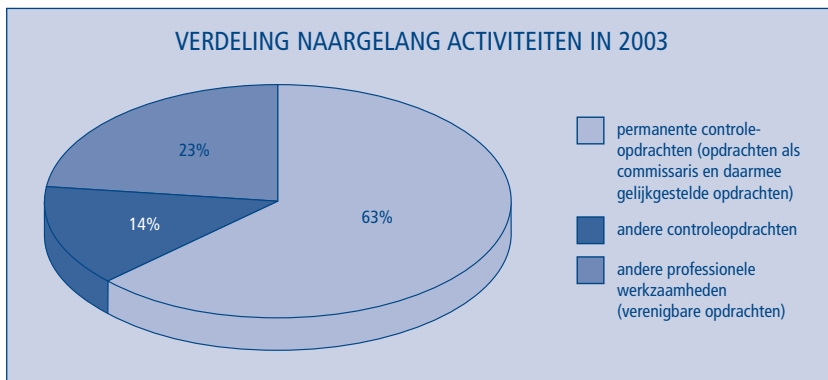
9.4.2. Structuur van de kantoren

In de hierna volgende grafieken wordt een overzicht gegeven van de totale tewerkstelling binnen de revisorenkantoren, alsook het aandeel van de 20 grootste kantoren, in vergelijking met de totale tewerkstelling binnen het geheel van de revisorenkantoren en dit voor de jaren 2003 en 2004.

9.4.3. Activiteit van de kantoren

Aan de hand van de jaarlijkse mededeling kan ook een opsplitsing worden gemaakt naar de aard van de opdrachten ⁽¹⁾. De werkzaamheden voor andere bedrijfsrevisoren worden hier buiten beschouwing gelaten. Deze verdeling wordt in de volgende grafieken, respectievelijk voor de jaren 2003 en 2004, voorgesteld.

Hoofdstuk X

ORGANIEKE ACTIVITEITEN

10.1. Algemene vergadering

De gewone algemene vergadering van de leden werd, overeenkomstig artikel 9 van het koninklijk besluit van 20 april 1989 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement, gehouden op vrijdag 29 april 2005 te Brussel. Ze werd bijgewoond door 118 leden natuurlijke personen en 63 leden rechtspersonen, terwijl 25 leden natuurlijke personen en 5 leden rechtspersonen werden vertegenwoordigd bij volmacht.

De Voorzitter bracht hulde aan de Past Voorzitter en ere-bedrijfsrevisor, Paul BEHETS, die overleed in 2004, waarna de vergadering een minuut stilte hield ter nagedachtenis van de confraters en erebedrijfsrevisoren die sinds de vorige algemene vergadering overleden zijn.

Vervolgens bracht de vergadering hulde aan de confraters die 25 of 30 jaar ingeschreven zijn op de ledenlijst van het Instituut.

Hierna ging de algemene vergadering over tot de verkiezingen. Overeenkomstig artikel 17 van het huishoudelijk reglement (het aantal voorgedragen kandidaten is gelijk aan het aantal te begeben mandaten) verklaarde de Voorzitter tot verkozen:

- als Nederlandstalig Raadslid: confrater Boudewijn CALLENS;
- als Franstalige Raadsliden: de confraters Hugues FRONVILLE en Daniel KROES;
- als plaatsvervangende leden van de Nederlandstalige Kamer van de Commissie van Beroep: de confraters Freddy CALUWAERTS en Ludo SWOLFS;
- als commissarissen: de confraters Joëlle BACQ en Inge SAEYS.

Na de afkondiging van de verkiezingsuitslagen, gaf de Secretaris-generaal van het Instituut, de heer David SZAFRAN, een overzicht van het Jaarverslag 2004.

De rekeningen per 31 december 2004 werden vervolgens door de Secretaris-Penningmeester, confrater Luc DE PUYSELEYR, toegelicht.

De algemene vergadering keurde – na de bespreking van de tussenkomst van drie confraters, zoals opgenomen in de *Periodieke Berichten*, nr. 4/2005 (p. 5-6) – de jaarrekening goed, verleende de Raad kwijting voor zijn beheer en de commissarissen voor hun opdracht.

Vervolgens stelde de Secretaris-Penningmeester de ontwerpbegroting 2005 voor.

Na de bespreking – met tussenkomst van twee confraters, zoals opgenomen in de *Periodieke Berichten*, nr. 4/2005 (p. 7) – werd de begroting door de algemene vergadering goedgekeurd.

Overeenkomstig artikel 11 van het huishoudelijk reglement werd aldus de vaste bijdrage van de leden natuurlijke personen vastgelegd op 630 EUR met daaraan toegevoegd een “forfaitaire vormingsbijdrage” van 250 EUR en de vaste bijdrage van de leden rechtspersonen op 880 EUR, terwijl de veranderlijke bijdrage wordt vastgelegd op 0,925 % van de aan de B.T.W. onderworpen omzet.

Het administratieve gedeelte van de algemene vergadering werd afgesloten met de toespraak van de Ondervoorzitter, confrater Pierre P. BERGER, waarbij hij inging op volgende onderwerpen:

- de rol van een commissaris in de vzw;
- de honoraria;
- het beroepsgeheim;
- de aanbeveling inzake de onafhankelijkheid in de context van de Achtste Richtlijn;
- de *corporate governance* – de codes LIPPENS en BUYSE.

De algemene vergadering werd afgesloten met een academische zitting waarop achtereenvolgens de Voorzitter van het IBR, confrater André KILESE, en de Voorzitter van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, Professor Jean-Paul SERVAIS, de vergadering toespraken.

De volledige tekst van de notulen van de algemene vergadering, alsook de teksten van de hiervoor vermelde toespraken op het academisch gedeelte van de vergadering werden opgenomen in de *Periodieke Berichten*, nr. 4/2005.

10.2. Raad en Uitvoerend Comité

De Raad heeft in het jaar 2005 zestien keer vergaderd.

Het Uitvoerend Comité is in het afgelopen jaar twintig keer bijegekomen.

10.3. Modernisering van de informatica-uitrusting van het IBR

10.3.1. Samenstelling van de stuurgroep

Coördinatoren: de heren L. DE PUYSELEYR en D. SMETS
Leden: mevrouw V. VAN DE WALLE, de heren W. DE BRABANDERE,
B. DE KLERCK, C. D'HONDT, D. SZAFRAN en E. VAN MEENSEL

De confraters Luc DE PUYSELEYR en Dirk SMETS ontvingen een mandaat van het Uitvoerend Comité om deze stuurgroep te leiden.

10.3.2. Doelstellingen

In 2004 besliste de Raad om de informatica-infrastructuur en -programmatuur van het IBR te moderniseren, dit met het oog op de creatie van een doeltreffend communicatiesysteem met de leden en de stagiairs van het IBR.

Daartoe zal een op maat geschreven software moeten worden ontwikkeld, die de hedendaagse en toekomstige werking van het IBR verzekert.

Deze software zal moeten toelaten dat de leden informatie, die aan het IBR dient te worden meegedeeld – bijvoorbeeld in het kader van de gegevens op te nemen in de ledenlijst, de jaarlijkse mededeling, de inschrijvingen seminars permanente vorming, de inschrijvingen stageseminaries, het stagedagboek, de kwaliteitscontrole, enz. – in elektronische vorm kunnen overmaken.

Deze software moet het niet alleen voor de leden eenvoudiger maken om met het IBR te communiceren, doch ook om de binnenkomende informatie onmiddellijk op een efficiënte manier te verwerken. Verder zal deze software over voldoende flexibiliteit moeten beschikken om aanpasbaar te zijn aan wijzigingen in de organisatiestructuur en de opdrachten van het IBR, die bijvoorbeeld zullen voortvloeien uit de nieuwe Achtste Europese Richtlijn.

Een en ander vereist uiteraard ook dat de hardware-infrastructuur gevoelig wordt aangepast, onder meer om deze af te stemmen op de gebruikte software en de noodzakelijke beveiligingen.

10.4. Juridische Commissie

Voorzitter: de heer P.P. BERGER (bedrijfsrevisor)

Leden: de dames A. DIRKX (CBFA) en G. RAUCQ (notaris) (plaatsvervangster S. MAQUET (notaris)), de heren L. ACKE (bedrijfsrevisor), J.-Ph. BONTE (bedrijfsjurist), H. BRAECKMANS (advocaat), M. DE WOLF (bedrijfsrevisor), P.A. FORIERS (advocaat), H. FRONVILLE (bedrijfsrevisor), J.-P. KOEVOETS (bedrijfsrevisor), Ph. MAEYAERT (bedrijfsrevisor), H. OLIVIER (FEE), L. OSTYN (bedrijfsrevisor), B. TILLEMEN (professor) en F. WALSHOT (bedrijfsjurist)

Secretariaat: mevrouw V. VAN DE WALLE en de heer E. VANDERSTAPPEN

De Juridische Commissie heeft in de loop van het jaar 2005 vijfmaal vergaderd. De Juridische Commissie heeft antwoorden verstrekt op specifieke aan haar voorgelegde vragen. Daarnaast heeft ze adviezen met een algemene draagwijdte uitgewerkt. Een selectie van deze adviezen wordt opgenomen in onderhavig jaarverslag van de Raad (*cf. supra*, punten 1.15. en 2.15.).

Hoofdstuk XI

INSTITUTIONELE
ACTIVITEITEN

11.1. Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB)

11.1.1. Verslag over de activiteiten van het IBR jegens de HREB

Het IBR heeft, naar gewoonte, in 2005 haar verslag over de activiteiten in 2004 voorgesteld aan de leden van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB).

11.1.2. Adviezen van de HREB aan het IBR

In 2005 heeft de Raad van het IBR kennis genomen van de volgende adviezen van de HREB, beschikbaar op de website van de HREB (www.cspe-hreb.be):

- advies van 25 januari 2005 betreffende de aanbeveling van het IBR inzake de onafhankelijkheid van de commissaris en de omzetting van de Europese aanbeveling van 16 mei 2002;
- advies van 17 februari 2005 betreffende de vrijstellingsvoorwaarden in het kader van de toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor; en
- advies van 19 juli 2005 omtrent de gedragsregels tussen de leden van het IBR, het IAB en het BIBF in het kader van de uitoefening van het beroep.

11.2. Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris (ACCOM)

De Voorzitter en de Ondervoorzitter van het IBR werden door het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris uitgenodigd om als deskundigen adviezen uit te brengen, in overeenstemming met de procedure vastgelegd krachtens artikel 133 van het Wetboek van vennootschappen en krachtens het koninklijk besluit van 4 april 2003 tot oprichting van een Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris.

Voor de adviezen, de interpretaties en de circulaire van het ACCOM wordt verwezen naar punt 1.2.2. van dit jaarverslag.

11.3. Interinstitutencomité

Vertegenwoordigers van het IBR: de heren A. KILESSE, Voorzitter, P.P. BERGER, Ondervoorzitter en D. SZAFRAN, Secretaris-generaal

Vertegenwoordigers van het IAB: de heren G. DELVAUX, Voorzitter, E. VERCAMMEN, Ondervoorzitter en E. STEGHERS, Directeur-generaal

Vertegenwoordigers van het BIBF: de heren M.-J. PAQUET, Voorzitter, J. PATTYN, Ondervoorzitter en G. LENAERTS, Directeur-generaal

In uitvoering van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen, vergaderde het Interinstitutencomité viermaal in 2005, onder het voorzitterschap van de heer M.-J. PAQUET, Voorzitter van het BIBF, met de ondersteuning van de Ondervoorzitter en de Directeur-generaal van het BIBF.

In 2005 behandelde het Interinstitutencomité onder andere de volgende onderwerpen:

- de gemeenschappelijke deontologische principes;
- het seminarie van 17 mei 2005 “De fiscus en de cijferberoepen: perspectieven voor een gemeenschappelijke dialoog” georganiseerd door de drie Instituten in samenwerking met het kabinet van de Staatssecretaris voor Modernisering van de Financiën en de Strijd tegen de fiscale fraude, de heer Hervé JAMAR;
- de studievoormiddag georganiseerd door de Minister van Middenstand, Mevrouw Sabine LARUELLE, met de drie Instituten, op 21 september 2005: “De nieuwe economische en fiscale context van de overdracht van bedrijven”;
- de boekhoudkundige activiteiten uitgeoefend door vzw’s;
- het statuut van de “schijnzelfstandigen”;
- de gemeenschappelijke publicaties van de drie Instituten;
- de deelname van de economische beroepen aan het IIN;
- de huiszoeken bij de economische beroepsbeoefenaars;
- de strafsancities bij het illegaal dragen van de beroepstitel; en
- de identificatie van de personen die jaarrekeningen neerleggen bij de NBB.

Het Interinstitutencomité heeft zich tevens uitgebreid gebogen over de nieuwe organisatie van de economische beroepen (*cf. supra*, punt 1.6.).

11.4. Gemeenschappelijke Raadsvergadering IBR en IAB

Sinds enkele jaren komen de Raden van de twee Instituten een keer per jaar samen om de onderwerpen die onze beide beroepen aanbelangen, te bespreken. Dit jaar vond de ontmoeting plaats op 13 juni in het CHATEAU DE LA ROCQ. De goedgevulde agenda leidde tot een constructieve uitwisseling van ideeën waarbij rekening werd gehouden met de bijzondere eigenheid van de twee Instituten.

Hiernavolgende agendapunten werden behandeld:

- het eerste gemeenschappelijk stagejaar;
- de gemeenschappelijke publicatie “*Tax Audit & Accountancy*”;
- het mandaat van onafhankelijk bestuurder;
- de beperking van de burgerlijke aansprakelijkheid;
- de strafsanctie en het voeren van de titel;
- de gemengde Commissie Bijzondere Opdrachten;
- het statuut van de zelfstandigen;
- het samenwerkingsprotocol inzake de strijd tegen fiscale fraude en de modernisering van Financiën tussen de FOD Financiën en de Instituten voor de Economische Beroepen;
- de reorganisatie van de economische beroepen; en
- het lidmaatschap van het IIN.

Een weerslag van deze gemeenschappelijke Raadsvergadering werd gepubliceerd in de *Periodieke Berichten*, nr. 7/2005 (p. 24-27) van het IBR.

11.5. Regionale ontmoetingen

Volgens de wens van de Raad vonden dit jaar drie regionale ontmoetingsavonden plaats.

In totaal hebben 200 revisoren hieraan deelgenomen (30 te Brussel; 50 te Luik; 120 te Sint-Niklaas).

Deze formule kende een groot succes en zal derhalve worden voortgezet in 2006.

Het doel van deze ontmoetingen, zoals in het verleden, was tweevoudig:

- enerzijds het contact tussen de beroepsbeoefenaars vergroten; en
- anderzijds, een betere doorstroming van de informatie tussen het Instituut en zijn leden.

Tijdens een informeel diner werden ideeën uitgewisseld over verschillende onderwerpen die betrekking hebben op het beroep van bedrijfsrevisor.

Deze ontmoetingen vonden plaats op de hierna volgende data en plaatsen:

- op donderdag 14 april 2005 in hotel Méridien te Brussel in samenwerking met confrater Dirk SMETS;
- op donderdag 16 juni 2005 in restaurant « Le jardin des Bégards » te Luik in samenwerking met confrater Bernard DE GRAND RY;
- op dinsdag 25 oktober 2005 in hotel Serwir te Sint-Niklaas in samenwerking met confrater Boudewijn CALLENS.

11.6. College van Procureurs-generaal

De Voorzitter, de Ondervoorzitter en de Secretaris-generaal hebben in de loop van het jaar 2005 de heer Guy RAPAILLE, Advocaat generaal bij het Hof van Beroep en vertegenwoordiger van het College van Procureurs-generaal, ontmoet.

De volgende onderwerpen werden aangesneden:

- de voorlopige hechtenis van een bedrijfsrevisor (*cf.* IBR, *Jaarverslag*, 2004, punt 1.18., p. 80);
- de onderzoeksmaatregelen jegens een revisor;
- het meedelen van uitspraken aan het IBR;
- de aanwezigheid van een lid van de Raad in geval van een huiszoeking;
- de inbeslagname en de verzegeling; en
- de houding van de revisoren in geval van een strafrechtelijk onderzoek.

Dit contact werd door eenieder zeer nuttig geacht. Een nieuwe vergadering zal in 2006 worden voorzien met de heer A. WINANTS, die het College van Procureurs-generaal sinds 1 januari 2006 vertegenwoordigt in de financiële aangelegenheden.

11.7. Diverse contacten

11.7.1. Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO)

De Secretaris-generaal heeft op 21 oktober 2005 het IBR vertegenwoordigd tijdens een informatiesessie georganiseerd door het Verbond van Belgische Ondernemingen alsook door het Instituut voor Bestuurders. Deze zitting ging over de *corporate governance* in de praktijk en dit meer bepaald voor de niet-beursgenoteerde bedrijven.

11.7.2. Instituut voor Bedrijfsjuristen (IBJ)

De Voorzitter en de Secretaris-generaal hebben op 28 februari 2005 het IBR vertegenwoordigd tijdens de algemene vergadering van het Instituut voor Bedrijfsjuristen, waar de Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie, de gedelegeerd bestuurder van het VBO en Professor Koen GEENS het woord hebben genomen.

11.7.3. Instituut voor Bestuurders en *Fondation des administrateurs*

De Raad ging akkoord met het feit dat de Voorzitter en de Secretaris-generaal *qualitate qua* lid werden van het Instituut voor Bestuurders en van de *Fondation des administrateurs*.

11.7.4. Federatie voor Vrije en Intellectuele Beroepen (FVIB)

Op voorstel van confrater Dirk SMETS, heeft de Raad de volgende kantoren aangeduid: KPMG, DELOITTE, VAN GEET, B.S.T. et L. DE PUYSELEYR, om te antwoorden op de enquête van de FVIB over de wijze waarop de vrije beroepen de gezamenlijke uitoefening van het beroep organiseren door middel van verenigingen.

XI

11.7.5. Nationale Unie voor Vrije en Intellectuele Beroepen van België (NUVIBB)

Het IBR, vertegenwoordigd door confrater Bernard DE GRAND RY, lid van de Raad van het IBR, heeft als lid van de raad van bestuur verder deelgenomen aan de werkzaamheden van de Nationale Unie voor Vrije en Intellectuele Beroepen van België (NUVIBB).

De Raad heeft tevens, aan de zijde van confrater Bernard DE GRAND RY, de Past Voorzitter van het IBR, confrater Jean-François CATS, en de confrater Eric MATHAY, aangeduid als leden die het IBR vertegenwoordigen op de algemene vergadering van de NUVIBB.

11.7.6. *Observatoire des Finances locales* (OFL)

De Minister van het Openbaar Ambt en van Binnenlandse Zaken van de Waalse Regering, de heer Philippe COURARD, heeft aan het IBR bevestigd dat de Waalse Regering heeft beslist om de werkzaamheden van het *Observatoire des Finances locales* (OFL) opnieuw op te starten.

De Raad van het IBR heeft de confraters Philippe PIRE en Hugues FRONVILLE respectievelijk als effectief en plaatsvervangend lid aangeduid van een werkgroep gewijd aan het OFL. De eerste vergadering heeft plaatsgevonden in 2005.

11.7.7. Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat

De Voorzitter en de Secretaris-generaal hebben op 13 april 2005 het IBR vertegenwoordigd tijdens de algemene vergadering van de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat.

XVII

Hoofdstuk XII

INTERNATIONALE
RELATIES

12.1. *International Federation of Accountants (IFAC)*

12.1.1. *Ethics Committee van de IFAC*

De Raad houdt eraan de Past Voorzitter Jean-François CATS, uittredend Ondervoorzitter van het *Ethics Committee* van de IFAC en uittredend Voorzitter van de *Task Force* Onafhankelijkheid van het *Ethics Committee* van de IFAC, te bedanken.

De Raad feliciteert hartelijk confrater Jean-François CATS voor het werk dat hij heeft verricht en dat heeft bijgedragen tot de versterking van de rol van ons beroep en van ons Instituut binnen de IFAC.

Het IBR heeft bovendien bijgedragen enerzijds tot de wetenschappelijke ondersteuning verbonden aan de uitoefening van de functies van confrater Jean-François CATS binnen de IFAC en anderzijds tot de werkzaamheden met betrekking tot de IFAC binnen de FEE *Ethics Working Party*, die haar bemerkingen aan de IFAC heeft overgemaakt in naam van het beroep in Europa (*cf. infra*, punt 12.2.7.).

De Voorzitter en de Secretaris-generaal van het IBR hebben het Forum bijgewoond van het *Ethics Committee* van de IFAC, dat plaats vond op 11 oktober 2005 te Brussel. Dit Forum had tot doel het ontwerp van wijziging van de onafhankelijkheidsregels van de Ethische Code van de IFAC naar voren te brengen.

De volgende punten werden er, onder andere, aangekaart:

- de conceptuele benadering;
- de internationale harmonisatie;
- de non-auditdiensten;
- de interne rotatie; en
- de audits van genoteerde vennootschappen.

12.1.2. *Policy on translations van de IFAC*

Zoals aangegeven in het *Jaarverslag*, 2004 (p. 262) heeft de IFAC in september 2004 haar *Policy on translations* uitgegeven. Dit document beoogt een harmonisatie tot stand te brengen in de wijze waarop vertalingen van internationale standaarden op wereldvlak tot stand komen.

Het IBR heeft reeds in 2002 en 2003 een belangrijke bijdrage geleverd tot het opstellen door de IFAC van dit document, via de opzet van twee vertaalprojecten van de Internationale controlestandaarden (*International Standards on Auditing* (ISAs)), met name voor de Franse en de Nederlandse taal.

In 2005 werd het IBR officieel door de IFAC erkend als “*translating body*”, samen met de *Compagnie Nationale des Commissaires aux Comptes* (CNCC, Frankrijk) en het *Koninklijk NIVRA* (Nederland). Voor verdere informatie over deze vertaalprojecten *cf. supra*, punt 8.2.2.

12.1.3. Algemene vergadering van de IFAC

64 landen waren aanwezig of vertegenwoordigd door ongeveer 200 personen op de algemene vergadering van de IFAC, gehouden te Auckland op 17 november 2005. Het IBR, dat volmachten had gekregen van het IAB en het IRE Luxembourg, was vertegenwoordigd door de Voorzitter, de Secretaris van de Raad en de Secretaris-generaal.

De Voorzitter van de IFAC, de heer G. WARD, heeft een verslag kunnen voorleggen waaruit een verbeterde samenwerking tussen de Europese Commissie en de IFAC bleek. Dit komt immers onder meer tot uiting in de bevestiging van de zeer waarschijnlijke toepassing van het merendeel van de ISAs in het Europees reglementair kader, en in de benoeming van twee waarnemers in de schoot van de *Public Interest Oversight Board* (PIOB). Deze laatste was opgericht in de schoot van de IFAC teneinde toezicht te houden op al zijn normatieve activiteiten (onder meer deze van de IAASB). In de loop van het voorbije jaar is de PIOB begonnen met de bekrachtiging van de interne procedures van de IFAC ten aanzien van de doelstellingen van openbaar belang dat hij eveneens dient te behartigen.

Het voorbije jaar werd eveneens gekenmerkt door de herziening van de Ethische Code van de IFAC, door de organisatie van twee discussieforums (een forum over het ontwerp houdende de verduidelijking van de internationale controlestandaarden, en een ander, gehouden te Brussel, over de onafhankelijkheid van de auditor) en door de daadwerkelijke aanvang van het controleproces met betrekking tot de conformiteit van de ledenorganisaties van de IFAC overeenkomstig hun verplichtingen (150 antwoorden werden ontvangen op een vragenlijst *ad hoc*, en een aantal van deze vragen werd, na analyse, op de website van de IFAC geplaatst).

De algemene vergadering van de IFAC heeft een aantal bepalingen van de statuten gewijzigd, onder meer met het oog op de naamswijziging van meerdere interne entiteiten. Men zal moeten wennen aan de nieuwe namen die, desgevallend, het normatieve doel van de betrokken entiteiten weergeven, zoals de *International Accounting Education Standards Board* (in plaats van *Education Committee*) en de *International Ethics Standards Board for Accountants* (in plaats van het *Ethics Committee*).

Het Nieuw-Zeelandse Instituut had de dag voorafgaand aan de *Council* een seminarie georganiseerd, gewijd aan een vergelijkende studie van de wetgeving op het vlak van de controle.

De *Council* zal in 2006 plaatsvinden in Istanbul, ter gelegenheid van het wereldcongres van de boekhouding, voorzien van 13 tot 16 november 2006.

12.1.4. Diversen

Bovenop de diverse algemene activiteiten met betrekking tot de IFAC, heeft het IBR bijgedragen tot het beantwoorden van de volgende vragenlijsten:

- “*Questions for national standard setters regarding communications with law firms*”;
- “*Questions for national standard setters regarding bank confirmations*”.

Bovendien heeft het IBR gedurende het jaar 2005 de vragenlijst van de IFAC ingevuld met als titel “*Assessment of the Regulatory and Standard-Setting Framework*” (47 p.). Deze vragenlijst heeft tot doel informatie te vergaren over elk van de ledenorganisaties van de IFAC, in het bijzonder over het IBR, en heeft meerbepaald betrekking op de opstelling van controlestandaarden, boekhoudnormen, deontologische regels, normen inzake kwaliteitsbeheersing en regels inzake de toegang tot het beroep.

Op het einde van het jaar 2005, heeft de IFAC een andere vragenlijst aan het IBR toegezonden met als titel “*SMO Self-Assessment of Compliance*”. Deze vragenlijst zal dienen te worden ingevuld voor 1 mei 2006. De verschillende diensten binnen het IBR hebben hun werkzaamheden aangevat in 2005 ter voorbereiding van de talrijke antwoorden op de gestelde vragen. De werkzaamheden zullen worden voortgezet in 2006.

12.1.5. Activiteiten van de IAASB

Een overzicht van de activiteiten van de *International Auditing and Assurance Standards Board* (IAASB) wordt geboden op haar website ⁽¹⁾.

In het bijzonder kan worden verwezen naar de *exposure drafts* die door de IAASB zijn uitgegeven, en waarvoor het IBR haar commentaren aan de IAASB in 2005 heeft toegezonden (*cf. supra*, punt 8.2.1.).

12.2. *Fédération des Experts Comptables Européens* (FEE)

12.2.1. Algemeenheden

Het Instituut was in 2005 actief in de 19 werkgroepen (*Working Parties* en subgroepen) van de FEE waarin hij is vertegenwoordigd. Tevens vertegenwoordigt de heer KILESSE, Voorzitter van het IBR, het Instituut in de Raad van de FEE.

Het Jaarverslag 2005 van de FEE zal beschikbaar zijn op de website van de FEE ⁽²⁾. Hieronder vindt u een tabel met de diverse werkgroepen waaraan het Instituut deelneemt met vermelding van de naam van de vertegenwoordigers die erin zetelen.

12.2.2. Publicaties van de FEE

Op de nieuw georganiseerde website van de FEE ⁽³⁾, kan de lezer onder de rubriek "*Publications*" de volgende subrubrieken raadplegen:

- *annual reports*;
- *comment letters*;
- *fact sheets*;
- *newsletters*;
- *position papers*;
- *press releases*.

In de loop van 2005 heeft de FEE ondermeer de volgende teksten gepubliceerd:

(1) *Cf.* www.ifac.org/IAASB.

(2) *Cf.* www.fee.be, rubriek *News Letters and Reports*.

(3) *Cf.* www.fee.be.

- *Alert on Emissions Trading* (januari 2005, 19 p.);
- *Comfort Letters Issued in relation to Financial Information in a Prospectus* (april 2005, 34 p.);
- *Assurance for a Sustainable Supply Chain* (juni 2005, 22 p.);
- *Role of Accounting Standard Setters and their Relationship with the IASB* (juli 2005, 5 p.);
- *FEE Comments on the IFRS for SME Project* (augustus 2005, 5 p.);
- *Analysis of Responses to FEE Discussion Paper on the Auditor's Involvement with the New EU Prospectus Directive* (oktober 2005, 79 p.);
- *Analysis of Responses to FEE Discussion Paper on Reporting Issues in relation to Endorsed IFRS and Possible Implications for the Audit Report* (oktober 2005, 87 p.);
- *Europe's Accountants Call for Strategic Approach to Tackling External Fraud in the Public Sector* (november 2005, 2 p.);
- *Good Practice in Tackling External Fraud* (november 2005, 25 p.);
- *How SMEs can reduce the risk of fraud* (november 2005, 28 p.);
- *Reference to the Financial Reporting Framework in the EU in Accounting Policies and in the Audit Report and Applicability of Endorsed IFRS* (december 2005, 8 p.).

In de loop van 2005 heeft het IBR zijn commentaren aan de FEE toegezonden inzake de volgende *discussion papers* en vragenlijsten:

- *DG Market survey on national standard setters* (januari 2005, 1 p.);
- *Adoption of International Standards on Auditing for use in the European Union* (maart 2005, 42 p.);
- *Risk Management and Internal Control in the EU* (maart 2005, 84 p.);
- *Reporting issues in relation to endorsed IFRS and possible implications for the audit report* (april 2005, 21 p.);
- *Questionnaire on auditors' civil liability* (november 2005);
- *Provision of accountancy, audit and related services in Europe - A survey on market access rules* (december 2005, 44 p.);
- *Survey on implementation of the EU recommendation on independence* (juni en december 2005, 66 p.).

12.2.3. *Presidents' meeting*

Op 16 september 2005 heeft de FEE een *Presidents' and CEO meeting* georganiseerd in Warschau. Het IBR was vertegenwoordigd door A. KILESSE, Voorzitter van het IBR, en D. SZAFRAN, Secretaris-generaal.

12.2.4. Activiteiten van de *Council*

De FEE wordt bestuurd door een *Council* die is samengesteld uit telkens één vertegenwoordiger per land waarvan minstens één beroepsinstituut lid is van de FEE. Enkel de *Council* is gemachtigd tot het nemen van de beleidsbeslissingen van de FEE. Het kan de praktische toepassing van deze beslissingen delegeren aan het FEE *Executive Committee*.

Het *Executive Committee* van de FEE is als volgt samengesteld:

- D. DEVLIN, President (Ireland);
- J. POTDEVIN, Deputy President & Treasurer (France);
- J.M. BOVE, Vice-President (Spain);
- T. HAANING, Vice-President (Denmark);
- K.-G. KLEIN, Vice-President (Germany);
- S. MARCHESI, Vice-President (Italy);
- A. POPHAM, Vice-President (U.K.);
- H. VAN DAMME, Vice-President (The Netherlands).

De Secretaris-generaal van de FEE is de heer H. OLIVIER.

De *Council* is verantwoordelijk zowel voor het nemen van de beleidsbeslissingen als het beheer van de FEE. De voornaamste agendapunten in 2005 hadden namelijk betrekking op:

- de beleidsbeslissingen inzake de normen omtrent financiële verslaggeving: de institutionele omgeving die verband houdt met financiële verslaggeving en in het bijzonder met betrekking tot de rol van de *European Financial Reporting Advisory Group* (EFRAG), de gerezen vragen in verband met de consistente toepassing van de IFRS normen en convergentie daarvan met US GAAP, de gelijkstelling van de referentiestelsels inzake financiële verslaggeving;
- het beleid inzake de wettelijke controle van de jaarrekeningen: de opvolging van de wetgevende werkzaamheden betreffende de nieuwe Richtlijn over de wettelijke controle, de voorstellen inzake het publiek toezicht op het beroep, de te nemen beleidsbeslissingen inzake het verslag over het risicobeheer en de interne controle, de inhoud van een uitgifteprospectus en het in te nemen standpunt van de auditors daaromtrent;

- de stellingname tegenover zaken die voor de KMO's en middelgrote auditkantoren belangrijk zijn: het organiseren van een conferentie voornamelijk bestemd voor de beroepsbeoefenaren die voor de KMO's werkzaam zijn, goedkeuring van een document over de bescherming tegen fraude begaan in de KMO's, aandachtspunten in verband met de toegankelijkheid van de markten inzake professionele dienstverleningen.

12.2.5. *Accounting Working Party*

De FEE *Accounting Working Party* heeft in 2005 in grote mate deelgenomen aan de projecten van de IASB (ED of proposed amendments to IFRS 3 *Business Combinations*, IAS 27 *Consolidated and Separate Financial Statements*, IAS 37 *Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets* and IAS 19 *Employee Benefits*), en het IFRIC (IFRIC D10 *Liabilities arising from Participating in a Specific Market—Waste Electrical and Electronic Equipment*, IFRIC D11 *Changes in Contributions to Employee Share Purchase Plans*, IFRIC D12-D14 *Service Concessions Arrangements*, IFRIC D16 *Scope of IFRS 2*, IFRIC D17 *IFRS 2—Group and Treasury Share Transactions*) en heeft bijgedragen tot het *Endorsement Process* van IFRIC 6 *Liabilities arising from Participating in a Specific Market—Waste Electrical and Electronic Equipment*.

De FEE *Accounting Working Party* heeft verder ook bijgedragen aan de aanpassingen van de Vierde en de Zevende Europese Richtlijn.

De FEE heeft tevens een significante rol vervuld in de EFRAG, waarvan ze één van de belangrijkste stichtende leden is.

12.2.6. *Auditing Working Party*

De FEE *Auditing Working Party* heeft van nabij de internationale ontwikkelingen opgevolgd inzake de ISAs, en heeft ook bijgedragen tot de integratie van de ISAs in Europa, ondermeer via de organisatie van twee vergaderingen van de *European Auditing Standard Setters*.

Hierbij heeft de *Auditing Subgroup on IAASB Exposure Drafts* bemerkingen geformuleerd op EDs van de IAASB, meerbepaald op de EDs inzake het internationaal auditorsverslag (ISA-701, 705, 706 en 800), de audit van een groep van ondernemingen (tweede ED ISA-600), en de communicatie aan de organen belast met *governance*.

De FEE *Auditing Working Party* heeft bovendien zijn bemerkingen overgemaakt aan de Raad van de FEE inzake het ontwerp van Achtste Europese Richtlijn, alsook overlegd met de Europese Commissie over de diverse aspecten inzake de invoering van de ISAs in de Europese Unie.

Bijzondere aandacht werd hierbij gegeven aan de problematiek van de toekomstige goedkeuring (*endorsement*) van de ISAs door de Europese Commissie.

12.2.7. *Ethics Working Party*

De FEE *Ethics Working Party* heeft namelijk een ontwerp van wijziging van de Ethische Code van de IFAC bestudeerd, en in het bijzonder sectie 290 inzake de onafhankelijkheid. In deze context werden de conclusies van het IFAC *Ethics Forum* geanalyseerd. Bovendien werden de ontwikkelingen in het kader van de Achtste Europese Richtlijn opgevolgd, evenals de wet *Sarbanes-Oxley*, de PCAOB en de regels van de *Securities and Exchange Commission* (SEC) inzake de onafhankelijkheid. Ten slotte heeft de *Ethics Working Party* de “*Survey on Implementation of the EU Recommendation on Independence*” voltooid.

12.2.8. *Liberalisation/Qualification Working Party*

De FEE *Liberalisation/Qualification Working Party* heeft zich in het bijzonder gebogen over de ontwikkelingen inzake de erkenning van de beroepskwalificaties en de diensten in de interne markt, en hun impact op de beroepsbeoefenaar en de beroepsbeoefening. Zo werden de aanpassingen van de Achtste Europese Richtlijn inzake de wettelijke controle nauwlettend opgevolgd en beoordeeld. Naar het jaareinde werden de resultaten van een vergelijkende studie tussen de diverse Lidstaten uitgebracht, die erin bestond om het effect na te gaan van de huidige wetgeving(en) en bepalingen inzake de concurrentie omtrent de toegang tot professionele dienstverleningen.

12.2.9. *Banks Working Party*

De FEE *Banks Working Party* heeft in 2005 een verdere analyse uitgevoerd van de amendementen inzake IAS-39 door aan de IASB en EFRAG haar bemerkingen te communiceren inzake het aannemen van de reële waarde-optie en de *cash flow hedging* van toekomstige intra-groepstransacties.

Tevens werd aan het IFRIC een advies verstrekt inzake de ontwerpinterpretatie D15 inzake de afgeleide producten. De werkgroep heeft tevens haar werkzaamheden voortgezet inzake de bijdrage tot de georganiseerde consultaties door het *Committee of European Banking Supervisors* (CEBS) en het Bazel-Comité die betrekking hebben op het prudentiële toezicht over het gebruik van de reële waarde-optie, de evaluatie van de interne systemen van risicobeheersing, het deugdelijk bestuur in de bancaire instellingen en de algemene beginselen die de tweede pijler van het Bazel-II akkoord onderbouwen.

12.2.10. *Company Law and Corporate Governance Working Party*

De FEE *Company Law and Corporate Governance Working Party* heeft zich gedurende het jaar 2005 voornamelijk gebogen over de volgende onderwerpen: de rol van de auditor met betrekking tot de attestatie van de verklaring van het controleorgaan omtrent het deugdelijk bestuur en de interne controle, de transatlantische dialoog m.b.t. deugdelijk bestuur in samenwerking met het *European Corporate Governance Institute* (ECGI), het voorstel van nieuwe Achtste Europese Richtlijn nl. de voortgang m.b.t. de onderwerpen deugdelijk bestuur (communicatie tussen de commissaris en het auditcomité), de rechten van de aandeelhouders, de toepassing van het “*comply or explain*”-principe, het begrip “onafhankelijk bestuurder”, de aanpassingen aan de Tweede Europese Richtlijn inzake het vennootschaprecht en de aanpassingen aan de Vierde en Zevende Europese Richtlijnen.

12.2.11. *Education Subgroup*

De *Education subgroup* heeft een ontmoeting gehad met de diverse verantwoordelijken van de respectievelijke nationale beroepsorganisaties inzake permanente vorming. De vergadering handelde omtrent de wijze waarop de diverse verenigingen *International Education Standard IES-7*, uitgevaardigd door de IFAC, hebben geïmplementeerd. Van Belgische zijde werd reeds eerder de vergelijking gemaakt tussen voornoemde internationale standaard en de huidige Norm van het IBR voor permanente vorming. De conclusie bestond erin dat nagenoeg een volledige *compliance* werd bewerkstelligd tussen de huidige norm en IES-7.

12.2.12. *Public Sector Working Party*

Gedurende het voorbije werkingsjaar hebben diverse werkgroepen van de *Public Sector Working Party* hun werkzaamheden voortgezet betreffende diverse projecten, inzake *Internal Control and Risk management*, *Budgetting*, *Accounting and Control*, *Good Practice in Tackling External Fraud*, *New Public Management* en *Corporate Governance in Government*. De Raad van de FEE heeft aan de *Public Sector Working Party* gevraagd om bemerkingen te formuleren op de *exposure drafts* inzake de ISAs.

12.2.13. *SME Working Party*

De *SME Working Party* heeft andere *working parties* ondersteund inzake fraude, netwerken, toepassing van ISAs op *Small and Medium Sized Enterprises* (SMEs), en IFRS voor SMEs.

De werkgroep heeft verder de voorgestelde wijzigingen in de Vierde en de Zevende Europese Richtlijn alsook de evolutie van de Achtste Europese Richtlijn opgevolgd.

Een werkdocument "*Protecting SME's from Fraud*" werd aan de Raad van de FEE ter goedkeuring voorgelegd.

De *SME Working Party* heeft tevens de thema's van het congres FEE – KMO dat in september 2006 in Versailles plaatsvindt opgesteld.

WERKGROEPEN			
VOORZITTERS	IBR VERTEGENWOORDIGERS	PLAATSERVANGERS	
Council			
D. DEVLIN	A. KILESE	P.P. BERGER	(2005-2006)
Accounting			
B. LEBRUN	G. BOMBAERTS	K.M. VAN OOSTVELDT	(2003-2006)
Auditing			
A. POPHAM	H. VAN PASSEL	D. KROES	(2005-2008)
Subgroup on IAASB Exposure Drafts			
T. BINGHAM	H. VAN PASSEL	D. KROES	(2005-2008)
Subgroup on Quality Assurance			
X. AUBRY	R. VERMOESEN	B. DE GRAND RY	(2005-2008)
Subgroup on Internal Control			
R. HODGKINSON	L. ACKE	V. KOOPMAN	(2005-2008)
Assurance Subgroup on Assurance Corporate Governance Statement			
–	A. KILESE	I. BOETS	(2005-2008)
Ethics			
H. RING	A. KILESE	P.P. BERGER	(2005-2008)
Liberalisation/Qualification			
J. POTDEVIN	A. KILESE	P. VAN IMPE	(2005-2008)
Banks			
H. VAN DAMME	R. PEIRCE	F. VERHAEGEN	(2003-2006)
Company Law and Corporate Governance			
E. KANDLER	M. DE WOLF	S. BRABANTS	(2004-2007)
Education subgroup			
W. MOLEVELD	P. VAN IMPE	Ph. PIRE	(2003-2006)
Capital Markets Reporting Project			
J. BUISMAN	R. PEIRCE	M. VAN DOOREN	(2005-2008)
Insurance			
G. GEIB	J. TISON	R. VANDER STICHELE	(2003-2006)
Public Sector			
C. MAWHOOD	J. DE COOMAN	P. VAN CAUTER	(2005-2008)
SME			
J.M. BOVE	I. SAEYS	B. DE GRAND RY	(2005-2008)
Sustainability			
J. PIET	R. VAN MAELE	D. KROES	(2005-2008)
Direct Tax			
S. MARCHESI	M. DE WOLF	J.-P. KOEVOETS	(2003-2006)
Money Laundering			
K. SILCOCK	Ph. MAEYAERT	P. COOX	(2005-2008)

12.3. *Fédération Internationale des Experts-comptables Francophones* (FIDEF)

De organen van de FIDEF hebben in de loop van het voorbije jaar in het bijzonder de volgende punten behandeld:

- de evolutie van de toetredingen;
- de vertaling naar het Frans van de internationale teksten, in het bijzonder de teksten van de IFAC;
- de opleiding van assistent in het boekhoud- en financieel management (niveau van *bachelor*);
- de invoering van een kwaliteitssysteem in de kleine en middelgrote auditkantoren;
- de oprichting van l'*Académie des Sciences et Techniques Comptables et Financières*.

Deze laatste zal in de toekomst geen bijdrage aan de beroepsbeoefenaars, academici, enz. vorderen die zich zouden willen inschrijven. Een informatiesessie omtrent de *Académie* werd op 10 oktober 2005 in Brussel door het IBR georganiseerd.

Het IBR wordt bij de FIDEF vertegenwoordigd door confrater Michel DE WOLF, bestuurder en secretaris-generaal.

In 2005 heeft de FIDEF haar vergaderingen van de Raad van bestuur gehouden in Tunis (mei) en Parijs (oktober).

De Raad van het IBR verheugt zich over de beslissing van het *Institut des Réviseurs d'Entreprises* (IRE) van Luxemburg inzake zijn toetreding tot lid van de FIDEF.

Twee nieuwe leden werden ook opgenomen, met name de *Ordre des experts-comptables* van Algerije en de *Compagnie des comptables* van Tunesië.

De heer Jean PRECOURT (Canada) werd aangewezen als toekomstige Voorzitter van de FIDEF (het in functie treden voorzien tijdens de algemene vergadering van het najaar 2006).

De leden die meer informatie wensen te bekomen over de werkzaamheden van de FIDEF kunnen de website van de FIDEF raadplegen op het adres www.fidef.org.

12.4. Belgisch-Nederlandse gespreksgroep

Afvaardiging van het IBR: de heren Ph. MAEYAERT (delegatievoorzitter en tevens voorzitter van de gespreksgroep), R. ADRIAENSSENS (tot 1 januari 2005), L.H. JOOS, F. VAN RIE, J. VERCAUTEREN (vanaf 1 januari 2005) en E. VAN MEENSEL

Aan de Belgisch-Nederlandse gespreksgroep nemen delegaties van het NIVRA, de NOvAA, het IAB en het IBR deel.

In de vergaderingen van de Belgisch-Nederlandse gespreksgroep worden op informele basis gegevens uitgewisseld over het beroep in beide landen.

De gespreksgroep vergaderde, zoals gebruikelijk, tweemaal in het voorbije jaar. De eerste vergadering vond plaats in België op 17 maart 2005 en de tweede vergadering in Nederland op 27 oktober 2005.

In deze twee vergaderingen kwamen onder meer volgende onderwerpen ter sprake:

- de regelgeving met betrekking tot onafhankelijkheid van de commissaris in België;
- het witwassen: bevraging van België door de *Financial Action Task Force* (FATF) of *Groupe d'action financière* (GAFI) en *expectations of the outside world*;
- de beroepsaansprakelijkheidsverzekering;
- het Nederlands ontwerp van Wet Toezicht Accountantsorganisaties (WTA).

Dit laatste onderwerp kwam uitvoerig aan bod in het artikel E. VAN MEENSEL, “Nederland regelt onafhankelijk extern toezicht op het beroep”, *Periodieke Berichten*, nr. 6/2005 (p. 11-13).

XII

12.5. Bilateraal Frans-Belgisch Comité

Naar analogie van het bilateraal Belgisch-Nederlands Comité, heeft de Raad, in akkoord met de CNCC, besloten om een bilateraal Frans-Belgisch Comité op te richten. Het is samengesteld uit de confraters

André KILESSE, Bernard DE GRAND RY en Philippe PIRE, en de Secretaris-generaal.

De Voorzitter, confrater Bernard DE GRAND RY en de Secretaris-generaal hebben de voorstelling van het bilateraal Frans-Belgisch Comité in Parijs bijgewoond op 1 december 2005 ter gelegenheid van het congres van de CNCC.

12.6. *Transparency International*

12.6.1. Algemeenheden

Transparency International (TI) is een NGO die in 1993 werd opgericht ter bestrijding van de corruptie bij internationale transacties en waarvan het secretariaat in Berlijn is gevestigd. Deze NGO geniet de financiële steun van grote internationale organisaties, publieke ontwikkelingsinstanties, diverse maatschappelijke stichtingen, beroepsverenigingen en bedrijven. De activiteiten van TI worden in elk land overgenomen door ongeveer 90 nationale koepels verspreid over de hele wereld, waarvan de vertegenwoordigers zetelen in de algemene vergadering van TI en de leden van de raad van bestuur verkiezen. TI dient in de eerste plaats te worden beschouwd als de gesprekspartner van de internationale instanties, terwijl de nationale koepels, die een grote praktijkervaring hebben, op een meer lokaal niveau handelen.

Transparency International-Brussels, nationale Belgische koepel van TI die de vorm heeft aangenomen van een vzw naar Belgisch recht, wordt voorgezeten door Baron Jean GODEAUX, eregouverneur van de Nationale Bank van België. De Voorzitter van het IBR, de heer André KILESSE, zetelt in de nationale raad van bestuur. *TI-Brussels* krijgt adviezen van een Raadgevend Comité bestaande uit een tiental leden waaronder bedrijfsleiders, magistraten en advocaten.

De drie hoofdlijnen van de activiteiten van TI zijn:

- de publieke opinie sensibiliseren voor de kwalijke gevolgen van de corruptie;
- actie ondernemen bij de internationale en nationale overheden met het oog op het op punt stellen van internationale instrumenten, wetge-

- vende en reglementaire maatregelen en specifieke actiemiddelen voor een doeltreffende strijd tegen de corruptie;
- met het oog hierop haar technische bijstand verlenen, in het bijzonder in de opkomende landen.

Transparency International stelt geen onderzoek in naar individuele gevallen van corruptie.

12.6.2. Activiteiten van *Transparency International-Brussels* in 2005

Begin 2005 onderging *TI-Brussels* een structurele reorganisatie waarbij de activiteiten van de Belgische NGO die betrekking hebben op de Europese Unie, werden overgedragen aan het secretariaat van TI dat in dit kader een antenne in Brussel heeft opgericht. *TI-Brussels* concentreert zijn aandacht voortaan op de strijd tegen de corruptie op Belgisch vlak.

In deze nieuwe structuur werden François VINCKE, advocaat aan de balie van Brussel en voorzitter van de Commissie anti-corruptie van de *International Chamber of Commerce* (ICC) en bestuurder van *TI-Brussels*, evenals Nanyi KALUMA, advocaat aan de balies van Brussel en New York en bestuurder van *TI-Brussels*, in maart 2005 benoemd als respectievelijk manager en penningmeesteres, belast met het geven van een Belgische impuls aan de organisatie.

Men vindt hierna een overzicht van de voornaamste activiteiten van *TI-Brussels* in het jaar 2005:

A. *Monitoring* OESO

TI-Brussels heeft deelgenomen aan de tweede door de OESO georganiseerde *monitoring*-fase met betrekking tot de toepassing in België van de overeenkomst van 1997 ter bestrijding van corruptie van buitenlandse ambtenaren. *TI-Brussels* heeft, samen met andere leden van het maatschappelijk verkeer, de gelegenheid gehad aan het panel van deskundigen een uiteenzetting te geven van de stand van zaken met betrekking tot de strijd tegen de corruptie in België.

Het evaluatierapport van België werd op 10 oktober 2005 door de Werkgroep “Corruptie” bekendgemaakt en is beschikbaar op de website van de OESO.

Onder de talrijke door de Werkgroep opgestelde aanbevelingen, die een aantal wijzigingen van wetteksten, evenals een belangrijk bewustmakingsproces met zich meebrengen, citeren we de aanbeveling die rechtstreeks betrekking heeft op de bedrijfsrevisoren. De Werkgroep vraagt immers, op pagina 54 van voormeld rapport, aan België:

“(...) clarify the requirement that auditors uncovering evidence of possible unlawful acts of bribery must inform the directors and, as the case may be, the management organs of the company, and also that they consider making it an express legal obligation for auditors to report to the prosecuting authorities any involvement of the company whose accounts they are auditing in the practice of bribery in foreign markets where the management organs of the company itself have been duly notified but have failed to act. (...)”

(Overeenkomst, Art. 8; herwerkte Aanbeveling, Afdeling V, iv)).

De Werkgroep wil niet dat deze aanbevelingen een vrome wens blijven aangezien België binnen een jaar een mondeling rapport zal voorstellen aan de Werkgroep over de genomen of te nemen maatregelen om tegemoet te komen aan de aanbevelingen. Binnen twee jaar dient België eveneens een bijkomend schriftelijk rapport mee te delen.

Er dient eveneens te worden opgemerkt dat in december 2005 de FOD Justitie een brief heeft gericht aan het IBR met de vraag naar de middelen waarover het IBR beschikt om zijn leden vertrouwd te maken met deze problematiek. Een gedetailleerd antwoord met betrekking tot de verschillende kanalen van het IBR ter informatie van zijn leden werd aan de FOD Justitie gericht.

B. Seminarie van 5 oktober 2005 betreffende de strijd tegen de corruptie in België

TI-Brussels heeft op 5 oktober 2005, in samenwerking met ICC Belgium en een advocatenkantoor, een seminarie georganiseerd met betrekking tot de strijd tegen de corruptie in België.

Dit multidisciplinaire seminarie was een primeur in België omdat het zich richtte op de Belgische praktijk eerder dan op de internationale en omdat het één van de eerste seminars was die in Brussel over dit onderwerp werden georganiseerd.

Vooraanstaande sprekers (advocaten, journalisten, hoogleraren, verantwoordelijken van de OESO, leden van de FOD Justitie, van de “*Office de Contrôle et de Répression de la Corruption*”, en uiteraard vertegenwoordigers van TI-Brussels) hebben elk een bijzonder aspect van de strijd tegen de corruptie behandeld.

C. Publicatie

De schriftelijke bijdragen van de sprekers van voornoemd seminarie zullen worden gepubliceerd in de vorm van een boek.

12.7. Gemengde Commissie Internationale Relaties

12.7.1. Samenstelling

De samenstelling van de gemengde Commissie Internationale Relaties, zoals goedgekeurd door de respectieve Raden van de twee Instituten, ziet er als volgt uit:

- Voorzitter:* de heer J-F. CATS
- Leden IBR:* de dames I. SAEYS en R. VAN MAELE, de heren L. ACKE, G. BOMBAERTS, J. DE COOMAN, M. DE WOLF, A. KILESSE, Ph. MAEYAERT, R. PEIRCE, J. TISON, P. VAN IMPE, H. VAN PASSEL en R. VERMOESEN
- Leden IAB:* de dames M. CLAES, I. DE LEENHEER, J. LERMINIAUX en D. VAN ZEGBROECK, de heren Y. BERNAERTS, J. COLSON, J.-M. COUGNON, R. DE WILDE, G. DUPONT, L. GOUBERT, C. JANSSENS, F. MEAN, H. SMITT, G. STEVENS, R. VAN ASBROECK, P. VAN DEN EYNDE, M. VANDER AUWERA, J. VAN HAEVERBEKE, E. VAN RIJSWIJCK en E. VERCAMMEN
- Extern lid:* de heer H. OLIVIER
- Secretariaat IBR:* mevrouw S. VAN BELLINGHEN, de heren O. COSTA en D. SZAFRAN
- Secretariaat IAB:* de heren R. LASSAUX, E. STEGHERS en R. VAN BOVEN

12.7.2. Doelstellingen

De gemengde Commissie (IBR-IAB) Internationale Relaties heeft als belangrijkste doel:

- verslag uit te brengen over de besprekingen in de werkgroepen van Europese en internationale instanties;
- de opvolging te verdelen en te verzekeren van de internationale vraagstukken en deze specifiek te sorteren onder de betrokken commissies en werkgroepen van het Instituut.

12.7.3. Activiteiten

De gemengde Commissie (IBR-IAB) Internationale Relaties heeft tweemaal vergaderd in de loop van het voorbije jaar.

Gedurende deze vergaderingen, wordt elk lid van de Commissie uitgenodigd om de werkzaamheden die verricht werden binnen de internationale instanties waarin hij zetelt, voor te stellen evenals de inventaris van de activiteiten die werden geleid door deze laatsten en de problemen waaraan ze blootgesteld worden.

Een kort overzicht van de behandelde onderwerpen wordt hernomen in Hoofdstuk XII van het onderhavige jaarverslag.

De werkzaamheden betroffen voornamelijk de evoluties van de ontwerpen in uitvoering binnen de FEE op het niveau van de verschillende werkgroepen (*ethics, liberalisation, tax*, enz.), de auditnormen, de modernisering van de Achtste Richtlijn, de IFAC (deontologie) en de FIDEF.

XII

12.8. De *Académie des Sciences et Techniques Comptables et Financières* en het *Institut des Professionnels Associés à l'Ordre des Experts-Comptables* (IPAO)

Het *Institut des Professionnels Associés à l'Ordre des Experts-Comptables* (IPAO) heeft het initiatief genomen om de boekhoudkundige en de financiële beroepsbeoefenaars in Frankrijk en in het buitenland samen te brengen.

Te dien einde, heeft het IPAO een *Académie des Sciences et Techniques Comptables et Financières* (de *Académie*) opgericht, die tot doel heeft een

wetenschappelijke en technische documentatie op te leveren met een grote toegevoegde waarde, onontbeerlijk voor de Franstalige boekhoudkundige en financiële gemeenschap, en in een multidisciplinaire geest ter beschikking te stellen van de leden. Zij draagt bij tot de doctrinale, praktische en operationele beschouwingen die gemeenschappelijk zijn aan alle betrokken partijen en tot een ruime verspreiding van de kennis, in Frankrijk en in het buitenland.

Op 10 oktober 2005, heeft de Voorzitter van het IBR, de heer André KILESE, de heer William NAHUM, Voorzitter van de Academie en de heer Philippe GILNICKI, Ondervoorzitter van de Academie, uitgenodigd om de Academie voor te stellen tijdens een vergadering in Brussel met de economische en financiële kringen. Op deze voorstelling waren onder andere ook de Ondervoorzitter, de Secretaris van de Raad en de Secretaris-generaal van het IBR aanwezig.

12.9. Overeenkomst met de Democratische Republiek van Kongo

Volgend op de gesprekken die in de loop van het jaar hebben plaatsgevonden, heeft het Instituut op 30 september 2005 een samenwerkingsovereenkomst getekend met de *Conseil Permanent de la Comptabilité au Congo* en het *Institut des Reviseurs Comptables* van de Democratische Republiek van Kongo teneinde de Kongolese stagiairs in België op te leiden.

De overeenkomst werd getekend onder opschortende voorwaarde dat de financiering van dit programma slaagt.

12.10. Het *International Innovation Network* (IIN)

Het IBR, en ook het IAB, hebben verder meegewerkt aan de werkzaamheden van het *International Innovation Network* (IIN), waar ze stichtende leden van zijn (*cf. supra*, punt 4.4.1.).

Tijdens de vergaderingen van deze organisatie, worden de technologische ontwikkelingen, aan het licht gekomen binnen de verschillende internationale instituten en, in voorkomend geval, uitgewerkt in het ene of in het andere land, onderzocht.

Bijkomende informatie is beschikbaar op de website van het IIN op het adres www.iinonline.com.

12.11. Diverse contacten

12.11.1. *European Corporate Governance Institute*

De Voorzitter en de Secretaris-generaal hebben het IBR vertegenwoordigd tijdens de algemene vergadering van het *European Corporate Governance Institute* (ECGI) in Milaan (*Bocconi School of Management*) op 9 maart 2005.

De Secretaris-generaal heeft het IBR vertegenwoordigd op de conferentie *Transatlantic Corporate Governance Dialogue* in New York (*The Federal Reserve Bank*) op 27 september 2005. Deze conferentie, georganiseerd door het *American Law Institute* en door het ECGI had als thema “*Corporate Board Elections and Internal Controls*”.

12.11.2. Europese Commissie

De Voorzitter, de Ondervoorzitter en de Secretaris-generaal, alsook confrater Hugo VAN PASSEL hebben in 2005 vergaderd met de heer Jürgen TIEDJE, die de heer Karel VAN HULLE heeft opgevolgd bij de Europese Commissie met betrekking tot het voorstel van nieuwe Achtste Richtlijn.

12.11.3. *Ordre des Experts-Comptables* (Frankrijk)

De Voorzitter heeft het IBR vertegenwoordigd op een Congres van de OEC dat doorging in 2005 in Parijs. Tijdens dit Congres werd het risico aangekaart van het ontbreken van de mogelijkheid om de rekeningen te vergelijken aan de hand van een referentiekader, die niet geharmoniseerd zou zijn tussen de genoteerde en de niet genoteerde vennootschappen.

12.11.4. UNCTAD/ISAR

De Secretaris-generaal heeft in Genève op 23 en 24 november 2005 samen met de Technische Directeur van de FEE, deelgenomen aan een vergadering van UNCTAD/ISAR (*United Nations Conference on Trade and Development/International Standards of Accounting and Reporting*) omtrent *corporate governance* en IAS/IFRS, over de rol van de commissaris in de *corporate*

governance en de interne controle (voorstel tot wijzigingen aan de Vierde en Zevende Europese Richtlijn).

De vertaling door het IBR van de ISAs in het Frans en het Nederlands, in samenwerking met de CNCC en het NIVRA, werd door een vertegenwoordiger van het IFAC aangehaald, als een voorbeeld van constructieve samenwerking tussen instituten waarvan de leden dezelfde werktaal gebruiken.

12.11.5. Kamer van Litouwse Auditoren

De Secretaris-generaal heeft een uiteenzetting gegeven op 6 oktober 2005, tijdens het Internationaal Congres georganiseerd door de Kamer van Auditoren in Litouwen over de rol van de revisor bij de attestering van de verklaring over de *corporate governance* en over de interne controle. Hij heeft er onder andere de vertegenwoordigers van het beroep, de vertegenwoordiger van de Litouwse Minister van Financiën, in het kader van de gesprekken omtrent de Achtste Richtlijn, alsook een lid van het Europees Rekenhof ontmoet.

XVIII

Hoofdstuk XIII

VORMING

13.1. Samenstelling van de Commissie Vorming

Voorzitter: de heer P. VAN IMPE

Leden: de heren M. DE RIDDER, Ph. PIRE, P. ROTTIERS (vanaf 10 juni 2005), D. SMETS, R. VAN ASBROECK, D. VAN CUTSEM (tot 10 juni 2005), E. VAN DEN BRANDEN en L. VAN MONTFORT

Secretaris: de heer C. BALESTRA

13.2. Programma 2005

In 2005 heeft het Instituut een volledig programma vorming opgesteld voor de bedrijfsrevisoren en hun professionele medewerkers. Het programma kan worden ingedeeld in drie grote categorieën:

- door de organisatie van *seminaries* wordt een updating en uitdieping nagestreefd van specifieke topics binnen de vakgebieden controle en het beroep, recht en fiscaliteit, accountancy en informatica;
- verder zijn er de *vormingscycli*, die een modulaire uiteenzetting bieden van bepaalde onderwerpen. Op deze wijze wordt het de deelnemers mogelijk gemaakt een gedetailleerde kijk te krijgen op de behandelde materie;
- ten slotte wordt een programma van casestudy's aangeboden via de *praktijkseminaries*. Deze intensieve vormen zijn in principe bestemd voor laatstejaarsstagiairs en jonge revisoren. In de praktijk blijkt dat er ook een sterke interesse is voor deze wijze van vorming vanuit de groep van meer ervaren revisoren.

Een cyclus van seminars werd aangeboden onder het thema: "recente ontwikkelingen". In de uiteenzettingen werden verschillende materies behandeld die betrekking hebben op de beroepspraktijk, zoals bijvoorbeeld het vennootschapsrecht, het financieel recht, het boekhoudrecht, enz. Deze formule kende een groot succes en zal worden voortgezet in 2006.

Bovendien heeft het Instituut op 22 november 2005 een *studiedag* georganiseerd in samenwerking met de CFI, met als thema: "De strijd tegen het witwassen en de financiering van het terrorisme: de CFI en de revisor".

Het Instituut heeft eveneens meegewerkt aan de organisatie van vijf andere evenementen waarvan de inhoud onrechtstreeks betrekking had op de permanente vorming:

- een colloquium op 17 mei 2005 in samenwerking met het IAB, het BIBF en de Staatssecretaris Hervé JAMAR (*cf. supra*, punt 1.8.1.);
- een studievoormiddag over “De nieuwe economische en fiscale context bij de overdracht van ondernemingen”, op 21 september 2005 in samenwerking met Mevrouw de Minister Sabine LARUELLE. Dit colloquium was een gezamenlijk initiatief van de Minister van Middenstand, Mevrouw Sabine LARUELLE, het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF), het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten (IAB) en het Instituut der Bedrijfsrevisoren (IBR). Minister van Middenstand Sabine LARUELLE pleitte in haar uiteenzetting voor een snelle oprichting van een kennis- en overdrachtcentrum binnen het Participatiefonds en de oprichting van een virtueel contactpunt waar de ondernemers die hun onderneming willen overlaten, in contact kunnen komen met kandidaat-overnemers;
- een studievoormiddag op 1 december 2005 en een studiedag op 14 januari 2006 gewijd aan de controle van de gesubsidieerde scholen. Een studievoormiddag omtrent de revisorale controle in het Nederlandstalig gesubsidieerd vrij onderwijs werd – in samenwerking met het VSKO en EHSAL Management School – georganiseerd op 1 december 2005 te Brussel. Een studiedag met betrekking tot “*La nouvelle réglementation comptable et le révisorat d’entreprises dans l’enseignement libre subventionné en Communauté française*” werd – in samenwerking met de SeGEC – georganiseerd op 14 januari 2006 te Namen;
- een studievoormiddag op 14 oktober 2005 gewijd aan de “tijdelijke handelsvennootschap” in samenwerking met meer bepaald de Nationale Confederatie van het Bouwbedrijf (NCB).

In 2005 werden in totaal 94 seminars (één studiedag inbegrepen) georganiseerd (ten opzichte van 90 in 2004) voor ongeveer 3.676 ingeschrevenen (ten opzichte van ongeveer 3.553 in 2004). Geen enkel seminarie werd geannuleerd.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Aantal seminaries	80	70	87	91	90	94
Aantal deelnemers	3.162	2.376	3.440	3.828	3.553	3.676
Gemiddelde deelname	40	34	40	42	40	39

13.3. Evaluatie van het programma 2005

De studie van de evaluatieformulieren van de vorming en de resultaten ervan zijn hieronder samengevat. Deze resultaten werden opgemaakt op basis van 1.779 evaluatieformulieren. Om de Commissie Vorming nog een beter werkinstrument te geven, wordt er aan de deelnemers gevraagd om dit formulier op het einde van elk seminarie in te vullen.

De diverse waardemeters en hun gemiddelden zijn:

A	Globale evaluatie van het seminarie	78 %
B	Didactische benadering	80 %
C	Documentatie	78 %
D	Organisatie en infrastructuur	81 %

13.4. Kostenbijdrage in geval van afwezigheid

De Commissie heeft tijdens het jaar 2005 een vermindering van het aantal niet-gerechtigde afwezigheden op de seminaries kunnen vaststellen. Om alle misverstanden in de toekomst te vermijden wenst de Commissie te herhalen dat de revisoren zich moeten houden aan de praktische modaliteiten opgenomen in de brochure vorming. Indien dit niet het geval is, zal de revisor of de stagiair een bedrag van 100 EUR moeten storten per halve dag afwezigheid. Enkel een medisch attest zal worden aanvaard ter rechtvaardiging van afwezigheid.

Overigens is het steeds mogelijk zich, in geval van verhindering, te laten vervangen. De vervanger moet bedrijfsrevisor of stagiair zijn op de datum van het seminarie. Indien dit niet het geval is, zal de vervangende

persoon als “derde” worden aanzien en zal dan ook in die hoedanigheid zijn inschrijving moeten betalen.

13.5. Werkzaamheden van de Commissie Vorming

De Commissie Vorming vergaderde vijfmaal in 2005, om onder meer het programma van de Permanente Vorming 2006 samen te stellen.

De Commissie heeft eveneens kennis genomen van de eisen van de IFAC betreffende de permanente vorming. Deze eisen zijn opgenomen in de IES-7 van mei 2004⁽¹⁾. De IES-4 en 8 werden eveneens onderzocht.

De Commissie heeft er over gewaakt dat het programma van de Permanente Vorming 2006 zoals georganiseerd door het Instituut, voldoet aan de vereisten van de IFAC.

13.6. Programma 2006

Het programma 2006 werd door de Commissie gefinaliseerd tijdens haar vergadering van 17 november 2005.

De vorming betreffende IAS/IFRS zal in 2006, zoals in 2005, op drie niveaus worden georganiseerd met een rotatie van de in de specialisatiecyclus onderzochte normen:

- een *inleidende* cyclus IAS/IFRS;
- een *thematische* benadering van de IAS/IFRS; en
- *specialisatieseminarie*s IAS/IFRS.

De specialisatieseminarie's behandelen individueel alle normen over een periode van twee jaar.

(1) *International Education Standard for Professional Accountants 7: Continuing Professional Development: A Program of Lifelong Learning and Continuing development of Professional Competence*, May 2004, 15 p; *International Education Standard for Professional Accountants 4: Professional Values Ethics and Attitudes*, October 2003, en *Proposed International Education Standard for Professional Accountants 8 – Exposure Draft: Competence Requirements for Audit Professionals*, April 2005, 23 p. Cf. de website van de IFAC: www.ifac.org.

Gezien het belang van ISAs steeds toeneemt, wordt eveneens een thematische aanpak in modules voorgesteld, waarbij rekening wordt gehouden met recente ontwikkelingen.

In het programma 2006 werd een nieuw concept ingevoerd: de interactieve *workshops*. Het doel hiervan is in een leemte te voorzien met betrekking tot het vormingsaanbod: het organiseren van bijeenkomsten met het oog op een uitwisseling van ervaringen.

Deze nieuwe “seminaries/*workshops*” kenmerken zich als volgt:

- zij richten zich naar revisoren met een relevante ervaring in de behandelde materie;
- zij worden geleid door een moderator die één of twee casestudy's aanhaalt en vervolgens het debat gaande houdt;
- de nadruk zal worden gelegd op de ervaringen van de deelnemers, alsook op de praktische oplossingen die zij hebben gevonden op het vlak van de problematiek waarover de *workshop* handelt;
- de *workshop* zal kunnen worden gevolgd door maximum 20 personen;
- het zal niet mogelijk zijn zich te laten vervangen door een stagiair of een revisor die niet voldoet aan de aan de inschrijving verbonden voorwaarde van ervaring.

13.7. Opleidingscheques

De erkenning van het Instituut als opleidingsorganisatie vervalt op 24 februari 2006. Een externe audit van de vormingsactiviteiten vond plaats op 7 december 2005. De erkenning wordt verlengd voor een periode van drie jaar.

Ter herinnering, het Instituut mag opleidingscheques uitgegeven door de Vlaamse Gemeenschap aanvaarden als betalingsinstrument voor formingen voor derden en medewerkers van revisoren (gezien dat de vorming gratis is voor bedrijfsrevisoren en stagiairs). Wat niet mag is de opleidingscheque gebruiken als betaalmiddel voor afwezigheidskosten.

De Franse Gemeenschap geeft geen gelijksoortige cheques uit. Het Waalse Gewest heeft, in de huidige stand van zaken, geweigerd om de door het IBR verstrekte vorming te financieren omdat het hoofdkantoor van de activiteiten van het IBR in Brussel is gevestigd.

13.8. Dankwoord

Graag willen de Commissie en de Raad hierbij hun hartelijke dank betuigen aan de diverse sprekers die door hun inzet deze seminars op een hoog kwalitatief niveau hebben gebracht.

13.9. Andere auditberoepen

De Raad heeft in principe beslist aan alle leden van andere instituten die controleopdrachten uitvoeren (IFA, IIA, ISACA, KVBA) toegang te verlenen tot de vormingen aangeboden door het Instituut en dit volgens het reciprociteitsbeginsel. De praktische modaliteiten dienen nog te worden uitgewerkt.

Hoofdstuk XIV

OVERIGE DIENSTVERLENING AAN DE LEDEN VAN HET IBR

14.1. IBR website en extranet

De gemeenschappelijke website www.accountancy.be van het Instituut der Bedrijfsrevisoren en het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten, welke bestaat uit drie delen, telde voor het IBR-gedeelte 537.365 bezoekers in 2005 (tegenover 368.144 in 2004), wat neerkomt op een gemiddelde van 44.780 bezoekers per maand. Van het extranet, exclusief voorbehouden aan de leden (privaat gedeelte), dat een meer uitgebreide bron van informatie vormt, maakten 671 leden van het IBR en 276 stagiairs van het IBR gebruik (tegenover 559 en 229 in 2004).

Aan het publiek gedeelte van de website, welke in de eerste plaats tot doel heeft het ruime publiek te laten kennis maken met het beroep en summier de omgeving schetst waarin de bedrijfsrevisoren, accountants en belastingconsulenten hun beroep uitoefenen, werden enkele nieuwe functionaliteiten toegevoegd.

Zo kan in de rubriek “Beroep” de wet van 1953 en uitvoeringsbesluiten worden geraadpleegd en vindt men in de rubriek “Documentatie” voortaan een overzicht van de tuchtuitspraken. De “Korte berichtgeving” werd ingedeeld in verschillende rubrieken, teneinde het doorzoeken van de meer dan 170 actualiteitsgebonden berichten te vergemakkelijken.

Ook het extranet werd in 2005 verder uitgebreid. Zoals vermeld in het *Jaarverslag*, 2004 (p. 303), zijn de jaarrekeningen van alle Belgische vennootschappen die hun jaarrekeningen neerleggen bij de Balanscentrale van de Nationale Bank van België ter beschikking gesteld en voor de leden van het IBR beschikbaar ter consultatie via het extranet. Hiervoor werd een overeenkomst afgesloten met het BIBF dat zijn jaarrekeningsysteem ter beschikking stelt van de leden van het IBR (*cf. infra*, punt 14.8).

Het extranet werd verder voorzien met de functionaliteit “Andere relevante wetten en reglementen” in de rubriek “Beroep” waarin Belgische wetgeving is opgenomen die in relatie staat met het beroep, die voorheen in het Vademecum 2002 werd opgenomen.

Om het downloaden van syllabi in verband met de permanente vorming te vergemakkelijken werd in de rubriek “Documentatie” het overzicht “Permanente vorming” opgedeeld per onderwerp en werd er een archief voor de seminars gecreëerd. De stagiairs hebben bovendien de

mogelijkheid om de syllabi van de stageseminaries te downloaden via het extranet.

Het spreekt voor zich dat het beheer en de bijwerking van de onderwerpen opgenomen op de website of op het extranet van het IBR verder wordt opgevolgd door elke dienst voor deze die hen specifiek aanbelangen.

Aan de website van het ACCOM (*cf. supra*, punt 11.2.), welke sinds 2004 door het IBR wordt gehuisvest, werd de rubriek “Afwijkingen” toegevoegd waarin de samenvattingen van adviezen van het ACCOM zijn opgenomen met betrekking tot de non-auditdiensten en de toepassing van de “*one to one*”-regel. De circulaire van het ACCOM zijn eveneens opgenomen.

Het Vademecum 2005 zal vanaf 2006 voor het publiek beschikbaar zijn op de website en eveneens werd de IBR-studie De vennootschap en haar commissaris ter beschikking gesteld.

14.2. Publicaties

14.2.1. Vademecum 2005

In het afgelopen jaar werd het Vademecum 2005, Deel I, Rechtsleer uitgegeven als zijnde een compilatie van adviezen van de Raad, desgevallend door hem aangepast aan de daaropvolgende ontwikkelingen.

De Belgische en Europese wetgevingen werden ter beschikking gesteld door de publicatie *Wetboek Vennootschapsrecht 2005* (*cf. infra*, punt 14.2.4.). De beroepsnormen zullen in 2006 worden hernomen in boekvorm.

De structuur van het Vademecum 2005 bestaat uit zeven delen:

- Deel 1: Algemene inleiding
- Deel 2: Organisatie van het beroep
- Deel 3: Organisatie en bevoegdheden van het IBR
- Deel 4: Deontologie
- Deel 5: Functie van commissaris
- Deel 6: Bijzondere opdrachten
- Deel 7: Bijzondere wetgevingen en reglementeringen

Het is de bedoeling om vanaf het jaar 2006 te voorzien in een jaarlijkse uitgave van dit deel I.

14.2.2. Toegang tot het beroep

In 2005 werd door de Stagecommissie overgegaan tot de derde uitgave van de brochure Toegang tot het beroep (*cf. supra*, punt 5.1.).

14.2.3. Prijszetting in de Belgische auditmarkt

Deze publicatie is van de hand van de professoren Marleen WILLEKENS en Ann GAEREMYNCK (K.U.Leuven) en vormt het verslag van hun theoretische en praktische studie van de bepaling van de honoraria door de Belgische bedrijfsrevisoren.

De studie (Nederlandse versie) werd in 2005 door de auteurs aan de Raad van het IBR voorgesteld en finaal voorzien van een *executive summary* in de Nederlandse en de Franse taal. De Raad heeft het niet nodig geacht om de kosten van een vertaling naar de Franse taal voor het geheel van de studie te maken.

14.2.4. Wetboek Venootschapsrecht 2005

In 2005 werd een gezamenlijk geannoteerd Wetboek van vennootschappen uitgebracht door het IBR, IAB en BIBF en dit met als editors de professoren B. TILLEMAN (K.U.Leuven) en O. CAPRASSE (U.Lg.).

De in het wetboek opgenomen teksten werden bijgewerkt tot op 1 januari 2005 en bevatten eveneens de bepalingen over de wetgeving inzake verenigingen en stichtingen.

Het is de bedoeling om vanaf het jaar 2006 te voorzien in een jaarlijkse geactualiseerde versie van dit wetboek.

14.2.5. *Le dictionnaire de la comptabilité et de la gestion financière*

Zoals reeds aangekondigd in het *Jaarverslag*, 2004 (p. 296-297) werd een editie 2004 uitgebracht van *Le dictionnaire de la comptabilité et de la gestion financière*. In 2005 werd door het IBR met de uitgeverij die Keure een distributieovereenkomst afgesloten voor de verspreiding van deze publicatie in België.

14.2.6. De Periodieke Berichten van het IBR

In 2005 ontvingen de leden zeven nummers van de Periodieke Berichten. De Raad dankt de leden van het Redactiecomité voor de kwaliteit van de artikels van de Periodieke Berichten.

Het redactiecomité is als volgt samengesteld: de heer Michel DE WOLF (Voorzitter), de dames Marleen HOSTE, Martine PIRET en Inge SAEYS, bedrijfsrevisoren, professor Véronique WEETS (VUB), de heer Thomas CARLIER (stagiair IBR) en de heren Bruno DE KLERCK, Christophe D'HONDT, David SZAFRAN en Eric VAN MEENSEL.

Vanaf 2006 worden de Periodieke Berichten van het IBR vervangen door een gemeenschappelijk tijdschrift van de drie Instituten (*cf. infra*, punt 14.5.1.).

14.3. Studiedagen

14.3.1. De strijd tegen het witwassen en de financiering van het terrorisme: de CFI en de revisor

Op 22 november 2005 werd door de Cel voor financiële informatieverwerking en het Instituut der Bedrijfsrevisoren een studiedag georganiseerd met als thema “De strijd tegen het witwassen en de financiering van het terrorisme” (*cf. supra*, punt 1.9.2.).

14.3.2 *Journée de la comptabilité*

Een Beurs van de Ondernemers (KMO's, Vrije Beroepen en Zelfstandigen), waaraan het IBR actief heeft deelgenomen, werd, in samenwerking met het IAB en het BIBF, gehouden te Brussel op woensdag 23 en donderdag 24 maart 2005.

De Raad dankt de confraters Valérie DENIS, Charles-Henri DE STREEL, Jean DODEMONT, Wim HEYNDRIKX en Gert VANHEES voor hun medewerking.

14.3.3. Colloquium fiscale fraude

Op 17 mei 2005 werd een colloquium omtrent de fiscale fraude georganiseerd in samenwerking met het IAB en het BIBF en het kabinet van de Staatssecretaris Hervé JAMAR (*cf. supra*, punten 1.8.1. en 13.2.).

14.3.4. Overdracht van ondernemingen

Op 21 september 2005 werd een studievoormiddag betreffende de overdracht van ondernemingen georganiseerd in samenwerking met de Minister Sabine LARUELLE (*cf. supra*, punt 13.2.).

14.3.5. Tijdelijke vennootschappen

Op 14 oktober 2005 werd een halve studiedag georganiseerd betreffende de tijdelijke vennootschappen, met name in samenwerking met de Nationale Confederatie van het Bouwbedrijf (*cf. supra*, punt 13.2.).

14.3.6. Studiedagen onderwijs

Twee studiedagen werden in dit verband georganiseerd: enerzijds op 1 december 2005 m.b.t. het Nederlandstalig gesubsidieerd vrij onderwijs en anderzijds op 14 januari 2006 m.b.t. het gesubsidieerd vrij onderwijs van de Franse Gemeenschap.

A. Nederlandstalig Gesubsidieerd Vrij Onderwijs

Het Instituut der Bedrijfsrevisoren heeft in samenwerking met het VSKO en EHSAL Management School op donderdag 1 december 2005 een studiedag ingericht voor bestuurders en directies van de scholen van het Nederlandstalig Gesubsidieerd Vrij Onderwijs en voor de geïnteresseerde confraters.

Op deze druk bezochte studiedag lichtte mevrouw Karolien NAERT, stafmedewerkster Dienst Personeel en Schoolbeheer VVKSO, de structuur van het katholiek onderwijs toe. Professor Jo VAN DEN BOSSCHE, Directeur EHSAL Management School, gaf een overzicht van de specifieke regelgeving inzake dubbel boekhouden in deze sector. Confrater Boudewijn CALLENS had het over de plaats en het belang van de revisor

binnen het maatschappelijk verkeer, ook voor de onderwijssector. Confraters Freddy CALUWAERTS en Herman VAN IMPE gaven toelichting bij de revisorale controle en rapportering.

De heer Jaak PALMANS, stafmedewerker VVKSO, coördineert de begeleidingscommissie ABKO (Adviescommissie Boekhouding Katholiek Onderwijs). Scholen kunnen aan ABKO vragen stellen naar aanleiding van de invoering van het systeem van dubbele boekhouding. Onderwerpen die een algemeen belang hebben worden opgenomen op de website van het VVKSO. Confraters Guy VAN DE VELDE en Herman VAN IMPE maken deel uit van deze commissie.

B. Gesubsidieerd vrij onderwijs van de Franse Gemeenschap

Op 14 januari 2006 werd eveneens een studiedag georganiseerd over de nieuwe regelgeving inzake boekhouding en het bedrijfsrevisoraat in het gesubsidieerd vrij onderwijs van de Franse Gemeenschap en dit op gezamenlijk initiatief van het IBR en van het *Secrétariat Général de l'Enseignement Catholique* (SeGEC). Deze studiedag, die grote meeval kende, gaf de sprekers de mogelijkheid zowel de nieuwe waarderingsregels uiteen te zetten zoals die voortaan van toepassing zijn in de vzw's Inrichtende Macht, als om een inventaris van de gebruikte audittechnieken op te maken, maar ook om te pogen aan te tonen welke reële toegevoegde waarde de revisor kan leveren aan die sector. Een boek werd voor de gelegenheid uitgebracht.

Deze studiedag heeft aanleiding gegeven tot een belangrijke schriftelijke bijdrage, in zeven hoofdstukken onderverdeeld:

Hoofdstuk 1: *La profession de réviseur d'entreprises* (André KILESE)

Hoofdstuk 2: *Le Secrétariat Général de l'Enseignement Catholique*
(Etienne MICHEL)

Hoofdstuk 3: *Législation scolaire* (Emmanuelle HAVRENNE)

Hoofdstuk 4: *Mission et valeur ajoutée du réviseur d'entreprises dans l'enseignement libre subventionné en Communauté française*
(Michel DE WOLF)

Hoofdstuk 5: *Aperçu de la réglementation comptable applicable aux écoles catholiques de la Communauté flamande* (Boudewijn CALLENS)

Hoofdstuk 6: *Synthèse des mesures mises au point entre le SeGEC et les réviseurs d'entreprises concernant le bilan d'ouverture et les règles d'évaluation dans les ASBL Pouvoirs Organisateurs d'enseignement* (Fernand MAILLARD en Joseph FAFCHAMPS)

Hoofdstuk 7: *Comment préparer un audit?* (Baudouin THEUNISSEN)

14.3.7. Forum 2006

A. Algemeen

Het thema van het volgende Forum van het revisoraat (het zevende) zal zijn “Bedrijfsrevisoraat: nieuwe verwachtingen, nieuwe eisen”. De Raad heeft confrater Michel DE WOLF aangewezen als Algemeen verslaggever en confrater Daniel VAN CUTSEM als Adjunct-algemeen verslaggever.

Vier subthema's zullen worden geanalyseerd:

- De nieuw gestelde eisen inzake attestering (opsporing van fraude, samenwerking met de auditcomités, verklaring met betrekking tot de interne controle en de *corporate governance*, milieurisico's, enz.);
- De non-profit en publieke sector;
- Raadgevingen inzake interne organisatie en risicobeheersing;
- Medewerking met het gerecht: gerechtelijke akkoorden, faillissementen, voorlopige bewindvoering, gerechtelijke ontbinding, enz.

De academische openingszitting op donderdag 19 oktober 2006 en de werkzaamheden van het Forum op vrijdag 20 oktober 2006 zullen plaatsvinden in de Aula Magna van Louvain-la-Neuve. Er is eveneens voorzien in een panel. Hieraan zullen hooggeplaatste personen deelnemen die voeling hebben met de door de commissies behandelde thema's, evenals vertegenwoordigers uit de politieke wereld.

B. Voorbereidende werkzaamheden

De vier voorbereidende commissies zijn voor de eerste keer bijeengekomen op 6 september 2005 en hebben hun werkzaamheden aangevat die zullen worden beëindigd op 15 juni 2006.

De vier commissies zijn als volgt samengesteld:

Commissie 1: Nieuw gestelde eisen inzake attestering

Moderator: de heer D. VAN CUTSEM

Voorzitter: de heer F. FANK

Secretaris: de heer J. ENGELEN

Leden: de heren J.-F. CATS, Ph. LAMBRECHT, T. LHOEST,
K. VAN HULLE en L. VLECK

Secretariaat IBR: de heer W. DE BRABANDERE

Commissie 2: Non-profit en publieke sector

Moderator: de heer M. DE WOLF

Voorzitter: de heer F. MAILLARD

Secretaris: de heer P. VAN CAUTER

Leden: mevrouw E. HAVRENNE, de heren J. CHRISTIAENS,
M. LEURIDAN, P. MARCENAC en H. VAN IMPE

Secretariaat IBR: de heren C. BALESTRA en P.-F. COPPENS

Commissie 3: Raadgevingen inzake interne organisatie en risicobeheersing

Moderator: de heer D. VAN CUTSEM

Voorzitter: de heer R. PEIRCE en vervolgens mevrouw M.-N. GODEAU

Secretaris: de heer L. ACKE

Leden: mevrouw I. BOETS, de heren M. TUDEL, L. WELVAERT en
K.M. VAN OOSTVELDT

Secretariaat IBR: de heer D. SCHOCKAERT

Commissie 4: Medewerking met het gerecht

Moderator: de heer M. DE WOLF

Voorzitter: de heer M.-O. PARIS

Secretaris: de heer H. VAN GEET

Leden: de heren Ph. BERIOT, P. LECLERCQ, J.-L. SERVAIS,
K. TANGHE en F. WALSCHOT

Secretariaat IBR: de heer S. FOLIE

De door de commissies opgestelde verslagen en voorlopige conclusies zullen besproken worden tijdens de debatten op het Forum.

C. Praktische organisatie van het Forum

XIV

Op donderdagavond 19 oktober 2006 zullen de leden van de commissies de voorbereidende werkzaamheden die zij hebben gerealiseerd sinds september 2005 voorstellen. Tijdens de voormiddag van vrijdag 20 oktober 2006 zullen de revisoren actief kunnen deelnemen aan de zittingen van de

vier commissies. Elke deelnemer zal zich kunnen inschrijven voor de werkzaamheden van twee commissies. De revisoren die dit wensen, kunnen hun vragen meedelen aan het Instituut dat deze zal bezorgen aan de leden van de commissies. Een boek dat het geheel van de voorbereidende werkzaamheden van de commissies bundelt zal een aantal weken vóór de datum van het Forum worden gestuurd naar elke deelnemer. De conclusies van het Forum zullen door de Raad worden onderzocht teneinde ze openbaar te maken tijdens de sluitingszitting.

14.4. Commissie Publicaties

Voorzitter: de heer M. DE WOLF

Leden: mevrouw M. WILLEKENS (K.U.Leuven), de heren P.P. BERGER en Ch. VAN WYMEERSCH (FUNDP)

Secretariaat: de heer B. DE KLERCK

Gedurende het jaar 2005 is de Commissie Publicaties tweemaal samengekomen.

De Commissie Publicaties heeft voornamelijk de volgende onderwerpen behandeld:

- Politiek van bestemmingen van de IBR publicaties;
- Evaluatie publicaties 2005;
- Planning publicaties in 2006 en 2007.

14.5. Publicatieprojecten

14.5.1. Gemeenschappelijk tijdschrift BIBF-IAB-IBR

In de loop van het jaar 2005 werd een redactiecomité opgericht:

Voorzitter: de heer M. DE WOLF

Leden: *Voor het IBR:* de heer P.P. BERGER

Voor het IAB: de heren E. VERCAMMEN en G. DELVAUX

Voor het BIBF: de heren P. COLAERT en S. MERCIER

Externen: de heren Ch. FISCHER en Ch. VAN DER ELST

Secretariaat: de heer B. DE KLERCK

Tijdens de diverse vergaderingen van 2005 werden de voorbereidingen getroffen voor de uitgave van het gemeenschappelijk tijdschrift “*Tax Audit & Accountancy*”.

De uitgave van het tijdschrift wordt vanaf februari 2006 voorzien en dit zesmaal per jaar.

De publicatie komt tot stand met een externe partner.

De publicatie omvat de domeinen audit, accountancy en fiscaliteit.

14.5.2. Andere publicatieprojecten

In de loop van het jaar 2006 zijn volgende publicaties voorzien:

- *La nouvelle réglementation comptable et l’audit dans l’enseignement libre subventionné par la Communauté française* (studiedag van 14 januari 2006);
- Inbreng in natura en quasi-inbreng;
- Statuut van de commissaris (bijwerking van de studie gepubliceerd in 1997);
- Forum 2006: Bedrijfsrevisoraat: nieuwe verwachtingen, nieuwe eisen;
- Beroepsgeheim;
- Studie IAS/IFRS (geactualiseerde bundeling van artikels die over dit onderwerp verschenen in de Periodieke Berichten van het IBR in de periode 2002-2005);
- Hoe een KMO overnemen? (Brochure van de Commissie KMO die deel uitmaakt van de reeks “De revisor en de onderneming” bestemd voor ondernemers van KMO’s).

14.6. Bibliotheek

Naast het dagelijkse en traditionele beheer van de verzamelingen van werken en abonnementen, worden in de bibliotheek eveneens verschillende documentaire databanken beheerd en bijgewerkt.

Deze documentaire databanken worden gevoed door:

- enerzijds het zogenaamde “waken voor de informatie” (betrekking hebbend op een selectie van elektronische wetgevende en institutionele bronnen en van de pers, zowel op nationaal als op internationaal vlak); en
- anderzijds het onderzoek van tijdschriften.

Alle behandelde informatie is geordend in databanken beschikbaar via opzoekssoftware en dit uitsluitend in de bibliotheek. De raadpleging van deze hulpmiddelen wordt bij voorrang voorbehouden aan de leden en de stagiairs.

De dienst “documentatie” heeft in 2005, 90 externe bezoekers ontvangen (tegen 227 in 2004) en 233 aanvragen behandeld en beantwoord (tegen 229 in 2004).

Het uitzonderlijk aantal bezoeken in 2004 is het resultaat van een voorlichtingscampagne in de universitaire bibliotheken betreffende onze diensten.

14.7. *Helpdesk*

14.7.1. Principes

De in de schoot van het Instituut der Bedrijfsrevisoren opgerichte *helpdesk* heeft als doelstelling de bedrijfsrevisoren daadwerkelijk steun te geven wanneer zij, in het kader van hun beroepsactiviteiten, worden geconfronteerd met problemen van juridische en technische aard, waarvoor zij elders geen advies kunnen vinden.

De *helpdesk* tracht om de antwoorden zo spoedig mogelijk – uiterlijk binnen de twee weken – te verstrekken, doch sommige problemen kunnen wat meer tijd vergen alvorens het meest geschikte antwoord kan worden gegeven.

Er wordt in herinnering gebracht dat vragen steeds schriftelijk moeten worden geformuleerd per brief, per fax of via e-mail (helpdesk@ibr-ire.be). Er wordt immers geen telefonisch advies verstrekt.

De vraagstellers worden met aandrang verzocht hun vraag zo nauwkeurig mogelijk te omschrijven en tegelijk reeds hun eigen visie te geven met

betrekking tot het gestelde probleem. Vage, veeleer theoretische vragen zonder de visie van de vraagsteller zullen terug aan de vraagsteller worden overgemaakt met het verzoek diens visie te formuleren.

Vragen van stagiairs-bedrijfsrevisoren dienen eerst aan de stagemeeester te worden voorgelegd.

Ook vragen van niet-bedrijfsrevisoren worden behandeld, doch evenwel voor zover ze algemeen zijn en betrekking hebben op de uitoefening van het beroep van bedrijfsrevisor.

Er wordt in herinnering gebracht dat de *helpdesk* niet ingaat op allerhande boekhoudtechnische en fiscale vragen, zowel vragen gesteld door een confrater als deze gesteld door derden.

Studenten die algemene vragen stellen, worden verzocht de IBR-bibliotheek te raadplegen.

Een antwoord op vragen, die betrekking hebben op het commissarismandaat, kan worden gevonden in de bundel IBR, *De vennootschap en haar commissaris*, Studies IBR, 2004, 121 p. Deze documentatie is ook te consulteren op de website (www.accountancy.be onder IBR, hoofding documentatie en dan brochures).

Uiteraard kunnen officiële en formele richtlijnen of adviezen slechts worden gegeven door de Raad van het IBR, meestal na raadpleging van één der permanente commissies (o.a. Juridische Commissie, Commissie Controlenormen, enz.). De antwoorden van de *helpdesk* hebben derhalve niet dezelfde waarde als een advies van de Raad en dienen dus voorzichtig te worden gehanteerd, temeer daar de *helpdesk* niet noodzakelijk over alle randinformatie beschikt die noodzakelijk is om een zich een mening te kunnen vormen over het gestelde probleem.

14.7.2. Activiteiten in 2005

In 2005 heeft de *helpdesk* haar vierde werkjaar beëindigd. In 2005 werden er 220 vragen aan de *helpdesk* overgemaakt (tegen 310 in 2004). Het minder aantal vragen is te wijten enerzijds aan het feit dat er in 2004 een groot aantal vragen aan het Instituut werden gericht naar aanleiding van de inwerkingtreding van de nieuwe vzw-wetgeving en anderzijds dat de brochure IBR, *De vennootschap en haar commissaris*, Studies IBR, 2004,

121 p. vele antwoorden op talrijke vragen geeft. Deze documentatie is ook te consulteren op de website (www.accountancy.be onder IBR, hoofding documentatie en dan brochures).

De gestelde vragen zijn zeer divers. Niettemin kunnen ze hoofdzakelijk in de volgende categorieën worden ingedeeld:

- mandaat van de commissaris;
- inbreng in natura en quasi-inbreng;
- ontbinding en vereffening;
- fusie en splitsing;
- deontologie van de bedrijfsrevisor; en
- onafhankelijkheid van de commissaris.

Zoals reeds aangekondigd in het *Jaarverslag*, 2004 (p. 303) zal zeer binnenkort een brochure met gestelde vragen en antwoorden omtrent inbrengen in natura en quasi-inbrengen worden gepubliceerd in de reeks Studies IBR. De werkzaamheden voor de brochure zijn afgerond en de publicatie is voorzien in het begin van 2006.

Deze brochure is ingedeeld in zes delen:

- basisprincipes;
- waardebepaling;
- aspecten van vennootschapsrecht;
- burgerrechtelijke aspecten;
- de vergoeding van de inbreng; en
- de verslaggeving van de commissaris of de bedrijfsrevisor.

De vragen en antwoorden werden geïnventariseerd en gestructureerd door de heren Michel VANDER LINDEN, erebedrijfsrevisor, Erwin VANDERSTAPPEN, juridisch adviseur bij het IBR en verantwoordelijk voor de coördinatie van de activiteiten van de *helpdesk* en Bruno DE KLERCK, directeur vaktechniek van het IBR. De basisprincipes, de waardebepaling en de fiscale aspecten werden vervolledigd door confrater Gislenus BATS.

De contacten met het Consultatiecentrum van het Juridisch Departement van de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat met het oog op het eventueel totstandbrengen van synergieën, worden voortgezet.

14.7.3. Hervorming juridische structuur

De Raad heeft de beslissing genomen om in de loop van 2006 de activiteiten van de *helpdesk* onder de brengen in een aparte juridische structuur die waarschijnlijk de vorm zal aannemen van een vzw of een stichting.

14.8. Toegang tot de jaarrekeningen op het extranet van de Instituten

Het “project toegang tot de jaarrekeningen op het extranet van de Instituten”, zoals aangekondigd in het *Jaarverslag*, 2004 (p. 303), werd geformaliseerd in een overeenkomst tussen enerzijds het BIBF en het IBR en, anderzijds, de Balanscentrale van de NBB.

Er werd overeengekomen dat het BIBF de database zou beheren, die gevoed wordt door de gegevens die door de Balanscentrale op regelmatige tijdstippen worden aangeleverd op informatiedrager.

Het gemeenschappelijk project ging van start op 19 maart 2005, wat werd aangekondigd in een gezamenlijke persconferentie van het BIBF en het IBR.

Een aantal confraters waren teleurgesteld over het feit dat de meest recente neergelegde jaarrekeningen slechts met enige vertraging konden worden geconsulteerd op het extranet. Dit is te wijten aan het feit dat het niet mogelijk is in te *loggen* op het netwerk van de Balanscentrale van de NBB en dat de ter beschikking gestelde gegevens slechts om de veertien dagen kunnen worden bijgewerkt, dit op basis van de updates die de NBB overmaakt.

De Raad wenst hierbij aan te stippen dat het systeem, hoe dan ook, voor de leden het voordeel biedt om kosteloos te zijn en dat alleen de Balanscentrale van de NBB sowieso steeds de meest recente gegevens *online* op haar website zal ter beschikking stellen. Tussen twee update-datums kunnen de confraters steeds nagaan of een jaarrekening werd neergelegd op de website van de NBB.

XV

Hoofdstuk XV
TUCHT

15.1. Samenstelling van de Tuchtcommissie en van de Commissie van Beroep

De magistraten die zetelen in de tuchtorganen zijn benoemd door het koninklijk besluit van 5 maart 2004 ⁽¹⁾ (B.S. 24 maart 2004); hun mandaat loopt tot 2009 (IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 307). Wat de samenstelling van de tuchtinstanties betreft, wordt verwezen naar pagina's 5 en 6 van onderhavig jaarverslag.

In de loop van 2005 heeft de Raad de bevoegde Ministers herinnerd aan het feit dat nog steeds in de benoeming van een effectieve voorzitter van de Nederlandstalige Kamer van de Tuchtcommissie moest worden voorzien. Voorlopig zijn alle zittingen van voornoemde Kamer voorgezeten door de plaatsvervangende voorzitter van de Tuchtcommissie, de heer Joris DEGROOTE.

De algemene vergadering van april 2005 is overgegaan tot de aanduiding van confraters Freddy CALUWAERTS en Ludo SWOLFS als plaatsvervangende leden-bedrijfsrevisoren van de Nederlandstalige Kamer van de Commissie van Beroep. Hun mandaat loopt, overeenkomstig artikel 21, § 1, derde lid van de wet van 22 juli 1953, tot 2011.

De Raad heeft bovendien confrater Herman VAN IMPE aangeduid als plaatsvervangend lid van de Nederlandstalige Kamer van de Tuchtcommissie, alsook confraters Robert PEIRCE en Pierre ANCIAUX respectievelijk als effectief lid en plaatsvervangend lid van de Franstalige Kamer van de Tuchtcommissie. Hun mandaat loopt eveneens tot 2011.

De Raad wenst alle leden van de tuchtinstanties te bedanken voor de waardevolle medewerking die ze in het afgelopen jaar hebben verleend aan het toezicht op de goede beroepsuitoefening door de bedrijfsrevisoren.

(1) Koninklijk besluit van 5 maart 2004 houdende de benoeming van de leden van de Tuchtcommissies en van de Commissies van Beroep van het Instituut der Bedrijfsrevisoren en van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten, B.S. 24 maart 2004, p. 16780 e.v.

15.2. Ontmoeting met de tuchtinstanties

In juni 2005 heeft het IBR een interessante vergadering georganiseerd met de leden van de tuchtinstanties.

Ter gelegenheid van deze ontmoeting, die inmiddels is uitgegroeid tot een jaarlijkse traditie, heeft de heer Jean DU JARDIN, Procureur-generaal emiritus bij het Hof van Cassatie, zijn visie gegeven omtrent de zogenaamde juridisering van het tuchtrecht. Vervolgens heeft Prof. Dr. Bernard TILLEMAN toelichting verstrekt omtrent zijn analyse over de tuchtrechtspraak voor de bedrijfsrevisoren.

Beide tussenkomsten werden bijzonder gewaardeerd door de aanwezigen.

15.3. Tuchtstatistieken

15.3.1. Uitspraken in 2005

De beslissingen van de tuchtinstanties voor het jaar 2005 ⁽¹⁾ (hetzij in eerste aanleg, hetzij in beroep) kunnen schematisch als volgt worden voorgesteld:

Tuchtuitspraken tegen bedrijfsrevisoren ⁽²⁾	Eerste aanleg		Beroep	
	N	F	N	F
Waarschuwing	3	2	–	–
Berisping	–	2	–	1
Schorsing	9	1	3	–
Schrapping	1	–	–	–
Vordering gegrond, doch geen sanctie	–	1	–	–
Ongegrond of ingetrokken	1	1	1	1
Subtotaal	14	7	4	2
Totaal	21		6	

(1) Voor een overzicht van de tuchtuitspraken met aanduiding van trefwoorden, kan verwezen worden naar de website van het IBR www.ibr-ire.be (onder "Documentatie").

(2) Wanneer in een zelfde dossier zowel de natuurlijke persoon als de rechtspersoon zijn gedagvaard en de sanctie die wordt uitgesproken is identiek, dan werd de sanctie slechts éénmaal geteld.

Hierna volgt een gedetailleerd overzicht van het aantal schorsingen dat in 2005 door de tuchtinstanties is uitgesproken.

Schorsingen uitgesproken in 2005	Eerste aanleg		Beroep	
	N	F	N	F
Schorsing van 8 dagen	3	–	2	–
Schorsing van 14 dagen	1	–	1	–
Schorsing van 15 dagen	1	1	–	–
Schorsing van 1 maand	1	–	–	–
Schorsing van 2 maanden	2	–	–	–
Schorsing van 6 maanden	1	–	–	–
Subtotaal	9	1	3	0
Totaal	10		3	

15.3.2. Nieuwe dossiers

In de loop van 2005 heeft de Raad beslist om 27 ⁽¹⁾ nieuwe dossiers aan de tuchtinstanties over te maken:

- 15 dossiers (15 N) hebben betrekking op deontologische en/of technische inbreuken;
- 12 dossiers (4 N en 8 F) hebben betrekking op administratieve tekortkomingen, zoals de niet-betaling van de bijdragen.

Hierna wordt een overzicht gegeven van het aantal tuchtdossiers dat de Raad van het Instituut aan de tuchtorganen tussen 1996 en 2005 heeft overgemaakt.

(1) Dit cijfer betreft de dossiers die door de Raad zijn goedgekeurd en aan de tuchtinstanties zijn overgemaakt; er wordt hierbij geen rekening gehouden met de tuchtverwijzingen die in de schoot van de Commissie van Toezicht of de Commissie Kwaliteitscontrole in voorbereiding zijn (*cf. supra*, punt 7.4.16. en punt 6.5.).

Jaar	Aantal ingediende dossiers
1996	8
1997	16
1998	9
1999	6
2000	2
2001	20
2002	37
2003	26
2004	34
2005	27

Verder zijn voor de Commissie van Beroep twee zogenaamde “administratieve” dossiers (1 N en 1 F) aanhangig gemaakt, in toepassing van artikel 5 van de wet van 22 juli 1953. Hierbij hebben de betrokken kandidaat-bedrijfsrevisoren wiens toelating als lid van het IBR door de Raad geweigerd is, beroep aangetekend bij de Commissie van Beroep tegen de beslissing van de Raad. Deze dossiers zijn hangend.

15.4. Tuchtossiers behandeld in 2005

15.4.1. Zittingen in 2005

De Nederlandstalige Kamer van de Tuchtcommissie heeft in 2005 tien keer gezeteld (vijf halve dagen en vijf volledige dagen).

In 2005 heeft de Franstalige Kamer van de Tuchtcommissie zes keer gezeteld.

De Nederlandstalige Kamer van de Commissie van Beroep heeft in 2005 vijf keer gezeteld.

In 2005 heeft de Franstalige Kamer van de Commissie van Beroep vier keer gezeteld.

15.4.2. Uittreksels van tuchtbeslissingen van 2005

Zoals door de Raad beslist in 2004 (IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 311) zijn de uittreksels van de tuchtbeslissingen die door de tuchtinstanties zijn uitgesproken in 2005 in de originele taal gepubliceerd op de website van het IBR (www.ibr-ire.be, onder documentatie).

Deze werkwijze heeft als voordeel een grotere transparantie te garanderen en laat bovendien toe om meer volledige uittreksels te publiceren. Op deze wijze kan ook op regelmatige tijdstippen een overzicht worden gegeven van de tussengekomen tuchtspraken.

15.4.3. Samenvatting van tuchtbeslissingen

Gezien het feit dat het aantal tuchtbeslissingen de laatste jaren is toegenomen en dat de samenvatting ervan per definitie een zekere subjectiviteit met zich meebrengt, heeft de Raad Prof. Dr. Bernard TILLEMAN, Gewoon Hoogleraar aan de K.U.Leuven, gevraagd om de samenvattingen van de tuchtspraken op zich te willen nemen. Prof. TILLEMAN is, gezien zijn diverse publicaties inzake de tuchtrechtspraak, hiervoor bijzonder goed geplaatst.

Zijn bijdrage over de tuchtrechtspraak van 2005 wordt hierna opgenomen als bijlage “Overzicht van de tuchtrechtspraak van het IBR 2005”.

15.5. Bevoegdheid van het ACCOM inzake tuchtverwijzingen

In 2005 heeft het ACCOM rechtstreeks bij de tuchtinstanties van het Instituut één dossier tegen een commissaris ingeleid. Deze tuchtverwijzing volgde op de behandeling van een vraag die de commissaris aan het ACCOM had gesteld. De Raad had de betrokken commissaris reeds naar de tuchtinstanties doorverwezen.

De aanhangigmaking door het ACCOM bij de tuchtinstanties is gebaseerd op artikel 133, tiende lid van het Wetboek van vennootschappen en op artikel 2, § 8 van het koninklijk besluit van 4 april 2003 tot uitvoering

van het artikel 133, tiende lid van het Wetboek van vennootschappen en tot oprichting van het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris (B.S. 19 mei 2003).

De tuchtinstanties hebben nog geen uitspraak gedaan.

15.6. Opvolging van tuchtsancties

De Raad ziet er op toe dat de sancties, die uitgesproken worden door de tuchtinstanties, nauwkeurig worden nageleefd.

Zo volgt het Instituut op dat de bedrijfsrevisor, die een schorsing van meer dan één maand is opgelegd, de ondernemingen en instellingen waar hij een revisorale opdracht uitoefent, op de hoogte brengt van de beslissing van de tuchtinstantie, overeenkomstig artikel 35, tweede lid van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisoren.

Indien de Raad zou vaststellen dat de schorsing niet wordt nageleefd, zal hij het dossier met de nodige spoed terug overmaken aan de tuchtinstanties. In geval van niet-naleving van een schrapping, zal het dossier onmiddellijk overgemaakt worden aan het ambt van de bevoegde Procureur-generaal wegens misbruik van de titel van bedrijfsrevisor.

15.7. Tussenkoms van een advocaat of een raadsman in tuchtzaken

In overeenstemming met de basisprincipes van het recht op verdediging en het recht op een billijk proces, brengt de Raad in herinnering dat de bedrijfsrevisor zich kan laten bijstaan door een advocaat of door een lid van het Instituut tijdens de procedure voor de Tuchtcommissie en voor de Commissie van Beroep. Dit wordt overigens uitdrukkelijk geregeld in artikel 20, § 3, vijfde lid van de wet van 22 juli 1953:

“De betrokken bedrijfsrevisor mag zijn verweer mondeling of schriftelijk doen gelden. Hij mag zich laten bijstaan door een advocaat of door een lid van het Instituut.”

De Raad is echter van oordeel dat uit de wettekst moet worden afgeleid dat het niet toegestaan is dat een bedrijfsrevisor zich voor de tuchtinstanties laat vertegenwoordigen door zijn raadsman. De bedrijfsrevisor is ertoe gehouden persoonlijk aanwezig te zijn op de zittingen. Het is de advocaat niet toegelaten om in afwezigheid van zijn cliënt op te treden.

De bedrijfsrevisor mag zijn verweer schriftelijk laten gelden maar dit leidt er niet toe dat hij zich kan laten vertegenwoordigen door een raadsman.

Voor wat de tussenkomst van een raadsman in het kader van toezicht en kwaliteitscontrole betreft, kan verwezen worden naar hetgeen hierboven onder punt 1.10.2. wordt uiteengezet.

BIJLAGEN

OMZENDBRIEF AAN DE LEDEN C.015/05

De Voorzitter

Correspondent
sg@ibr-ire.be

Onze referte
DS/svds

Uw referte

Datum
1 februari 2005

Geachte Confrater,

Betref: Bezoldigingen met betrekking tot het mandaat van commissaris in de non-profitsector

De Raad vestigt uw aandacht op het belang van het artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen, dat voorziet dat de vastgestelde bezoldiging voor de duur van het mandaat van commissaris, voldoende moet zijn om een controle uit te kunnen voeren, overeenkomstig de normen en aanbevelingen van het IBR.

Deze bepaling moet eveneens worden gerespecteerd in het geval van de controle van de rekeningen in de non-profitsector, de vzw's.

De Raad is bovendien van mening dat bij het aanvaarden van een opdracht de revisor aan de gecontroleerde entiteit geen bijzondere schenking, compensatie of bedrijfsmatige tegenprestatie van welke aard ook van zijnentwege in het vooruitzicht mag stellen.

Een te lage bezoldiging zal het voorwerp zijn van een bijzondere aandacht van de toezichtorganen en in voorkomend geval van een doorverwijzing naar de tuchtorganen.

Met confraternele groeten,

André KILLESSE

OMZENDBRIEF AAN DE LEDEN
D.013/05

De Voorzitter

Correspondent
jur@ibr-ire.be

Onze referte
VVDW/LP/cz

Uw referte

Datum
14 december 2005

Geachte Confraters,

Betref: Commissarisopdracht – benoeming en ontslag – toepassen van de wettelijke bepalingen

De Raad en de Commissie van Toezicht stellen vast dat in de praktijk

- de honoraria van de commissaris waarvan sprake in artikel 134, § 1 van het Wetboek van vennootschappen niet steeds bij de aanvang van het mandaat worden vastgelegd;
- deze honoraria niet steeds door de algemene vergadering, maar in een afzonderlijke overeenkomst, worden vastgesteld;
- de looptijd van het mandaat niet steeds overeenstemt met de wettelijke termijn van drie jaar.

Uitgaande van de voormelde vaststellingen gaat de Commissie van Toezicht een systematisch onderzoek instellen en, in de gevallen waarin een tekortkoming wordt vastgesteld, zal de commissaris worden aangeschreven met het verzoek om het IBR in kennis te stellen van de maatregelen die hij heeft genomen om de vennootschap ertoe aan te zetten de onregelmatigheden recht te zetten.

Het is wenselijk erop te wijzen dat de benoeming of het ontslag worden beheerst door wettelijke voorschriften die zijn opgenomen in het Wetboek van vennootschappen en dat in sommige gevallen aan bepaalde overtredingen strafrechtelijke gevolgen kunnen verbonden worden.

./..

Vervolg van de omzendbrief D.013/05 d.d. 14 december 2005

../..

Omdat de benoemingsakten het voorwerp uitmaken van openbaarmaking in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad en hierdoor de rol van de bedrijfsrevisor tegenover derden wordt beklemtoond, kan elkeen kennis nemen van deze publikatie en deze toetsen aan de reglementering.

Daarenboven voorziet de toekomstige Achtste Richtlijn in artikel 36 er uitdrukkelijk in dat in de toekomst de voor het “publieke toezicht bevoegde autoriteit of autoriteiten” in kennis dienen te worden gesteld door de bedrijfsrevisor van het beëindigen van het commissarismaandaat indien dit tussenbeide komt vóór het einde van de initiële periode van aanstelling.

Indien een bedrijfsrevisor als commissaris is benoemd in strijd met artikel 134, § 1 en/of 135 van het Wetboek van vennootschappen rijst de vraag hoe men deze situatie kan regulariseren. Volgens de Raad dient de betrokken commissaris aan het bestuursorgaan te vragen dat de **eerstkomende algemene vergadering** zich uitsprekt over de regularisatie die zich opdringt.

De confraters kunnen nog meer informatie vinden inzake de problematiek van de benoeming en het ontslag van de commissaris in recente publikaties (IBR, *Vademecum I*, 2005, p. 417-609 en IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 110).

Dezelfde problematiek wordt vanuit een meer praktische invalshoek behandeld in de IBR-brochure “De vennootschap en haar commissaris – praktische toepassingsgevallen” (121 p.), uitgegeven in november 2004. Deze brochure is beschikbaar op www.ibr-ire.be/ned/documentatie_brochures.aspx.

Met confraternele groeten,

André KILESSE

OMZENDBRIEF
D.014/05

Bijl. 3

De Voorzitter

Correspondent
jur@ibr-ire.be

Onze referte
VVDW/EV/hm

Uw referte

Datum
19 december 2005

Geachte Confraters,

Betref: Interprofessionele relaties – relaties van de bedrijfsrevisor in het kader van de onafhankelijkheid

In het licht van de internationale, Europese en Belgische ontwikkelingen inzake onafhankelijkheid is de analyse van de interprofessionele relaties van de bedrijfsrevisor een bijzonder aandachtspunt voor de Raad.

Met het oog op de goede uitvoering van de toezichtopdracht van het Instituut, heeft de Raad, op voorstel van de Commissie Interprofessionele Relaties, een door de bedrijfsrevisor in te vullen tabel “relaties van de bedrijfsrevisor in het kader van de onafhankelijkheid” uitgewerkt. Deze tabel werd aangevuld met enerzijds een toelichtende nota en anderzijds met de van toepassing zijnde regelgeving in bijlage.

Vanaf 31 maart 2006 wordt u geacht de in de nieuwe tabel “relaties van de bedrijfsrevisor in het kader van de onafhankelijkheid” gevraagde informatie op uw kantoor beschikbaar te houden teneinde deze op het eerste verzoek van het Instituut te kunnen voorleggen.

In ieder geval dient deze informatie bij uw volgende kwaliteitscontrole beschikbaar te zijn.

In een later stadium zal deze informatie elektronisch aan het Instituut moeten worden overgemaakt en op regelmatige basis moeten worden geactualiseerd, overeenkomstig de bepalingen van de nieuwe Achtste Richtlijn.

Met confraternele groeten,

André KILESE

Bijlage

TABEL INTERPROFESSIELE RELATIES VAN DE BEDRIJFSREVISOR IN HET KADER VAN DE ONAFHANKELIJKHEID	
<u>Naam van de natuurlijke persoon:</u>	Nr.:
<u>Maatschappelijke benaming:</u>	Nr.:
<u>Adres (adres van de zetel):</u>	
Tel.:	Fax:
E-mail:	
<u>Revisorenvennootschap waarin de aangever vennoot en/of bestuurder/zaakvoerder is:</u>	
Naam:	
Nr.:	
.....	
<u>Netwerk(en) van de aangever in de zin van de Achtste Richtlijn:</u>	
.....	
.....	
<u>Datum van de verklaring:</u>	<u>Naam:</u>
	<u>Nr.:</u>
	<u>Handtekening:</u>

I. PROFESSIONELE RELATIES/STAGES

- 1.1. Professionele vennootschap of revisorenvennootschap (*elke Belgische of buitenlandse vennootschap die ertoe strekt het beroep van bedrijfsrevisor uit te oefenen en waarin de aangever aandeelhouder, vennoot, bestuurder of zaakvoerder is*)

Benaming	Nr.	Hoedanigheid

- 1.2. Professionele gemeenschap van middelen (*elke overeenkomst, vereniging of vennootschap tussen de aangever en (een) andere bedrijfsrevisor(en) die ertoe strekt professionele middelen in gemeenschap te brengen*)

Benaming	Naam lid (leden)	Nr.

- 1.3. Verbonden vennootschap of persoon (*elke vennootschap of persoon waarmee de professionele (middelen)vennootschap verbonden is*)

Benaming / naam	Nr.	Aard verbondenheid (van de aangever)

Bijl. 3

- 1.4. Arbeidsovereenkomst (*elke arbeidsovereenkomst door de aangever gesloten met een andere bedrijfsrevisor, hetzij als werknemer, hetzij als werkgever*)

Naam	Nr.	Hoedanigheid van de aangever

- 1.5. Samenwerkingsovereenkomst (*elke samenwerkingsovereenkomst – de aangever vermeldt of het al dan niet een exclusieve is – op zelfstandige basis gesloten door de aangever met een andere bedrijfsrevisor*)

Aard samenwerkingsovereenkomst	Naam bedrijfsrevisor	Nr.

- 1.6. Stageovereenkomst (*elke overeenkomst door de aangever gesloten met een stagiair-bedrijfsrevisor*)

Naam stagiair

- 1.7. Wederkerige aanbeveling (*elke overeenkomst die een verbintenis tot wederkerige aanbeveling omvat*)

Naam / benaming andere bedrijfsrevisor	Nr.	Materie(s)

- 1.8. College van bedrijfsrevisoren/commissarissen *(elke college dat wordt gevormd tussen een bedrijfsrevisor en een andere bedrijfsrevisor)*

Naam / benaming andere bedrijfsrevisor	Nr.	Aantal

Bijl. 3

- 1.9. Andere *(lijst van andere beroepsbalve georganiseerde samenwerkingsverbanden voor zover nog niet hierboven vermeld)*

.....

.....

.....

.....

II. INTERPROFESSIELE RELATIES

2.1. Interprofessionele gemeenschap van middelen (*elke vorm van gemeenschap die ontstaat op grond van een overeenkomst, vereniging of vennootschap tussen de aangever en (een) andere perso(o)n(en) – natuurlijke perso(o)n(en) of rechtsperso(o)n(en) – die niet de hoedanigheid van bedrijfsrevisor bezitten en evenmin een gelijkwaardig erkende hoedanigheid in het buitenland en die ertoe strekt professionele middelen in gemeenschap te brengen*)

Benaming gemeenschap	Naam / benaming andere leden of vennoten	Beroepsorganisatie of -instituut	Nr. (1)	Landcode (2)

2.2. Verbonden vennootschap of persoon (*elke vennootschap of persoon waarmee de interprofessionele middelenvennootschap verbonden is*)

Benaming / naam	Aard verbondenheid	Beroepsorganisatie of -instituut	Nr. (1)	Landcode (2)

(1) Men verstaat onder "Nr." het inschrijvingsnummer bij de beroepsorganisatie of -instituut.

(2) Men verstaat onder "Landcode" de afkorting van de landen overeenkomstig ISO 3166 Country codes.

- 2.3. Samenwerkingsovereenkomst (*elke samenwerkingsovereenkomst – de aangever vermeldt of het al dan niet een exclusieve is – op zelfstandige basis gesloten door de aangever met een vennootschap of natuurlijke persoon die niet de hoedanigheid heeft van bedrijfsrevisor*)

Benaming / naam	Beroepsorganisatie of -instituut	Nr. ⁽¹⁾	Landcode ⁽²⁾

- 2.4. Wederkerige aanbeveling (*elke overeenkomst die een verbintenis tot wederkerige aanbeveling omvat*)

Naam / benaming	Beroepsorganisatie of -instituut	Nr. ⁽¹⁾	Landcode ⁽²⁾	Materie(s)

- 2.5. Andere (*lijst van andere beroepshalve georganiseerde samenwerkingsverbanden voor zover nog niet hierboven vermeld*)

.....

(1) Men verstaat onder "Nr." het inschrijvingsnummer bij de beroepsorganisatie of -instituut.

(2) Men verstaat onder "Landcode" de afkorting van de landen overeenkomstig ISO 3166 Country codes.

III. ANDERE RELATIES DAN DEZE VERMELD IN DE PARAGRAFEN I EN II

- 3.1. Gemeenschap van middelen (*elke vorm van gemeenschap die ontstaat op grond van een overeenkomst, vereniging of vennootschap tussen de aangever en (een) andere perso(o)n(en) – natuurlijke perso(o)n(en) of rechtsperso(o)n(en) – en die ertoe strekt professionele middelen in gemeenschap te brengen in andere dan in een (inter)professionele middelengemeenschap, -vereniging of -vennootschap*)

Benaming	Naam lid (leden)

- 3.2. Verbonden vennootschap of persoon (*elke vennootschap of persoon waarmee de gemeenschap zoals bedoeld in 3.1. verbonden is*)

Benaming / naam	Aard verbondenheid

- 3.3. Andere

.....

Interprofessionele relaties van de bedrijfsrevisor in het kader van de onafhankelijkheid

Toelichtende nota

INLEIDING

Bijl. 3

In het licht van de internationale, Europese en Belgische ontwikkelingen inzake onafhankelijkheid en rekening houdend met de verstrenging van de maatregelen op het vlak van de hoofdactiviteit van de bedrijfsrevisor, blijft de analyse van de relaties van de bedrijfsrevisor in het kader van de onafhankelijkheid een bijzonder aandachtspunt voor de Raad.

In de Belgische context bevat het artikel 183*quinquies* van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 houdende uitvoering van het Werboek van vennootschappen – zoals ingevoegd door het koninklijk besluit van 4 april 2003 betreffende de prestaties die de onafhankelijkheid van de commissaris in het gedrang brengen – door het voorzien van verschillende categorieën van beroepshalve samenwerkingsverbanden de omschrijving van het begrip samenwerkingsverband.

Met het oog op de goede uitvoering van de toezichtopdracht van het Instituut, heeft het de Raad behaagd om de Commissie Interprofessionele Relaties te vragen de bestaande samenwerkingsverbanden te actualiseren, te omschrijven en te verduidelijken wat er met de term “beroepshalve samenwerkingsverband” en de categorieën van samenwerkingsverbanden wordt bedoeld en een praktische werkmethode te ontwikkelen om de vereiste informatie te verzamelen.

In deze context werd een nieuwe tabel “relaties van de bedrijfsrevisor in het kader van de onafhankelijkheid” uitgewerkt die werd aangevuld met enerzijds een toelichtende nota en anderzijds met de van toepassing zijnde regelgeving in bijlage. Deze nieuwe tabel is het resultaat van het schrappen van tabel C uit de jaarlijkse mededelingen en het uitwerken van tabel D (andere beroepskwalificaties).

Ten slotte acht de Commissie het belangrijk om de aandacht van de bedrijfsrevisor te vestigen op de verplichting om in alle omstandigheden te waken over zijn onafhankelijkheid. Er zouden zich immers omstandigheden kunnen voordoen die niet uitdrukkelijk in voorvermelde tabel worden opgenomen, maar die toch de onafhankelijkheid van de bedrijfsrevisor kunnen bedreigen; in dat geval is het aan de bedrijfsrevisor om op een gepaste manier te handelen.

1. MEEDELEN VAN RELATIES VAN DE BEDRIJFSREVISOR IN HET KADER VAN DE ONAFHANKELIJKHEID

Artikel 4*bis*, §1 van het koninklijk besluit van 20 april 1989 tot vaststelling van het Huishoudelijk Reglement van het Instituut der Bedrijfsrevisoren bepaalt:

“Het Instituut opent een dossier op naam van de leden. Het dossier bevat de bescheiden ter staving van de in de ledenlijst opgenomen gegevens en ook de gegevens die voor de toepassing van artikel 18ter van de wet zijn vereist.

Het dossier bevat daarnaast ook de vereiste informatie met betrekking tot de beroepsmatige samenwerkingsverbanden die er bestaan met vennootschappen of verenigingen die in het buitenland of in België worden opgericht mits naleving van artikel 8 van de wet.”.

De bedrijfsrevisoren vermelden voortaan onder de hierna beschreven categorieën van relaties van de bedrijfsrevisor in het kader van de onafhankelijkheid zoals opgenomen in de gelijknamige nieuwe tabel of er in hun hoofde dergelijke beroepshalve samenwerkingsverbanden bestaan.

2. “RELATIES VAN DE BEDRIJFSREVISOR IN HET KADER VAN DE ONAFHANKELIJKHEID” ⁽¹⁾

I. PROFESSIONELE RELATIES/STAGES

II. INTERPROFESSIONELE RELATIES

III. ANDERE RELATIES DAN VERMELD IN PARAGRAFEN I EN II

3. DEFINITIES VAN BEPAALDE BEGRIPPEN

Met het oog op het correct invullen van de tabel “relaties van de bedrijfsrevisor in het kader van de onafhankelijkheid” is het nuttig te verwijzen naar de volgende definities.

Aangever

Onder het begrip “aangever” (van de beroepshalve samenwerkingsverbanden) wordt zowel de bedrijfsrevisor-natuurlijke persoon als de revisorenvennootschap begrepen.

Bedrijfsrevisor-natuurlijke persoon die tevens enige vennoot en zaakvoerder is van een éénpersoonsvennootschap

Er dient slechts één aangifte te worden ingevuld door de bedrijfsrevisor-natuurlijke persoon die tevens enige vennoot en zaakvoerder is van een éénpersoonsvennootschap.

Onder zaakvoerder wordt niet de plaatsvervangende zaakvoerder verstaan.

Naam van de natuurlijke persoon

Enkel in te vullen indien de aangifte betrekking heeft op een natuurlijke persoon of op een éénpersoonsvennootschap waarvan de aangever-natuurlijke persoon vennoot en/of zaakvoerder is, met dien verstande dat alle gegevens van de natuurlijke persoon en de éénpersoonsvennootschap over de vennootschapsbanden heen op geconsolideerde basis worden vermeld.

Maatschappelijke benaming

Enkel in te vullen door rechtspersonen hierbij inbegrepen de éénpersoonsvennootschappen waarvan de aangever natuurlijke persoon vennoot en/of zaakvoerder is.

(1) De Europese en Belgische wettelijke en reglementaire context met betrekking tot de begrippen “netwerk” en “beroepshalve samenwerkingsverband” zijn opgenomen in bijlage 1.

Adres

In het geval van een natuurlijke persoon wordt onder adres het beroepsadres begrepen. In het geval van een natuurlijke persoon met een éénpersoonsvennootschap wordt onder adres de maatschappelijke zetel van éénpersoonsvennootschap begrepen.

Netwerk

cf. definitie van netwerk in de Achtste Richtlijn zoals opgenomen in bijlage 1.

“Beroepsorganisatie”

Hiermee wordt een beroepsorde of een beroepsinstituut in België (bv. IAB, BIBF, Orde van Vlaamse Balies, ...) of in het buitenland (NIVRA, CNCC, ...) bedoeld waarvan de natuurlijke persoon of rechtspersoon, met wie de bedrijfsrevisor een interprofessionele band heeft, lid is.

Bijl. 3

I. PROFESSIONELE RELATIES/STAGES

- 1.1. **Professionele vennootschap of revisorenvennootschap** (*elke Belgische of buitenlandse vennootschap die ertoe strekt het beroep van bedrijfsrevisor uit te oefenen en waarin de aangever aandeelhouder, vennoot, bestuurder of zaakvoerder is*)

Deze categorie van samenwerkingsverbanden houdt verband met revisorenvennootschappen. Het is toegelaten dat bedrijfsrevisoren een vennootschap oprichten om hun beroep uit te oefenen met één of meer andere bedrijfsrevisoren of met personen die een gelijkwaardige hoedanigheid in het buitenland bezitten.

Onder zaakvoerder wordt niet de plaatsvervangende zaakvoerder van een éénpersoonsvennootschap verstaan.

De aangever vermeldt de benaming van de Belgische en buitenlandse vennootschap(en) die het beroep van bedrijfsrevisor uitoefen(en)(t) en welke hoedanigheid zij/hij erin heeft (aandeelhouder, vennoot, bestuurder of zaakvoerder).

- 1.2. **Professionele gemeenschap van middelen** (*elke overeenkomst, vereniging of vennootschap tussen de aangever en (een) andere bedrijfsrevisor(en) die ertoe strekt professionele middelen in vereniging te brengen*)

Deze categorie van samenwerkingsverbanden viseert in het bijzonder de professionele middelenvennootschap tussen bedrijfsrevisoren. Het gaat om de samenwerking tussen bedrijfsrevisoren met het oog op het in vereniging brengen van alle of van een gedeelte van de kosten die verband houden met de uitoefening van het beroep van bedrijfsrevisor, of de gemeenschappelijke uitoefening van de taak van bedrijfsrevisor of van taken die daarmee verenigbaar zijn.

De aangever vermeldt de benaming van de professionele vereniging(en) of vennootschap(en) van middelen alsook de naam van de perso(o)n(en) die ervan deel uitma(a)k(t)(en). Indien de lijst te uitgebreid is, kan worden verwezen naar een website.

1.3. **Verbonden vennootschap of persoon** (*elke vennootschap of persoon waarmee de professionele (middelen)vennootschap verbonden is*)

Hiermee wordt elke vennootschap of persoon verbonden met de professionele vennootschap vermeld in 1.1. of met de professionele gemeenschap van middelen vermeld in 1.2. bedoeld.

Artikel 11 van het Wetboek van vennootschappen bepaalt:

“Voor de toepassing van dit wetboek wordt verstaan:

1° onder “met een vennootschap verbonden vennootschappen”:

- a) de vennootschappen waarover zij een controlebevoegdheid uitoefent;*
- b) de vennootschappen die een controlebevoegdheid over haar uitoefenen;*
- c) de vennootschappen waarmee zij een consortium vormt;*
- d) de andere vennootschappen die, bij weten van haar bestuursorgaan, onder de controle staan van de vennootschappen bedoeld in a), b) en c);*

2° onder “persoon verbonden met een persoon”, de natuurlijke en rechtspersonen die verbonden zijn met een persoon in de betekenis van het 1°.”

Artikel 5 van het Wetboek van vennootschappen bevat de omschrijving van het begrip “controle”.

Deze categorie van samenwerkingsverbanden betreft een vennootschap of persoon die met een revisorenvennootschap of een professionele middelenvennootschap verbonden is.

Deze verbondenheid kan onder andere resulteren uit het feit dat:

- a)
 - 1. een revisorenvennootschap controle uitoefent over een revisorenvennootschap;
 - 2. een revisorenvennootschap controle uitoefent over een niet-revisorenvennootschap;
 - 3. een professionele middelenvennootschap controle uitoefent over een niet-revisorenvennootschap;
- b)
 - 1. een revisorenvennootschap controle uitoefent over een professionele middelenvennootschap;
 - 2. een niet-revisorenvennootschap controle uitoefent over een professionele middelenvennootschap;
- c)
 - 1. een revisorenvennootschap een consortium vormt met een revisorenvennootschap;
 - 2. een niet-revisorenvennootschap een consortium vormt met een revisorenvennootschap;
 - 3. een revisorenvennootschap een consortium vormt met een professionele middelenvennootschap;
 - 4. een niet-revisorenvennootschap een consortium vormt met een professionele middelenvennootschap;
- d)
 - 1. een revisorenvennootschap, in functie van de samenstelling van haar bestuursorgaan, onder de controle staat van een revisorenvennootschap;
 - 2. een niet-revisorenvennootschap, in functie van de samenstelling van haar bestuursorgaan, onder de controle staat van een revisorenvennootschap;

3. een niet-revisorenvennootschap, in functie van de samenstelling van haar bestuursorgaan, onder de controle staat van een professionele middenvennootschap.

In het geval van een interprofessionele middenvennootschap verwijzen wij naar punt 2.2.

De aangever vermeldt de benaming van de verbonden vennootschap of de naam van de verbonden persoon alsook de aard van de verbondenheid.

De met een professionele vennootschap verbonden personen worden enkel opgenomen in de aangifte van de professionele vennootschap.

Bijl. 3

- 1.4. **Arbeidsovereenkomst** (*elke arbeidsovereenkomst door de aangever gesloten met een andere bedrijfsrevisor, hetzij als werknemer, hetzij als werkgever*)

De aangever vermeldt de na(a)m(en) van de bedrijfsrevisor met wie zij/hij (een) arbeidsovereenkomst(en) sloot en of zij/hij dit deed in de hoedanigheid van werkgever of werknemer.

- 1.5. **Samenwerkingsovereenkomst** (*elke samenwerkingsovereenkomst – de aangever vermeldt of het al dan niet een exclusieve is – op zelfstandige basis gesloten door de aangever met een andere bedrijfsrevisor*)

De aangever vult in of het om (een) exclusieve of niet-exclusieve gesloten samenwerking(en) op zelfstandige basis gaat en vermeldt daarnaast de na(a)m(en) van de bedrijfsrevisor(en) met wie de samenwerkingsovereenkomst(en) werd(en) gesloten.

- 1.6. **Stageovereenkomst** (*elke overeenkomst door de aangever gesloten met een stagiair-bedrijfsrevisor*)

De aangever vermeldt de naam van de stagiair(s) met wie er een stageovereenkomst werd(en) gesloten.

- 1.7. **Wederkerige aanbeveling** (*elke overeenkomst die een verbintenis tot wederkerige aanbeveling omvat*)

Het dient te gaan om een akkoord tot wederkerige aanbeveling tussen een bedrijfsrevisor en een andere bedrijfsrevisor.

Voor een analyse van wat er onder de notie “overeenkomst” wordt verstaan, kan worden verwezen naar bijlage 2.

De aangever vermeldt de naam van de bedrijfsrevisor(en) met wie er een wederkerige aanbeveling bestaat alsook de materie waarop de wederkerige aanbeveling betrekking heeft.

- 1.8. **College van bedrijfsrevisoren / commissarissen** (*elke college dat wordt gevormd tussen de aangever en een andere bedrijfsrevisor*)

De aangever vermeldt de naam van de andere bedrijfsrevisor met wie zij/hij een college vormt alsook het aantal colleges gevormd met een andere bedrijfsrevisor.

- 1.9. **Andere** (*lijst van andere beroepshalve georganiseerde samenwerkingsverbanden voor zover nog niet hierboven vermeld*)

De aangever vermeldt hier andere beroepshalve georganiseerde samenwerkingsverbanden in het kader van professionele relaties dan deze die onder punten 1.1. tot 1.8. werden opgenomen.

II. INTERPROFESSIELE RELATIES

De aangever vermeldt in dit deel de relaties tussen haar/hem en een andere persoon die niet de hoedanigheid van bedrijfsrevisor bezit en evenmin een gelijkwaardig erkende hoedanigheid in het buitenland heeft.

- 2.1. **Interprofessionele gemeenschap van middelen** (*elke vorm van gemeenschap die ontstaat op grond van een overeenkomst, vereniging of vennootschap tussen de aangever en (een) andere perso(o)n(en) – natuurlijke perso(o)n(en) of rechtsperso(o)n(en) – die niet de hoedanigheid van bedrijfsrevisor bezitten en evenmin een gelijkwaardig erkende hoedanigheid in het buitenland en die ertoe strekt professionele middelen in vereniging te brengen*)

Algemeenbeden

Wat de mogelijkheden voor een bedrijfsrevisor betreft om zich te verenigen met andere beroepen, wordt opgemerkt dat enkel middelenvennootschappen of -verenigingen mogelijk zijn (de zogenaamde interprofessionele middelenvennootschappen of -verenigingen). In de huidige stand van de wetgeving zijn interprofessionele vennootschappen die beroepsactiviteiten uitoefenen niet toegelaten.

De categorie van samenwerkingsverbanden vermeld onder 2.1. omvat de verenigingen en vennootschappen, door de Raad toegestaan inzake artikel 8, § 4 van de wet van 22 juli 1953. Het gaat hier onder meer om een middelenvennootschap met accountants, belastingconsulenten, enz.

Vorm

De vraag rijst wat onder “vereniging” moet worden verstaan. Artikel 27 van de Gecoördineerde Grondwet bepaalt: “*De Belgen hebben het recht van vereniging; dit recht kan niet aan enige preventieve maatregel worden onderworpen.*”.

Verwijzend naar artikel 27 van de Gecoördineerde Grondwet omvat een vereniging iedere vorm van groepering die een bepaalde permanentie, statuten, administratieve organisatie heeft rond een gemeenschappelijk doel. Vanaf het moment

dat er een akkoord bestaat tussen partijen dat de toetreding tot een gemeenschappelijk doel impliceert, kan men wettelijk tot het bestaan van een vereniging besluiten. Het is van geen belang of deze in België of in het buitenland is opgericht.

Bij wijze van niet-limitatieve opsomming gaat het hier om de feitelijke vereniging en de vereniging zonder winstoogmerk.

Inhoud

Wat de inhoudelijke omschrijving van het begrip middenvennootschap betreft, wordt een onderscheid gemaakt tussen de middenvennootschap “*sensu stricto*”, die tot doel heeft om uitsluitend materiële middelen, bijvoorbeeld onroerende of roerende goederen, ter beschikking van de bedrijfsrevisor te stellen, en de middenvennootschap “*sensu lato*”, die ook immateriële of menselijke middelen in vereniging brengt, zoals bijvoorbeeld opleidingsprogramma’s voor het personeel, gebruik van gemeenschappelijke diensten, kwaliteitscontrolesystemen, alsook het gebruik van een gemeenschappelijke benaming⁽¹⁾.

Artikel 11 van het Wetboek van vennootschappen (cf. *supra* punt 1.3.) is in beginsel niet van toepassing op verenigingen, aangezien verenigingen per definitie geen aandeelhouderschap hebben. Enkel in het geval van een vereniging die deel uitmaakt van een consortium, waarbij de vereniging en een vennootschap onder centrale leiding – de bestuursorganen voor het merendeel uit dezelfde personen bestaan – staan, kan artikel 11 van het Wetboek van vennootschappen toepassing vinden.

De aangever vermeldt hier de naam van elke vereniging of vennootschap gevormd tussen de aangever en andere perso(o)n(en) – natuurlijke perso(o)n(en) of rechtsperso(o)n(en) – die niet de hoedanigheid van bedrijfsrevisor bezitten en evenmin een gelijkwaardig erkende hoedanigheid in het buitenland. Indien de lijst te uitgebreid is, kan worden verwezen naar een website.

De aangever vermeldt tevens de naam/benaming van die andere perso(o)n(en) alsook de benaming van hun beroepsorganisatie of -instituut.

2.2. **Verbonden vennootschap of persoon** (*elke vennootschap of persoon waarmee de interprofessionele middenvennootschap verbonden is*)

Voor een analyse van verbondenheid in de zin van artikel 11 van het Wetboek van vennootschappen kan worden verwezen naar punt 1.3.

De aangever vermeldt de benaming van verbonden vennootschap of de naam van de verbonden persoon, de aard van de verbondenheid alsook de benaming van diens beroepsorganisatie of -instituut.

2.3. **Samenwerkingsovereenkomst** (*elke samenwerkingsovereenkomst – de aangever vermeldt of het al dan niet een exclusieve is – op zelfstandige basis gesloten door de aangever met een vennootschap of natuurlijke persoon die niet de hoedanigheid heeft van bedrijfsrevisor*)

(1) IBR, *Jaarverslag*, 1993, p. 44-45.

Het gaat hier bijvoorbeeld om een samenwerkingsovereenkomst met een actuaaris.

De aangever vult in of het om (een) exclusieve of niet-exclusieve gesloten samenwerking(en) op zelfstandige basis gaat en vermeldt daarnaast de na(a)m(en) van de vennootschap(pen) of natuurlijke perso(o)n(en) die niet de hoedanigheid van bedrijfsrevisor heeft en met wie de samenwerkingsovereenkomst(en) werd(en) gesloten.

2.4. **Wederkerige aanbeveling** (*elke overeenkomst die een verbintenis tot wederkerige aanbeveling omvat*)

Het dient te gaan om een akkoord tot wederkerige aanbeveling tussen een bedrijfsrevisor en (een) andere perso(on)en – natuurlijke perso(o)n(en) of rechtsperso(o)n(en) – die niet de hoedanigheid van bedrijfsrevisor heeft en evenmin een gelijkwaardig erkende hoedanigheid in het buitenland.

Voor een analyse van wat er onder de notie “overeenkomst” wordt verstaan, kan worden verwezen naar bijlage 2.

De aangever vermeldt de naam van de persoon die niet de hoedanigheid van bedrijfsrevisor heeft en evenmin een gelijkwaardig erkende hoedanigheid in het buitenland en met wie er een wederkerige aanbeveling bestaat alsook de materie(s) waarop de wederkerige aanbeveling betrekking heeft.

2.5. **Andere** (*lijst van andere beroepshalve georganiseerde samenwerkingsverbanden voor zover nog niet hierboven vermeld*)

Hier wordt ieder andere type van beroepshalve samenwerkingsverband geïndiceerd in hoofde van de aangever dat niet is opgenomen in één van voorvermelde rubrieken.

De aangever vermeldt hier andere beroepshalve georganiseerde samenwerkingsverbanden in het kader van interprofessionele relaties dan deze die onder 2.1. tot 2.4. werden opgenomen.

III. **ANDERE RELATIES DAN DEZE VERMELD IN PARAGRAFEN I. EN II.**

De aangever vermeldt hier andere relaties dan professionele of interprofessionele relaties.

3.1. **Gemeenschap van middelen** (*elke vorm van gemeenschap die ontstaat op grond van een overeenkomst, vereniging of vennootschap tussen de aangever en (een) andere perso(o)n(en) – natuurlijke perso(o)n(en) of rechtsperso(o)n(en) – en die ertoe strekt professionele middelen in vereniging te brengen in andere dan in een (inter)professionele middelenvereniging, -vereniging of -vennootschap*)

Voor een analyse van wat er onder de notie “overeenkomst” wordt verstaan, kan eveneens worden verwezen naar bijlage 2.

De aangever vermeldt de benaming van de professionele middelenvereniging alsook de naam van het/de lid/leden.

3.2. **Verbonden vennootschap of persoon** (*elke vennootschap of persoon waarmee de gemeenschap zoals bedoeld in 3.1. verbonden is*)

Voor een analyse van verbondenheid in de zin van artikel 11 van het Wetboek van vennootschappen kan worden verwezen naar punt 1.3.

De aangever vermeldt de benaming van de vennootschap of de naam van de persoon waarmee de gemeenschap zoals bedoeld in 3.1. verbonden is alsook de aard van de verbondenheid.

3.3. **Andere**

De aangever vermeldt hier iedere andere relatie die de onafhankelijke beroepsuitoefening van de bedrijfsrevisor kan beïnvloeden.

BIJLAGEN

1. De begrippen “netwerk” en “beroepshalve samenwerkingsverband”

1.1. *Europese context*

In artikel 2, (5) van de nieuwe Achtste Richtlijn betekent “netwerk”:

“De grotere structuur:

- *die op samenwerking is gericht en waartoe een wettelijke auditor of een auditkantoor behoort; en*
- *die duidelijk gericht is op winst- of kostendeling, of gemeenschappelijke eigendoms-, zeggenschaps- of bestuurlijke banden heeft, een gemeenschappelijk kwaliteitscontrolebeleid en gemeenschappelijke kwaliteitscontroleprocedures heeft, een gemeenschappelijke bedrijfsstrategie volgt, gebruik maakt van een gemeenschappelijke merknaam of gezamenlijk gebruik maakt van een aanzienlijk deel van de professionele hulpmiddelen.”.*

1.2. *Belgische wettelijke context*

- Artikel 8, § 4 van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut der Bedrijfsrevisoren stelt:

“Geen enkele vereniging of vennootschap mag beroepshalve worden gevormd tussen één of meer bedrijfsrevisoren en andere personen die niet deze hoedanigheid bezitten of die geen in het buitenland door de Koning als gelijkwaardig erkende hoedanigheid bezitten, behoudens voorafgaande en steeds herroepbare toestemming van de Raad van het Instituut.”.

1.3. *Belgische reglementaire context*

- Artikel 4bis, § 1 van het koninklijk besluit van 20 april 1989 tot vaststelling van het Huishoudelijk Reglement van het Instituut der Bedrijfsrevisoren bepaalt:

“Het Instituut opent een dossier op naam van de leden. Het dossier bevat de bescheiden ter staving van de in de ledenlijst opgenomen gegevens en ook de gegevens die voor de toepassing van artikel 18ter van de wet zijn vereist.

Het dossier bevat daarnaast ook de vereiste informatie met betrekking tot de beroepsmatige samenwerkingsverbanden die er bestaan met vennootschappen of verenigingen die in het buitenland of in België worden opgericht mits naleving van artikel 8 van de wet.”.

- Artikel 1, 5° van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfseconomische revisoren:

“Persoon waarmee een beroepsmatig samenwerkingsverband bestaat: elke persoon waarmee de bedrijfsrevisor een georganiseerd beroepsmatig samenwerkingsverband heeft aangegaan; aan deze begripsomschrijving worden in elk geval vermoed te beantwoorden, elke vennootschap die ertoe strekt het beroep uit te oefenen, elke overeenkomst die het recht inhoudt een gemeenschappelijke benaming te gebruiken of eraan te refereren, of die een verbintenis tot wederkerige aanbeveling omvat.”.

- Artikel 183quinquies van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen zoals opgenomen in het nieuwe Titel I. Onafhankelijkheid van de commissaris van Boek III van voorvermeld koninklijk besluit:

“Voor de toepassing van artikel 183ter, wordt als een beroepsbalve samenwerkingsverband beschouwd, de volgende samenwerking door een commissaris georganiseerd met een natuurlijke of een rechtspersoon:

- 1° elke vennootschap die ertoe strekt het beroep van bedrijfsrevisor uit te oefenen en waarin de commissaris aandeelhouder, vennoot, bestuurder of zaakvoerder is;*
- 2° elke vereniging of vennootschap in de zin van artikel 8, § 4 van de wet van 22 juli 1953 gevormd tussen één of meer commissarissen en andere personen die niet de hoedanigheid van bedrijfsrevisor bezitten noch een gelijkwaardig erkende hoedanigheid;*
- 3° elke vennootschap of persoon waarmee de vennootschap of de vereniging zoals bedoeld in 1° of 2° verbonden is in de zin van artikel 11 van het Wetboek van vennootschappen;*
- 4° elke functie van vennoot, aandeelhouder, bestuurder, zaakvoerder, beheerder of lid van de vennootschap, vereniging of persoon vermeld onder 1° tot en met 3°, die van het bij de controleopdracht betrokken team deel uitmaakt;*
- 5° elke arbeidsovereenkomst door de commissaris gesloten met een bedrijfsrevisor;*
- 6° elk bedrijfsrevisor waarmee de vennootschap, vereniging of persoon zoals bedoeld in 1°, 2° of 3° een arbeidsovereenkomst heeft gesloten;*
- 7° elke overeenkomst die het recht inhoudt een gemeenschappelijke benaming te gebruiken of ernaar te verwijzen;*
- 8° elke overeenkomst die een verbintenis tot wederkerige aanbeveling omvat;*
- 9° elke overeenkomst of vennootschap die ertoe strekt professionele middelen in vereniging te brengen.”.*

– Artikel 30 van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisoren:

“Onverminderd het bepaalde in artikel 8, § 4, van de wet, mag de bedrijfsrevisor samen met andere personen die niet de titel van bedrijfsrevisor of een in het buitenland gelijkwaardig erkende titel voeren, een vereniging of een vennootschap oprichten, wanneer deze tot doel heeft het in vereniging brengen van alle of van een gedeelte van de kosten die verband houden met hun beroepen en wanneer aan volgende voorwaarden is voldaan:

- 1. De vennootschap of vereniging kan maar worden aangegaan tussen de beoefenaars van een intellectueel beroep, onderworpen aan een erkende beroepsdeontologie, voor de verlening van diensten die verband houden met de beroepsactiviteit van de bedrijfsrevisor;*
- 2. De vennootschap of vereniging mag geen enkele functie, mandaat of opdracht uitoefenen, in eigen naam of in naam van één van de leden, die behoort tot de beroepsactiviteit van de leden;*
- 3. De vennootschap mag niet worden belast met het innen van de honoraria voor de opdrachten die behoren tot de beroepsactiviteit van de leden;*
- 4. Onder de voorwaarden door de Raad bepaald, mag de overeenkomst een clause bevatten over het gebruik van de maatschappelijke benaming door de vennoten. Het gebruik van die naam mag geen aanleiding geven tot een nadelige verwarring met een vennootschap die gemachtigd is om in eigen naam het beroep van haar leden uit te oefenen;*
- 5. Iedere andere voorwaarde door de Raad bepaald met het oog op het vrijwaren van de onafhankelijkheid van de bedrijfsrevisor in de uitoefening van zijn opdracht.”.*

2. De notie overeenkomst/contract

Een overeenkomst of contract is een op wilsovereenstemming berustende meezijdige rechtshandeling waarbij een of meer partijen jegens een of meer andere dan wel over en weer verbintenissen aangaan en derhalve bepaalde rechtsgevolgen doen ontstaan.

Consensuele contracten zijn contracten die tot stand komen door de loutere toestemming van partijen. Het consensualisme is naar Belgisch recht de algemene regel, zelfs wanneer het door partijen beoogde rechtsgevolg de overdracht is van eigendom: bij species-zaken gaat de eigendom over “*solo consensu*”. Niettemin zijn er heel wat verschillende *zakelijke contracten* die slechts geldig tot stand komen doordat de zaak die het voorwerp uitmaakt van de overeenkomst, overhandigd wordt aan (of ter beschikking gesteld van) de schuldeiser. Voorbeelden daarvan zijn: pand, bewaargeving en handgift (...). Benevens deze overeenkomsten zijn er ook nog *plechtige contracten*, voor de geldigheid waarvan bepaalde vormvereisten zijn voorgeschreven. Voorbeelden zijn de schenking, de hypotheekstelling en de indeplaatsstelling op initiatief van de debiteur (...) (W. VAN GERVEN, *Verbindenissenrecht. Leidraad bij de colleges. Boekdeel 1*, Leuven, Acco, 1993-94, p. 13-14).

In verband met vormvereisten moet evenwel worden aangestipt dat niet alle bij de wet voorziene vormvereisten voorgeschreven zijn met het oog op de *geldigheid* van de overeenkomst. Sommige vormvereisten moeten bijvoorbeeld geëerbiedigd worden om de overeenkomst *tegenwerpelijk* te maken aan derden. Daarnaast zijn er vormvereisten met het oog op het *bewijs* van de overeenkomst (zo kunnen verbintenissen die de som of de waarde van 372 EUR te boven gaan, slechts worden bewezen door middel van een geschrift: art. 1341 B.W.) (*Ibid.*).

Aangezien een overeenkomst die het recht inhoudt een gemeenschappelijke benaming te gebruiken of ernaar te verwijzen noch een zakelijke overeenkomst is, noch een plechtige overeenkomst, maar wel een louter consensuele overeenkomst, is er voor de geldigheid van dergelijke overeenkomst geen geschrift vereist.

Deze analyse wordt impliciet bevestigd doordat er in het koninklijk besluit van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisoren helemaal niet wordt vereist welke vorm de overeenkomst dient te hebben. De overeenkomst komt tot stand door de loutere consensus of door het louter samenvloeien van de wilsuitingen. De wilsuitingen kunnen uitdrukkelijk of stilzwijgend zijn, mondeling of schriftelijk. De mondelinge wilsovereenstemming volstaat derhalve.

MEDEDELING AAN DE LEDEN

De Voorzitter

Correspondent
sg@ibr-ire.beOnze referentie
DS/svds

Uw referentie

Datum
22 februari 2005

Bijl. 4

Geachte Confrater,

Betreft: Transparantie van honoraria en non-auditdiensten
Artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen en uitvoeringsbesluit

Op heden is het koninklijk besluit houdende uitvoering van artikel 134, §§ 2 en 4 (zoals gewijzigd door de wet van 2 augustus 2002) van het Wetboek van vennootschappen nog niet verschenen. Dit artikel creëert voor het bestuursorgaan verplichtingen van transparantie voor wat betreft de honoraria en de prestaties van de commissaris en zijn netwerk.

Het ontbreken van een koninklijk besluit dat de categorieën van honoraria en levering van non-auditdiensten vastlegt, impliceert dat de nieuwe bepaling voorzien in voornoemd artikel 134, §§ 2 en 4 niet uitvoerbaar is vermits artikel 134 strafrechtelijk wordt gesanctioneerd en dus strikt moet worden geïnterpreteerd.

Het ontbreken van de vermelding van de honoraria en non-auditdiensten in het jaarverslag vormt in het huidige stadium geen overtreding van het Wetboek van vennootschappen.

Teneinde de transparantie te bevorderen, beveelt de Raad nochtans aan de aandacht van het bestuursorgaan, te vestigen op de geschiktheid om passende informatie op te nemen in het jaarverslag, in het licht van bijvoorbeeld de categorieën van diensten die voorzien zijn in de Europese Aanbeveling van 16 mei 2002 inzake de onafhankelijkheid van de wettelijke rekeningcontroleur binnen de Europese Unie ook al is deze laatste niet dwingend.

/..

Mededeling aan de Leden van 22 februari 2005
Pagina 2

Bijl. 4

Ter herinnering, de voornoemde Europese Aanbeveling voorziet in een hoofdstuk A.5 met betrekking tot de openbaarmaking van honoraria. Wat de non-auditdiensten betreft, voorziet ze in het bijzonder, in een uitsplitsing in de volgende categorieën: “*verdere assurance-opdrachten, belastingsadviesdiensten en andere niet-controlediensten.*”.

Met confraternele groeten,

André KILESSE

MEDEDELING AAN DE LEDEN

De Voorzitter

Correspondent	Onze referentie	Uw referentie	Datum
d.szafran@ibr-ire.be	DS/fb		6 september 2005

Geachte Confrater,

Betreft: Toepassing van de “one to one”-regel

Op verzoek van een aantal confraters acht de Raad het nuttig de toepassingsmodaliteiten van de “one to one”-regel zoals bedoeld in artikel 133, vijfde en zevende lid van het Wetboek van vennootschappen, te verduidelijken.

De Raad van het IBR had in 2003 (*Jaarverslag*, 2003, p. 44) de mening geformuleerd dat de berekening op geglobaliseerde basis diende te gebeuren en voor de duur van het mandaat van de commissaris.

Op 27 oktober 2004 heeft het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris (ACCOM) een interpretatief advies over de toepassing van de “one to one”-regel uitgebracht (dit advies 2004/3 is beschikbaar op de website van het IBR – rubriek Documentatie – ACCOM) volgens hetwelk de berekening dient te gebeuren op geïndividualiseerde basis en voor de termijn van een boekjaar.

De Raad beveelt de confraters aan zich te richten naar de interpretatie vervat in het interpretatief advies van het ACCOM van 27 oktober 2004.

De Raad van het IBR zet de nodige contacten voort om aan de wetgever een opheldering van het Wetboek van vennootschappen voor te stellen door een berekening op geglobaliseerde basis te voorzien. In dit opzicht stelt de Raad met voldoening vast dat het ACCOM in zijn advies van 27 oktober 2004 van oordeel is dat de tekst van het Wetboek van vennootschappen absoluut dient te worden opgehelderd.

Met confraternele groeten,

André KILESE

MEDEDELING AAN DE LEDEN

De Voorzitter

Correspondent
jur@ibr-ire.be

Onze referte
VVDW/WDB/cb

Uw referte

Datum
20 december 2005

Geachte Confraters,

Betref: Fraudeproblematiek in de publieke sector

De Raad en de Commissie van Toezicht wensen de bedrijfsrevisoren naar aanleiding van de fraudegevallen in de publieke sector, die de laatste maanden aan het licht zijn gekomen, te wijzen op de gevoeligheden bij het maatschappelijk verkeer voor wat betreft de fraude bij instellingen die werken met overheids gelden.

Ook op Europees vlak wordt aan deze problematiek de nodige aandacht besteed. Zo heeft de FEE *Public Sector Committee* in dit verband in november 2005 een *Position paper* gepubliceerd met betrekking tot deze fraudeproblematiek in de publieke sector, i.e. "*Good Practice in Tackling External Fraud*". Dit document is terug te vinden op de website van de FEE (<http://www.fee.be>).

De controleaanbeveling met betrekking tot fraude en onwettige handelingen van 5 juni 1998 (IBR, *Vademecum*, 2002, p. 1092-1118) bepaalt onder meer dat de revisor de leiding van de onderneming op de hoogte moet brengen wanneer hij het bestaan van een fraude vermoedt, *ook al zou de weerslag van die fraude op de jaarrekening mogelijk beperkt kunnen zijn*. De ISA 240 voegt hieraan toe dat de communicatie zo snel als mogelijk moet gebeuren en naar het gepaste managementniveau.

Met confraternele groeten,

André KILESSÉ

MEDEDELING AAN DE LEDEN

De Voorzitter

Correspondent
jur@ibr-ire.be

Onze referte
VVDW/EV/hm

Uw referte

Datum
21 december 2005

Geachte Confraters,

Betreft: Inbreng in natura - artikel 93undecies B van het B.T.W.-Wetboek

Met ingang van 19 september 2005 schrijft artikel 93undecies B van het B.T.W.-Wetboek een gelijkaardige verplichting voor tot het bekomen binnen de wettelijke termijnen van een fiscaal certificaat zoals het certificaat voorgeschreven door artikel 442bis van het Wetboek van Inkomstenbelastingen.

Overeenkomstig artikel 93undecies B van het B.T.W.-Wetboek is *“de overdracht, in eigendom of in vruchtgebruik, van een geheel van goederen dat is samengesteld uit, onder meer, elementen die het behoud van de clientèle mogelijk maken en die worden aangewend voor de uitoefening van een vrij beroep, ambt of post, dan wel voor een industrieel, handels- of landbouwbedrijf, noch de vestiging van een vruchtgebruik op dezelfde goederen, tegenstelbaar aan de met de invordering belaste ambtenaar, tenzij na verloop van de maand die volgt op die waarin een met het origineel eensluidend afschrift van de akte van overdracht of vestiging ter kennis is gebracht van de met de invordering belaste ambtenaar van de woonplaats of van de maatschappelijke zetel van de overdrager.”*

Na verloop van de voorvermelde termijn is de overnemer hoofdelijk aansprakelijk voor de betalingen van de door de overdrager verschuldigde belastingschulden (inzake BTW), tot beloop van het bedrag dat reeds door hem is gestort of verstrekt, dan wel van een bedrag dat overeenstemt met de nominale waarde van de aandelen die in ruil voor de overdracht zijn toegekend vóór de afloop van voornoemde termijn.

Het voorgaande is niet van toepassing indien de overdrager bij de akte van overdracht een certificaat voegt dat de met de invordering belaste ambtenaar uitsluitend met dat doel heeft opgemaakt binnen de termijn van dertig dagen die aan de kennisgeving van de overeenkomst voorafgaat.

./..

Vervolg van de mededeling aan de leden d.d. 21 december 2005

../..

De Raad vestigt uw aandacht op het feit dat deze nieuwe procedure geacht wordt vervat te zijn in paragraaf 2.3.1. van de Normen inzake controle van inbreng in natura en quasi-inbreng.

Ten slotte onderschrijft de Raad de bezorgdheid van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF) inzake de administratieve vereenvoudiging. In dat verband heeft het BIBF aan de Minister van Financiën voorgesteld om in het kader van de overdracht van een handelsfonds, voor wat de belastingschulden betreft, de mogelijkheid te voorzien van een gecentraliseerde vraag aan de belastingadministratie waarbij laatstgenoemde slechts één certificaat via elektronische weg zou afleveren.

De Raad houdt u terzake op de hoogte.

Met confraternele groeten,

André KILESE

Bijl. 7

De evolutie van de economische beroepen

Intentieverklaring met betrekking tot de voorstellen aan de Regering

1. De principes

- 1.1. De organisatie en de werking van de economische beroepen moeten een federale bevoegdheid blijven, die wordt georganiseerd door de nationale instituten.
- 1.2. Het principe van één enkel instituut (IBR, IAB, BIBF) werd niet weerhouden wegens de specificiteiten van de wettelijke controle van de rekeningen voorzien door de Achtste EG Richtlijn.
- 1.3. De beroepen van accountant, van belastingconsulent, van erkend boekhouder-fiscalist en van erkend boekhouder zouden worden gegroepeerd binnen één enkel instituut met verschillende lijsten. (cfr punt 3.1.3)

De wet van 22 april 1999 zou worden opgeheven en vervangen door nieuwe wettelijke bepalingen, rekening houdende met de voornoemde wet.

Het doel is om aan derden een duidelijker beeld te geven van de opdrachten die aan elk betrokken beroep verbonden zijn, alsook het standaardiseren van de stage, de plichtenleer, de vorming, de organisatie van professionele vennootschappen, rekening houdende met de specificiteiten van elk beroep.

- 1.4. De auditberoepen die niet behoren tot het beroep van bedrijfsrevisor (*forensic, interne audit, ICT audit, milieu*, en mogelijkerwijze de actuarissen ...) zouden binnen een inter-institutencomité worden gecoördineerd.

Het principe van één instituut van auditoren werd niet weerhouden wegens de specificiteiten van de wettelijke controle van de rekeningen voorzien door de Achtste EG Richtlijn.

Het IBR zou worden behouden in zijn huidig statuut.

2. Overgangperiode

Er wordt een overgangperiode van **6 maanden** voorzien die de leden van het IAB, het BIBF en het IBR zal in staat stellen zich aan te passen aan de nieuwe beroepsstructuren.

2.1. *BIBF-leden*

2.1.1. De huidige BIBF-leden die minimum over een bachelor en/of graduaatsdiploma beschikken, zullen de hoedanigheid van accountant en/of belastingconsulent kunnen bekomen op basis van de voorlegging van een te beoordelen dossier¹ :

- op gemotiveerd verzoek van de kandidaat ; EN
- op voorlegging van een attest (afgeleverd door het BIBF) dat hij geen tuchtrechtelijke veroordelingen heeft opgelopen bij het BIBF behoudens eerherstel ; EN
- voor de kandidaat « accountant », op voorlegging van een attest² dat hij minimum 40 uur permanente vorming heeft gevolgd met betrekking tot de opdrachten voorbehouden aan de titel van accountant (waaronder de bijzondere mandaten);
- voor de kandidaat « belastingconsulent », op voorlegging van een attest³ dat hij minimum 20 uur permanente vorming heeft gevolgd met betrekking tot de fiscale procedure, de regionale en lokale belastingen, en de internationale fiscaliteit.

Er wordt benadrukt dat de beroepsverenigingen, onderwijsinstellingen en instituten de 60 uren permanente vorming zullen kunnen organiseren (40 uren permanente vorming voor de boekhoudkundige expertise: mandaten van accountants en 20 uren voor de fiscaliteit) ; daarenboven zullen ze niet aan een examen worden onderworpen. Zowel de organisatoren: beroepsverenigingen, onderwijsinstellingen en instituten als de inhoud zullen worden onderworpen aan een controle door de bedoelde commissie (zie voetnoot 2).

¹ Het dossier dat dient geëvalueerd te worden door een commissie die paritair is samengesteld uit accountants, belastingconsulenten en boekhouders. Deze commissie kan, in voorkomend geval, beslissen dat een kandidaat gehoord dient te worden (= hearing).

² Volgens een door een paritaire commissie (IAB-BIBF) te erkennen programma voorafgaand aan de inwerkingtreding van de overgangperiode betreffende de geviseerde vormen.

³ Idem voetnoot 2

2.1.2. De huidige BIBF-leden met 7 jaar zelfstandige beroepservaring en die niet minimum beschikken over een bachelor of graduaatsdiploma zullen de hoedanigheid van accountant en/of belastingconsulent kunnen bekomen op basis van de voorlegging van een te beoordelen dossier⁴ :

- op gemotiveerd verzoek van de kandidaat ; EN
- op voorlegging van een attest (afgeleverd door het BIBF) dat hij geen tuchtrechtelijke veroordelingen heeft opgelopen bij het BIBF behoudens eerherstel; EN
- voor de kandidaat « accountant », op voorlegging van een attest ⁵ dat hij minimum 40 uur permanente vorming heeft gevolgd met betrekking tot de opdrachten voorbehouden aan de titel van accountant (waaronder de bijzondere mandaten);
- voor de kandidaat « belastingconsulent », op voorlegging van een attest ⁶ dat hij minimum 20 uur permanente vorming heeft gevolgd met betrekking tot de fiscale procedure, de regionale en lokale belastingen, en de internationale fiscaliteit.

Er wordt benadrukt dat de beroepsverenigingen, onderwijsinstellingen en instituten de 60 uren permanente vorming zullen kunnen organiseren (40 uren permanente vorming voor de boekhoudkundige expertise: mandaten van accountants en 20 uren voor de fiscaliteit) ; daarenboven zullen ze niet aan een examen worden onderworpen. Zowel de organisatoren: beroepsverenigingen, onderwijsinstellingen en instituten als de inhoud zullen worden onderworpen aan een controle van de bedoelde commissie (zie voetnoot 2)

⁴ Idem voetnoot 1

⁵ Idem voetnoot 2.

⁶ Idem voetnoot 2

2.1.3. De huidige BIBF-leden die *geen* 7 jaar beroepservaring hebben (hetzij elke periode van beroepsuitoefening in de hoedanigheid van zelfstandig boekhouder) en die niet minimum beschikken over een bachelor of graduaatsdiploma zullen de hoedanigheid van accountant en/of belastingconsulent kunnen bekomen op basis van de voorlegging van een te beoordelen dossier⁷ :

- op gemotiveerd verzoek van de kandidaat ; EN
- op voorlegging van een attest (afgeleverd door het BIBF) dat hij geen tuchtrechtelijke veroordelingen heeft opgelopen bij het BIBF behoudens eerherstel EN
- voor de kandidaat « accountant », op voorlegging van een attest ⁸ dat hij minimum 40 uur permanente vorming heeft gevolgd met betrekking tot de opdrachten voorbehouden aan de titel van accountant (waaronder de bijzondere mandaten);
- voor de kandidaat « belastingconsulent », op voorlegging van een attest ⁹ dat hij minimum 20 uur permanente vorming heeft gevolgd met betrekking tot de fiscale procedure, de regionale en lokale belastingen, en de internationale fiscaliteit.

Er wordt benadrukt dat de beroepsverenigingen, onderwijsinstellingen en instituten de 60 uren permanente vorming zullen kunnen organiseren (40 uren permanente vorming voor de boekhoudkundige expertise: mandaten van accountants en 20 uren voor de fiscaliteit) ; daarenboven zullen ze niet aan een examen worden onderworpen. Zowel de organisatoren: beroepsverenigingen, onderwijsinstellingen en instituten als de inhoud zullen worden onderworpen aan een controle van de bedoelde commissie (zie voetnoot 2)

2.1.4. Na deze periode van zes maanden, zal de titel van erkend boekhouder-fiscalist worden geschrapt en de personen die de hoedanigheid van belastingconsulent niet hebben aangevraagd en bekomen, zullen de titel van erkend boekhouder-fiscalist niet meer kunnen dragen. Zij zullen enkel de titel van boekhouder dragen.

⁷ Idem voetnoot 1

⁸ Idem voetnoot 2

⁹ Idem voetnoot 2

2.2. IBR-leden

2.2.1. De bedrijfsrevisoren zullen de hoedanigheid van accountant kunnen bekomen op basis van de voorlegging van een te beoordelen dossier¹⁰:

- op gemotiveerd verzoek van de kandidaat ; EN
- op voorlegging van een attest dat hij geen tuchtrechtelijke veroordelingen heeft opgelopen bij het IBR (afgeleverd door het IBR).

2.2.2. Het IBR zal de onverenigbaarheden bij de uitoefening van het beroep moeten vastleggen voor zijn leden.

2.3. IAB-leden

2.3.1. De accountant zal de hoedanigheid van belastingconsulent kunnen bekomen op basis van een te beoordelen dossier¹¹ :

- op gemotiveerd verzoek van de kandidaat ; EN
- op voorlegging van een attest dat hij geen tuchtrechtelijke veroordelingen heeft opgelopen bij het IAB (afgeleverd door het IAB); EN
- op voorlegging van een attest ¹² dat hij minimum 20 uur permanente vorming heeft gevolgd met betrekking tot de fiscale procedure, de regionale en lokale belastingen, en de internationale fiscaliteit,

2.4. Stagiair

2.4.1. Elke stagiair die is ingeschreven bij het IAB en in orde is met de betaling van zijn jaarlijkse ledenbijdrage, die minimum beschikt over een bachelor of graduaatsdiploma en die minimum 5 jaar beroepservaring heeft in het domein van de boekhouding of de fiscaliteit, zal de hoedanigheid van accountant, van belastingconsulent en/of van boekhouder kunnen aanvragen, op basis van de voorlegging van een te beoordelen dossier¹³ :

¹⁰ Idem voetnoot 1

¹¹ Idem voetnoot 1

¹² Idem voetnoot 2

¹³ Idem voetnoot 1

- op gemotiveerd verzoek van de kandidaat ; EN
- op voorlegging van een attest dat hij geen tuchtrechtelijke veroordelingen heeft opgelopen bij het IAB (afgeleverd door het IAB); EN
- voor de kandidaat « accountant », op voorlegging van een attest ¹⁴ dat hij minimum 40 uur permanente vorming heeft gevolgd met betrekking tot de opdrachten voorbehouden aan de titel van accountant (waaronder de bijzondere mandaten);
- voor de kandidaat « belastingconsulent », op voorlegging van een attest ¹⁵ dat hij minimum 20 uur permanente vorming heeft gevolgd met betrekking tot de fiscale procedure, de regionale en lokale belastingen, en de internationale fiscaliteit.
- Er wordt benadrukt dat de beroepsverenigingen, onderwijsinstellingen en instituten de 60 uren permanente vorming zullen kunnen organiseren (40 uren permanente vorming voor de boekhoudkundige expertise: mandaten van accountants en 20 uren voor de fiscaliteit) ; daarenboven zullen ze niet aan een examen worden onderworpen.. Zowel de organisatoren: beroepsverenigingen, onderwijsinstellingen en instituten als de inhoud zullen worden onderworpen aan een controle van de bedoelde commissie (zie voetnoot 2)

2.4.2. Elke stagiair die is ingeschreven bij het BIBF en in orde is met de betaling van zijn jaarlijkse ledenbijdrage, die minimum beschikt over een bachelor of graduaatsdiploma of een door het BIBF erkend diploma en die minimum 7 jaar zelfstandige beroepservaring heeft in het domein van de boekhouding of de fiscaliteit, zal de hoedanigheid van accountant, van belastingconsulent en/of van boekhouder kunnen aanvragen, op basis van de voorlegging van een te beoordelen dossier¹⁶:

- op gemotiveerd verzoek van de kandidaat ; EN
- op voorlegging van een attest dat hij geen tuchtrechtelijke veroordelingen heeft opgelopen bij het BIBF behoudens eerherstel (afgeleverd door het BIBF); EN
- voor de kandidaat « accountant », op voorlegging van een attest ¹⁷ dat hij minimum 40 uur permanente vorming heeft gevolgd met betrekking tot de opdrachten voorbehouden aan de titel van accountant (waaronder de bijzondere mandaten);

¹⁴ Idem voetnoot 2.

¹⁵ Idem voetnoot 2

¹⁶ Idem voetnoot 1

¹⁷ Idem voetnoot 2

- voor de kandidaat « belastingconsulent », op voorlegging van een attest ¹⁸ dat hij minimum 20 uur permanente vorming heeft gevolgd met betrekking tot de fiscale procedure, de regionale en lokale belastingen, en de internationale fiscaliteit.
- Er wordt benadrukt dat de beroepsverenigingen, onderwijsinstellingen en instituten de 60 uren permanente vorming zullen kunnen organiseren (40 uren permanente vorming voor de boekhoudkundige expertise: mandaten van accountants en 20 uren voor de fiscaliteit) ; daarenboven zullen ze niet aan een examen worden onderworpen.. Zowel de organisatoren: beroepsverenigingen, onderwijsinstellingen en instituten als de inhoud zullen worden onderworpen aan een controle van bedoelde commissie (zie voetnoot 2)

2.4.3. Elke stagiair die is ingeschreven bij het IAB of bij het BIBF die niet voldoet aan de onder punt 2.4.1. en 2.4.2. bepaalde voorwaarden zal de stage moeten voortzetten zoals voorzien door zijn oorspronkelijk instituut, *in functie van de gekozen lijst*.

2.5. Werking van het nieuwe instituut

2.5.1. Voorlopige Raad

Gedurende een overgangperiode van twee jaar zal er een overgangsraad worden opgericht die zal samengesteld zijn uit de raadsleden van de respectievelijke raden van het IAB en het BIBF, teneinde het nieuwe instituut te creëren met zijn nieuwe werkings- en vertegenwoordigingsregels.

2.5.2. Professionele en interprofessionele vennootschappen tussen de leden van het nieuwe instituut

Alle praktische modaliteiten met betrekking tot de oprichting en de samenstelling van de professionele (tussen de leden van het nieuwe instituut met eenzelfde hoedanigheid) en interprofessionele vennootschappen (tussen de leden van het nieuwe instituut met verschillende hoedanigheid) zullen worden bepaald door de overgangsraad.

¹⁸ Idem voetnoot 2

3. Organieke periode

3.1. *Oprichting van een nieuw gemeenschappelijk instituut*

3.1.1. Het IAB en het BIBF zouden worden opgeheven en elk instituut zou zijn patrimonium inbrengen in een nieuw op te richten instituut (bv. op 28 februari 2007). Het nieuwe instituut zou (bv.) op 28 februari 2007 titularis worden van de rechten en plichten van het IAB en het BIBF. Het voltallige personeel, verbonden aan het IAB en het BIBF, met zijn rechten en voordelen, zal worden overgenomen door het nieuwe instituut.

3.1.2. Er zal een nieuwe benaming moeten worden gezocht voor het nieuwe instituut dat uit de fusie zal voortvloeien (voorlopig het nieuwe instituut).

3.1.3. Het nieuwe instituut zal bestaan uit 3 lijsten (belastingconsulent, accountant, boekhouder) en een lijst van de professionele en interprofessionele vennootschappen tussen leden van het nieuwe instituut met verschillende hoedanigheid. Verschillende « deellijsten » bestemd voor de externen zullen gehouden worden.

3.1.4. De wettelijke bepalingen zullen de interprofessionele vennootschappen tussen de leden van het nieuwe instituut en de leden van andere gereguleerde beroepen moeten regelen.

3.1.5. De Raad zal zijn samengesteld uit leden van het nieuwe instituut (accountant, belastingconsulent en boekhouder).

De leiding van het instituut wordt waargenomen door de Raad bestaande uit :

- Eén voorzitter en één ondervoorzitter, die minimum 5 jaar op één van de lijsten zijn ingeschreven, verkozen bij geheime en afzonderlijke stemming voor een periode van vier jaar, door de algemene vergadering met betrekkelijke meerderheid (dwz de kandidaat met het grootste aantal stemmen wordt verkozen). Indien de voorzitter Franstalig is, dient de ondervoorzitter Nederlandstalig te zijn en vice versa. De voorzitter en de ondervoorzitter moeten afkomstig zijn van verschillende lijsten. Teneinde de afwisseling van de talen te waarborgen, dient een nieuwe voorzitter op een andere taalrol ingeschreven te zijn.

- zestien leden, waaronder acht Franstalige en acht Nederlandstalige leden, die minimum 5 jaar op één van de lijsten zijn ingeschreven, verkozen voor vier jaar door de algemene vergadering uit de leden van het instituut, bij geheime stemming, verschillend van de stemming tot benoeming van de voorzitter en de ondervoorzitter, bij betrekkelijke meerderheid (dwz de kandidaat met het grootste aantal stemmen wordt verkozen.)

Teneinde rekening te houden met het bestaan van drie lijsten binnen het instituut, zal elke lijst moeten vertegenwoordigd zijn door minstens drie leden in de Raad.

Binnen het Uitvoerend comité, samengesteld uit de voorzitter, de ondervoorzitter en vier secretarissen verkozen door de Raad, zal niet enkel de taalpariteit dienen te worden nageleefd, maar de drie lijsten zullen er moeten vertegenwoordigd zijn door twee leden van elk.

- 3.1.6. Het voogdijerschap van het nieuwe instituut, geregeld door de nieuwe wet, zou een gemeenschappelijke bevoegdheid van de Ministers van Economie en Middenstand blijven.

3.2. Toegang tot het beroep

- 3.2.1. De toegang tot het beroep zou voorbehouden zijn aan houders van door de Staat erkende diploma's.
- 3.2.2. De diplomaverenisten voor de toegang tot de stage zouden zijn :
- de auditberoepen : master
 - accountant : master, bachelor, graduaat
 - belastingconsulent : master, bachelor, graduaat
 - boekhouder : master , bachelor, graduaat
- 3.2.3. Er zal slechts één stage worden georganiseerd met stadia in functie van de door de kandidaat gewenste eindkwalificatie.
- Concreet zal de stage moeten worden georganiseerd door de nieuwe stagecommissie, samengesteld uit accountants, boekhouders en belastingconsulenten.

3.2.4. De diplomaveristen voor de toegang tot de beroepen zouden zijn :

- de auditberoepen : master
- accountant : master
- belastingconsulent : master
- boekhouder : master , bachelor

3.2.5. Het ontbreken van een masterdiploma zou, onder bepaalde voorwaarden, kunnen worden vervangen door een beroepservaring.

De term « voorwaarden » in punt 3.2.5 dient begrepen te worden, hetzij als een beroepservaring van 7 jaar volgens punt 3.2.6.1. indien er een bachelor of graduaatsdiploma is, hetzij als een beroepservaring van 15 jaar volgens de 8ste Richtlijn, indien er geen diploma is.

3.2.6. Andere beroepsbeoefenaars

3.2.6.1. De beroepsbeoefenaars die minimum beschikken over een bachelor of graduaatsdiploma en die minimum 7 jaar beroepservaring hebben in het domein van de boekhouding of de fiscaliteit zullen de hoedanigheid van accountant en/of belastingconsulent kunnen aanvragen op basis van de voorlegging van een te beoordelen dossier¹⁹ :

- op gemotiveerd verzoek van de kandidaat en mits voorlegging van een getuigschrift van goed zedelijk gedrag, na het afleggen van een proef die vergelijkbaar is met het bekwaamheidsexamen op het einde van de stage met een schriftelijk en een mondeling gedeelte; EN
- voor de kandidaat « accountant », op voorlegging van een attest ²⁰ dat hij minimum 40 uur permanente vorming heeft gevolgd met betrekking tot de opdrachten voorbehouden aan de titel van accountant (waaronder de bijzondere mandaten);
- voor de kandidaat « belastingconsulent », op voorlegging van een attest ²¹ dat hij minimum 20 uur permanente vorming heeft gevolgd met betrekking tot de fiscale procedure, de regionale en lokale belastingen, en de internationale fiscaliteit.

¹⁹ Idem voetnoot 1

²⁰ Idem voetnoot 2.

²¹ Idem voetnoot 2

(De beoogde beroepsbeoefenaars zijn, bijvoorbeeld, hetzij de advocaten inzake fiscale materies, hetzij de financiële directeurs inzake boekhoudkundige materies.)

- 3.2.7. De hoedanigheid van belastingconsulent is niet onverenigbaar met de hoedanigheid van accountant en van boekhouder. De hoedanigheid van accountant is onverenigbaar met deze van boekhouder.
- 3.2.8. De hoedanigheid van belastingconsulent zal kunnen worden toegekend aan de accountants en de boekhouders die over de specifieke bevoegdheid van belastingconsulent beschikken (aangepaste stage) en die het aanvragen.
- 3.2.9. Het gelijktijdig dragen van de titel van bedrijfsrevisor en belastingconsulent zal verboden blijven. Gezien het verdwijnen van het begrip « erkend fiscalist » zal het voor sommige bedrijfsrevisoren (thans ongeveer 70) niet meer mogelijk zijn de titel van erkend boekhouder-fiscalist te dragen.
- 3.2.10. Het gelijktijdig dragen van de titels van bedrijfsrevisor en accountant of boekhouder zal toegelaten blijven.
- 3.2.11. De externe accountants en de externe belastingconsulenten leggen de eed af.
- 3.2.12. De nu bestaande wederzijdse passerelle tussen het IBR en het IAB wordt behouden.

3.3. Opdrachten

- 3.3.1. De huidige opdrachten, voorbehouden aan de boekhouders en de activiteiten en opdrachten (daarinbegrepen de huidige monopolieopdrachten) van de accountants, worden vastgelegd in bijgaand document, alsook de opdrachten van de bedrijfsrevisoren en de belastingconsulenten.
- 3.3.2. Binnen het nieuwe instituut, zullen er verschillende lijsten worden gehouden met de specifieke opdrachten binnen de verschillende beroepen (internen of externen naargelang het geval). Bij wijze van voorbeeld kunnen we voor de accountant volgende opdrachten aanhalen :

- de gerechtelijke expertise;
- het mandaat van (onafhankelijk) bestuurder in een commerciële vennootschap;
- het accrediteren bij een federale of regionale overheid;
- het accrediteren voor verschillende opdrachten
- de bijzondere opdrachten bepaald door het Wetboek van vennootschappen en door elke wetgeving die een opdracht toekent aan de accountant.

Deze lijsten zullen jaarlijks worden nagezien door de Raad van het nieuwe instituut.

Gedaan te Brussel, op 16 januari 2006

Voor het IAB

Gérard Delvaux
Voorzitter

Voor het BBSF

Marcel-Jean Paquet
Voorzitter

Voor het IBR

André Killesse
Voorzitter

De Minister van Landbouw en Middenstand,
Mevrouw S. LARUELLE

De Minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid,
De Heer M. VERWILGHEN

BIJLAGE : 1

VERGELIJKING VAN DE OPDRACHTEN MET DIE VAN DE ACCOUNTANT

Functie van accountant	Belastingconsulent	Boekhouder	Bedrijfsrevisor
<p>Art. 34 :</p> <p>De werkzaamheden van accountant bestaan erin, in privé-ondernemingen, openbare instellingen of voor rekening van elke belanghebbende persoon of instelling, de volgende opdrachten uit te voeren :</p>	<p>Art. 38</p>	<p>Art. 49</p> <p>Diegene die de beroepswerkzaamheid van boekhouder uitoefent, is diegene die zich gewoonlijk, als zelfstandige en voor rekening van derden, bezighoudt met :</p>	<p>Art. 3</p> <p>De bedrijfsrevisor heeft als hoofdtaak alle opdrachten uit te voeren die bij of krachtens de wet aan de bedrijfsrevisoren uitsluitend zijn toevertrouwd en op algemene wijze, alle controleopdrachten te vervullen met betrekking tot boekhoudkundige staten van ondernemingen, verricht met toepassing van of krachtens de wet</p> <p>- hetzij « commissaires aux comptes » (statutair + geconsolideerd)</p> <p>- hetzij 6° + inbrengen in natura, wijziging van het maatschappelijk doel, alsook de bijzondere mandaten voorzien in W.Venn.</p>
<p>1° alle boekhoudstukken nazien en corrigeren</p>	<p>NEE</p>	<p>NEE</p>	
<p>2° Zowel privé- als gerechtelijke expertise met betrekking tot de boekhoudkundige organisatie van ondernemingen alsook de analyse met boekhoudtechnische procédés, van de positie en werking van ondernemingen vanuit het oogpunt van hun kredietwaardigheid, rentabiliteit en risico's</p>	<p>NEE</p>	<p>NEE</p>	
<p>3° boekhoudkundige en administratieve diensten bij ondernemingen organiseren en advies verstrekken inzake boekhoudkundige en administratieve organisatie bij ondernemingen, niet enkel voor zijn eigen cliënten, maar tevens voor de anderen.</p>	<p>NEE</p>	<p>3° de organisatie van boekhoudingsdiensten en raadgeving daaromtrent, enkel voor het cliënteel van wie hij de boekhouding doet.</p>	
<p>4° de boekhouding van derden organiseren en voeren</p>	<p>NEE</p>	<p>4° het openen, het houden, het centraliseren en het sluiten van boekingen, geschikt voor het opmaken van de rekeningen</p> <p>Het bepalen van de resultaten en het opmaken van de jaarrekening in de door de wet</p>	

		bepaalde vorm	
5° de in artikel 38 bedoelde werkzaamheden, met uitzondering van de in artikel 38, 3°, bedoelde werkzaamheden voor ondernemingen waarin hij opdrachten bedoeld in 6° en in artikel 37, eerste lid, 2°, verricht.	5° 1. Advies verstrekken in alle belastingaangelegenheden 2. Belastingplichtigen bij te staan bij de nakoming van hun fiscale verplichtingen 3. Belastingplichtigen te vertegenwoordigen.	5. de in artikel 38 bedoelde werkzaamheden, enkel voor het cliënteel van wie hij de boekhouding doet.	
6° de opdrachten andere dan deze bedoeld in 1° tot 5° en waarvan de uitvoering hem bij of krachtens de wet is voorbehouden.	NEE	NEE	

NEE = geen mogelijkheid tot uitoefening in vergelijking met de opdracht van de accountant.

NOTA MET BETREKKING TOT DE VERPLICHTINGEN
VOOR EEN BEDRIJFSREVISOR INZAKE WITWASSEN
NA DE WET VAN 12 JANUARI 2004⁽¹⁾

(uittreksel)

INHOUDSTAFEL

1. WETTELIJKE BASIS
 - 1.1. Wettelijke context
 - 1.1.1. Preventieve bepalingen
 - 1.1.2. Strafbepalingen

2. DEFINITIE VAN HET BEGRIP WITWASSEN EN TOEPASSINGS-
GEBIED
 - 2.1. Definitie
 - 2.2. Wettelijke opsomming van de beoogde handelingen

3. TOEPASSINGSGEBIED
 - 3.1. Context
 - 3.2. Beschrijving van het witwasproces
 - 3.2.1. Plaatsing of “voorwas”
 - 3.2.2. “Hoofdwas”
 - 3.2.3. “Integratie”
 - 3.3. Toepassing op audit- en andere diensten die door bedrijfsrevisoren geleverd worden
 - 3.4. Activiteiten van klanten en transacties die gebruikt kunnen worden in witwaspraktijken
 - 3.5. De risico's voor het beroep van bedrijfsrevisor
 - 3.5.1. Reputatierisico
 - 3.5.2. Administratieve en strafrechtelijke sancties

Bijl. 9

(1) Voor de volledige tekst, cf. Ph. MAEYAERT, “Verplichtingen voor een bedrijfsrevisor inzake witwassen na de wet van 12 januari 2004”, *De strijd tegen het witwassen en de financiering van het terrorisme*, Brugge, die Keure, 2005, Hoofdstuk 4, p. 103-126.

4. **CONCRETE MAATREGELEN TE NEMEN DOOR DE BEDRIJFS- REVISOR EN ZIJN MEDEWERKERS**

- 4.1. Identificatie van cliënten (art. 4, §§ 1 en 5 van de wet)
 - 4.1.1. De bedrijfsrevisor moet zijn cliënten en diens mandatarissen identificeren aan de hand van een bewijsstuk waarvan een afschrift wordt genomen
 - 4.1.2. De bedrijfsrevisor zal de identificatie verrichten bij het aangaan van de zakelijke relatie
- 4.2. Bestendige waakzaamheid (art. 4, § 2)
- 4.3. Kantoororganisatie (art. 10)
- 4.4. Vorming en opleidingsprogramma's (art. 9)
- 4.5. Meldingsplicht (art. 14*bis*)
- 4.6. Rol van het IBR

5. **BIJLAGEN**

Bijlage 1. Witwasgevoelige sectoren

Bijlage 2. Voorbeelden van ongebruikelijke transacties

4. CONCRETE MAATREGELEN TE NEMEN DOOR DE BEDRIJFS-REVISOR EN ZIJN MEDEWERKERS

4.1. Identificatie van cliënten (art. 4, §§ 1 en 5 van de wet)

4.1.1. *De bedrijfsrevisor moet zijn cliënten en diens mandatarissen identificeren aan de hand van een bewijsstuk waarvan een afschrift wordt genomen*

25. De identificatie van de cliënt moet ingebouwd worden als een onontbeerlijk onderdeel van de acceptatieprocedure voor cliënten. In dit verband kan verwezen worden naar de Controleanbeveling "Aanvaarding van een controleopdracht door een bedrijfsrevisor" (4 februari 1985, IBR, *Vademecum*, 2002, p. 1017-1028) die *mutatis mutandis* van toepassing is.

Het essentiële beginsel "*Know Your Customer*" heeft als bedoeling de effectieve identificatie uit te voeren van een nieuwe zakenrelatie en eventuele verdachte activiteiten te kunnen melden. De achterliggende reden is dat men enkel ongewone of verdachte transacties kan identificeren indien men een voldoende diepgaande kennis heeft van de activiteiten en identiteit van de cliënt.

26. Deze identificatie dient te gebeuren voor elke cliënt waarmee zakelijke relaties worden aangeknoopt. Deze verplichting betreft de naam, de voornaam en het adres van de fysieke personen en voor rechtspersonen de maatschappelijke benaming, de maatschappelijke zetel, de bestuurders en de kennis van de bepalingen die de bevoegdheden van de vennootschap bepalen. In de praktijk zal dergelijke informatie uit de identiteitskaart van de fysieke persoon en uit de laatst beschikbare gecoördineerde statuten van de rechtspersoon blijken. De identificatie betreft eveneens het voorwerp en de aard van de bedoelde relatie.

Verder dient de persoon die de rechtspersoon contractueel bindt te worden geïdentificeerd. De identificatie van deze personen kan eventueel gebeuren op basis van publieke bronnen zoals o.a. jaarverslagen, websites of persmededelingen. In de gevallen waar identificatie op basis van publieke bronnen onmogelijk blijkt zal eveneens een kopij van de identiteitskaart moeten worden opgevraagd. De bedrijfsrevisor wordt aanbevolen om in alle gevallen waar de fysieke persoon die de rechtspersoon vertegenwoordigt geregistreerd is in witwasgevoelige regio's een kopie van de identiteitskaart of het paspoort op te vragen.

4.1.2. *De bedrijfsrevisor zal de identificatie verrichten bij het aangaan van de zakelijke relatie*

A. *Bij het beoordelen of een cliënt kan aanvaard worden dient de bedrijfsrevisor het risico-profiel van de potentiële cliënt op basis van zijn activiteit, zijn groepsstructuur en de regio's waarin hij actief is, in te schatten*

27. De criteria van deze risico-inschatting moeten gebaseerd zijn op een vragenlijst die opgesteld wordt op niveau van het kantoor en die doorlopend moet aangepast worden aan nieuwe omstandigheden. Mogelijke criteria voor deze risico-inschatting zijn o.a.:

Risicocriteria	
1.	Maatschappelijke zetel in witwasgevoelige regio
2.	Maatschappelijke zetel in andere "offshore" landen of belastingparadijzen
3.	Vestiging of dochtervennootschap in witwasgevoelige regio
4.	Vestiging of dochtervennootschap in andere "offshore" landen of belastingparadijzen
5.	Handel met derden uit witwasgevoelige regio's
6.	Handel met derden uit andere "offshore" landen of belastingparadijzen
7.	Activiteiten waarbij veel cash geld gemoeid is
8.	Activiteiten in andere witwas- of fraudegevoelige sectoren
9.	Heractiveren van "slapende" vennootschap
10.	Terughoudendheid om de vereiste identificatiedocumenten over te maken
11.	De aandeelhoudersstructuur is onduidelijk of ongekend

28. De bedrijfsrevisor zal een afschrift nemen van de stukken. Daar deze stukken bij het initiële contact vaak niet beschikbaar zijn en slechts bij het effectieve aangaan van de zakelijke relatie kunnen worden verkregen, is het aangewezen dat de bedrijfsrevisor bij het schrijven van de offerte uitdrukkelijk vermeldt dat hij de opdracht slechts zal kunnen aanvaarden en uitvoeren mits voorlegging van alle identificatiestukken.

Vooraleer de opdracht te aanvaarden zal de bedrijfsrevisor verder de groepsstructuur en de economische begunstigen analyseren en het voorwerp en de aard van de activiteiten van de cliënt documenteren.

Vooraleer de opdracht te aanvaarden zal de bedrijfsrevisor verder nagaan of de onderneming en/of de persoon die de onderneming vertegenwoordigt niet op zwarte lijsten voorkomt (o.a. *EU consolidated list of persons, groups and entities subject to EU financial sanctions* – europa.eu.int/comm/external_relations/cfsp/sanctions/list/consol-list.htm / *US treasury OFAC list* - www.treas.gov/offices/enforcement/ofac/sdn).

29. Bij het aanvaarden van de opdracht, en voor het ondertekenen van de aanvaardingsbrief, dienen de volgende documenten verzameld te worden en bijgehouden in het permanent dossier:

- Voor natuurlijke personen:
 - Een kopie van de identiteitskaart of het paspoort (zelf te nemen).
- Voor rechtspersonen:
 - Een kopij van de meest recente statuten en andere documenten waaruit de naam en het adres van de rechtspersoon blijkt;
 - De identificatie van de bestuurders (publicatie in het *Belgisch Staatsblad*, bedrijfsrapporten);
 - De documentatie inzake het voorwerp en de aard van de activiteiten van de klant (overeenstemming met de statuten, analyse van de website van de cliënt, informatie uit externe betalende databases, bedrijfsrapporten);

- Recente stukken die de vertegenwoordiging van de rechtspersoon verduidelijken en die de bevoegdheden van deze personen bepalen;
- Overzicht van de ultieme fysische economisch rechthebbenden met meer dan 25 % van de aandelen.

30. Indien de cliënt een elektronische identiteitskaart voorlegt, stelt zich het praktische probleem dat daarop niet het adres van de cliënt wordt vermeld. Er wordt aanbevolen in dat geval de identiteits- en adresgegevens te controleren aan de hand van andere middelen zoals een publicatie in het *Belgisch Staatsblad* of het paspoort van de cliënt. Indien geen tweede document voorhanden is kan een alternatief zijn een brief te sturen naar het adres dat de cliënt heeft opgegeven, met vraag om een ontvangstbewijs terug te zenden. Een naar het adres verstuurd en voor akkoord getekende opdrachtbrief zou hiervoor in aanmerking kunnen komen.

31. De bedrijfsrevisor dient passende maatregelen te nemen indien de cliënt met het oog op de identificatie niet fysisch aanwezig is. Hij kan slechts de opdracht aanvaarden indien in de loop van de opdracht de nodige maatregelen worden genomen om de kennis van de betrokken cliënt te verbeteren. Een "face to face" identificatie moet dus later volgen. De interne procedures van het kantoor van de bedrijfsrevisor moeten specifieke richtlijnen bevatten om dit verhoogde risico op te volgen.

B. *Indien er twijfel bestaat of de cliënt al dan niet voor eigen rekening handelt, moeten alle nodige maatregelen genomen worden om de identiteit van de ware opdrachtgever en cliënt te kunnen achterhalen (art. 5 van de wet)*

32. Bij de aanvaarding van de opdracht zal nagegaan worden of de contactpersoon en de opdrachtgever de economische begunstigde is van de transactie. Indien de cliënt een *trust* of een vennootschap is zullen de identificatiemaatregelen eveneens slaan op de fysische personen of rechtspersonen, bestuurder of niet, die de cliënt bezitten of controleren.

33. De aanpassingen aan de Europese Richtlijn die op 26 mei 2005 door het Europees Parlement werden aanvaard vermelden een identificatieverplichting voor aandeelhouders met meer dan 25 % van de aandelen.

Informatie betreffende economische begunstigten kan worden gevonden in de kopie van de uitnodigingen van de laatste algemene vergadering, aanwezigheidslijsten van de algemene vergadering en het aandeelhoudersregister. Indien deze niet beschikbaar zijn dient aan het management een bevestigingsbrief (*representation letter*) gevraagd te worden.

Indien de cliënt of de aandeelhouder van een controleparticipatie een beursgenoteerde onderneming betreft, vervalt deze verplichting. De bedrijfsrevisor wordt aanbevolen om deze verplichting toch te respecteren wanneer het beurzen betreft in witwasgevoelige regio's.

34. De wet schrijft voor dat de bedrijfsrevisor "alle redelijke maatregelen" moet nemen. Deze woorden geven aan dat de verbintenis van de bedrijfsrevisor eerder een middelenverbintenis dan wel een resultaatsverbintenis betreft.

C. *Wanneer de bedrijfsrevisor zijn identificatieplicht niet kan nakomen, mag hij geen zakelijke relatie aanknopen of in stand houden*

35. De kantoororganisatie van de bedrijfsrevisor moet dusdanig gestructureerd zijn dat geen zakenrelatie kan worden aangegaan vooraleer de cliëntenidentificatie voldoende wordt gerespecteerd. Het verkrijgen van de statuten, de identificatiestukken en bedrijfsrapporten inzake de cliënt moeten een *conditio sine qua non* zijn om de aanvaardingsbrief te ondertekenen.

36. Indien de bedrijfsrevisor zijn identificatieplicht niet naar behoren kan vervullen, kan hij niet alleen geen zakenrelatie aanknopen of aanhouden met deze potentiële cliënt, maar zal hij tevens desgevallend de Cel voor financiële informatieverwerking verwittigen.

D. *De bedrijfsrevisor moet de identificatiestukken minstens tot vijf jaar na het beëindigen van de relatie met de cliënt bewaren*

4.2. Bestendige waakzaamheid (art. 4, § 2)

37. De bedrijfsrevisor dient een bestendige waakzaamheid aan de dag te leggen ten opzichte van zijn zakenrelaties. Wijzigingen in het aandeelhouderschap, de groepsstructuur of het management dienen gedocumenteerd te worden en het risicoprofiel van de cliënt dient in functie hiervan aangepast te worden. Het nodige professionele scepticisme moet worden gebruikt om ongebruikelijke transacties te ontdekken.

Teneinde op permanente wijze zijn rol in de bestrijding van het witwassen en het terrorisme te volbrengen, dient de bedrijfsrevisor op bestendige wijze door een aandachtig onderzoek van de uitgevoerde verrichtingen zich ervan te vergewissen dat deze stroken met de kennis die hij heeft van zijn cliënt, diens commerciële activiteiten, zijn risicoprofiel en, indien nodig, de herkomst van de fondsen (art. 4, § 2). Hij dient zich bewust te zijn van het belang van het documenteren van zijn vermoedens of vaststellingen in zijn werkdocumenten. Desgevallend stemt de bedrijfsrevisor zijn werkprogramma hierop af.

38. De bedrijfsrevisor wordt aanbevolen om bijkomende werkzaamheden uit te voeren op cliënten met een verhoogd witwasrisico om zich ervan te vergewissen dat de door de cliënt uitgevoerde verrichtingen stroken met de kennis die hij heeft van zijn cliënt, van zijn commerciële activiteiten, van zijn risicoprofiel en, indien nodig, van de herkomst van de fondsen.

De bedrijfsrevisor dient inderdaad elk jaar het auditrisico voor zijn bestaande cliënten te beoordelen in de planningfase vooraleer de audit op te starten. Naast het actualiseren van de identificatiestukken betreffende de cliënt behelst dit onder meer ook het stellen van enkele gerichte vragen, die de witwasgevoeligheid van de cliënt kunnen aantonen. De bedrijfsrevisor kan zich onder meer de volgende vragen stellen om het risicoprofiel dat naar aanleiding van de klantenacceptatie werd bepaald te monitoren en te actualiseren:

- Heeft de onderneming aangepaste procedures om de betrokkenheid te voorkomen bij het witwassen en bij de financiering van het terrorisme op basis van een door de raad van bestuur goedgekeurde procedure?

- Bezit de onderneming een aangepaste “*Know Your Customer*”-procedure, anti-corruptieprocedures, anti-fraudeprocedures en risico-evaluatie?
- Heeft de cliënt een gedragscode?
- Heeft de financiële instelling een *compliance officer*, die functioneert conform de omzendbrieven van de CBFA?
- Heeft de onderneming een aangepast trainingsprogramma?
- Is er voldoende achtergrondonderzoek en identificatie van handelsrelaties?
- Is er voldoende interne controle op geboekte transacties en zijn er voldoende *audit trails*?
- Zijn er ongewoon grote deviezenbewegingen en transfers?
- Zijn er voldoende interne controleprocedures om cash transacties van > 15.000 EUR te voorkomen?
- Heeft de onderneming handelstransacties met entiteiten en/of personen geregistreerd in witwasgevoelige regio's zoals *offshore* regio's en belastingparadijzen, met een bijzondere aandacht voor landen die als niet-coöperatief werden bestempeld door de Financiële Actiegroep (FATF-GAFI) (thans: Myanmar, Nauru, Nigeria) en de landen die als niet-coöperatieve belastingparadijzen worden bestempeld door de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO-OECD) (thans: Andorra, Liberia, The Principality of Liechtenstein, The Republic of the Marshall Islands and The Principality of Monaco)?
- Is de onderneming aanwezig via filialen of branches in witwasgevoelige regio's?
- Zijn er participatiemeldingen, kapitaalverhogingen, leningen, bestuurdersmandaten vanuit zones die als witwasgevoelig bekend zijn?
- Heeft de onderneming aan- en verkooptransacties van activa (vooral vastgoed) met entiteiten die zich in witwasgevoelige regio's bevinden?
- Zijn er omstandigheden waarin de economisch begunstigde ongekend is bij publieke autoriteiten?
- Zijn er transacties die ongebruikelijk zijn ten gevolge van betrokkenheid van derde partijen en/of landen, met tussenstappen die eventueel kunnen dienen om de oorsprong van fondsen of transacties te verbergen?
- Zijn er transacties die ongebruikelijk zijn naar oorsprong van gelden en/of prijszetting?
- Doet de onderneming transacties met witwasgevoelige sectoren?
- Doet de onderneming transacties met landen die op embargolijsten staan of met personen die op zwarte lijsten staan (o.a. *EU consolidated list of persons, groups and entities subject to EU financial sanctions* – europa.eu.int/comm/external_relations/cfsp/sanctions/list/consol-list.htm / *US treasury OFAC list* – www.treas.gov/offices/enforcement/ofac/sdn)?
- Ontvangt de onderneming veel commissies op transitverrichtingen?
- Lijkt de cliënt boven zijn stand te leven rekening houdend met zijn beroepsactiviteiten?

- Staan de middelen die voortvloeien uit de beroepsactiviteit van de cliënt in verband met de activiteitensector?
 - Doet de cliënt steeds een beroep op verschillende uitoefenaars van boekhoudkundige beroepen?
 - Is het normaal dat de vennootschap geen werknemers heeft rekening houdend met de activiteitensector?
 - Betaalt de vennootschap diverse consultancykosten aan *offshore* vennootschappen?
 - Staat de benoeming van de aandeelhouders in verhouding met de activiteitensector?
 - Duidt het onderzoek van de boekhouding conform ISA-240 op verduistering?
 - Doet de vennootschap verschillende aankopen (boten, luxevoertuigen, enz.) zonder verband met de activiteit van de vennootschap?
 - Zijn er ongebruikelijke vragen vanwege klanten met het oog op introductie bij financiële instellingen?
 - Is er sprake van de oprichting van bedrijven zoals *trusts* met de bedoeling om anonimiteit te verzekeren?
 - Is er sprake van de verkoop of aankoop van onroerend goed voor een prijs die ver boven of onder de marktprijs ligt?
 - Is er sprake van investeringen in onroerend goed vanwege personen met een buitenlandse nationaliteit zonder linken met België en/of waarvan de proportie buiten verhouding is met de economische situatie van de klant?
 - Heeft de onderneming bestuurders die gekwalificeerd kunnen worden als “Politieke Prominente Personen” (PPP’s)?
39. Bij klanten met een verhoogd risicoprofiel, dient de bedrijfsrevisor bijkomende substantieve testen uit te voeren rond witwasrisicofactoren (*cf. supra*) en zal een onderzoek gevoerd worden naar eventuele precedenten, desbetreffende vragen van toezichthoudende instanties en/of onderzoeken vanwege autoriteiten rond eventuele witwasvermoedens.
40. Het valt aan te bevelen om een bijkomende verklaring van de directie te vragen die het respecteren van de witwaswetgeving (wet van 11 januari 1993 en art. 505 Sw.) bevestigt. Een voorbeeld van de passage op te nemen in de bevestigingsbrief zou de volgende tekst kunnen zijn:
- “Wij hebben geen kennis van inbreuken op de witwaswetgeving tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel en de financiering van terrorisme. We zijn op de hoogte van de anti-witwaswetgeving van 11 januari 1993, laatst gewijzigd op 12 januari 2004.*
- Naar ons best vermogen,*
- *Zijn alle transacties gedurende het boekjaar van betrouwbare zakelijke aard, in overeenstemming met het doel van de vennootschap zoals opgenomen in onze statuten;*
 - *Is er geen enkele handelstransactie geweest tijdens de loop van het boekjaar waarvan het bedrag in cash de wettelijke limiet van 15.000 EUR overstijgt;*
 - *Is er geen transactie in onroerend goed geweest tijdens de loop van het boekjaar waarvan het bedrag in cash 10 % van het totaal bedrag of 15.000 EUR overstijgt;*
 - *Is er geen enkele transactie geweest waarbij gelden vanwege derde partijen getransfereerd werden over bankrekeningen van de vennootschap;*

- *Is er geen enkele transactie geweest met entiteiten of personen geregistreerd in landen die door de internationale Financiële Actiegroep (FAG) of de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) worden gekwalificeerd als niet-coöperatief (actuele lijst van FAG niet-coöperatieve landen: Myanmar, Nauru, Nigeria, evenals de actuele lijst van OESO niet-coöperatieve belastingparadijzen: Andorra, Liberia, The Principality of Liechtenstein, The Republic of the Marshall Islands and The Principality of Monaco), behalve voor: ...;*
- *Zijn er geen deelnemingen, kapitaalverbodgingen en leningen van entiteiten geregistreerd in andere belastingparadijzen/offshore landen, behalve voor: ...”.*

4.3. Kantoororganisatie (art. 10)

- 41 De *compliance* functie (zoals opgelegd door art. 10 van de wet voor financiële instellingen) is voor de bedrijfsrevisoren geen verplichting maar valt aan te bevelen, waarbij weliswaar rekening dient te worden gehouden met de omvang van het kantoor. Binnen elk kantoor kunnen dan ook één of meerdere verantwoordelijken benoemd worden met als functie het waken over de uitvoering van regels en aanbevelingen, het coördineren van meldingen van gewone witwasvermoedens en vermoedens van financiering van terrorisme en het fungeren als aanspreekpunt voor autoriteiten. Tevens zal deze persoon de verantwoordelijkheid moeten nemen om organisatorische maatregelen te nemen om de opleiding van de werknemers en vertegenwoordigers van het kantoor te verzekeren. Deze verantwoordelijke zal interne controleprocedures opstellen specifiek gericht naar het respecteren van de wetgeving inzake witwassen en financiering van terrorisme en een lijst aanleggen van witwasgevoelige regio's en activiteiten. Deze procedures zullen gedetailleerd moeten zijn en meer specifiek tevens het geval behandelen van het verhoogd risico wanneer de cliënt niet “*face to face*” geïdentificeerd kon worden bij het aangaan van de zakelijke relatie. Deze verantwoordelijke zal tevens instaan voor de organisatie van interne audits om te controleren of de identificatieverplichting en de verplichting om het risicoprofiel te monitoren wordt ingevuld.
42. De mededeling van informatie aan de Cel voor financiële informatieverwerking wordt normaliter gedaan door de persoon die binnen het kantoor als dusdanig werd aangesteld. Elke medewerker zal echter persoonlijk aan de Cel informatie medelen telkens wanneer de vastgestelde procedure niet kan worden gevolgd.
43. Naar analogie met de door de CBFA ontwikkelde regels rond de *compliance* functie binnen de financiële instellingen, valt het aan te bevelen deze functie indien praktisch mogelijk op een van Raden van Bestuur en Directiecomité's onafhankelijke manier in te vullen. De persoon die deze functie binnen het kantoor zal bekleden dient evenwel de beroepservaring, de technische en juridische kennis, het hiërarchisch niveau en de nodige bevoegdheden te bezitten om de functie effectief en autonoom te kunnen bekleden. Deze verantwoordelijke zal dan ook intern de bevoegdheid moeten bezitten om interne audits op het naleven van de opgelegde procedures te organiseren en de nodige autoriteit bezitten om de maatregelen af te dwingen.

4.4. Vorming en opleidingsprogramma's (art. 9)

44. De wet inzake het voorkomen van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme voorziet een verplichting tot opleiding en sensibilisering van de bedrijfsrevisoren en hun medewerkers opdat zij zich met de bepalingen van de wet inzake het voorkomen van het witwassen van geld en de financiering van het terrorisme vertrouwd zouden kunnen maken. Na deze vorming dienen zij in staat te zijn de door de wet voorgeschreven taken te kunnen uitvoeren, die hiervoor exhaustief werden uitgelegd. De training dient de medewerkers en revisoren te motiveren om zich een cultuur van *compliance* met de vereisten van het bestrijden van witwassen van geld en financiering van het terrorisme eigen te maken.
45. De efficiëntie van de medewerking die de bedrijfsrevisoren leveren aan het bestrijden van de witwaspraktijken en de financiering van het terrorisme zullen inderdaad grotendeels afhankelijk zijn van de vaardigheid waarmee zij en hun medewerkers deze wetgeving in de praktijk zullen toepassen. Niet alleen de praktijkervaring van de medewerkers maar tevens de kwaliteit van de opleidingsprogramma's zal hierbij van belang zijn.
46. Het opleidingsprogramma dient aldus rekening te houden met het technisch moeilijke karakter van de onderzoeken en dient minstens de volgende stappen te bevatten:
- Het analyseren en uitleggen van de wettelijke en reglementaire verplichtingen van de witwaswetgeving en met name van de wet van 11 januari 1993 zoals geamendeerd door de koninklijke besluiten van 22 april 1994 en 24 maart 1995, de wet van 11 juli 1994, 7 april 1995 en de twee wetten van 10 augustus 1998, de wet van 22 april 1999, 4 mei 1999 en 12 januari 2004;
 - De studie van de praktijken van het witwassen: witwasfasen, de typologieën van de witwasverrichtingen, risicofactoren, enz.;
 - Specifieke gevallen van ongebruikelijke witwasverrichtingen;
 - Kennis van de aanbevelingen van het IBR terzake en ISA-240 inzake fraude;
 - Kennis van de procedures en technieken ter identificatie en aanvaarding van cliënteel binnen het kantoor;
 - Kennis van de regels en aanbevelingen rond bestendige waakzaamheid;
 - Kennis van de rapporteringstechnieken naar de Cel voor financiële informatieverwerking.

Na de opleiding moeten de bedrijfsrevisor en zijn medewerkers in staat zijn atypische verrichtingen efficiënt te kunnen identificeren (er is geen actieve opsporingsplicht) en op correcte en tijdige wijze te rapporteren. Het valt aan te bevelen de opleiding aan te passen aan de ervaring en de senioriteit van de leden van het kantoor. Deze opleiding dient niet noodzakelijk binnen het kantoor zelf te worden georganiseerd. Aanwezigheid op seminars of opleidingssessies verstrekt door derden kunnen deze interne opleidingen deels vervangen. Het gedeelte van de opleiding dat de kantoororganisatie en interne procedures bevat moet echter toch gedocumenteerd worden en gegeven binnen de revisorenvereniging.

47. De opleiding van de bedrijfsrevisoren en hun medewerkers dient regelmatig te worden geactualiseerd en de informatiesessies moeten worden herhaald, rekening houdend met de sterke evolutie in technieken van het witwassen van geld en het financieren van terrorisme. De opleiding dient tevens te worden ingeschreven in het *training curriculum* van nieuwe medewerkers.

4.5. Meldingsplicht (art. 14bis)

48. Elke bedrijfsrevisor dient in het kader van zijn werkzaamheden gewone witwasvermoedens te melden aan de Cel voor financiële informatieverwerking. De revisor heeft geen plicht tot aangifte van deze feiten bij het Instituut. De aangifte dient niet alleen te gebeuren in het kader van vaststellingen gedaan in het kader van zijn normale werkzaamheden, maar tevens wanneer hij zijn identificatieplicht niet kan uitvoeren bij de procedure van acceptatie van de opdracht. De modaliteiten van deze aangifte worden beschreven in artikel 14bis van de wet. Een model van meldingsformulier bestaat op de website van de CFI (www.ctif-cfi.be/be/nl/index.htm).

49. Elk vermoeden van witwaspraktijken moet aanleiding geven tot een melding. Wanneer een bedrijfsrevisor of zijn medewerker een feit vaststelt, zelfs indien er geen afdoend bewijsmateriaal voorhanden is, moet hij hier melding van maken. Deze melding veronderstelt dat het vastgestelde feit verband houdt met één van de inbreuken die in de wet worden opgesomd. Feiten waarvan vaststaat dat ze geen verband kunnen houden met één van de in de wet opgesomde inbreuken moeten dus niet gemeld worden. In geval van twijfel over het wederrechtelijk karakter, zal er toch een melding van het vermoeden moeten gebeuren.

De formulering van de wettekst laat op een aantal vlakken nog ruimte voor interpretatie door de bedrijfsrevisor. Zo stelt zich bijvoorbeeld de vraag of de loutere vaststelling van een feit van een volgens de witwaswet verboden goederentransactie met een betaling in cash boven de 15.000 EUR ⁽¹⁾ op zich voldoende basis vormt voor een melding aan de CFI. In een antwoord op een parlementaire vraag, stelde de minister dat dit niet het geval is ⁽²⁾. De bedrijfsrevisor zal dus eerst dienen te evalueren of er een vermoeden bestaat dat dergelijke transactie kan te maken hebben met het witwassen van geld of de financiering van terrorisme en dan besluiten of hij al dan niet een melding dient te maken. Wat ook de beslissing zij, stukken met betrekking tot deze evaluatie dienen bewaard te worden in het auditdossier ⁽³⁾.

50. De bedrijfsrevisor mag in geen geval de betrokken cliënt of derden ter kennis brengen dat informatie werd meegedeeld aan de Cel voor financiële informatieverwerking (art. 19 van de wet). Dit zou immers de efficiëntie van het systeem van gecentraliseerde meldingen volledig uithollen.

(1) Zoals verboden door artikel 10ter van de wet van 11 januari 1993.

(2) Parlementaire vraag gesteld op 23 september 2004 door de heer Servais VERHERSTRAETEN.

(3) IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 76-77.

De bedrijfsrevisor zal volledige immuniteit genieten voor burgerlijke, straf- of tuchtvorderingen voor alle meldingen die te goeder trouw gebeurd zijn binnen het kader van de wet van 11 januari 1993. Hij zal dus op geen enkel ogenblik geconfronteerd worden met beroepsaansprakelijkheid of schending van zijn beroepsgeheim (art. 20).

Er kan inderdaad geen enkele burgerlijke rechtsvordering, straf- of tuchtvordering worden ingesteld en evenmin een professionele sanctie worden uitgesproken tegen de bedrijfsrevisor die te goeder trouw een inlichting aan de Cel voor financiële informatieverwerking verstrekt. Leeft de bedrijfsrevisor echter de meldingsplicht aan de Cel niet na, dan stelt hij zich bloot aan sancties vanwege het Instituut der Bedrijfsrevisoren, de CFI en/of het gerecht.

51. Het wordt evenwel toch aanbevolen dat voor alle rapporteringen naar de Cel de meldende persoon de anonimiteit aanvraagt tegenover de personen op wie het vermoeden slaat of tegenover alle derde partijen of andere belanghebbenden.

4.6. Rol van het IBR

52. Het IBR heeft de verplichting de CFI in te lichten in twee omstandigheden:
- Wanneer het Instituut kennis heeft van feiten die van die aard zijn dat er versterkte vermoedens zijn dat er zich feiten voordoen die een bewijs van witwaspraktijken of financiering van het terrorisme uitmaken (art. 21, eerste lid);
 - Wanneer het Instituut definitief vaststaande disciplinaire maatregelen heeft genomen ten overstaan van één van zijn leden wegens het niet-respecteren van de bepalingen van de wet (art. 22, tweede lid).

Het Instituut moet dus de correcte toepassing van de anti-witwaswetgeving door zijn leden nagaan als onderdeel van de kwaliteitscontrole die zij op haar leden uitvoert.

De “*Know Your Customer*”, cliëntenaanvaardingprocedures en opleidingsprogramma’s ter vorming van de medewerkers zullen nagezien worden in de kwaliteitscontrole.

53. Tevens zal, in geval van klacht, de Commissie van Toezicht inzage nemen van de procedures en maatregelen genomen door de confraters. De wet voorziet niet dat het IBR zou worden geïnformeerd door een lid van de verklaring die hij aan de CFI zou hebben gedaan. Evenwel, in zijn toelichtingsnota van 3 november 2005 (T1005) bestemd voor de bedrijfsrevisoren, verduidelijkt de CFI *in fine*: “*Voor de toepassing van artikel 22 van de wet kan de CFI, krachtens artikel 17, § 2, derde lid van de wet, alle nuttige gegevens mededelen aan het Instituut der Bedrijfsrevisoren.*”.
54. Het IBR heeft eveneens als opdracht op preventief vlak de toepassingsmodaliteiten van de wet te verduidelijken voor zijn leden: artikel 4, § 6 (het Instituut verduidelijkt de toepassingsmodaliteiten voor de leden met betrekking tot de identificatie van cliënten); artikel 5, § 2 (het Instituut verduidelijkt de toepassingsmodaliteiten voor de leden met betrekking tot de identificatie van cliënten rechtspersonen of waarvan het twijfelachtig is dat ze in eigen naam handelen); arti-

kel *6bis*, tweede lid (het Instituut verduidelijkt de toepassingsmodaliteiten voor de leden met betrekking tot de identificatie van cliënten die niet fysiek aanwezig zijn)⁽¹⁾.

55. Bovendien zal het IBR instaan voor de informatie en de permanente vorming van zijn leden op het vlak van de strijd tegen het witwassen en de financiering van het terrorisme overeenkomstig de bepalingen van de wet van 22 juli 1953.

5. BIJLAGEN

Bijlage 1. Witwasgevoelige sectoren

Financiële instellingen

- *Geregistreerd in offshore centra (banks / shell banks / insurance companies / reinsurance companies / investment brokers / mutual funds / pension funds / money management companies / loan companies)*
- *Geregistreerd op internet (banks / insurance companies / reinsurance companies / investment brokers / mutual funds / pension funds / money management companies / loan companies)*

Trading

- *Internet traders*
- *Traders in precious metals*
- *Commodity traders*
- *Detailisten in computers (en onderdelen), draagbare telefoons, satelliet antennes, textiel*

Cash genererende vennootschappen

- *Restaurants*
- *Hotels*
- *Car wash*
- *Tweedehands-dealers*

Gaming

- *Casino's*
- *E-gaming*

Onroerend goed

- *Real estate construction*
- *Real estate management*
- *Real estate brokerage*

Andere diensten

- *Transport*
- *Kunsthandelaars*
- *Offshore advocaten / auditors / tax adviseurs*

(1) Zie hieromtrent IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 152.

Bijlage 2. Voorbeelden van ongebruikelijke transacties

Transacties die geen of weinig verband houden met de gekende business-activiteiten van een klant kunnen eventueel een aanwijzing zijn van mogelijke witwaspraktijken. Auditkantoren geven klanten vaak advies m.b.t. gewone en ongewone, maar volledig wettelijke transacties. Desalniettemin kunnen de hierna vermelde types van transacties ons waarschuwen m.b.t. een risico op witwassen.

Ongebruikelijke transacties m.b.t. de klant en diens legitimatie

- Problemen om de identiteit van de klant of diens economisch rechthebbende vast te stellen.
- Klanten die gebruikmaken van stromannen.
- Correspondentieadressen die afwijken van het reguliere adres of afwezigheid van een regulier adres.
- Personen die in de dagdagelijkse werkzaamheden van de vennootschap de dienst uitmaken maar geen formele in de statuten opgenomen functie bekleeden.

Ongebruikelijke transacties m.b.t. de relatie tussen klant en beroepsbeoefenaar

- De gevraagde dienstverlening past niet in het normale patroon van de beroepsbeoefenaar. Geen gegronde redenen voor het inschakelen van de beroepsbeoefenaar.
- De cliënt is bereid een substantieel hogere vergoeding te betalen dan hetgeen gebruikelijk is.
- Gebruikmaken van diverse auditfirma's en adviseurs voor verbonden vennootschappen.
- Het in korte tijd veelvuldig wisselen van adviseur zonder aanvaardbare verklaring.
- Beëindigen of weigeren van een relatie met een andere adviseur zonder aanvaardbare verklaring.

Ongebruikelijke transacties m.b.t. juridische entiteiten/structuren

- Financiële gegevens en rekeningen van bedrijven of trusts die pas na heel lang aandringen/wachten worden megedeeld.
- Het oprichten en/of gebruikmaken van rechtspersonen, vennootschappen of trusts ten behoeve van andere personen met een onduidelijk commercieel doel of met afwezigheid van wettige fiscale of juridische redenen.
- Het veelvuldig wisselen van juridische structuren en/of bestuurders van vennootschappen.
- Complexe juridische structuren zonder specifiek doel.

Ongebruikelijke transacties m.b.t. investeringen

- Klanten die advies vragen m.b.t. investeringen waarbij de oorsprong van de gelden onduidelijk is of niet in overeenstemming met hun normale handelsactiviteiten of *standing*.
- Transacties met een niet al te duidelijke doelstelling die verlopen via tussenpersonen.
- Grote of ongewone cash betalingen voor investeringen of betalingen voor investeringen via een bankrekening vreemd aan de klant.

- Klanten die m.b.t. individuele levensverzekeringspolissen meer interesse hebben in een vervroegde afkoop dan in de uiteindelijke investeringswaarde.
- Het afsluiten van verzekeringspolissen met premies die de middelen van de koper te boven lijken te gaan of niet stroken met zijn behoeften.
- Klanten die normaliter regelmatig kleine sommen investeren en plots voorstellen om een grote som te investeren.
- Het aan- of verkopen van investeringen voor geen duidelijke reden of in omstandigheden die ongewoon blijken.
- Transacties met van tevoren gekende verliezen.
- Ongebruikelijke vroegtijdige terugbetalingen van activa, zeker i.g.v. betaling aan derden die op het eerste zicht geen relatie hebben met de klant.
- Aankopen van activa, opgevolgd door het afsluiten van leningen.
- Het regelmatig maken van verliezen zonder zich hieromtrent zorgen te maken.
- Het overdragen van investeringen aan niet-gerelateerde derde partijen.

Internationale offsbore activiteiten

- Introductie van een klant door een venoot of financiële instelling met zetel in landen gekend voor handel in verdovende middelen of landen gekend voor witwaspraktijken.
- Dienstverlening aan of via ingezetenen of ondernemingen die komen uit landen of gebieden die niet of onvoldoende voldoen aan de aanbevelingen van de FAG en in het bijzonder landen die voorkomen op de lijst van de niet-coöperatieve landen ⁽¹⁾.
- Het oprichten van overzeese dochtermaatschappijen, niet noodzakelijk voor de business activiteiten, gepaard met het manipuleren van de door de groep gehanteerde intra-groeprijzen.
- Het opzetten van dochtermaatschappijen in landen met een gebrek aan transparantie m.b.t. de eigenaars, bestuurders of de financiële gegevens.
- Veel en onnodige buitenlandse reizen.

Ongebruikelijke transacties m.b.t. het financiële verkeer

- Grote cash betalingen.
- Aankopen door middel van cheques aan toonder.
- Transfers naar genummerde bankrekeningen.
- Aan- of verkopen ruim boven de marktprijs.
- Betaalverkeer met ongebruikelijke patronen of met ongekende/onduidelijke oorsprong.
- Niet-geautoriseerde of slecht/onvoldoende gedocumenteerde transacties.
- Ongebruikelijke valutatransacties vanuit het buitenland.
- Betalingen voor niet-gespecificeerde diensten die excessief hoog lijken.
- Leningen aan adviseurs, verbonden partijen, werknemers of overheidspersoneel.

(1) www.fatf-gafi.org.

Ongebruikelijke transacties m.b.t. de dienstverlening of opdracht

- Betrokkenheid van de klant in (eenmalige) transacties die niet passen in zijn normale bedrijfsorganisatie, en dit zonder aanvaardbare verklaring.
- Transacties die door hun omvang, aard, frequentie of uitvoering ongebruikelijk zijn.
- Boekhoudsystemen die geen afdoende *audit trail* kunnen produceren.
- Onverklaarbare veranderingen in de aard, type of volume van *business*.
- Onverklaarbare discrepanties tussen geld en goederenstroom. Ongebruikelijk hoge omzetten en/of winsten waarvan niet duidelijk is met welke activiteiten deze verband houden.
- Opdrachten die enkel betrekking hebben op het in bewaring nemen van documenten, goederen of het in depot houden van grote bedragen.
- Aanvragen om geld te laten transfereren langs de bankrekening van een klant om anonimiteit te bewaren.
- Onverwachte en niet-gerelateerde betalingen op de bankrekening van een klant.

BUITENLANDSE KANDIDATEN: TOEGANG TOT HET BEROEP

1. ALGEMEENHEDEN

De toegang tot het beroep voor de kandidaten die genieten van een gelijkwaardige titel in het buitenland maakt het voorwerp uit van een examen door het Instituut der Bedrijfsrevisoren (artikel 4 van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut der Bedrijfsrevisoren en artikel 40 van het koninklijk besluit van 13 oktober 1987 betreffende de stage van de kandidaat-bedrijfsrevisoren).

Deze procedure betreft de beroepsbeoefenaars van de 25 Lidstaten van de Europese Unie, en tevens de landen met wie wederzijdse overeenkomsten afgesloten werden (heden met Canada en Zwitserland).

2. GELIJKWAARDIGE HOEDANIGHEID

De procedure voorzien in artikel 4 van de wet van 1953 en in artikel 40 van het koninklijk besluit van 13 oktober 1987 wordt voorbehouden voor de beroepsbeoefenaars die in het buitenland over een gelijkwaardige hoedanigheid als die van bedrijfsrevisor in België beschikken.

Artikel 14, laatste lid van het koninklijk besluit van 15 mei 1985 bepaalt dat:

(...) worden beschouwd een gelijkwaardige hoedanigheid te bezitten als die van bedrijfsrevisor de personen die niet in België woonachtig zijn en in hun land de wettelijke erkende hoedanigheid bezitten die in dat land vereist is voor de controle van de jaarrekeningen van vennootschappen, voor zover het bekomen van deze hoedanigheid beantwoordt aan de voorwaarden bepaald in de richtlijn 84/253/EEG van 10 april 1984 inzake de toelating van personen, belast met de wettelijke controle van boekhoudbescheiden. Deze gelijkwaardigheid wordt slechts erkend ter uitvoering van internationale verdragen waarbij België partij is of mits wederkerigheid.”

In Frankrijk betreft het de “commissaire aux comptes”.

In Nederland betreft het de “registeraccountant” en “accountant-administratieconsulent met aantekening”.

In Duitsland betreft het de “wirtschaftsprüfer”.

In het Groothertogdom Luxemburg betreft het de “réviseur d’entreprises”.

In het Verenigd Koninkrijk betreft het de “chartered accountant” die beschikt over een *Practising Certificate* dat toelaat om de jaarrekeningen in het Verenigd Koninkrijk te certificeren.

In Canada betreft het de “comptable agréé/chartered accountant”.

Indien er twijfel blijft bestaan over de gelijkwaardige hoedanigheid, zal er contact opgenomen worden met het Instituut van oorsprong. De Raad beslist vervolgens, op basis van de ingewonnen inlichtingen, over het gelijkwaardige karakter.

3. DOSSIER

Een kandidatuur zal enkel in aanmerking genomen worden na indiening van een behoorlijk ingevuld dossier en na betaling van de dossierkosten ten belope van 500,- EUR op de IBR rekening 001-2073801-17.

Het dossier bestaat uit volgende stukken:

- a) een geboorteakte;
- b) een nationaliteitsbewijs of een fotokopie van de identiteitskaart;
- c) een recent getuigschrift van goed gedrag en zeden;
- d) het attest uitgereikt door het Instituut van oorsprong van het behalen van een gelijkwaardige titel als die van bedrijfsrevisor in België;
- e) een kopie van de diploma's;
- f) een *curriculum vitae* met een foto;
- g) de aanduiding van een beroepsadres in België;
- h) de bevestiging van het engagement om de normen van het IBR na te leven.

4. VOORBEREIDING VAN HET EXAMEN

Het doel van het examen is zich te vergewissen van de voldoende kennis van de kandidaat van de Belgische juridische beroepspraktijk.

De materie van het examen betreft het geheel van de kennis die we van een beroepsbeoefenaar in België kunnen verwachten zoals:

- het vennootschapsrecht;
- het boekhoudrecht (statutaire en geconsolideerde jaarrekening);
- het fiscaal recht;
- het sociaal recht;
- het burgerlijk recht;
- de specifieke auditnormen in het Belgisch recht;
- de plichtenleer.

Het examen bestaat er niet in de audittechnieken na te zien. Deze worden beschouwd als gekend gezien de betrokkene over een gelijkwaardige hoedanigheid in het buitenland beschikt.

De kandidaat zal erop toezien zijn kennis ten opzichte van zijn specifieke beroepservaring uit te breiden.

Eén van de nuttige referentiewerken voor de voorbereiding van het examen is het *Vademecum* van het Instituut der Bedrijfsrevisoren. Dit boek is beschikbaar bij Standaard Uitgeverij (tel.: 00 32 2 733 50 85 of siu@standaard.com). Dit document wordt louter ter informatie vermeld.

Andere werken en nuttige wetgeving zullen geraadpleegd worden.

In de bibliotheek van het Instituut vindt men talrijke nuttige referenties.

5. EXAMEN – PRAKTISCHE MODALITEITEN

Het examen wordt op afspraak georganiseerd (vier tijdstippen per jaar worden voorzien).

Het examen bestaat uit een schriftelijk en een mondeling gedeelte.

De kandidaat wordt gevraagd om enkele vragen over de uitoefening van het beroep in België te beantwoorden.

De mondelinge proef volgt onmiddellijk na het schriftelijk gedeelte, en vindt plaats met twee leden van de Raad van het Instituut der Bedrijfsrevisoren. Verschillende vragen worden aan de kandidaat gesteld teneinde zich te vergewissen van zijn bekwaamheid om het beroep in België uit te oefenen.

Het examen bestaat erin aan de hand van een confraterneel onderhoud de kennis van de Belgische beroepspraktijk te beoordelen. Het is dus niet de bedoeling opnieuw de gelijkwaardige verplichtingen voor het uitoefenen van het beroep in het land van oorsprong van de kandidaat te controleren.

De twee leden van de Raad stellen een schriftelijk verslag over het examen op en op basis van dit verslag beslist de Raad over het al dan niet toekennen van de hoedanigheid van lid aan de kandidaat.

6. AANTAL ZITTINGEN – MEDEDELING VAN DE RESULTATEN

De resultaten worden per brief binnen de 2 maanden meegedeeld.

De brief vermeldt of de kandidaat al dan niet bekwaam is om het beroep van bedrijfsrevisor in België uit te oefenen.

Indien hij/zij geslaagd is, beslist de Raad over de toelating tot de eedaflegging van de kandidaat.

In geval van niet-slagen, kan de kandidaat opnieuw het examen afleggen (zowel het schriftelijke als mondelinge gedeelte maken deel uit van een geheel) na het aflopen van een termijn van 6 maanden of 1 jaar rekening houdend met de vastgestelde zwakheden en de door de jury geformuleerde aanbevelingen.

De kandidaat mag maximum drie keer het examen afleggen. Na de drie zittingen wordt de beslissing van de Raad definitief.

Bijl. 10

7. BEROEPSMOGELIJKHEID

Na drie mislukkingen beschikt de kandidaat over de mogelijkheid om in beroep te gaan tegen de beslissing van de Raad.

Artikel 5 van de wet van 22 juli 1953 bepaalt: *“Van iedere beslissing van de raad van het Instituut, waarbij de toelating van een kandidaat als lid van het Instituut geweigerd wordt, staat voor belanghebbende beroep open bij de in artikel 21 genoemde commissie voor beroep.”*

Het beroep is enkel geldig indien het ingediend werd bij de Commissie van Beroep (Arenbergstraat 13 te 1000 Brussel) binnen een termijn van 30 dagen na kennisneming van de beslissing van de Raad.

GEGEVENS VAN HET INSTITUUT DER BEDRIJFSREVISOREN

Adres: Arenbergstraat 13 te 1000 Brussel
Telefoon: 00 32 2 512 51 36
Fax: 00 32 2 512 78 86
e-mail: stage@ibr-ire.be
Contactpersoon: Olivier COSTA (stagedienst)

NIEUWE OPDRACHTEN VOOR DE REVISOREN IN 2005

INLEIDING

Hierna vindt u een uiteenzetting van enkele nieuwe opdrachten die aan de bedrijfsrevisoren werden toevertrouwd en gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* tussen 1 januari en 31 december 2005.

Deze lijst wordt u ten informatieve titel medegedeeld en mag geenszins als exhaustief worden beschouwd.

OPDRACHTEN PER SECTOR

- **Controle in de vennootschappen die onderworpen zijn aan prudentiële controle**

Federaal niveau

- Wet van 20 juni 2005 houdende wijziging van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen, de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen, de wet van 6 april 1995 inzake het statuut van en het toezicht op de beleggingsondernemingen, de bemiddelaars en de beleggingsadviseurs en de wet van 20 juli 2004 betreffende bepaalde vormen en collectief beheer van beleggingsportefeuilles, en houdende andere diverse bepalingen (B.S. 26 augustus 2005 (Ed. 3)) – Artikel 4, § 2, zevende en negende lid, artikel 5, § 2, zevende en negende lid en artikel 6, § 2, zevende en negende lid.

- **Controle op de kredietinstellingen en de financiële holdings**

Federaal niveau

- Besluit van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezenen van 21 juni 2005 tot wijziging van het besluit van de Commissie voor het Bank- en Financiewezenen van 5 december 1995 over het reglement op het eigen vermogen van de kredietinstellingen (B.S. 5 augustus 2005) – Artikel 2, § 3, 12°.
- Koninklijk besluit van 21 november 2005 over het aanvullend groepstoezicht op kredietinstellingen, verzekeringsondernemingen, beleggingsondernemingen en beheer-vennootschappen van instellingen voor collectieve belegging in een financiële dienstengroep, en tot wijziging van het koninklijk besluit van 22 februari 1991 houdende het algemeen reglement betreffende de controle op de verzekeringsondernemingen en het koninklijk besluit van 12 augustus 1994 over het toezicht op geconsolideerde basis op kredietinstellingen (B.S. 30 november 2005 (Ed. 3)) – Artikel 16, artikel 21 en artikel 24.

- **Controle op de instellingen voor collectieve belegging**

Federaal niveau

- Wet van 20 juli 2004 betreffende bepaalde vormen van collectief beheer van beleggingsportefeuilles (B.S. 9 maart 2005) – Artikel 13, § 1, § 2, 4° en § 3, artikel 16, § 2, artikel 26, § 2, artikel 83, §§ 1 en 2, artikel 84, artikel 85, artikel 86, artikel 87, artikel 88, artikel 92, § 1, tweede lid, 2° en § 2, tweede lid, artikel 121, § 5, artikel 190, artikel 191, artikel 192, artikel 193, artikel 194, artikel 195, artikel 197 en artikel 210.
- Koninklijk besluit van 4 maart 2005 met betrekking tot bepaalde openbare instellingen voor collectieve belegging (B.S. 9 maart 2005 (Ed. 2)) – Artikel 89, vierde lid, artikel 93, tweede lid, artikel 106, artikel 109 en artikel 110.

- **Controle op de beursvennootschappen**

Federaal niveau

- Besluit van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen van 21 juni 2005 tot wijziging van het besluit van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen van 5 december 1995 over het reglement op het eigen vermogen van de beursvennootschappen (B.S. 5 augustus 2005) – Artikel 2, § 3, 12°.

- **Controle op bepaalde financiële instellingen**

Federaal niveau

- Koninklijk besluit van 26 september 2005 houdende het statuut van de vereffeningsinstellingen en de met vereffeningsinstellingen gelijkgestelde instellingen (B.S. 11 oktober 2005) – Artikel 25, § 3, zesde lid, artikel 26, artikel 27, artikel 28, artikel 29, artikel 30 en artikel 31.

- **Controle op de sociale fondsen (collectieve arbeidsovereenkomsten)**

Federaal niveau

- Koninklijk besluit van 20 januari 2005 tot bepaling van de nadere regels voor de werking en financiering van een Sociaal Stookoliefonds (B.S. 24 januari 2005) – Artikel 13, 2° en 9°.
- Koninklijk besluit van 7 april 2005 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 30 oktober 2003, gesloten in het Paritair Comité voor de bewakingsdiensten, betreffende de instelling van een “Fonds voor bestaanszekerheid voor de bewakingsdiensten” (B.S. 12 mei 2005) – Bijlage artikelen 64 en 67.
- Koninklijk besluit van 15 juli 2005 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 14 april 2005, gesloten in het Paritair Comité voor het gas- en elektriciteitsbedrijf, betreffende de oprichting van het fonds voor bestaanszekerheid voor het gas- en elektriciteitsbedrijf en de vaststelling van de statuten (B.S. 9 augustus 2005) – Bijlage artikel 28.
- Koninklijk besluit van 10 augustus 2005 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 20 mei 2003, gesloten in het Paritair Comité voor het vervoer, tot oprichting van een fonds voor bestaanszekerheid en vaststelling van zijn statuten (B.S. 1 september 2005) – Bijlage artikel 16.

- Koninklijk besluit van 24 augustus 2005 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 5 september 2002, gesloten in het Paritair Comité voor de beschutte werkplaatsen en de sociale werkplaatsen, tot oprichting van een “Sectoraal Vormingsfonds voor de beschutte werkplaatsen” erkend door het “Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap” en vaststelling van de statuten (B.S. 20 september 2005) – Bijlage artikel 16.
- Koninklijk besluit van 24 augustus 2005 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 11 maart 2004, gesloten in het Paritair Comité voor de groothandelaars-verdelers in geneesmiddelen, ter vaststelling, voor 2004, van de modaliteiten van financiering, de begunstigden, het bedrag en de modaliteiten van toekenning en afrekening van de korting op de syndicale bijdrage en van de syndicale vorming (B.S. 17 november 2005) – Bijlage artikel 7.
- Koninklijk besluit van 31 augustus 2005 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 5 oktober 2004, gesloten in het Paritair Subcomité voor de elektriciens: installatie en distributie, betreffende de statuten van het “Fonds voor bestaanszekerheid voor de solidariteits toezegging van het sociaal sectoraal pensioenstelsel voor de sector van de elektriciens” FBZ - SSPE in uitvoering van artikel 3 van de collectieve arbeidsovereenkomst van 10 december 2002 betreffende het sectoraal pensioenstelsel (B.S. 7 december 2005) – Bijlage artikel 10, § 3.
- Koninklijk besluit van 28 september 2005 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 6 juli 2004, gesloten in het Paritair Subcomité voor de opvoedings- en huisvestingsinrichtingen en -diensten van de Franse Gemeenschap, het Waalse Gewest en de Duitstalige Gemeenschap, tot wijziging van de collectieve arbeidsovereenkomst van 24 juni 1991 betreffende de wijziging van de collectieve arbeidsovereenkomst van 23 februari 1990 tot oprichting van een fonds voor bestaanszekerheid “Fonds social I.S.A.J.H.” (B.S. 6 december 2005) – Bijlage artikel 20.
- Koninklijk besluit 10 oktober 2005 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 4 juli 2003, gesloten in het Paritair Subcomité voor de terugwinning van lompen, betreffende de wijziging en coördinatie van de statuten van het “Sociaal Fonds voor de lompenbedrijven” (B.S. 15 december 2005) – Bijlage artikel 29.

- **Controle op de ziekenhuizen**

Federaal niveau

- Koninklijk besluit van 17 juni 2005 houdende toekenning van een subsidie aan transfusie-instellingen voor het jaar 2005 en houdende wijziging van het koninklijk besluit van 11 mei 2004 betreffende de toekenning van een subsidie aan transfusie-instellingen voor het jaar 2004 en houdende regularisatie van de subsidie 2002 (B.S. 26 juni 2005) – Artikel 2.

- **Controle op de radio-omroepen**

Regionaal niveau

- Besluit van de Vlaamse Regering van 4 maart 2005 tot coördinatie van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie (B.S. 8 april 2005) – Artikel 14.

- **Controle van de NGO's**

Federaal niveau

- Koninklijk besluit van 14 december 2005 betreffende de erkenning van niet-gouvernementele ontwikkelingsorganisaties (B.S. 30 december 2005 (Ed. 2)) – Artikel 4, 3°.

- **Controle in de jeugdsector**

Regionaal niveau

- Besluit van de Vlaamse Regering van 14 oktober 2005 houdende de subsidiëring van jeugdculturele en internationale initiatieven voor de jeugd (B.S. 5 december 2005) – Artikel 7, § 1, 1°.

- **Controle op de subsidies**

Regionaal niveau

- Besluit van de Waalse Regering van 25 augustus 2005 houdende verschillende maatregelen betreffende het gecombineerd vervoer ter uitvoering van artikel 5, § 1, 2°, a, van het decreet van 11 maart 2004 betreffende de gewestelijke incentives ten gunste van de grote ondernemingen en van artikel 5, § 1, 2°, a, van het decreet van 11 maart 2004 betreffende de gewestelijke incentives ten gunste van kleine en middelgrote ondernemingen (B.S. 8 september 2005 (Ed. 2)) – Artikel 13, § 1, 1°.

- **Controle in de voedingssector**

Regionaal niveau

- Besluit van de Vlaamse Regering van 18 maart 2005 betreffende de gemeenschappelijke ordening der markten in de sector groenten en fruit voor wat betreft de erkenning van telersverenigingen, de actiefondsen, de operationele programma's en de toekenning van de financiële steun (B.S. 26 april 2005) – Artikel 32, 1°.

- **Controle op de gemeenten en de intercommunales**

Regionaal niveau

- Besluit van 22 april 2004 houdende codificatie van de decreetgeving betreffende de plaatselijke besturen. Errata (B.S. 22 maart 2005) – Artikelen L1231-6, L1512-5, 10, L1522-2, § 1, derde lid, L1522-3, § 1, vijfde lid en § 2, L1522-4, 1, 3 en 4, L1524-1, L1525-2, § 4, L1526-3, § 1, L1551-1, § 1 en L2223-6.

OVERZICHT VAN DE TUCHTRECHTSPRAAK VAN HET IBR 2005

Bernard TILLEMAN
Gewoon Hoogleraar Contract & Vermogen Onderzoeksalliantie
K.U.Leuven

- § 1. SPECIFICITEIT VAN HET TUCHTRECHT (VAN HET IBR) -
ONVERJAARBAARHEID VAN HET TUCHTRECHT?

- § 2. TUCHTPROCEDURE
 - A. Tuchtinstanties kunnen geen tuchtsancties opleggen wanneer zij gevat zijn in het kader van de injunctieprocedure van artikel 18^{quater} van de wet van 22 juli 1953?

 - B. Rechtspleging en procedurele waarborgen voor de Tuchtcommissie en de Commissie van Beroep
 - 1. Niet-tegensprekelijk karakter van de tuchtprocedure ten opzichte van het Instituut
 - 2. Onpartijdigheid van de samenstelling van de Tuchtcommissie: lid van de Tuchtcommissie was jarenlang geassocieerd met de revisor die de klacht had ingediend

 - C. Uitspraken van de Tuchtcommissie / Commissie van Beroep
 - 1. Tenlastelegging aan het Instituut van advocatenkosten van een revisor die vrijgesproken wordt door de tuchtinstanties?
 - 2. Aanvang van de schorsing

- § 3. WIE VALT ONDER HET TUCHTRECHT?
 - A. Revisorenvennootschappen vanaf hun inschrijving

 - B. Toepasselijkheid van artikel 132 van het Wetboek van vennootschappen bij tuchtrechtelijke inbreuken?

§ 4. FUNDAMENTELE DEONTOLOGISCHE VERPLICHTINGEN

A. Verplichting tot inschrijving van een revisorenvennootschap

1. Benoeming van een revisor natuurlijke persoon tot commissaris maar doorfacturering aan een niet-erkende vennootschap (waarvan de naam ook naar derden toe werd gebruikt)
2. Benoeming van een niet-erkende vennootschap tot commissaris, doch uitoefening van het mandaat van commissaris door een revisor natuurlijke persoon

B. Verplichting tot naleving van de bepalingen van het Wetboek van vennootschappen

1. Niet-neerlegging van de jaarrekening van de (revisoren)vennootschap
2. Niet-neerlegging van het jaar- en controleverslag door de gecontroleerde vennootschap
3. Laattijdig opmaken van het commissarisverslag
4. Continuïteit van de vennootschap

C. Verplichting tot naleving van de algemene controlenorm: de noodzaak om een klaar en duidelijk voorbehoud te vermelden

D. Verplichting tot naleving van een (facultatieve) aanbeveling van het Instituut vervat in het Vademecum (in verband met de vaststelling van honoraria in een bijzondere opdrachtbrief)

E. Onafhankelijkheid: deelname aan het bestuur van ondernemingen

F. Verplichting tot waardigheid

1. Ongepast woordgebruik
 - 1.1. Ongepast woordgebruik ten opzichte van een publieke instelling
 - 1.2. Ongepast woordgebruik ten opzichte van cliënten
2. Verbod tot vermelding van de klanten in het openbaar of in brochures

§ 5. (BEROEPS-)VERPLICHTINGEN TEN OPZICHTE VAN HET IBR

A. De verplichting tot betaling van een lidmaatschapsbijdrage

B. Gebrek aan onafhankelijkheid verbonden aan een preciaire financiële situatie

C. Informatieverplichtingen ten opzichte van het Instituut

1. Melding van procedures aan het IBR (art. 18*quinquies* van de wet)
2. Niet-tijdig beantwoorden van verzoeken om informatie van het Instituut
3. Informatieverplichting van de stagemeeester met betrekking tot de stagiair
4. Samenwerking met de Commissie van Toezicht en de Commissie Kwaliteitscontrole

§ 6. VERPLICHTINGEN TEN OPZICHTE VAN CONFRATERS - VERPLICHTING TOT LOYAUTEIT: STELLINGNAME OVER HET WERK VERRICHT DOOR EEN CONFRATER: VERPLICHTING TOT VOORAFGAANDELIJKE CONTACTNAME MET EEN CONFRATER VERSUS BEROEPSGEHEIM

OVERZICHT VAN DE TUCHTRECHTSpraak VAN HET IBR 2005

§ 1. SPECIFICITEIT VAN HET TUCHTRECHT (VAN HET IBR) - ONVERJAARBAARHEID VAN DE TUCHTVORDERING ?

1. De onafhankelijkheid van de tuchtordering ten opzichte van de burgerlijke vordering en strafvordering komt zeer duidelijk tot uiting in het feit dat traditioneel wordt aangenomen dat bij gebreke aan enige wettelijke bepaling terzake, de exceptie van verjaring niet kan worden opgeworpen tegen de tuchtordering ⁽¹⁾. De vraag werd echter recent gesteld of dit niet discriminatoir is, omdat de rechts-politieke overwegingen voor de verjaring in het burgerlijk en strafrecht ook kunnen toegepast worden op het tuchtrecht ⁽²⁾. Als duidelijk voorbeeld van die evolutie kan men het nieuwe artikel 418 van het gerechtelijk Wetboek vermelden dat de verjaring van de gerechtelijke tuchtordering invoert.
2. In een aantal recente uitspraken wordt in dezelfde zin gewezen op de noodzaak om een redelijke termijn tot vervolging in acht te nemen. Aldus overwoog de Nederlandstalige Kamer van de Tuchtcommissie van het IBR: *“Een vervolging van bepaalde inbreuken tot 6 jaar na de feiten brengt met zich dat de verdediging niet meer in staat is nog alle gebeurtenissen en stukken adequaat te reconstrueren door het tijdsverloop en doet eveneens vragen rijzen aangaande de efficiëntie van de op te leggen sanctie voor inbreuken die jaren geleden werden begaan”* ⁽³⁾. Het overschrijden van de redelijke termijn resulteert niet in de nietigheid of uitdoving van de tuchtordering, maar dient wel in aanmerking genomen te worden bij de bepaling van de eventuele strafmaat. Bij de bepaling van de redelijke termijn moet desgevallend ook rekening gehouden worden met de termijn waarin de tuchtorganen ten gevolge van een laattijdige hernieuwing niet geldig waren samengesteld. In hoofde van het Instituut maakt dit een *“fait du prince”* uit. Termijnen van twee en een half jaar en zes jaar tussen het onderzoek en de vervolging voor de tuchtinstanties werden beschouwd als een duidelijke overschrijding van de redelijke termijn ⁽⁴⁾.

(1) Cass. fr. 23 april 1839, S., 1839, I, p. 472.

(2) J. GODEFROID, “De bedrijfsrevisor en de tuchtregeling”, in *Bronnen van aansprakelijkheid van de revisor*, IBR, 1996, p. 154-155; J. SACE, “Autonomie de l'action disciplinaire”, *Rev. dr. ULB*, 1991, p. 17; W. VAN HAUWAERT, “Interférences des actions publiques et disciplinaires”, *Rev. dr. Pénal*, 1970-71, nr. 7, p. 482; Zie ook P. VANDERNOOT, “La faute et la sanction disciplinaire dans le droit disciplinaire de la fonction publique”, *Rev. Dr. ULB*, 1991, nr. 6, p. 66 (in het administratief tuchtrecht blijken recent wettelijke bepalingen inzake verjaring opgenomen te zijn).

(3) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 14 juni 2005, Nr. 0278/04/N.

(4) Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 10 augustus 2005, Nr. 0252/04/E.

§ 2. TUCHTPROCEDURE

A. Tuchtinstanties kunnen geen tuchtsancties opleggen wanneer zij gevat zijn in het kader van de injunctieprocedure van artikel 18^{quater} van de wet van 22 juli 1953?

3. Indien de Raad van het Instituut kennis heeft van het feit dat een bedrijfsrevisor zich gedraagt op een wijze die strijdig is met de beginselen vervat in artikel 18ter van de wet van 22 juli 1953, legt hij hem de verplichting op om binnen de door de Raad vastgestelde termijn aan de omstrede toestand een einde te maken. De Raad kan de zaak voorleggen aan de Tuchtcommissie indien de revisor hieraan op onvoldoende wijze gevolg geeft binnen de hem toegemeten termijn. Deze kan de revisor verbieden bepaalde nieuwe opdrachten te aanvaarden of van hem eisen dat hij binnen de door haar vastgestelde termijnen van bepaalde door hem aanvaarde opdrachten afziet totdat hij aan de omstrede toestand een einde heeft gemaakt. De artikelen 19, 20, paragrafen 2 tot 5, 20bis, 21 en 22 zijn van overeenkomstige toepassing (art. 18^{quater} van de wet van 22 juli 1953).

Aan een revisor werd door de Raad opgelegd om zich terug te trekken als bestuurder uit een commerciële vennootschap, waarvoor hij geen toelating had bekomen van het Instituut. De revisor antwoordde hierop dat het een patrimoniumvennootschap betrof. De Raad maande de betrokkene hierna herhaald aan om zijn functie te beëindigen en verwees de zaak finaal naar de Tuchtcommissie op grond van artikel 18^{quater} van de wet van 22 juli 1953. Op het ogenblik dat de zaak voor de Tuchtcommissie werd behandeld, had de revisor echter zijn situatie geregulariseerd. De Raad verzocht echter de zaak aan te houden en verzocht de Tuchtcommissie een tuchtsanctie op te leggen op grond van artikel 18^{quater} wegens miskenning van een injunctie van de Raad.

De Franstalige Kamer van de Tuchtcommissie van het IBR oordeelde weliswaar dat zij geen tuchtsanctie kan opleggen, wanneer zij gevat is in het kader van de injunctieprocedure op grond van artikel 18^{quater}. In de lijst van artikelen die van toepassing worden verklaard op de injunctieprocedure, is artikel 19bis van de wet van 22 juli 1953 niet opgenomen. Dit artikel bepaalt precies de grond op basis waarvan een tuchtsanctie kan worden opgelegd. Dit geldt des te meer vermits ook artikel 20, § 1 van de wet van 22 juli 1953 evenmin van toepassing verklaard werd op de injunctieprocedure ⁽¹⁾.

Tegen deze beslissing werd beroep aangetekend.

B. Rechtspleging en procedurele waarborgen voor de Tuchtcommissie en de Commissie van Beroep

1. Niet-tegensprekelijk karakter van de tuchtprocedure ten opzichte van het Instituut

4. Ofschoon de tegensprekelijkheid een procedurele waarborg is die impliciet wordt vereist door artikel 6, § 1 EVRM, is de tuchtprocedure niet helemaal tegensprekelijk, althans wat het Instituut betreft. Hoewel het Instituut als het ware eiseres is bij de tuchtprocedure, moet het Instituut niet worden uitgenodigd bij de

(1) Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 28 november 2005, Nr. 0254/04/F. De Raad van het IBR heeft beroep aangetekend tegen deze beslissing.

Tuchtcommissie of bij de Commissie van Beroep. De partij die zich verdedigt voor de Tuchtcommissie is bovendien niet verplicht om zijn conclusie tot verweer of de documenten waarvan hij gebruik wenst te maken in de tuchtprocedure mee te delen aan het Instituut.

5. Op het niet-tegensprekelijk karakter zijn er weliswaar twee belangrijke uitzonderingen.
6. Het verslag van de Raad van het Instituut kan een uitdrukkelijke vraag bevatten om tijdens de debatten van de Tuchtcommissie of, in voorkomend geval, van de Commissie van Beroep te worden gehoord. In dit geval zal de Raad één van zijn leden als vertegenwoordiger aanduiden. Dit lid moet op elke zitting worden uitgenodigd. Het kan vergezeld zijn van een advocaat (art. 34, lid 1 van het K.B. van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisoren). Het lid kan zich weliswaar niet laten vertegenwoordigen door een advocaat. De vertegenwoordiger van de Raad dient dus aanwezig te zijn op de zitting, zelfs indien hij het woord verleent aan de advocaat die hem bijstaat. Artikel 34 van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 belet niet dat het betrokken raadslid of de advocaat van de Raad een schriftelijke nota neerlegt. In de mate dat een dergelijke nota geen verslag uitmaakt van de Raad in de zin van artikel 20, § 2, lid 2 van de wet van 22 juli 1953 kan zij de Tuchtcommissie niet vatten met betrekking tot nieuwe feiten of een aanvulling bevatten met betrekking tot nieuwe geschonden wettelijke, reglementaire of tuchtrechtelijke bepalingen ⁽¹⁾.

De Tuchtcommissie en de Commissie van Beroep kunnen aan de Raad van het Instituut te allen tijde een aanvullend verslag vragen, teneinde de feiten uit het oorspronkelijke verslag te verduidelijken (art. 34, lid 2 van het K.B. van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisoren). Een dergelijke aanvullende vraag kan nodig zijn in het licht van de rechten van verdediging, wanneer het onderzoek dient aangevuld te worden. De tuchtinstanties dienen er hierbij weliswaar op toe te zien dat zij zich door een vraag om aanvulling niet in de plaats gaan stellen van de Raad, die de tuchtvordering in principe moet initialiseren ⁽²⁾.

2. *Onpartijdigheid van de samenstelling van de Tuchtcommissie: lid van de Tuchtcommissie was jarenlang geassocieerd met de revisor die de klacht had ingediend*

7. Een schorsing van vijftien dagen werd opgelegd op vordering van een klacht van een revisor die (in het verleden) gedurende twintig jaar geassocieerd was geweest met een revisor die lid was van de Tuchtcommissie en die zich niet had gewraakt. De betrokken revisor vorderde in beroep de nietigverklaring van deze beslissing op grond van de schending van het recht op een eerlijk proces. De Commissie van Beroep achtte het verweer gegrond, niet zozeer op grond van een schending van artikel 6, § 1 EVRM vermits de hogere rechtsinstantie die de lagere instantie controleerde (*in casu* de Commissie van Beroep) wel voornoemde bepaling had geres-

(1) Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 10 maart 2005, Nr. 0252/04/E.

(2) N.D., "L'action disciplinaire, une procédure sui generis - Quelques réflexions, suscitées par l'arrêt de la Cour de cassation du 24 mars 1995 en cause x, réviseur d'entreprises c/I.R.E.", *T.B.H.*, 1995, p. 961.

pecteerd, maar op grond van het door het Hof van Cassatie erkende (aanvullend) algemeen rechtsbeginsel van de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechter. Deze onpartijdigheid vereist dat een lid van een rechtbank waarvan men redelijkerwijze een gebrek aan onpartijdigheid mag verwachten, zich moet wraken ⁽¹⁾.

In een ander geval verwierp de Commissie van Beroep het argument van de partijdige samenstelling op grond van het feit dat de betrokken revisor een conflict zou gehad hebben met één van de leden van de Tuchtcommissie. De Commissie van Beroep wees erop dat hij in dit geval had moeten gebruik maken van zijn recht om een lid van de Tuchtcommissie te wraken overeenkomstig artikel 828 van het gerechtelijk Wetboek. Hij diende zulks te doen vóór elk pleidooi ⁽²⁾.

C. Uitspraken van de Tuchtcommissie / Commissie van Beroep

1. *Tenlastelegging aan het Instituut van advocatenkosten van een revisor die vrijgesproken wordt door de tuchtinstanties?*

8. In een procedure stelde een revisor die naar de Tuchtcommissie werd verwezen een tegenvordering in tegen de Raad, teneinde deze te veroordelen tot betaling van de erelonen en kosten van verdediging. De Tuchtcommissie merkte ten eerste op dat de Raad een orgaan is van het Instituut der Bedrijfsrevisoren, dat de uiteindelijke verantwoordelijkheid draagt voor de werking van zijn organen. Derhalve kan enkel het Instituut worden aangesproken.

Bovendien is er geen enkele wettelijke bepaling die, bij een eventuele vordering op strafrechtelijk gebied dewelke niet tot een veroordeling leidt, de vrijgesproken verdachte een recht toekent op vergoeding door de vervolgende instantie van de kosten van zijn verdediging. Er bestaat enkel rechtspraak over de tenlastelegging van de kosten van verdediging in louter burgerlijke zaken op grond van louter contractuele gronden ⁽³⁾.

2. *Aanvang van de schorsing*

9. In het verleden werd herhaaldelijk de vraag gesteld vanaf wanneer een tuchtsanctie van schorsing begint te lopen. De vraag kwam aldus aan bod in twee dossiers: in een eerste geval wenste een revisor uitdrukkelijk te verzaken aan een voorziening in cassatie om het begin van de schorsing zo snel mogelijk te laten lopen; in een tweede dossier wenste een confrater, vanuit principiële overwegingen, dat de schorsing zou lopen ondanks het hoger beroep. Om een antwoord te kunnen geven op de voorgelegde vragen, heeft de Raad de vraag voorgelegd aan de Procureur-generaal bij het Hof van beroep te Brussel. Volgens hem moet het probleem van de ingang van een tuchtsanctie, onder meer de sanctie van de schorsing, beslecht worden in het licht, enerzijds, van de wettelijke bepalingen en, anderzijds, volgens een algemeen gebruikelijke regel die op alle gevallen toepasselijk is en waarvan voor een bijzonder geval niet kan worden afgeweken. Dit wil zeggen dat de sanctie begint te lopen bij het verstrijken van de beroepstermijn, zowel voor de betrokken partijen als voor de Procureur-generaal. De Procureur-generaal bij het Hof van beroep is tevens van mening dat het niet aan de gesanc-

(1) Franstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 21 juni 2005, Nr. 0229/03/F.

(2) Franstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 21 juni 2005, Nr. 0279/04/F.

(3) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 14 juni 2005, Nr. 0278/04/N.

tioneerde bedrijfsrevisor toekomt te beslissen vanaf welk ogenblik de hem opgelegde straf begint te lopen ⁽¹⁾.

10. Een revisor wordt bij beslissing van de Tuchtcommissie van 16 november 2004 een schorsing opgelegd van 8 dagen. Deze beslissing wordt hem betekend bij aangetekend schrijven van 16 november 2004. Bij het verstrijken van de beroepstermijn wordt de betrokkene op 17 december 2004 aangemaand de hem opgelegde sanctie stipt na te leven. Daarop antwoordt de betrokkene dat hij toch niet van plan was beroep aan te tekenen tegen de beslissing van de Tuchtcommissie, zodat hij de beroepstermijn niet heeft afgewacht en zijn schorsing heeft opgenomen van 17 tot 24 november 2004. De schorsing gaat echter pas in daags na het verstrijken van de beroepstermijn, *in casu* 17 december. Hierop werd de betrokkene revisor opnieuw naar de Tuchtcommissie verwezen, zonder dat de Raad aandrang op een bijkomende sanctie. De Tuchtcommissie was van oordeel dat de betrokkene weliswaar geen bijkomende sanctie dient te worden opgelegd, gezien de feiten het gevolg zijn van nalatigheid van de betrokkene en een gebrek aan kennis van de bepalingen die zijn beroep beheersen, doch ook van een samenloop van omstandigheden die de inbreuk ten dele verschonen ⁽²⁾.

§3. WIE VALT ONDER HET TUCHTRECHT?

A. Revisorenvennootschappen vanaf hun inschrijving

11. In beginsel kunnen feiten die dateren uit een periode waarin een op heden op de ledenlijst ingeschreven bedrijfsrevisor nog niet die hoedanigheid had, geen grondslag opleveren voor een tuchtrechtelijke sanctie. Deze feiten kunnen nochtans wel in aanmerking genomen worden wanneer ze konden doorwerken tijdens de periode gedurende dewelke de bedrijfsrevisor op de ledenlijst is ingeschreven en ze niet bekend waren op het ogenblik van de inschrijving.

Een revisorenvennootschap werd vervolgd omdat honoraria aan haar werden doorgefactureerd voor diensten die verricht waren door een revisor natuurlijke persoon, op een ogenblik dat deze revisorenvennootschap nog niet was ingeschreven, zodat zij onwettig diensten verstrekke als revisorenvennootschap. Bovendien werd de betrokken vennootschap verweten laattijdig een verzoek tot inschrijving op de IBR-ledenlijst te hebben ingediend (nadat zij hiertoe reeds herhaalde malen was aangemaand). De Nederlandstalige Kamer van de Commissie van Beroep van het IBR oordeelde dat de pas ingeschreven revisorenvennootschap niet kon vervolgd worden voor de niet-inschrijving (voordien). Op het ogenblik van de inschrijving waren de ten laste gelegde feiten al bekend bij de Raad. De inschrijving is dus niet kunnen gebeuren zonder hierop acht te slaan. Een mogelijke doorwerking van de ten laste gelegde feiten die dateren van vóór de inschrijving – zo die er al kon zijn – kon door de Raad in aanmerking genomen worden ⁽³⁾.

(1) IBR, *Jaarverslag*, 1994, p. 63-64.

(2) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 6 september 2005, Nr. 0291/05/N.

(3) Nederlandstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 1 april 2005, Nr. 0243/04/N en 0276/04/N.

B. Toepasselijkheid van artikel 132 van het Wetboek van vennootschappen bij tuchtrechtelijke inbreuken?

12. Artikel 132 van het Wetboek van vennootschappen bepaalt dat telkens wanneer een controleopdracht wordt toevertrouwd aan een revisorenvennootschap, deze onder haar vennoten, zaakvoerders of bestuurders een vertegenwoordiger moet benoemen die belast wordt met de uitvoering van de opdracht in naam en voor rekening van de vennootschap. Deze vennootschap is burgerrechtelijk hoofdelijk aansprakelijk samen met de vaste vertegenwoordiger die werd aangeduid. Uit deze bepaling kan men niet afleiden dat de revisor die een confrater opvolgt als vaste vertegenwoordiger persoonlijk en hoofdelijk aansprakelijk zou zijn voor de fouten van zijn voorganger. In ieder geval wijkt artikel 132 van het Wetboek van vennootschappen niet af van artikel 19*bis* van de wet van 22 juli 1953 volgens hetwelk tuchtstraffen slechts kunnen worden opgelegd aan de revisoren die in de uitoefening van hun opdrachten van bedrijfsrevisor of van werkzaamheden die daarmee verenigbaar zijn, tekort geschoten zijn aan hun beroepsverplichtingen of aan de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die ten grondslag liggen van het beroep⁽¹⁾.

§4. FUNDAMENTELE DEONTOLOGISCHE VERPLICHTINGEN

A. Verplichting tot inschrijving van een revisorenvennootschap

1. *Benoeming van een revisor natuurlijke persoon tot commissaris maar doorfacturering aan een niet-erkende vennootschap (waarvan de naam ook naar derden toe werd gebruikt)*

13. Een revisor werd tuchtrechtelijk veroordeeld omdat hij een aantal revisorale activiteiten had uitgeoefend door middel van een niet-erkende vennootschap. *In casu* had hij een aanvraag tot erkenning van een eenpersoons-bvba als revisorenvennootschap gedaan op 19 oktober 1994. Ofschoon de Raad van het Instituut de toestemming niet verleende en statutenwijzigingen vereiste, bleek uit een verklaring op eer in 1997 dat de betrokken revisor wel degelijk revisorale activiteiten ontplooid met de rechtspersoon die niet was ingeschreven bij het IBR. In oktober 1997 werd de revisor in kennis gesteld van de onregelmatige situatie en gewezen op de noodzaak tot statutenwijzigingen om te beantwoorden aan het reglementair kader. Hierna volgden in 1997, 1998, 1999 en 2003 herhaalde herinneringen, aanmaningen tot regularisatie, een verbod van de Raad van het IBR om de familienaam nog als vennootschapsnaam aan te wenden, een hoorzitting door de Commissie van Toezicht, waarna opnieuw herhaalde malen werd aangedrongen om een erkenningsdossier in te dienen. Uit dit alles werd afgeleid dat de revisor een volledig en lang gebrek aan medewerking toonde. Uiteindelijk werd de vennootschap op 7 juni 2004 erkend doch werd tegelijkertijd beslist om het dossier naar de Tuchtcommissie te verwijzen.

Het uitoefenen van een revisorale activiteit door een niet-erkende revisorenvennootschap werd door de Tuchtcommissie geacht een tekortkoming uit te maken aan de beginselen van waardigheid en rechtschapenheid die ten grondslag liggen aan de uitoefening van het beroep. Het feit dat een vennootschap onwettig de

(1) Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 10 maart 2005, Nr. 0252/04/E.

titel voerde van bedrijfsrevisor, benoemd is geworden tot commissaris en commissarisverslagen heeft opgesteld, was een bezwarende omstandigheid. *In casu* werd ook vastgesteld dat de revisor als natuurlijke persoon optrad als commissaris en alsdusdanig optrad als revisor doch wel op briefpapier van de vennootschap. Een dergelijke werkwijze werkt verwarring in de hand, zowel bij de betrokken vennootschappen als bij derden. Het maakt elke controle over wie precies het verslag heeft afgeleverd onmogelijk, nu zowel de natuurlijke persoon als de vennootschap dezelfde naam heeft en de revisor de enige zaakvoerder is van de vennootschap. De Tuchtcommissie legde aan de revisor en de revisorenvennootschap een schorsing op van twee maanden. Bij de bepaling van de strafmaat werd rekening gehouden met het feit dat de bewezen tenlasteleggingen niet het gevolg zijn van een kwaad opzet doch van een verregaande nonchalance doordat de betrokkene nog niet eerder een tuchtsanctie had opgelopen en de betrokkene er geen financieel voordeel mee op het oog had, noch genereerde ⁽¹⁾.

In hoger beroep werd de schorsing verminderd tot 8 dagen. Uit nieuwe gegevens die werden voorgelegd, bleek dat de revisor natuurlijke persoon wel degelijk het revisorenmandaat in eigen naam had uitgeoefend, maar dat de hiermee verbonden kosten en erelonen werden gefactureerd aan de vennootschap. In haar briefwisseling met het Instituut gebruikte de revisor de benaming van de vennootschap. De revisor heeft ook telkens de erelonen die voor fiscale doeleinden door de vennootschap werden geïnd, aangegeven met het oog op de jaarlijkse veranderlijke bijdrage en het Instituut heeft die ook in aanmerking genomen om de bijdrage vast te stellen. Er kan dan ook bezwaarlijk worden aangenomen dat het Instituut gehinderd was in de doeltreffendheid van zijn controle. Ten aanzien van derden werd er wel verwarring gecreëerd. Zij dachten dat zij het commissariaat hadden toevertrouwd aan de vennootschap van de revisor, terwijl deze enkel de facturatie verzekerde van de aan de functie verbonden erelonen. Ze hebben dienvolgens foutieve gegevens vermeld in officiële documenten en publicaties ⁽²⁾.

2. *Benoeming van een niet-erkende vennootschap tot commissaris, doch uitoefening van het mandaat van commissaris door een revisor natuurlijke persoon*

14. In een ander geval werd een niet-erkende vennootschap tot commissaris benoemd. De revisor werd verschillende malen aangemaand om het vennootschapsdossier van de betrokken vennootschap te regulariseren, waarop hij niet of zeer laattijdig reageerde, zodat de regularisatie jaren aansleepte. Een dergelijke houding wijst op een gebrek aan respect ten opzichte van het Instituut, dat nochtans geduldig en behulpzaam alle maatregelen voor de regularisatie aan de betrokkene mededeelde. Uiteindelijk bleek dat de betrokken revisor alle commissarisverslagen in persoonlijke naam ondertekende, niettegenstaande ze werden opgemaakt op naam van de vennootschap die, in strijd met artikel 130 van het Wetboek van vennootschap-

(1) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 11 oktober 2004, Nr. 0243/04/N en Nr. 0276/04/N.

(2) Nederlandstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 1 april 2005, Nr. 0243/04/N en Nr. 0276/04/N; Vergelijk in dezelfde zin: Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 11 januari 2005, Nr. 0231/03/N (“*Het gebruik van verschillende vennootschappen door elkaar brengt verwarring met zich tegenover derden en zeker tegenover de controlerende instanties. Dat geeft een negatief imago over het beroep van bedrijfsrevisor tegenover de buitenwereld. Het vormt een tekortkoming aan het beginsel van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid*”).

pen, niet over de hoedanigheid van bedrijfsrevisor beschikte. Zulks brengt derden in verwarring en scheidt een negatief beeld van het beroep van bedrijfsrevisor naar buiten toe. Het belet tevens de rechtmatige controle van de betrokken instanties en biedt mogelijkheden tot misbruiken ⁽¹⁾.

B. Verplichting tot naleving van de bepalingen van het Wetboek van vennootschappen

1. Niet-neerlegging van de jaarrekening van de (revisoren)vennootschap

15. Een revisor is gehouden om de naleving van het vennootschaps- en boekhoudrecht te toetsen (art. 144 W. Venn.). De waardigheid van het beroep wordt ondermeer bepaald door de respectabiliteit van de leden. In dit opzicht kan niet getolereerd worden dat een lid van een beroepsgroep dat moet toezien op de correcte naleving van het vennootschapsrecht zelf het vennootschapswetboek of de boekhoudwetgeving met de voeten treedt ⁽²⁾. De revisor heeft dan ook op dit gebied een voorbeeldfunctie. Bij de toepassing van de strafmaat zal men dan ook rekening houden met het feit dat de revisor zeker op de hoogte moet zijn van zijn verplichtingen dienaangaande ⁽³⁾.

16. In een geval waar de niet-tijdige neerlegging van de jaarrekening bij de NBB werd vastgesteld, werden zowel de betrokken revisorenvennootschap als de zaakvoerder naar tucht verwezen. De Tuchtcommissie oordeelde dat zowel artikel 91 als artikel 98 van het Wetboek van vennootschappen verplichtingen opleggen aan de zaakvoerder en de bestuurder van de vennootschap, als orgaan van de vennootschap, doch niet aan de vennootschap zelf. Dit is ook logisch. Een vennootschap kan slechts handelen door haar organen en kan zelf niet handelen. Daarenboven zou het sanctioneren én van de zaakvoerder én van de vennootschap volgens de Tuchtcommissie een dubbele sanctie uitmaken van eenzelfde inbreuk. De Tuchtcommissie achtte dan ook de tenlastelegging niet bewezen in hoofde van de vennootschap ⁽⁴⁾.

2. Niet-neerlegging van het jaar- en controleverslag door de gecontroleerde vennootschap

17. De Raad van het Instituut besteedt sinds diverse jaren een bijzondere aandacht aan de terbeschikkingstelling van de boekhoudkundige informatie en aan de naleving van de door de Belgische wetgever vastgestelde verplichtingen inzake de neerlegging van de jaarrekening ⁽⁵⁾.

(1) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 11 januari 2005, Nr. 0253/04/N en 0259/04/N (schorsing van twee maanden mede gelet op reeds eerdere berisping, nonchalance doch geen kwaad opzet; bovendien werd ook in deze zaak vastgesteld dat de revisor heeft nagelaten te antwoorden op het verzoek om een verklaring op erewoord in te dienen).

(2) Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 29 augustus 2000, Nr. 0153/99/F; IBR, *Jaarverslag*, 2000, p. 196.

(3) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 14 juni 2005, Nr. 0288/05/N.

(4) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 14 juni 2005, Nr. 0288/05/N (schorsing acht dagen voor revisor natuurlijke persoon).

(5) Zie met name in dit verband IBR, *Jaarverslag*, 1997, p. 74-78; IBR, *Jaarverslag*, 1996, p. 144-145 en IBR, *Jaarverslag*, 1995, p. 94-95.

Wat de vennootschappen betreft die onderworpen zijn aan de controle door een revisor, spelen de revisoren een actieve rol. Overeenkomstig de voorschriften van de algemene controlenormen (paragraaf 3.16.4) dient de commissaris er zich inderdaad van te vergewissen dat de publicatieregels van de jaarrekening werden nageleefd. Indien de financiële staten niet beschikbaar zijn binnen de voorziene termijn, zal de revisor de noodzakelijke maatregelen treffen, met name het opstellen van een verslag van niet-bevinding gericht aan de algemene vergadering.

Een revisor werd ten laste gelegd dat hij ten onrechte een dergelijk verslag van niet-bevinding niet had opgemaakt terwijl het jaarverslag en het controleverslag niet tijdig waren neergelegd. De Tuchtcommissie merkte echter op dat de jaarrekening volgens artikel 92 van het Wetboek van vennootschappen bestaat uit de balans, de resultatenrekening en de toelichting. Het jaarverslag en het controleverslag maken hiervan geen deel uit, zodat de revisor niet kan ten laste gelegd worden de controleaanbeveling van 6 september 1996 betreffende de controle van de vormvereisten in verband met de vaststelling, de goedkeuring en de bekendmaking van de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening (*Vademecum*, 1999, p. 586) en de algemene controlenorm terzake te hebben overschreden ⁽¹⁾.

3. *Laattijdig opmaken van het commissarisverslag*

18. In een geval werd vastgesteld dat een revisor een controleverslag opmaakte na de jaarvergadering. Het betreft een opzettelijke schending van de wettelijke voorschriften waaraan het commissarisverslag moet beantwoorden en is bijgevolg een zware overtreding. Omwille van het laattijdig instellen van de tuchtvordering, het ontbreken van enige tuchtsanctie in het verleden en het feit dat de betrokken revisor thans zijn loopbaan beëindigt, werd enkel een berisping als tuchtsanctie opgelegd ⁽²⁾.

4. *Continuïteit van de vennootschap*

- 1) Verplichting tot het vermelden van het gebrek aan motivatie betreffende de verdere toepassing van waarderingsregels in continuïteit
19. Een vennootschap vertoonde op het passief een overgedragen verlies van 32.578.000 BEF. Bij een dergelijke vaststelling diende de raad van bestuur in zijn jaarverslag de verdere toepassing van de waarderingsregels zoals die gelden in de hypothese van de bedrijfscontinuïteit te verantwoorden conform artikel 96, 6° van het Wetboek van vennootschappen. De raad van bestuur maakte echter nooit een definitief jaarverslag en het niet neergelegde ontwerp-jaarverslag bevatte geen enkele motivatie omtrent de verdere toepasbaarheid van de waarderingsregels in continuïteit. In een dergelijk geval had de betrokken commissaris minstens een gepaste opmerking dienen te geven omtrent de continuïteitsproblematiek en bijgevolg kon de commissaris geen verklaring zonder voorbehoud afleveren ⁽³⁾.

(1) Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 10 maart 2005, Nr. 0279/04/F.

(2) Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 2 april 2004, Nr. 0252/04/F.

(3) Nederlandstalige Kamer van Tuchtcommissie IBR, 11 januari 2005, Nr. 0231/03/N (schorsing van één maand in acht genomen de afwezigheid van kwaad opzet en mede omwille van het feit dat de betrokken revisor onzorgvuldig verschillende benamingen voor eenzelfde professionele vennootschap aanwendde en zodoende op onvoldoende transparante wijze deelnam aan het maatschappelijk en economisch verkeer).

2) Ten onrechte niet-herroepen van een verklaring zonder voorbehoud?

20. Artikel 96, 6° van het Wetboek van vennootschappen verplicht de raad van bestuur de bedrijfscontinuïteit te verantwoorden in het jaarverslag (i) van zodra er overgedragen verliezen vermeld zijn in de balans, of (ii) wanneer de resultatenrekening een verlies van het boekjaar vertoont gedurende twee opeenvolgende jaren. In een vennootschap die niet voldeed aan deze kenmerken werd door de revisor een maand na het afleveren van een verklaring zonder voorbehoud een schrijven (26 maart 2002) gericht aan de raad van bestuur waarbij de vennootschap verwittigd werd dat de continuïteit in het gedrang kon komen en er beraadslaagd diende te worden over de te nemen maatregelen. De revisor werd naar de Tuchtcommissie verwezen omdat hij, niettegenstaande de algemene vergadering pas plaats had op 31 mei 2002, zijn verklaring zonder voorbehoud niet had herroepen volgens zijn bemerkingen in zijn schrijven aan de raad van bestuur.

De Tuchtcommissie wijst erop dat het optreden van de revisor moet getoet worden aan de figuur van de zorgvuldige commissaris geplaatst in dezelfde omstandigheden. Daarbij is niet het latere faillissement van belang maar wel de gegevens zoals bekend op het ogenblik van de besluitvorming of het ogenblik dat de besluitvorming had moeten plaatsvinden. De revisor werd geacht zorgvuldig te hebben gehandeld door het versturen van een brief inzake de mogelijke toepassing van artikel 138 van het Wetboek van vennootschappen. In een dergelijk geval past het om te evalueren of de raad van bestuur ook gevolg geeft aan dit schrijven. *In casu* was de revisor minder voorzichtig geweest met betrekking tot het verzamelen van de gegevens en de opvolging van de maatregelen die genomen werden na zijn schrijven. Hiertoe ontbraken de nodige aantekeningen in zijn werkdossier om dit te ondersteunen. Om die reden werd de commissaris een waarschuwing opgelegd ⁽¹⁾.

C. Verplichting tot naleving van de algemene controlenorm: de noodzaak om een klaar en duidelijk voorbehoud te vermelden

21. Krachtens paragraaf 3.7. van de algemene controlenormen moet de bedrijfsrevisor in zijn verslag klaar en duidelijk het voorbehoud vermelden en verantwoorden dat hij denkt te moeten formuleren. Deze algemene controlenorm hernam in feite (het inmiddels geamendeerde) artikel 144, *in fine* van het Wetboek van vennootschappen.

In een bepaald geval had de revisor een voorbehoud geuit met betrekking tot een geschil met een firma die niet weerhouden werd voor een aanbesteding, zonder dat daarvoor een provisie werd aangelegd in de jaarrekening. De revisor werd verweten nagelaten te hebben de kwantitatieve impact hiervan niet te hebben weergegeven. De stelling dat zulks zou behoren tot de soevereine beoordeling van de revisor werd verworpen: eens de revisor een voorbehoud maakt (wat tot zijn soevereine bevoegdheid behoort), dient hij zulks klaar en duidelijk te vermelden.

De revisor had in zijn verslag opgemerkt dat er “zoals in 2000” geen bevestiging was van de saldo's evenmin als van de advocaten, terwijl hij in 2000 een verklaring had afgeleverd zonder voorbehoud. Verder stelde hij met betrekking tot de informatie in de bijlagen dat deze correct was, “*voorzover althans de gevraagde correcties werden doorgevoerd*”.

(1) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 6 september 2005, Nr. 0286/05/N.

Al deze opmerkingen waren in feite een pleidooi *pro domo* en een antwoord op de motieven die werden ingeroepen voor zijn gedwongen ontslag als commissaris. Hierdoor werd het verslag weliswaar onvoldoende klaar en duidelijk. Omdat zij een aantasting inhouden van de geloofwaardigheid van de verslagen *erga omnes* werd als tuchtsanctie een schorsing van vijftien dagen opgelegd ⁽¹⁾. In hoger beroep werd deze sanctie herleid tot een berisping, vermits de betrokken opmerkingen gemaakt waren in correspondentie met leden van de raad van bestuur die boekhoudkundig geschoold waren en gelet op het feit dat de betrokken revisor geen enkele tuchtsanctie opliep in het verleden ⁽²⁾.

D. Verplichting tot naleving van een (facultatieve) aanbeveling van het Instituut vervat in het Vademecum (in verband met de vaststelling van honoraria in een bijzondere opdrachtbrief)

22. Een revisor werd tuchtrechtelijk vervolgd omdat hij de aanbeveling opgenomen in het Vademecum van het IBR (*Vademecum* 2002, p. 579-580; thans *Vademecum* 2005, p. 370) over honoraria in verband met een opdracht die niet een opdracht als commissaris is, met name de bijzondere in het Wetboek van vennootschappen bepaalde opdrachten (*in casu* een fusieopdracht), niet had opgevolgd: “*de honoraria i.v.m. die overige opdrachten moeten niet bij het begin van de opdracht worden vastgesteld maar het verdient wel de voorkeur een opdrachtbrief te maken om duidelijk de draagwijdte van de verbintenis vast te stellen en de cliënt ten minste vooraf in te lichten over de wijze waaroop de honoraria zullen worden berekend*”.

De Nederlandstalige Kamer van de Tuchtcommissie van het IBR oordeelde als volgt. Aan de terminologie “*het verdient de voorkeur*” kan niet de juridische waarde van een “*norm*”, noch van een “*aanbeveling*” toegekend worden. De voormelde tekst is immers niet als zulks uitgevaardigd door de Raad van het IBR. De toepassing ervan kan dus niet door de Raad gevorderd worden. Voormelde wens van de Raad verdient begrip en respect, doch het niet uitvoeren ervan kan bezwaarlijk als strafbaar aanzien worden. Hetzelfde geldt voor de aanduiding gegeven door de Raad: “*Het is alleszins wenselijk ten behoeve van de cliënt een evaluatie van de kost van een opdracht op te stellen, met de vermelding dat die evaluatie niet bindend is. Wanneer hij (de revisor) deze procedure heeft toegepast, zo hij de cliënt in kennis moet brengen van elke nieuwe gebeurtenis die een verhoging van de kosten van de werkzaamheden zou kunnen meebrengen met meer dan een overeen te komen percentage*”. Het gebruikte “*wanneer hij (de revisor) deze procedure heeft toegepast...*” laat duidelijk blijken dat de procedure facultatief is. De tenlastelegging van het IBR kan derhalve moeilijk aanvaard worden ⁽³⁾.

E. Onafhankelijkheid: deelname aan het bestuur van ondernemingen

23. Een bedrijfsrevisor mag geen taak van bestuurder of zaakvoerder uitoefenen in een handelsvennootschap of in een vennootschap die de rechtsvorm van een handelsvennootschap heeft aangenomen, tenzij de taak hem werd opgedragen door een rechtbank (art. 7*bis*, 2° van de wet van 22 juli 1953). De enige uitzondering op deze verbodsbepaling betreft de professionele en interprofessionele vennootschap-

(1) Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 10 maart 2005, Nr. 0279/04/F.

(2) Franstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 25 november 2005, Nr. 0279/04/F.

(3) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 14 juni 2005, Nr. 0278/04/N.

pen. Onder professionele vennootschappen wordt verstaan, de (burgerlijke) revisorenvennootschappen die op de ledenlijst van het IBR zijn ingeschreven.

24. Bovendien is de rechtstreekse of onrechtstreekse deelname aan het bestuur van elke onderneming verboden, zoals bedoeld in artikel 1 van de wet van 17 juli 1975 met betrekking tot de boekhouding [...] van de ondernemingen, met uitzondering van de professionele vennootschappen, alsook van de interprofessionele vennootschappen toegelaten door de Raad van het Instituut (art. 4 van het K.B. van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisoren).

Een bedrijfsrevisor ondertekende voor rekening van een BVBA (met als statutair doel consultancy) een arbeidsovereenkomst tussen de vennootschap en een personeelslid. De revisor stelde voor de Tuchtcommissie dat hij, door het ondertekenen van een arbeidsovereenkomst voor rekening van de BVBA, geen bestuursmandaat uitoefende, vermits hij deze overeenkomst ondertekende op verzoek en in opdracht van de zaakvoerder van de betrokken vennootschap. Het betrof volgens hem een eenmalig specifiek mandaat. De Tuchtcommissie stelde echter vast dat de betrokken revisor deze overeenkomst ondertekende in eigen naam en in ieder geval niet verwees naar het ondertekenen “*in opdracht van*”. Daardoor heeft hij in ieder geval, tegenover de medecontract en iedere derde, de schijn gewekt dat hij in deze is opgetreden als een bestuurder die gemachtigd was dat te doen, terwijl dit niet het geval was. Of het nu al dan niet een eenmalige opdracht is geweest, werd terzake niet relevant geacht ⁽¹⁾.

F. Verplichting tot waardigheid

1. Ongepast woordgebruik

1.1. Ongepast woordgebruik ten opzichte van een publieke instelling

25. Een revisor schreef een drietal openbare instellingen aan om zich bij hen bekend te maken met het oog op eventuele opdrachten in de toekomst met een “*formeel verzoek*” hem op te nemen in de lijst van leveranciers die worden aangeschreven bij een openbare aanbesteding. Hij verzocht de aangeschreven instellingen tevens om hem de redenen van een eventuele wettelijke weigering mee te delen. In bijlage voegde hij ook een wettelijk dossier met zijn gegevens.

De Raad zette uiteen dat hij het aanschrijven zelf niet als een inbreuk aanziet, doch wel de stijl en de inhoud van de gevoerde briefwisseling.

De Raad stoorde zich immers aan het feit:

- 1°) dat de revisor de instellingen “*formeel*” verzoekt hem op te nemen in de lijst van leveranciers, daar waar deze instellingen niet verplicht zijn een dergelijke lijst aan te leggen;
- 2°) van het vermelden dat zijn aangehecht dossier het “*wettelijk vereiste*” dossier is, daar waar een dergelijk dossier slechts wettelijk vereist is bij een effectieve inschrijving voor een overheidsopdracht;

(1) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 14 juni 2005, Nr. 0288/05/N (schorsing acht dagen, mede gelet op niet-tijdige neerlegging jaarrekening bij NBB door revisorenvennootschap).

3°) van het verzoeken van deze instellingen om hem de redenen van een eventuele weigering tot opname in de lijst mede te delen, gezien er geen verplichting bestaat tot het opmaken van een lijst én er evenmin een motiveringsverplichting bestaat;

4°) dat het voorgaande door de betrokken instellingen als een dreiging kan aanvoeld worden, hetgeen een bedrijfsrevisor onwaardig is.

De Nederlandstalige Kamer van de Tuchtcommissie achtte de tenlastelegging om volgende redenen niet bewezen ⁽¹⁾.

1°) *Formeel verzoek tot opname in een lijst van leveranciers*

26. Terwijl er geen sprake is van een officiële, wettelijk vereiste lijst van kandidaten moet men er volgens de Tuchtcommissie van uitgaan dat de openbare besturen mogelijk over de gegevens van een aantal kandidaten beschikken en deze informatie kunnen aanwenden bij de voormelde aanbestedingen. Mocht dat niet zo zijn, dan zouden de betrokken openbare instellingen bij een aanbesteding zomaar lukraak bepaalde kandidaten moeten aanschrijven zonder dat ze ook maar enige informatie over deze kandidaten hebben. Wanneer de betrokken revisor nu bepaalde instellingen aanschrijft om zich bij hen bekend te maken met het oog op eventuele opdrachten in de toekomst, dan kan men het “*formeel*” verzoek tot opname op “*de lijst*” niet als onwaardig bestempelen. Het woordgebruik klinkt wél nogal agressief, wat tot wrevel heeft geleid bij de betrokken instellingen en hetgeen kon vermeden worden met een “*beleefd*” verzoek tot opname in de “*data-bank*” van potentiële aanbesteders.

Het woord “*formeel*” heeft overigens volgens Van Dale handwoordenboek Hedendaags Nederlands als betekenis (1994, p. 303) “*met inachtneming van de vormen geschiedend, => plechtig, officieel*” en heeft dus helemaal niet de agressieve veronderstelde betekenis die het woord in de volksmond dikwijls toegewezen krijgt. (vgl. ook in fiscale zaken: een formeel bezwaar, d.w.z. een bezwaar in regel en daardoor ontvankelijk en geldig ingediend).

2°) *Bekend maken van de redenen van weigering tot inschrijving*

27. Hier oordeelde de Tuchtcommissie dat de betrokken revisor met deze mededeling er enkel zeker van wilde zijn dat zijn kennisgeving in acht wordt genomen bij toekomstige aanbestedingen en de eventuele redenen wilde kennen waarom dat niet het geval is. *In casu* zou men de betrokken revisor hoogstens een zeker wantrouwen kunnen verwijten tegenover de aangeschreven instellingen in die zin dat ze hem, ondanks zijn schrijven, bij een aanbesteding zouden negeren omdat ze reeds bepaalde kandidaten op het oog hebben. De Tuchtcommissie was echter van oordeel dat ook deze formulering, waarmee de betrokkene blijkbaar de aangeschreven instellingen duidelijk wil maken dat het hem ernst is met zijn kandidatuur voor toekomstige aanbestedingen, niet als onwaardig kan beschouwd worden.

3°) *Mededelen van het dossier “zoals wettelijk vereist”*

28. Met het mededelen van het wettelijk vereist dossier anticipeert de betrokkene op de vereiste van het mededelen van een dossier, zoals wettelijk vereist, bij een effectieve inschrijving op een aanbesteding. In feite is het overmaken van een vol-

(1) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 14 juni 2005, Nr. 0278/04/N.

ledig dossier het gevolg van het doel dat de betrokkene voor ogen heeft en met name de aangeschreven instelling te overtuigen van zijn capaciteiten en de geschiktheid om bepaalde opdrachten toevertrouwd te krijgen, minstens hem de kans te geven om daarvoor in te schrijven. Dat de revisor zijn dossier bestempelt als het wettelijk vereiste kan hem dan ook niet kwalijk worden genomen. Het dossier voldeed, gezien zijn samenstelling, wel degelijk aan de wettelijke vereisten van een dossier bij effectieve inschrijving, zodat het, louter taalkundig, als zodanig kon beschreven worden. De formulering “zoals wettelijk vereist bij inschrijving” zou misschien gelukkiger zijn geweest en minder argwaan hebben gewekt, doch men kan moeilijk gewagen van een ongepaste, zeker niet van een onwaardige uitspraak.

1.2. Ongepast woordgebruik ten opzichte van cliënten

29. Een revisor meldde een cliënt “in overleg met het parket” een aantal wijzigingen in de vennootschapswetgeving, waarbij hij de brief beëindigde met de vermelding “wij zouden het waarderen dat u inspanningen doet om de nieuwe wettelijke bepalingen te respecteren”. Door deze vermelding insinueert de revisor dat de vennootschap dat blijkbaar niet deed. Dergelijke dreigingen en insinuaties zijn van aard om de geadresseerde klant nodeloos of bij voorbaat ongerust te maken en werden dan ook geacht niet overeen te stemmen met de plicht van waardigheid, kiesheid en discretie van de revisor⁽¹⁾.

2. Verbod tot vermelding van de klanten in het openbaar of in brochures

30. Artikel 27 van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 bepaalt: “... Onafgezien van de verslagen die moeten bekendgemaakt worden in toepassing van de wet, mag de bedrijfsrevisor in het openbaar of in brochures geen gewag maken van de naam van één van zijn cliënten. In uitzonderlijke gevallen kan van deze regel worden afgeweken met toestemming van de cliënt, alsmede van de Voorzitter van het Instituut.”

In het hierboven onder randnummer 25 beschreven geval had een revisor drie openbare instellingen aangeschreven met verzoek om hem op te nemen in de lijst van leveranciers aan dewelke het uitschrijven van een openbare aanbesteding werd gemeld. In het model dossier dat als bijlage was gevoegd, had de revisor, met instemming van de betrokken cliënten, doch zonder toestemming van de Voorzitter van het IBR, drie namen van cliënten als referentie opgegeven.

De Nederlandstalige Kamer van de Tuchtcommissie van het IBR was ten eerste van oordeel dat het dossier dat aan de instellingen werd overgemaakt bezwaarlijk kan aanzien worden als een “brochure” of als “in het openbaar gewag maken” van de naam van zijn klanten. Immers een brochure is een eerder publicitair of informatief instrument dat normaliter aan een groot aantal mogelijke geïnteresseerden wordt overgemaakt. In het betrokken geval had de revisor een persoonlijk dossier slechts aan drie instellingen overgemaakt met een welbepaald doel, zodat men dan ook niet kan gewagen van een brochure. Het aanschrijven van drie welbepaalde en benoemde instellingen kan evenmin bestempeld worden als het “in het openbaar” brengen van de namen van zijn klanten. Openbaar maken betekent immers het bekend maken aan iedereen die het kan of wil horen zonder enig onderscheid.

(1) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 14 juni 2005, Nr. 0278/04/N.

Daarenboven is de tekst van artikel 27 *in fine* voor interpretatie vatbaar. Daar wordt immers gesteld dat van deze regel kan worden afgeweken met toestemming van de cliënt, *alsmede* van de Voorzitter van het Instituut. Daaruit kan men niet ontegensprekelijk afleiden dat de toestemming dient bekomen te worden én van de cliënt én van de Voorzitter, dan wel van de cliënt en, bij ontstentenis daarvan, van de Voorzitter ⁽¹⁾.

§5. (BEROEPS)VERPLICHTINGEN TEN OPZICHTE VAN HET IBR

A. De verplichting tot betaling van een lidmaatschapsbijdrage

31. Bij laattijdige betaling van de jaarlijkse bijdrage, waarvan het bedrag en de inningsvoorwaarden in de reglementen van het Instituut worden bepaald (art. 6 van de wet van 22 juli 1953), kan de Raad van het IBR de zaak aanhangig maken bij de Tuchtcommissie. De Raad van het IBR is echter wel van mening dat deze procedure uitzonderlijk moet blijven ⁽²⁾. Het nalaten van een (tijdige) betaling van de ledenbijdrage dient beschouwd te worden als een “*tekortkoming aan de beroepsverplichtingen*”, gelet op de bijkomende werkzaamheden en kosten die hieruit resulteren. Het houdt een schending in van de artikelen 2 en 3 van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisoren en de artikelen 6 en 7 van het koninklijk besluit van 20 april 1989 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut der Bedrijfsrevisoren ⁽³⁾.
32. Het feit dat de bijdragen betaald zijn na de verwijzing voor de Tuchtcommissie maar vóór de uitspraak van de tuchtrechterlijke instantie belet niet dat er alsnog een tuchtsanctie kan worden opgelegd. Een niet-betaling betreft immers aflopende feiten die werden begaan en de aanzuivering van de betaling naderhand neemt de tuchtrechterlijke sanctioneerbaarheid van de tekortkomingen niet weg ⁽⁴⁾. Professionele tegenvallers, zoals door cliënten gevoerde betwistingen over een ere-loonstaat ⁽⁵⁾ en de kwalijke gevolgen van misdrijven waarvan de bedrijfsrevisor

(1) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 14 juni 2005, Nr. 0278/04/N.

(2) IBR, *Jaarverslag*, 1990, p. 45; Vgl. art. 14, § 2 K.B. tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut der accountants (een tuchtvordering wordt ingesteld na drie maanden).

(3) Commissie van Beroep IBR, 10 mei 1995, Nr. 0078/93/F (berisping) hervormt op vlak van strafmaat Tuchtcommissie IBR, 16 november 1993, Nr. 0078/93/F; IBR, *Jaarverslag*, 1993, p. 152 (schorsing van één maand); Tuchtcommissie IBR, 29 mei 1997, Nr. 0131/97/F (procedure bij verstek - schrapping); Tuchtcommissie IBR, 29 januari 1998, Nr. 0134/97/F (laattijdigheid betaling vaste bijdrage - gelet op recidive schorsing van vijftien dagen); Tuchtcommissie IBR, 30 juni 1998, Nr. 0141/98/N; IBR, *Jaarverslag* 1998, p. 193 (laattijdige betaling administratieve kosten aangerekend wegens laattijdige betaling, alsook voorschot en bijdragekosten seminars Instituut - waarschuwing gelet op tijdelijke liquiditeitsproblemen); Tuchtcommissie IBR, 28 december 2001, Nr. 0169/01/N (verstekvonnis - schrapping); Tuchtcommissie IBR, 28 december 2001, Nr. 0168/01/N; Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 19 januari 2005, Nr. 0280/04/F.

(4) Nederlandstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 13 mei 2005, Nr. 0281/04/N; Nederlandstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 9 september 2005, Nr. 0284/04//N (schorsing veertien dagen).

(5) Nederlandstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 13 mei 2005, Nr. 0281/04/N; Vgl. in dezelfde zin: Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 20 september 2005, Nr. 0293/05/N (waarschuwing).

slachtoffer werd, zijn geen grond om de beroepsplicht inzake betaling van ledenbijdragen niet na te leven, behoudens overmacht ⁽¹⁾.

33. De bijdragen moeten worden betaald binnen de maand volgend op het door de penningmeester toegezonden verzoek (art. 7 van het huishoudelijk reglement van het IBR).

Hieruit blijkt dat men niet tuchtrechtelijk kan vervolgd worden wegens het laattijdig betalen van de ledenbijdrage wanneer geen bewijs van uitnodiging tot betaling kan worden voorgelegd door het Instituut ⁽²⁾.

Indien het bedrag van de veranderlijke bijdrage, ingevolge het niet-tijdig indienen van de aangifte, niet kan worden vastgesteld, leveren de verschuldigde bedragen voor het Instituut een interest van 1% per kalendermaand op, te rekenen vanaf de eerste dag van de maand die volgt op de ter post aangetekende ingebrekestelling van de penningmeester die aanmaakt tot het onverwijld indienen van de aangifte (art. 7 van het K.B. van 20 april 1989 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het IBR zoals gewijzigd door het K.B. van 12 maart 2000) ⁽³⁾. De Raad van het IBR meent dat de aanrekening van de rente voor laattijdige betaling overeenkomstig het huishoudelijk reglement een administratieve sanctie is die niet wegneemt dat de betrokkenen het huishoudelijk reglement schenden, waardoor zij zich blootstellen aan een tuchtrechtelijke procedure ⁽⁴⁾.

In die zin werd een waarschuwing opgelegd aan een revisor die de moratoire interesten niet had betaald (17,60 EUR) alsook de kosten voor ingebrekestelling (50 EUR) met betrekking tot de laattijdige betaling van de vaste bijdrage van het eerste semester en de forfaitaire bijdrage voor de vorming ⁽⁵⁾.

34. Bij de bepaling van de strafmaat voor de laattijdigheid van de verklaring op erewoord of laattijdigheid van de betaling van de lidmaatschapsbijdrage kan (ten gunste) onder meer rekening gehouden worden met het feit dat de betrokken revisor verontschuldigen heeft aangeboden ⁽⁶⁾ en spontaan geregulariseerd heeft, door te betalen (soms nog vóór het aanhangig maken van de tuchtprocedure ⁽⁷⁾); de interpretatiemoeilijkheden bij een wijziging van de toepasselijke

(1) Nederlandstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 13 mei 2005, Nr. 0281/04/N.

(2) Tuchtcommissie, 26 november 1993, Nr. 93110044.ILP.

(3) Vgl. de situatie vóór het K.B. van 12 maart 2000. Omdat de Raad van het IBR het onrechtvaardig acht de kosten van laattijdige betaling waarvoor slechts enkelen aansprakelijk zijn, door allen te laten dragen, heeft hij in 1990 volgend besluit genomen: *“In geval van niet-betaling binnen de maand na de opvraging door de penningmeester zal het Uitvoerend Comité, na onderzoek van het dossier van het betrokken lid, een forfaitaire schadevergoeding eisen bij wijze van administratiekosten”*. Die beslissing zal in een aangetekende brief aan de betrokken leden worden betekend (IBR, *Jaarverslag*, 1990, p. 45; IBR, *Vademecum*, 1999, p. 141).

(4) IBR, *Jaarverslag*, 2001, p. 65.

(5) Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 19 januari 2005, Nr. 0280/04/F.

(6) Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 1 december 2004, Nr. 0261/04/F (waarschuwing); Nederlandstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 1 maart 2004, Nr. 0221/03 (straf hervormd van schorsing van acht dagen in opleggen van een berisping).

(7) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 7 april 2004, Nr. 0244/04/N (waarschuwing – bij bepaling van strafmaat wordt rekening gehouden met het feit dat de verschuldigde bijdrage op moment van uitspraak Tuchtcommissie reeds betaald is); Nederlandstalige Kamer Tucht-
.../...

reglementering ⁽¹⁾; dat de revisor voordien geen gelijkaardige of andere inbreuken heeft gepleegd ⁽²⁾; persoonlijke omstandigheden van de bedrijfsrevisor ⁽³⁾, zoals de financiële en familiale problemen van de betrokken revisor ⁽⁴⁾ of een ongeval ⁽⁵⁾, de uitdiensttreding van de enige stagiair ⁽⁶⁾; externe factoren zoals informaticaproble-

.../...

commissie IBR, 7 april 2004, Nr. 0246/04/N (schorsing van acht dagen – bij bepaling van strafmaat wordt rekening gehouden met het feit dat de verschuldigde bijdrage op moment van uitspraak tuchtcollege reeds betaald is); Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 16 november 2004, Nr. 0264/04/N (schorsing van acht dagen – gelet op eerdere inbreuken doch ook gelet op het feit dat de betrokkene toch nog vóór de zitting het nodige gedaan heeft om zich in orde te stellen); Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 16 november 2004, Nr. 0268/04/N (schorsing van acht dagen – mede gelet op eerdere veroordeling doch ook gelet op betaling na aanmaning doch vóór oproeping voor de Tuchtcommissie); Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 16 november 2004, Nr. 0269/04/N (waarschuwing – betaling na de oproeping); Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 16 november 2004, Nr. 0271/04/N (schorsing van acht dagen – mede gelet op eerdere inbreuken doch ook in acht genomen dat betaald werd na aanmaning en na de kennisgeving van doorverwijzing doch vóór de oproeping voor de Tuchtcommissie); Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 16 november 2004, Nr. 0275/04/N; Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 16 november 2004, Nr. 0273/04/N (waarschuwing – betaling na de oproeping voor de Tuchtcommissie); Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 1 december 2004, Nr. 0255/04/F (waarschuwing – bij bepaling van strafmaat wordt rekening gehouden met het feit dat de betaling nog gebeurde vóór de beslissing van de Raad tot aanhangig maken van een tuchtvordering). Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 1 december 2004, Nr. 0261/04/F (waarschuwing – betaling na het aanhangig maken van de tuchtvordering); Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 16 november 2004, Nr. 0256/04/N (schorsing van veertien dagen – gelet op eerdere schorsing van acht dagen voor gelijkaardige feiten doch ook gelet op het feit dat de betrokkene toch nog vóór de zitting het nodig gedaan had om zich in orde te stellen); Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 5 april 2005, Nr. 0284/04/N; Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 20 september 2005, Nr. 0293/05/N (waarschuwing).

- (1) Tuchtcommissie IBR, 19 maart 2002, Nr. 0165/01/F.
- (2) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 16 november 2004, Nr. 0269/04/N (waarschuwing); Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 16 november 2004, Nr. 0273/04/N (waarschuwing); Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 16 november 2004, Nr. 0275/04/N (waarschuwing)
- (3) Tuchtcommissie IBR, 2 september 1993, Nr. 0074/92/F (echtscheiding, auto-ongeval - berisping); Tuchtcommissie IBR, 16 november 1993, Nr. 077/93/F (betaling met vier dagen vertraging na aanmaning - geen tuchtsanctie: er werd rekening gehouden met de moeilijke persoonlijke omstandigheden (m.n. verlies van enige dochter van revisor); Tuchtcommissie IBR, 22 oktober 1992, Nr. 0063/91/F (waarschuwing) (nalaten tijdig verklaring van erewoord af te geven; weliswaar regularisatie en betaling vóór instelling tuchtvordering); persoonlijke familiale problemen die resulteren in financiële problemen die het de bedrijfsrevisor moeilijk maken om zijn bijdrage te betalen, vormen op zichzelf geen overmacht die een fout uitsluit - bij het bepalen van de strafmaat kunnen persoonlijke omstandigheden als verzachtende omstandigheid in acht worden genomen, evenals het feit dat er voordien geen tuchtsanctie werd opgelegd); Tuchtcommissie IBR, 7 juni 1999, Nr. 0150/99/F (waarschuwing).
- (4) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 7 april 2004, Nr. 0244/04/N (waarschuwing).
- (5) Tuchtcommissie IBR, 28 december 2001, Nr. 0166/01/N.
- (6) Tuchtcommissie IBR, 28 december 2001, Nr. 0166/01/N.

men en klantenverlies na de splitsing van het oorspronkelijke kantoor ⁽¹⁾, het interceperen van de aangetekende brieven door de echtgenote-medewerkster op het revisorkantoor ⁽²⁾; de tijdelijke ⁽³⁾ liquiditeitsproblemen van de betrokken revisor ⁽⁴⁾. Wanneer men tijdelijke liquiditeitsproblemen kent, moet de revisor het nodige respect voor het Instituut opbrengen en zelf de Raad daarvan op de hoogte brengen, zodat de nodige schikkingen kunnen getroffen worden. Het gaat niet om om zich (telkens) voor de Tuchtcommissie te laten brengen, na verschillende malen aangemaand te zijn om de verschuldigde bijdragen te betalen en dan telkens uit te pakken met wanbetalingen van klanten. Mocht men zulks voorafgaandelijk hebben gemeld en eventueel om betalingstermijnen hebben verzocht, konden administratieve plichtplegingen vermeden zijn ⁽⁵⁾. Nopens de ernst van de begane tekortkoming inzake wanbetaling kan geen andere appreciatie worden gehuldigd naargelang de betrokkene zich voorheen al dan niet belangeloos heeft ingezet voor het Instituut ⁽⁶⁾.

Wanneer men daarentegen reeds eerder tuchtrechtelijk veroordeeld werd voor laattijdige verklaringen op erewoord en/of laattijdige betalingen (en daarbij al eerder clementie genoot) ⁽⁷⁾; of brieven niet beant-

-
- (1) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 20 september 2005, Nr. 0293/05/N.
 - (2) Tuchtcommissie IBR, 4 december 1996, Nr. 0118/96/F (waarschuwing).
 - (3) Indien de niet-betaling te wijten is aan een solvabiliteitsprobleem, zou hieruit de definitieve onmogelijkheid tot beroepsuitoefening kunnen worden afgeleid (Tuchtcommissie IBR, 29 januari 1998, Nr. 0135/97/F (schrapping) - hervormd door Commissie van Beroep IBR, 9 april 1998, Nr. 0135/97/F (herleiding sanctie tot schorsing van één maand gelet op betaling en op uitleg dat de betalingsmoeilijkheden slechts tijdelijk waren)).
 - (4) Tuchtcommissie IBR, 30 juni 1998, Nr. 0141/98/N (waarschuwing); Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 11 januari 2005, Nr. 0281/04/N bevestigd door Nederlandstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 13 mei 2005, Nr. 0281/04/N (schorsing acht dagen (financiële moeilijkheden door wanbetaling van twee klanten)).
 - (5) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 5 april 2005, Nr. 0284/04/N (schorsing veertien dagen) bevestigd door Nederlandstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 9 september 2005, Nr. 0284/04/N.
 - (6) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 13 mei 2005, Nr. 0281/04/N.
 - (7) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 7 april 2004, Nr. 0246/04/N (schorsing van acht dagen – mede gelet op berisping opgelegd in 1992 wegens niet-mededelen verklaring op erewoord en niet betalen van zijn bijdragen en schorsing van acht dagen in 1997 wegens niet-mededelen van verklaring op erewoord ter berekening van de veranderlijke bijdrage en op 28 december 2001 een berisping wegens het niet-mededelen van verklaring op erewoord ter berekening van de veranderlijke bijdrage en het niet-betalen van zijn bijdragen); Nederlandstalige Tuchtcommissie IBR, 7 april 2004, Nr. 0247/04/N (schorsing van acht dagen – mede gelet op waarschuwing opgelegd in 2002 wegens niet-mededelen van verklaring op erewoord en berekening van de veranderlijke bijdrage in 2001 en wegens niet-betaling van het saldo van de veranderlijke bijdrage in 2000); Nederlandstalige Tuchtcommissie IBR, 16 november 2004, Nr. 0256/04/N (schorsing van veertien dagen – gelet op eerdere schorsing van acht dagen voor gelijkaardige feiten); Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 16 november 2004, Nr. 0264/04/N (schorsing van acht dagen – gelet op het feit dat de betrokkene reeds een berisping kreeg opgelegd voor verschillende inbreuken en reeds een schorsing van acht dagen heeft gekregen voor gelijkaardige inbreuken); Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 16 november 2004, Nr. 0268/04/N (schorsing van acht dagen – gelet op eerdere berisping voor gelijkaardige feiten); Nederlandstalige Tuchtcommissie IBR, 16 november 2004, Nr. 0271/04/N (schorsing van acht dagen – mede gelet op sancties voor gelijkaardige inbreuken (reeds voordien een waarschuwing d.d. 28 juni 2002) en .../...

woordt ⁽¹⁾; of wanneer men ondanks de tuchtprocedure inzake laattijdige betaling ook voor het lopend jaar nog in gebreke blijft ⁽²⁾; of wanneer men niet ingaat op een uitdrukkelijke aansporing van het tuchtrechtelijk college om nog voor het beraad over de zaak alsnog de lidmaatschapsbijdrage te betalen ⁽³⁾ leidt dit tot een strafverzwaring.

B. Gebrek aan onafhankelijkheid verbonden aan een precaire financiële situatie

35. Herhaaldelijk (gedurende jaren) vastgestelde betalingsmoeilijkheden ten opzichte van het Instituut wijzen er bovendien op dat er zich in hoofde van de betrokken revisor een probleem inzake onafhankelijkheid voordoet. Financiële problemen plaatsen revisoren in een situatie van afhankelijkheid ten aanzien van een beperkt aantal cliënten. De onafhankelijkheid bij het uitvoeren van revisorale opdrachten komt daarbij onvermijdelijk in het gedrang, zeker wanneer blijkt dat die financiële afhankelijkheid al jaren duurt en volgens de laatste vaststelling nog altijd actueel is. In deze omstandigheden legde de Tuchtcommissie dan ook een schrap-ping op ⁽⁴⁾.

C. Informatieverplichtingen ten opzichte van het Instituut

1. *Melding van procedures aan het IBR (art. 18quinquies van de wet)*

36. Elke bedrijfsrevisor tegen wie een gerechtelijke, tucht-, of administratieve procedure werd ingesteld die betrekking heeft op zijn taak als bedrijfsrevisor, moet de Raad van het Instituut hierover onmiddellijk inlichten (art. 18quinquies van de wet van 22 juli 1953) ⁽⁵⁾. Concreet komt dit hierop neer dat binnen een maand na de inleiding van de procedure de bedrijfsrevisor de Raad hierover aanschrijft. De meldingsplicht bestaat op het ogenblik van de dagvaarding, waarmee de vordering wordt ingesteld. Wanneer de leden van het Instituut zouden mogen wachten om het Instituut in kennis te stellen tot wanneer het vonnis wordt geveld, dan zou deze verplichting volledig zijn uitgehold en zou zulks de taak van toezicht van het Instituut vaak onmogelijk maken. De vordering zoals in de dagvaarding verwoord, moet betrekking hebben op de taak van de betrokkene als bedrijfsrevisor ⁽⁶⁾.

.../...

schorsing van acht dagen (d.d. 28 augustus 2002) doch ook in acht genomen dat betaald werd na aanmaning en na de kennisgeving van doorverwijzing doch vóór de oproeping voor de Tuchtcommissie); Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 5 april 2005, Nr. 0284/04/N.

- (1) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 7 april 2004, Nr. 0246/04/N (schorsing van acht dagen); Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 11 januari 2005, Nr. 0281/04/N (schorsing van acht dagen).
- (2) Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 19 maart 2002, Nr. 0181/01/F; Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 11 januari 2005, Nr. 0281/04/N (schorsing van acht dagen).
- (3) Tuchtcommissie IBR, 2 juli 1997, Nr. 0130/97/F.
- (4) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 20 september 2005, Nr. 0294/05/N.
- (5) Tuchtcommissie IBR, 21 december 1993, Nr. 090/93/N (schrapping mede wegens het herhaald negeren van de pogingen tot contactname vanwege het IBR en het niet-ontvangen van de leden van de Commissie van Toezicht).
- (6) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 14 juni 2005, Nr. 0278/04/N.

Dit is bijvoorbeeld duidelijk het geval wanneer een onbetaalde schuldeiser een vennoot/bestuurder aansprakelijk stelde op grond van artikel 103 van het Wetboek van vennootschappen en dienvolgens deze onbetaalde schuldvordering op hen wenste te verhalen en waarop vervolgens deze laatsten de bedrijfsrevisor dagvaardden omdat hij hen als bedrijfsrevisor niet voldoende of tijdig zou hebben ingelicht nopens hun verplichtingen als vennoot en/of bestuurder ⁽¹⁾. In het betrokken geval werd vastgesteld dat de revisor slechts van één procedure melding had gemaakt aan het Instituut, daar waar hij in feite tot driemaal toe werd aangesproken.

Van de uitslag van de procedure geeft de betrokkene binnen de maand na de uitspraak kennis (art. 34 van het huishoudelijk reglement van het IBR).

37. De verplichting tot melding van een procedure is een persoonlijke verplichting van iedere revisor(vennootschap). Wanneer meerdere partijen (revisoren en revisorenvennootschappen) worden gedagvaard, kan deze melding desnoods in naam van allen door één van de partijen worden gedaan. In dit geval dient men er weliswaar nog steeds op toe te zien dat deze melding effectief is gebeurd ⁽²⁾.

2. Niet-tijdig beantwoorden van verzoeken om informatie van het Instituut

38. Door niet te antwoorden op verzoeken om informatie die hem door het Instituut worden gericht, belemmert de bedrijfsrevisor het Instituut in de uitoefening van de door de wet opgedragen taak om toezicht uit te oefenen op de behoorlijke uitvoering van de aan zijn leden toevertrouwde opdrachten (art. 2 van de wet van 22 juli 1953). Deze houding getuigt van een gebrek aan respect ten aanzien van confraters en van het Instituut ⁽³⁾.

Van een normaal zorgvuldig revisor kan bovendien verwacht worden dat hij zijn kantoorwerking en –administratie dermate organiseert dat hij zich minstens op geregelde tijdstippen persoonlijk op de hoogte zou stellen van de correcte naleving van de verplichtingen die hij als bedrijfsrevisor heeft ten aanzien van zijn beroepsinstituut. De eventuele omstandigheid dat de bedrijfsrevisor geen weet zou hebben gehad van enige briefwisseling vanwege het IBR verzwakt zijn verantwoordelijkheid, aangezien dit aantoont dat hij zijn kantoor op een onaanvaardbare wijze heeft georganiseerd ⁽⁴⁾.

3. Informatieverplichting van de stagemeeester met betrekking tot de stagiair

39. Betreffende de stage heeft de stagemeeester eigen verplichtingen en deze betreffen vooral de melding aan de Stagecommissie van het feit van de stage zelf, de identiteit van de stagemeeester bij wie de stage zal gelopen worden en de verhouding waarin deze zal worden uitgeoefend ten overstaan van de stagemeeester. De stagemeeester heeft de verplichting de Stagecommissie daarvan op de hoogte te brengen

(1) *Ibid.*

(2) Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 10 maart 2005, Nr. 0252/04/F.

(3) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 9 januari 2004, Nr. 0235/03/N (schorsing van één maand opgelegd mede wegens overtreding algemene controlenormen en schending van verplichting tot onafhankelijkheid).

(4) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 20 september 2005, Nr. 0295/05/N (schorsing van twee maanden: volledig gebrek aan medewerking voor confraternele controle).

en derhalve om ook elke wijziging daarin te signaleren. De Stagecommissie als orgaan van het Instituut dient immers met volledige kennis van zaken te kunnen oordelen over de stagiair en dat kan enkel mits aan deze Commissie correcte informatie wordt doorgegeven ⁽¹⁾.

In een dossier waar aan de Stagecommissie was gemeld dat een stagiair zijn stage zou uitoefenen als zelfstandige, waar dat in feite in dienstverband gebeurde, oordeelde de Tuchtcommissie dat niet met zekerheid af te leiden was of de betrokken revisor opzettelijk zou hebben gehandeld en de Stagecommissie opzettelijk zou hebben misleid met het oog op een financieel voordeel in zijne hoofde. Er kon evenmin met zekerheid worden besloten dat de betrokken revisor zijn stagiair zou hebben gedwongen tot het aanvaarden van het ene of het andere statuut. De Tuchtcommissie besluit dat er geen inbreuk op artikel 33 van het koninklijk besluit van 13 oktober 1987 kan worden weerhouden en dat de stagemeeester geen zwaardere verplichting heeft dan de stagiair tot melding van een dergelijke administratieve wijziging. Wel betreurt de Tuchtcommissie dat men niet het nodige heeft gedaan om de Stagecommissie tijdig en correct in te lichten ⁽²⁾.

4. *Samenwerking met de Commissie van Toezicht en de Commissie Kwaliteitscontrole*

40. Opdat de Commissie van Toezicht haar onderzoek naar mogelijke tuchtvergrijpen zou kunnen voeren is het essentieel dat de betrokken revisor tijdig de gevraagde informatie overmaakt. Het laattijdig of niet-ingaan op verzoeken tot informatie getuigt van een tekort aan respect tegenover het Instituut en is een inbreuk op artikel 3 van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 ⁽³⁾.
41. Vermits een revisor expliciet toegaf dat hij zijn werkdoSSIERS naar het buitenland overbracht om ze aan elke controle te onttrekken en daarenboven niet bereid was deze vooralsnog te gaan terughalen en voor te leggen, was de Tuchtcommissie van oordeel dat de tenlastelegging van meet af aan bewezen was. Bij het toepassen van de strafmaat werd rekening gehouden met volgende elementen: het volledig gebrek aan respect ten opzichte van de organen van het Instituut en het onmogelijk maken van elke controle op zijn werkzaamheden, de spottende wijze waarop de betrokkene alle mogelijke inbreuken gewoon ontkent, zonder de Commissie van Toezicht in staat te stellen, – het haar zelfs onmogelijk maken –, om de mogelijke inbreuken na te gaan, het feit dat de betrokkene zelf steeds weer herhaalt dat hij deze werkdoSSIERS niet zal voorleggen. De Tuchtcommissie oordeelde dat een dergelijke handelswijze en houding onduidelbaar zijn en de goede werking van het Instituut onmogelijk maken qua noodzakelijke en wettelijk geregelde controle en toezicht op haar leden. De betrokkene werd alvast geschorst voor een

(1) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 14 juni 2005, Nr. 0288/05/N (tenlastelegging *in concreto* niet weerhouden).

(2) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 14 juni 2005, Nr. 0288/05/N.

(3) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 25 mei 1999, Nr. 0146/98/N (schorsing van twee maanden mede gelet op gebrek aan onafhankelijkheid en schending van art. 16 en 17 K.B. 10 januari 1994).

termijn van zes maanden. De tuchtzaak werd voor onbepaalde tijd uitgesteld teneinde de overhandiging van de betrokken werkdossiers op te volgen ⁽¹⁾.

42. In een ander geval werd een schorsing van twee maanden opgelegd aan een revisor die de nochtans aangekondigde controle voortdurend tegenwerkte en aanhoudend alle aanmaningen en ingebrekestellingen vanwege de organen van het Instituut negeerde en herhaalde malen naliet om te antwoorden op brieven en verzoeken om nadere inlichtingen ⁽²⁾.

§6. VERPLICHTINGEN TEN OPZICHTE VAN CONFRATERS - VERPLICHTING TOT LOYAUTEIT: STELLINGNAME OVER HET WERK VERRICHT DOOR EEN CONFRATER: VERPLICHTING TOT VOORAFGAANDELIJKE CONTACTNAME MET EEN CONFRATER VERSUS BEROEPSGEHEIM

43. Artikel 25 van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 bepaalt:

“Wanneer een bedrijfsrevisor het werk of de verklaring van een andere bedrijfsrevisor zou kunnen in opspraak brengen, moet hij, voor zover het beroepsgeheim zich daar niet tegen verzet, hem onmiddellijk op de hoogte brengen van de punten waarover er een meningsverschil bestaat.

Hij zal oordeelkundig tewerkgaan en eventueel het advies van een andere bedrijfsrevisor of van een advocaat inwinnen”.

Artikel 25 van voornoemd koninklijk besluit is erop gericht het aanzien en de onafhankelijkheid van de bedrijfsrevisor in functie te vrijwaren in het maatschappelijk verkeer. Daarom vraagt de wetgever aan iedere bedrijfsrevisor zijn mogelijk in opspraak te brengen collega in te lichten en hierbij oordeelkundig te werk te gaan. Dit voorschrift houdt in dat de in opspraak te brengen confrater een opdracht als bedrijfsrevisor uitoefent, vervolgens dat hij in de mogelijkheid wordt gesteld zijn visie te uiten vooraleer verslag wordt uitgebracht aan de opdrachtgever en tenslotte dat er bij dit alles oordeelkundig te werk wordt gegaan ⁽³⁾.

44. Een revisor werd door een advocaat gevraagd een verslag ingevolge artikel 602 van het Wetboek van vennootschappen over een inbreng in natura van een handelszaak van een confrater te analyseren en te ontwrichten. De advocaat stelde hierbij uitdrukkelijk in de motivering van zijn opdracht dat rechtbanken wellicht meer belang zouden hechten aan een verslag van een revisor dan aan de argumentatie van een advocaat. De geconsulteerde revisor nam hiertoe niet voorafgaandelijk contact op met zijn confrater. Uiteindelijk werd het kritisch advies van de geconsulteerde revisor in de procedure voorgelegd. De revisor die het betrokken verslag opmaakte, deelde aan zijn confrater mee dat hij een tuchtrechtelijke klacht tegen hem zou indienen wegens niet-naleving van artikel 25 van het koninklijk besluit van 10 januari 1994. Hierop vroeg de geconsulteerde revisor

(1) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 6 september 2005, Nr. 0289/05/N.

(2) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 20 september 2005, Nr. 0295/05/N.

(3) Nederlandstalige Commissie van Beroep IBR, 15 februari 1996, Nr. 102/94/N; IBR, *Jaarverslag*, 1996, p. 194-195; IBR, *Vademecum*, 1999, p. 237; IBR, *Vademecum*, 2001, p. 430.

een dringend advies van de Voorzitter van het IBR die erop wees dat de analyse van het werk van een confrater vrij moet kunnen gebeuren en dat de deontologische regels geen kritische analyse kunnen beletten.

45. Voor de Tuchtcommissie betwistte de betrokken revisor de rechtskracht van artikel 25 van het koninklijk besluit van 10 januari 1994. Het zou eerder een hoffelijkheidsregel zijn. De verplichting om voorafgaandelijk met een confrater contact te nemen zou strijdig zijn met het beroepsgeheim van de personen die andere revisoren consulteren alvorens een revisor in rechte aan te spreken. Deze verplichting tot voorafgaandelijke contactname zou het recht van anderen om revisoren in rechte aan te spreken aantasten. De Tuchtcommissie verwierp dit argument, vermits een voorafgaandelijke contactname precies kan bijdragen tot een beter inzicht en aldus bijdragen tot een betere informatie over de opportuniteit om al dan niet een juridische procedure in te spannen. Uit het verslag aan de Koning bij het koninklijk besluit van 10 januari 1994 blijkt dat deze bepalingen beogen essentiële regels te bepalen om het vertrouwen in het beroep te garanderen. Artikel 25 van voornoemd koninklijk besluit kan dan ook niet als een loutere hoffelijkheidsregel worden beschouwd. Door de opdracht te aanvaarden om een verslag te ontcrachten, wordt in feite een resultaatsverbintenis aangegaan om een afwijkend verslag op te stellen en niet om een onpartijdig objectief verslag op te stellen. Een dergelijk handelen is niet verzoenbaar met de verplichting om oordeelkundig te werk te gaan bij het in opspraak brengen van het werk of de verklaring van een andere bedrijfsrevisor. Bij de bepaling van de strafmaat hield de Tuchtcommissie niet alleen rekening met de schending zelf van artikel 25 van voornoemd koninklijk besluit maar ook met het feit dat deze schending moedwillig geschiedde. De betrokken revisor werd dan ook geschorst voor vijftien dagen, vermits hij niet eerder een tuchtrechtelijke veroordeling opliep ⁽¹⁾.
45. In hoger beroep werd deze beslissing hervormd door de Commissie van Beroep omdat door de voorafgaandelijke contactname met de confrater de revisor zijn beroepsgeheim zou schenden, deontologische verplichting die primeert op de verplichting tot voorafgaandelijke contactname. In dit verband heeft de Commissie van Beroep geoordeeld dat een voorafgaandelijke contactname met de confrater automatisch zou impliceren dat de identiteit van haar opdrachtgever zou onthuld worden, terwijl hij op geen enkele manier de juridische stappen mocht onthullen die zijn opdrachtgever overwoog ⁽²⁾.

(1) Franstalige Tuchtcommissie IBR, 4 oktober 2004, Nr. 0229/03/E.

(2) Franstalige Commissie van Beroep IBR, 21 juni 2005, Nr. 0229/03/E.